

LA LECTURA FÀCIL,
UNA NECESSITAT PER A LA INCLUSIÓ
DE L'ALUMNAT NOUvingut D'ESO

JAUME SERRA MILÀ

LLICÈNCIA D'ESTUDIS RETRIBUÏDA (MODALITAT A)
DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ. GENERALITAT DE CATALUNYA
CURS 2007-2008

ÍNDEX

Resum de la recerca	3
1. Finalitat, objectius i gestió de dades	5
Finalitat i justificació	7
Objectius	9
Recollida de la informació	10
2. La <i>lectura fàcil</i> i l'alumnat nouvingut	13
Orígens i objectius de la <i>lectura fàcil</i>	15
Principis i directrius de la <i>lectura fàcil</i>	16
La <i>lectura fàcil</i> en català.....	17
L'alumnat nouvingut i la lectura en català.....	18
3. Inventari de verbs en alumnat nouvingut de llengua no romànica	23
El qüestionari de 173 verbs	25
Els resultats.....	25
Conclusions.....	31
4. Procés d'adaptació de la novel·la <i>La Fletxa Negra</i>	33
Una història que emociona i una narració que atrau.....	35
Una novel·la per a la <i>lectura fàcil</i>	37
El primer lector, les primeres hipòtesis	45
Els altres lectors. Més hipòtesis	82
5. La <i>Fletxa Negra</i>, novel·la adaptada a <i>lectura fàcil</i>	95
6. Una guia per redactar textos de <i>lectura fàcil</i>	175
Tipografia i presentació formal	178
El lèxic.....	190
La construcció de les oracions	205
Organització del text. Principis i tècniques.....	214
Acompanyament en la lectura	225
7. Exemples d'enunciats de <i>lectura fàcil</i> d'exercicis i activitats escolars	229
8. Models de comunicats de <i>lectura fàcil</i> del centre educatiu a les famílies	245
Normativa de l'institut	248
Convocatòries de reunions i entrevistes	250
Comunicats de sortides i calendari del centre	253
Comunicats de retard i absència	255
Informe de preavaluació	256
9. Conclusions	257
10. Bibliografia	261
 ANNEXOS	
Annex 1. Frases del qüestionari de 173 verbs	265
Annex 2. Enllaços a imatges per a <i>La Fletxa Negra</i> de <i>lectura fàcil</i>	275
Annex 3. Les entrevistes amb els dos primers lectors. Reflexions	281
El primer lector	283
El segon lector	375
AGRAÏMENTS	425

RESUM DE LA RECERCA

Els textos redactats en *lectura fàcil* contribueixen a la millora de la competència i la comprensió lectora en alumnat nouvingut d'ESO, de llengua no romànica. Per això, convé definir quines són les característiques idònies en la redacció i presentació formal dels textos de lectura fàcil, perquè puguin ser compresos de manera autònoma per aquests alumnes, quan ja porten un temps de residència a Catalunya.

La recerca que presento respon a aquests tres objectius: 1) identificar i descriure les principals dificultats en comprensió lectora que manifesten aquestes persones; 2) explicar les característiques que han de tenir el textos perquè puguin ser més fàcilment compresos per aquests lectors; i 3) proposar models de textos redactats en lectura fàcil.

Per tal de detectar algunes de les dificultats de comprensió lectora, he elaborat un qüestionari sobre el coneixement del significat de 173 verbs catalans, en contextos lectors. L'he aplicat, individualment, i de manera no simultània, amb enregistrament oral, a set alumnes d'ESO de llengua pròpia no romànica (magribins i xinesos), amb una residència a Catalunya superior als dos anys i inferior als quatre.

He elaborat un projecte d'adaptació, en lectura fàcil, de la novel·la *La Fletxa Negra*, de R.L. Stevenson, adreçada a lectors amb aquestes mateixes condicions. He observat, de manera individual no simultània, el procés lector en tres alumnes (un magribí, un xinès i un nigerià), als quals he aplicat entrevistes semiobertes, amb enregistrament oral, en acabar la lectura de cada pàgina i al final del llibre. Les informacions obtingudes, després de cada sessió individual amb l'alumne, m'han permès emetre hipòtesis sobre les condicions de redacció del text. He aplicat aquestes hipòtesis en el redactat de les pàgines següents, que el mateix alumne ha llegit en les sessions posteriors, així com en el redactat del mateix fragment, llegit per un altre alumne.

He observat la comprensió del contingut de la novel·la adaptada en dos grups petits d'alumnes d'ESO: un grup de dos alumnes xinesos, i un altre de tres alumnes magribins. Els primers amb residència a Catalunya inferior als quaranta-dos mesos, i els segons, inferior als trenta mesos. He realitzat vuit sessions de lectura amb el primer grup i nou sessions amb el segon. Les sessions consistien en la lectura silenciosa de cada pàgina, i un qüestionari obert posterior. Les dades obtingudes durant l'experimentació m'han permès obtenir un text redactat en lectura fàcil, amb unes característiques que fan possible la seva comprensió, com a mínim, en els cinc darrers alumnes als quals s'ha aplicat.

Per tal de recollir de manera organitzada les característiques subjacents en la redacció del text, he realitzat una anàlisi textual del seu contingut, el resultat de la qual presento en format de "Guia per redactar textos de *Lectura Fàcil*". Aquest document és un compendi de les conclusions de l'experimentació, descriu els trets lingüístics i formals més rellevants del text adaptat resultant, i té la finalitat de suggerir recursos i tècniques per redactar textos que facin més possible la comprensió lectora autònoma, en l'alumnat nouvingut, de textos en llengua catalana.

Finalment, a partir de les conclusions, he elaborat alguns textos de *lectura fàcil*, d'aplicació dins l'àmbit escolar: enunciats de problemes matemàtics i models de comunicats del centre educatiu a les famílies.

1

FINALITAT, OBJECTIUS I GESTIÓ DE LES DADES

FINALITAT I JUSTIFICACIÓ

Al professorat ens preocupa que bona part de l'alumnat nouvingut, de llengua no romànica, quan s'incorpora a partir d'una determinada edat al nostre sistema educatiu, tingui autèntiques dificultats per adquirir una adequada comprensió lectora dels textos que s'utilitzen habitualment en les activitats d'ensenyament-aprenentatge de les diverses àrees. Observem com a aquests nois i noies els costa avançar en el treball autònom, a causa de les seves dificultats de comprensió. No només els llibres de text, que donen suport a l'activitat docent, sinó també els comunicats adreçats a les famílies els resulten de vegades parcialment o totalment incomprensibles. Per aquest motiu, tampoc no és estrany que evitem de proposar-los la lectura de novel·les: sabem que els serà molt difícil seguir el fil narratiu i entendre el seu contingut. Amb el risc afegit que rebin la lectura en llengua catalana com una activitat feixuga, en comptes de la font de plaer que hauria de significar.

Quan els nois i noies nouvinguts ja porten un temps entre nosaltres van adquirint competència lingüística en català, gràcies als recursos personals i funcionals dels centres i a la seva integració en l'entorn. Tanmateix, per a força d'aquests nois i noies, fins i tot quan ja fa dos o tres anys que han arribat a Catalunya, hi ha lèxic que els és encara desconegut, i algunes construccions sintàctiques segueixen esdevenint jeroglífics incomprensibles, que els impedeixen progressar autònomament en els aprenentatges. La diversitat de la flexió verbal del català i les altres llengües romàniques, per exemple, topa amb la inexistència absoluta en el xinès (Gràcia: 2006), o amb la simplificació de l'àrab (Sánchez: 2006). L'accés a l'autonomia en la comprensió per aquests alumnes és lent i, per a aquells que en arribar desconeixien l'alfabet llatí, el procés és encara més dilatat. Paradoxalment, bona part d'aquest alumnat nouvingut disposa, en la seva llengua pròpia, de les competències necessàries per comprendre el significat dels textos informatius, instructius i literaris que el nostre sistema educatiu els ofereix en català.

Els principis de la *lectura fàcil* tenen l'objectiu de fer possible l'adaptació de qualsevol tipus de text, per tal que pugui ser entès per persones que coneixen el codi escrit, però tenen disminuïdes les capacitats per a la comprensió de textos que manifesten alguna complexitat. Els impulsors de la *lectura fàcil* proposen unes directrius per a la redacció d'aquests textos, referint-se sobretot a persones amb retard mental; és a dir, persones que, a més de les dificultats lectores, pateixen discapacitació intel·lectual. Tot i així, les publicacions existents en llengua catalana, redactades en *lectura fàcil*, posen de manifest la utilitat d'aquests materials amb alumnat nouvingut i persones adultes.

Ara bé, el professorat que ha proposat a nois i noies nouvinguts la lectura dels textos literaris de *lectura fàcil* s'adona com convé encara polir-ne el redactat, pensant en les possibilitats i en les capacitats circumstancials en què es troben molts d'aquests alumnes. Concretament, bona part dels nois i noies d'ESO, que tenen com a llengua pròpia l'àrab o l'amazic, encara no han adquirit prou competència comprensiva, al cap de dos anys d'estada entre nosaltres, per seguir autònomament el fil narratiu de la majoria d'aquestes publicacions; fins i tot alumnes que han seguit una escolaritat regular al seu país d'origen. Per als nois i noies d'origen xinès, les dificultats d'accés són generalment superiors.

A l'IES Nicolau Copèrnic, on he estat tutor de l'aula d'acollida durant tres cursos, he proposat als nois i noies nouvinguts la lectura d'alguns d'aquests llibres, i n'he pogut observar les dificultats de comprensió. Bona part dels textos de *lectura fàcil* publicats en català són adequats a les capacitats de comprensió adquirides per l'alumnat castellanoparlant, a les poques setmanes d'arribar a Catalunya. En canvi, per a la majoria d'alumnes de parla no romànica, particularment els d'origen magribí o xinès, al cap de dos anys d'estada a l'institut encara no n'aconsegueixen la comprensió autònoma del contingut. Molts d'aquests textos, fins i tot els de nivell més inicial, requereixen que el lector de llengua no romànica estigui acompanyat constantment en la lectura, per tal de garantir la seva adequada comprensió i, per tant, de mantenir l'interès de seguir llegint.

Aquesta recerca pretén detectar i conèixer quines són les principals dificultats de comprensió lectora de textos en català que té l'alumnat nouvingut, de llengua no romànica dins el nostre sistema educatiu, durant l'etapa d'ESO. Vaig

considerar justificat dur-la a terme perquè estava convençut que els resultats, les conclusions i els materials que se'n derivarien podrien contribuir a millorar la inclusió d'aquest alumnat en els nostres centres, incrementant així els recursos per facilitar l'accés més precoç a la comprensió lectora, a partir dels interessants principis de la *lectura fàcil*.

Per tal d'obtenir aquestes dades, he adaptat a *lectura fàcil* la novel·la *La Fletxa Negra*, de Robert Louis Stevenson (Stevenson, 1883 i Stevenson, 1990), amb la participació experimental d'alumnes destinataris. De les dades recollides durant el procés de recerca, n'he extret un conjunt de tècniques per a la redacció i adaptació de textos a *lectura fàcil*. Aquest material, un cop sistematitzat, m'ha servit per elaborar alguns models i exemples de redacció de problemes matemàtics, que pretenen fer més accessible a aquests alumnes la comprensió lectora en l'activitat escolar. També m'ha permès suggerir models de textos per millorar la comunicació escrita entre els centres educatius i les famílies.

La investigació aporta recursos, contrastats empíricament, que donen resposta a les necessitats d'accés a la comprensió lectora de l'alumnat d'ESO nouvingut de llengua no romànica. Per extensió, el resultat de la recerca pot beneficiar també d'altres alumnes amb dificultats lectores.

OBJECTIUS

Són tres els grans objectius que han guiat aquesta recerca, i que han determinat les actuacions que he anat realitzant durant el curs. En primer lloc, **identificar les principals dificultats en comprensió lectora** que manifesta l'alumnat nouvingut d'ESO, de llengua no romànica. Aquests alumnes adolescents, quan ja porten dos o tres anys entre nosaltres, generalment han adquirit un nivell de competència lingüística pròxim al classificat com a usuari bàsic A2 pel Marc Europeu Comú de Referència per a l'aprenentatge de les llengües (Consell d'Europa, 2002), però la major part d'aquestes persones no disposen dels coneixements suficients per efectuar una lectura autònoma comprensiva dels textos escolars i, menys encara, dels textos narratius en llengua catalana que corresponen als interessos propis de la seva edat.

Disposar d'informació específica sobre aquestes dificultats, a partir de les dades que es desprenen de l'observació directa amb aquests alumnes, és el graó indispensable per poder assolir el segon objectiu que m'he proposat. Es tracta d'**explicar les característiques que han de tenir el textos** perquè puguin ser més fàcilment compresos per aquests lectors. Els principis de la *lectura fàcil*, de llarga tradició a Suècia, sobretot en l'àmbit de les persones amb necessitats educatives especials, tenen com a possibles destinataris els nois i noies nouvinguts. Les directrius que expliciten aquests principis són necessàriament genèriques, ja que els destinataris de la *lectura fàcil* són molt diversos. A partir de l'experimentació de la lectura de textos adaptats, amb una mostra d'alumnes destinataris, la recerca pretén oferir una proposta sobre les condicions que ha de tenir un text de *lectura fàcil* adreçat a aquests alumnes. Es tracta d'extreure conclusions que permetin definir trets específics que afavoreixen la seva comprensió lectora autònoma.

El tercer objectiu del treball consisteix a **oferir models de textos redactats en *lectura fàcil***. El mateix material utilitzat durant la recerca, després de les transformacions efectuades com a conseqüència d'aquest procés dinàmic, conté els models de textos més significatius, ja que és el producte resultant de la interacció entre el text, el redactor i els diversos lectors. A partir de l'anàlisi del contingut formal i lingüístic d'aquests textos, junt amb les dades obtingudes durant la seva experimentació amb els alumnes, permeten redactar models i exemples de textos de *lectura fàcil*, que també serveixin per a l'adaptació d'enunciats d'activitats i exercicis escolars, i de comunicats per a les famílies.

RECOLLIDA DE LA INFORMACIÓ

Per obtenir informació sobre les dificultats en la comprensió lectora que presenten els alumnes destinataris, vaig elaborar primerament un qüestionari-entrevista sobre el coneixement del significat, en contextos lectors, de 173 verbs bàsics, i la vaig aplicar de manera individual, i amb enregistrament oral, a una mostra de set alumnes d'ESO nouvinguts, de procedència no romànica, dels quals quatre eren magribins, amb una residència a Catalunya igual o inferior als dos anys, i tres xinesos, amb una residència inferior als tres anys i mig.

Posteriorment, vaig elaborar una primera proposta d'adaptació de la novel·la *La Fletxa Negra*, de R.L. Stevenson, seguint les directrius de la *lectura fàcil*, i considerant les suposades possibilitats de comprensió d'aquests alumnes. Per detectar les dificultats d'accés a la comprensió del text, vaig proposar la seva lectura a un alumne magribí, de llengua pròpia àrab, de 15 anys d'edat, que portava 27 mesos residint a Catalunya. En arribar al centre educatiu, aquest alumne desconeixia quasi absolutament l'alfabet llatí. Amb ell he realitzat 13 sessions presencials d'una hora de durada, en jornades diferents. Cada sessió seguia el mateix esquema: l'alumne llegia en silenci una pàgina del text, a la pantalla d'un ordinador portàtil, en format pdf. Podia efectuar-me les preguntes que considerés oportunes. En acabar cada pàgina, jo li formulava un qüestionari-entrevista per comprovar-ne la seva comprensió. Vaig efectuar enregistrament de cada sessió. Les dades obtingudes, a partir de les observacions i resultats dels qüestionaris-entrevistes, m'anaven donant pautes per modificar les característiques de presentació, estructura i contingut del text adaptat en les pàgines successives.

La mateixa tècnica va ser utilitzada amb un segon alumne. En el text que li vaig presentar, ja vaig considerar les hipòtesis que havia obtingut en el primer, i vaig transformar el redactat de les primeres pàgines. Era un noi d'origen xinès, de 12 anys i mig, i 28 mesos de residència a Catalunya. Aquest alumne coneixia l'alfabet llatí, en el sistema pinyin, però no havia après l'anglès ni cap altra llengua occidental. La lectura, amb els qüestionaris subsegüents, va ocupar també 13 sessions d'una hora.

Finalment, vaig aplicar per tercera vegada aquest mètode de recollida d'informació amb un altre alumne, aquest d'origen nigerià, de 13 anys, amb dos anys d'estada a Catalunya. De llengua pròpia ioruba, havia seguit una escolarització regular al país d'origen, utilitzant l'anglès com a llengua vehicular d'aprenentatge. La lectura, amb els qüestionaris-entrevistes, va ocupar només 7 sessions d'una hora, també en jornades diferents.

El text, per tant, ha estat sotmès a successives reelaboracions, adequant-se a les dificultats observades. Vaig elaborar un redactat, que considerava com a quasi definitiu, abans de presentar-lo a dos petits grups d'alumnes, de manera

separada, ja que estaven en centres diferents. El primer, format per un noi i una noia d'origen xinès, de 14 i 15 anys respectivament. El noi, amb trenta mesos d'estada a Catalunya i la noia, quaranta. El segon grup, compost per dues noies i un noi magribins, tots de quinze anys, amb menys de trenta mesos d'estada a Catalunya. La tècnica d'obtenció de la informació utilitzada amb ells ha estat similar a la realitzada amb alumnes a soles, amb algunes modificacions: han fet la lectura en suport paper, en comptes de la pantalla d'ordinador, i el format dels qüestionaris-entrevistes s'ha modificat, esdevenint més incidental, alhora que més referit a la comprensió global de la narració. He efectuat nou sessions amb el primer grup i vuit amb el segon. També n'he fet enregistrament sonor.

Totes les sessions amb els alumnes que han col·laborat en aquesta recerca s'han dut a terme dins l'horari escolar, en els mateixos centres on estudiaven, i fent-los coneixedors del sentit de la seva participació.

Les dades recollides durant la cinquantena de sessions de lectura amb els diversos nois i noies m'han ajudat a elaborar la redacció definitiva de l'adaptació de la novel·la, considerant les hipòtesis obtingudes durant el procés d'experimentació. He efectuat una anàlisi textual de l'adaptació, identificant les seves característiques, tant pel que fa a la presentació formal, com al lèxic que conté, les estructures sintàctiques i les tècniques narratives que fan més comprensible el seu contingut. Sovint he utilitzat fulls de càlcul per efectuar l'anàlisi. Els resultats i les conclusions es consignen en el capítol 6 d'aquest document: "Guia per redactar textos de *lectura fàcil*".

Per oferir models de text de *lectura fàcil* per al redactat d'activitats i exercicis escolars, he analitzat i transformat enunciats de problemes matemàtics, procedents de la maleta pedagògica "Odissea matemàtica" (Grup Minotaure, 2005), i d'exercicis i problemes utilitzats en una aula de primer d'ESO, i proposats per Àngels Closa, professora de matemàtiques. Els models de comunicats per a les famílies s'inspiren en documents procedents dels diversos instituts que han col·laborat en aquesta recerca.

2

LA *LECTURA FÀCIL*,
I L'ALUMNAT NOUvingut

ORÍGENS I OBJECTIUS DE LA LECTURA FÀCIL

A finals dels anys seixanta, es va iniciar a Suècia un moviment, precedent de l'actual Fundació *Centrum för lättläst*¹ sensible a la necessitat de disposar de textos adreçats a persones que tenen disminuïdes les capacitats per a la comprensió lectora. Considerava que la forma com estan redactats la major part de textos no té en compte l'accés d'aquestes persones a la informació que contenen, ni tan sols aquells que poden interessar-los per a la seva vida quotidiana. Entre els afectats per aquesta disminució hi ha sobretot persones que pateixen retard mental o altres tipus de discapacitat, però també persones que han tingut una escolarització limitada o els immigrants que acaben d'arribar en un país, del qual desconeixen la llengua pròpia.

Les pautes de treball per elaborar textos de lectura Fàcil queden exposades en les *Directrius per a materials de lectura fàcil* (Tronbacke, 1999), publicades l'any 1997 per l'IFLA (Federació Internacional d'Associacions i Institucions Bibliotecàries). Poc després, responent a l'encàrrec fet per l'Associació Europea ILSMH (International League of Societies for Persons with Mental Handicap), un grup d'experts va publicar *El camino más fácil* (Freyhoff i alt., 1999), un document que ha esdevingut el principal referent sobre la *lectura fàcil*.

A Barcelona, l'any 2003 es va constituir l'Associació *Lectura Fàcil* (ALF), que té com a objectius assessorar en l'elaboració de materials, i atorgar-los el logotip *LF*, seguint les directrius de l'IFLA. De llavors ençà, s'han elaborat diverses publicacions en català de textos amb aquest logotip. A més d'adreçar-se a altres destinataris, aquests llibres de *lectura fàcil* són eficaços instruments que afavoreixen la consolidació del coneixement del català en molts nois i noies nouvinguts. Els ajuden a incrementar la seva competència lectora en la nova llengua, alhora que aconseguen auto-motivar-los en aquesta activitat, mentre descobreixen que ja poden assolir nivells d'ús lingüístic cada vegada més pròxims als companys autòctons.

¹ El *Centrum för lättläst* és un Centre de Lectura suec que promou la *Lectura Fàcil* des de fa més de vint anys [en línia] [Data de consulta: 15/07/08] <<http://www.lattlast.se>>

PRINCIPIS I DIRECTRIUS DE LA LECTURA FÀCIL

Els textos de *lectura fàcil* es regeixen per uns principis lingüístics i formals que tenen en compte les necessitats específiques dels lectors destinataris, per tal que puguin accedir a les informacions que el text conté. Sense alterar els principis ni la normativa gramatical i ortogràfica, el text es presenta davant del lector de manera que li resulti més fàcil, accessible i agradable la seva lectura. Tronbacke (1999) i Freyhoff i alt. (1999) van proposar unes directrius bàsiques per aquest tipus de textos:

ASPECTES LÈXICS I SEMÀNTICS

- **Fer ús d'un llenguatge senzill i directe**

Els mots més senzills expressats de la manera més simple. Evitar les estructures complexes i els conceptes abstractes. Reflectir amb claredat les idees que es volen transmetre

- **Evitar els conceptes abstractes.**

Si cal fer esment de conceptes abstractes, convé utilitzar exemples concrets o comparacions que facilitin la comprensió del tema.

- **Utilitzar paraules relatives al llenguatge oral quotidià, i millor curtes.**

Evitar paraules llargues, difícils de llegir o pronunciar. Millor fer servir mots d'ús habitual en les persones destinatàries. Ara bé, el llenguatge no ha de ser infantil quan el text s'adreça a nois i noies, joves o adults.

- **Ser sistemàtic en l'ús dels mots.**

Utilitzar el mateix mot per denominar el mateix significat, encara que la repetició afecti l'estil de redacció.

- **Posar exemples pràctics.**

Ajudar a entendre els conceptes abstractes relacionant la informació amb situacions de la pròpia vida.

- **Millor no utilitzar mots d'una altra llengua.**

- **No fer ús d'abreviatures ni sigles.**

Si és imprescindible, explicar el significat entre parèntesis.

- **No donar per entesos coneixements previs sobre el tema en qüestió.**

- **Tenir cura amb el llenguatge metafòric i amb l'ús de sentits figurats.**

Pot ser que els destinataris en desconeguin el doble sentit, a no ser que es tracti de metàfores molt transparents o d'ús habitual.

- **Vigilar amb l'ús dels números.**

Si són llargs o complicats poden resultar imcomprensibles. És preferible *molts*, per referir-se a un nombre elevat i *alguns*, per referir-se a un percentatge. Si es tracta d'una data, com 1492, millor dir: *fa molt temps*. I si és un número petit, millor escriure la xifra.

ASPECTES SINTÀCTICS

- **Utilitzar sobretot oracions curtes.**

Evitar les oracions subordinades massa complexes.

- **Incloure una sola idea principal en cada oració.**

No intentar expressar més d'una idea o tema en cada oració.

- **Expressar-se en positiu i amb oracions afirmatives.**

Evitar les oracions negatives, que poder conduir a confusions.

- **Evitar fer ús del subjuntiu i de formes verbals que no siguin absolutament imprescindibles.**

- **Simplificar els signes de puntuació.**

Evitar el punt i coma, els guions dins d'oracions i les comes.

LA LECTURA FÀCIL EN CATALÀ

Gràcies a l'impuls de l'Associació *Lectura Fàcil* i a la col·laboració d'algunes editorials, a la primavera de 2008 hi ha publicats una cinquantena de títols de lectura fàcil en llengua catalana.² Bona part d'aquests llibres corresponen a l'adaptació de novel·les clàssiques juvenils o d'aventures (*L'illa del tresor*, *Robinson Crusoe*, *Les aventures de Tom Sawyer*, *La crida del bosc*,...) i la narració de llegendes i contes d'arreu del món. Són pocs els títols que han estat escrits pensant en uns destinataris determinats. Entre aquests darrers convé destacar el llibre *Accents* (Berenguer i altres, 2006), que conté vint-i-quatre narracions breus adreçades, de manera explícita, a alumnat nouvingut. Els autors són professionals de l'ensenyament amb experiència en la didàctica del català com a segona llengua, i en la creació de textos.

ELS DESTINATARIS DELS TEXTOS DE LECTURA FÀCIL

Com ja he indicat, la *lectura fàcil* s'adreça a persones amb dificultats de comprensió lectora, que poden tenir causes i circumstàncies diverses. Tronbacke (1999) i Freyhoff i altres (1999) proposen destinataris tan diversos com les persones adultes amb discapacitació psíquica, els escolars amb necessitats educatives especials o amb retards d'aprenentatge, les persones adultes analfabetes funcionals, les persones immigrades o les persones d'edat avançada. Així doncs, les persones amb necessitats específiques d'accessibilitat a la comprensió lectora constitueixen un univers molt ampli.

A aquesta extensa i diversa població, cal afegir-hi les diferències entre interessos i necessitats pròpies de cada edat. Infants, adolescents, joves i adults no coincideixen en les motivacions ni en la recerca de continguts en la lectura dels textos. Ho manifesta Tronbacke (1999:20), director del pioner *Centrum for Lättläst*, quan afirma: "Els interessos i experiències del lector són gairebé tan importants per a una experiència exitosa de lectura com ho és el fet que el llibre sigui fàcil de llegir i de comprendre". És obvi que no tots els textos redactats en *lectura fàcil* necessàriament interessin

² Web de l'Associació *Lectura Fàcil*, on es relacionen tots els títols [en línia] [Data de consulta: 01/06/08] <<http://www.lecturafacil.net/pagines/index.php?p=3&lang=ca>>

a tots els lectors que pateixen dificultats d'accés a la comprensió lectora. Conviendria conèixer les característiques específiques dels lectors destinataris i disposar d'informació sobre les seves capacitats en comprensió lectora. Aquesta concreció ajudaria a decidir el contingut temàtic del text i, alhora, permetria determinar les característiques de redacció i presentació, per tal que el producte resultant s'ajusti a les necessitats de comprensió del lector o la lectora destinatari. En els textos de *lectura fàcil*, cal que la forma i el contingut estiguin al servei dels lectors. Encara més, quan són lectors adolescents, tenint en compte les característiques pròpies d'aquest estadi evolutiu.

El lector, quan se situa davant del text, té la intenció de comprendre el seu contingut. Però, perquè això es produeixi, també ha de resultar-li gratificant avançar en la lectura. I això només és possible si troba en el text significats que el satisfan o li aporten informacions que li interessin. Com afirma Cooper, basant-se en les seves recerques en l'àmbit de l'aprenentatge de la lectura: la comprensió lectora és un procés a través del qual el lector elabora el significat a partir de les claus que ell mateix descobreix en el text, mentre va relacionant-les amb els seus coneixements previs (Cooper, 1990: 19-23).

L'ALUMNAT NOUvingut I LA LECTURA EN CATALÀ

Les llengües d'origen de l'alumnat nouvingut i el català

El nivell d'usuari bàsic no implica una comprensió generalitzada de les construccions sintàctiques, ni tampoc un domini absolut de la flexió verbal. Particularment, les persones de llengua xinesa, àrab o amaziga, que s'incorporen com a parlants en català a partir dels darrers anys de la infantesa o inicis de l'adolescència, han d'adaptar-se a unes noves estructures lingüístiques, ben diferents a les pròpies. Les dificultats encara s'accentuen més si, quan inicien els primers contactes amb el català desconeixen l'alfabet llatí.

S'han publicat alguns estudis comparatius entre la gramàtica del català i aquestes llengües, on es descriuen les qüestions gramaticals problemàtiques per als nous parlants (Gràcia, 2003:73-78; Sánchez, 2003: 71-78; Lamuela, 2003: 107-112). Basant-me en aquests treballs, destaco els principals trets d'aquestes llengües amb relació al català, a partir dels quals es poden derivar conseqüèn-

cies sobre les dificultats de comprensió lectora que pateixen les persones immigrades amb aquests orígens lingüístics.

L'àrab utilitza el mateix alfabet que les llengües urdú i persa, l'*alífat*, el qual es llegeix de dreta a esquerra. Generalment només es transcriuen les consonants i les vocals llargues. Té un sistema vocàlic molt reduït (/a/, /i/, /u/), no disposa d'article, utilitza la flexió de cas i disposa del nombre dual. El possessiu és un sufix del nom i acostuma a concordar en gènere i nombre amb el posseïdor. Només té una conjugació verbal, sense infinitiu. Quant a la sintaxi, l'ordre dels elements de la frase generalment és *verb + subjecte + objecte*. Les funcions gramaticals s'expressen a partir del cas: per tant, els noms tenen formes diferents segons la seva funció sintàctica. L'àrab no té equivalent als nostres verbs copulatius *ser/estar*, i utilitza sovint un tipus de construccions amb valor oracional que no contenen cap verb. Tampoc existeix un verb equivalent al nostre *tenir*. Finalment, pel que fa a les oracions compostes, hi ha força paral·lelisme entre les dues llengües, ja que l'àrab disposa d'oracions coordinades copulatives, disjuntives i adversatives, i també de subordinades completives, relatives i adverbials, introduïdes per nexes (Sánchez, 2003).

Els trets lingüístics de la llengua amaziga s'interposen amb els de l'àrab, ja que aquesta és la llengua socialment dominant per a la majoria dels parlants amazics, els quals són generalment bilingües. L'amazic té, com l'àrab, un sistema vocàlic molt reduït (/a/, /i/, /u/) i no disposa d'article. Quant a la sintaxi, l'ordre dels elements de la frase generalment també és *verb + subjecte + objecte*. L'amazic tampoc no disposa d'equivalent als nostres verbs copulatius *ser/estar*. La subordinació sovint s'expressa només per l'entonació (Lamuela, 2003).

El xinès utilitza un sistema tradicional d'escriptura, amb pictogrames i ideogrames, el qual conviu actualment amb sistemes de transcripció occidental com el *pinyin*, que és la versió romanitzada més estesa. És una llengua tonal i aïllant. Les paraules no es flexionen. La forma verbal és sempre idèntica, i generalment va acompanyada d'un pronom personal que fa de subjecte i d'algun adverbí o partícula aspectual que indica el temps. Els noms tampoc es flexionen per indicar el nombre: el context o la presència d'algun mot quantitatiu o de mesura ja aporten aquesta informació. Quant a la sintaxi, l'ordre dels elements

de la frase generalment és com el nostre: *subjecte + verb + objecte* o *els complements exigits pel verb*. El xinès no diferencia pròpiament entre verbs i adjectius: els adjectius es comporten com a verbs estatius. Posseeix preposicions i postposicions. Finalment, pel que fa a les oracions compostes, la manera més freqüent de construir-les és a través de la juxtaposició, generalment sense partícules ni marques especials. El sentit i l'ordre dels mots permet construir tant oracions coordinades copulatives, disjuntives i adversatives, com subordinades completives, relatives i adverbials (Gràcia, 2003).

El ràpid repàs dels trets lingüístics de l'àrab, l'amazic i el xinès permet fer-se una idea de les profundes diferències entre cadascuna de les tres llengües i el català. També ens orienta sobre les dificultats de comprensió que poden patir els parlants que durant els primers deu o dotze anys de vida han elaborat les seves estructures lingüístiques mentals, exclusivament en les llengües pròpies. Si l'adquisició i la memorització del lèxic ja representa un esforç considerable en el seu procés d'aprenentatge de la nova llengua, la comprensió dels significats dels mots dins unes estructures morfològiques i sintàctiques tan distants a les pròpies encara esdevé més difícil. Les persones nouvingudes, quan es disposen a llegir un text en català, s'enfronten amb un sistema lingüístic ben diferent al de la pròpia llengua, que no dominen prou bé. Per a molts d'ells, a més, el sistema d'escriptura els resulta nou.

Els processos lectors

Actualment, bona part d'aquest alumnat nouvingut disposa de la competència decodificadora en la llengua pròpia i, en algunes ocasions, també en l'alfabet llatí. En aquestes circumstàncies, la lectura pot esdevenir un suport per a l'aprenentatge de la nova llengua, al costat de l'adquisició de la competència comunicativa, que s'assoleix autènticament amb els intercanvis orals. El suport en l'aprenentatge de la nova llengua és possible quan els textos aporten significats al lector. És a dir, quan el lector interpreta correctament allò que el text diu.

Comprendre un text no significa només conèixer el significat de cada mot que el constitueix. Per entendre'l, cal que el lector sigui capaç d'inferir-ne la informació implícita que se'n desprèn, a través de processos d'integració. Els textos

són plens de pronoms, díctics, sinònims o termes genèrics, que actuen com a referents de noms, verbs o oracions completes. El lector necessita efectuar processos d'integració, establint relacions entre cada referent i el mot al qual substitueix. Amb l'ajut dels connectors, necessita interpretar les relacions que s'estableixen entre dos esdeveniments: unió, disjunció, temps, lloc, manera, causa, conseqüència, comparació, oposició, concessió, condició o finalitat (Giasson, 1996: 51-65). Perquè el lector pugui inferir els significats que s'expressen en un text, a més del coneixement independent del lèxic que hi apareix, ha de poder identificar els referents relacionats amb els seus antecedents i integrar les relacions que es produeixen entre les frases, amb l'ajut dels connectors.

Llegir és una tasca d'enorme complexitat, que posa en exercici molts mecanismes intel·lectuals. Els nois i noies nouvinguts, als quals m'estic referint, intenten aplicar, amb més o menys limitacions, aquests mecanismes en els mateixos textos que llegeixen els seus companys autòctons. Sabem que el correcte procés de lectura ha d'assegurar que el lector comprèn el text, i que pot anar construint una idea sobre el seu contingut, extraient-ne allò que li interessa, a través d'una lectura individual i precisa, que permet l'avanç i el retrocés, que permet parar, pensar, recapitular, relacionar les informacions, plantejar-se preguntes, decidir què és important i secundari (Solé, 1992: 32). Per a aquest alumnat nouvingut, els textos redactats en *lectura fàcil*, que tinguin en compte les seves necessitats de comprensió, poden esdevenir un recurs òptim que els permeti realitzar el conjunt d'operacions inherents al procés lector.

3

INVENTARI DE VERBS EN ALUMNAT NOUVINGUT DE LLENGUA NO ROMÀNICA

EL QÜESTIONARI DE 173 VERBS

Amb la finalitat de disposar de dades sobre el coneixement que l'alumnat nouvingut de procedència no romànica té del significat d'alguns verbs en contextos lectors, vaig preparar un qüestionari en el qual presentava un inventari de 173 verbs, en el qual intentava recollir significats que vaig considerar que podien formar part de l'univers de les necessitats de comunicació dels alumnes. Vaig seleccionar els verbs a partir de les propostes de Rancé (2005), el Vocabulari bàsic infantil i d'adults (Assessoria didàctica del català, 1982) i el Breu diccionari ideològic (Romeu, 1979).

Vaig fer una prova pilot amb alumnes nascuts a Catalunya, que em va aconsellar canviar algun enunciat. Vaig aplicar el qüestionari a set nois i noies nouvinguts, de procedència no romànica, dels quals quatre eren magribins, amb una residència a Catalunya inferior als dos anys, i tres xinesos, amb una residència inferior als tres anys i mig. L'aplicació fou efectuada de manera individual, davant de l'ordinador, utilitzant un formulari word. Cada verb en infinitiu presentava tres frases, de les quals l'entrevistat havia de seleccionar l'única que tenia significat possible. L'alumne responia el qüestionari en sessions individuals d'una hora. Durant la primera mitja hora, assenyalava en silenci la resposta que creia adequada, i després jo confirmava oralment que no havia fet la selecció de manera aleatòria. L'aplicació va ocupar dues sessions per alumne. En vaig fer enregistrament oral, amb posterior transcripció resumida dels resultats. Les frases utilitzades en el qüestionari són a l'annex 1.

ELS RESULTATS

Les dades quantitatives que ofereix el qüestionari queden reflectides en els quadres I i II. En el *quadre I* pot observar-se la relació de 173 verbs, indicant a la dreta de cadascun el nombre d'alumnes que demostren conèixer-lo en context lector.

La primera informació interessant és que tots els entrevistats coincidien a conèixer el significat d'aquests 104 verbs:

acabar, agafar, agradar, aixecar, ajudar, ajuntar, anar, arribar, baixar, ballar, beure, buscar, callar, caminar, cantar, canviar, caure, començar, comprar, comptar, conèixer, contestar, copiar, cordar, córrer, cosir, deixar, descansar, despertar-se, dibuixar, dir, doblegar, donar, dormir, enganxar, ensenyar, entendre, entrar, enviar, esborrar, escoltar, escriure, estar, estudiar, explicar, faltar, felicitar, fer, jugar, llegir, matar, menjar, mirar, molestar, necessitar, nedar, netejar, obrir, parar, parlar, passar, pensar, perdonar, pesar, pescar, picar, pintar, plantar, planxar, plorar, ploure, poder, portar, posar, preguntar, pujar, quedar-se, recordar, rentar, riure, saber, saltar, seguir, sentir, ser, servir, seure, sortir, tallar, tancar, telefonar, tenir, tocar, treballar, trucar, valdre, vendre, venir, vestir-se, veure, viure, voler, xocar, xutar.

I que sis dels set entrevistats també coneixien aquests altres 31 verbs:

abraçar, aguantar, amagar-se, apagar, aprendre, bufar, cabre, cansar-se, casar-se, castigar, demanar, dividir, morir, multiplicar, néixer, pegar, penjar, pentinar, preparar, provar, punxar, sumar, tapar, tirar, tornar, trencar, treure, trobar, viatjar, volar, xiular.

És a dir que els 135 verbs anteriors eren coneguts per la quasi totalitat dels entrevistats. En l'extrem contrari, no hi havia cap verb que fos del tot desconegut, però n'hi havia deu que només coneixen un o dos alumnes. Es tractava d'aquests:

aprofitar, atrevir-se, bullir, caldre, llogar, manar, moure, queixar-se, tacar, votar.

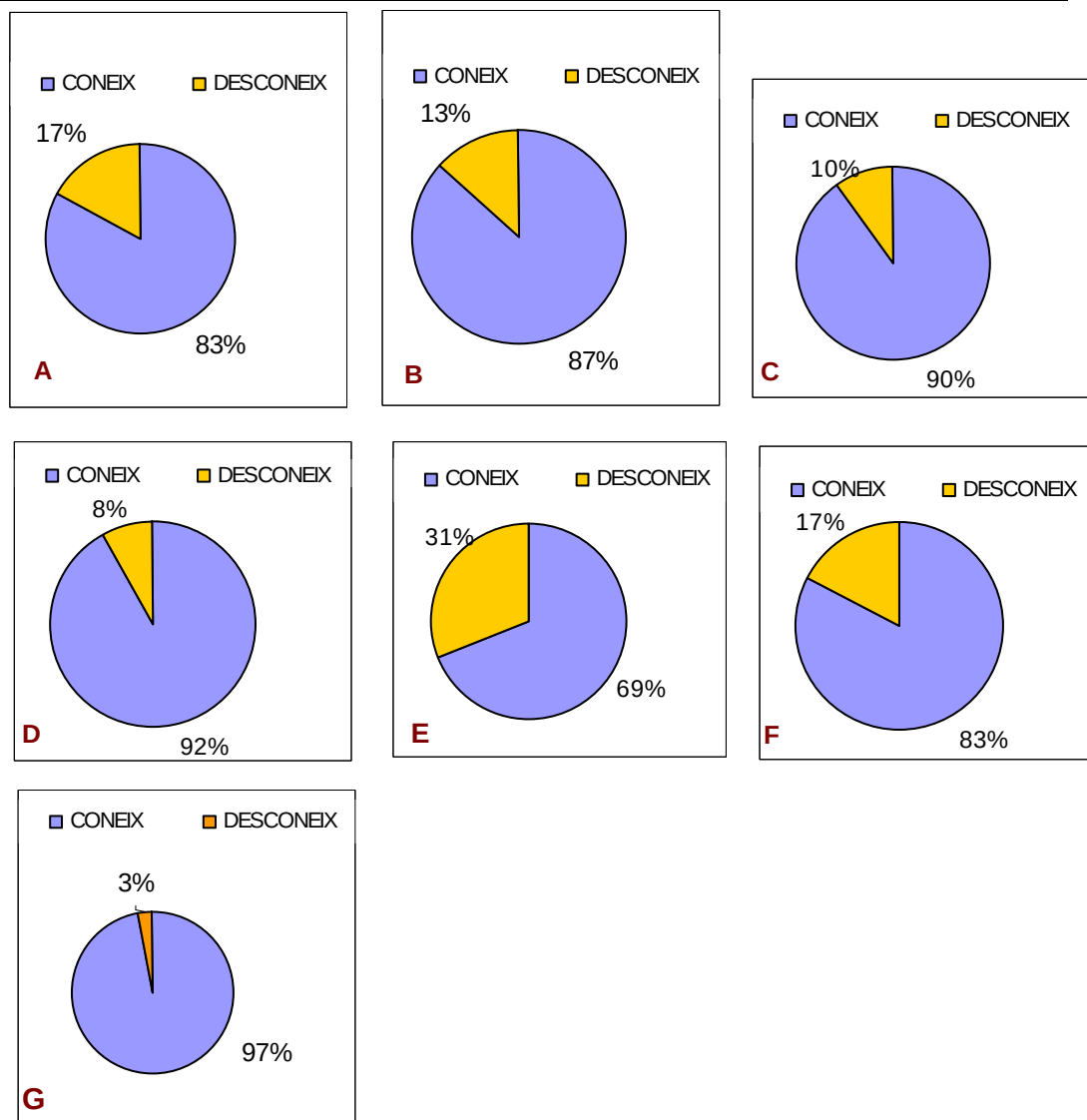
La causa d'aquest desconeixement pot raure en les poques ocasions d'ús dels verbs en situacions comunicatives rellevants per l'alumne. El 28 verbs restants van ser identificats en el seu significat per tres, quatre o cinc alumnes, tal com s'indica entre parèntesis:

abaixar (5), arrencar (5), assecar (4), barallar-se (4), barrejar (4), caçar (4), créixer (3), cremar (5), defensar-se (3), despullar-se (3), embrutar (4), encendre (4), estimar (4), explotar (3), lligar (4), nevar (5), pessigar (4), rascar-se (3), raspallar (5), respirar (4), restar (5), saber greu (3), semblar (5), separar (5), suar (5), tremolar (4), voltar (5), xatejar (4).

El segon quadre indica el percentatge de verbs sobre el total de 173 que coneixia cada alumne entrevistat. En els extrems oposats, destaquen els alumnes G i D. Els dos casos poden explicar-se per causes objectives. G és una noia xinesa, de tretze anys, que porta tres anys i mig a Catalunya. Només desconeix el significat de 5 verbs (*despullarse*, *manar*, *tremolar*, *votar* i *xatejar*). D és un noi amb el mateix origen lingüístic i el mateix temps d'estada, però dos anys més gran, i amb notables dificultats d'aprenentatge, especialment en l'àmbit lingüístic. Ell desconeixia el significat de 54 verbs (quasi un terç dels proposats). La resta d'alumnes oscil·la entre el 82 % i el 93 % (en nombres absoluts: entre 143 i 169) de verbs coneguts.

QUADRE I. Els 173 verbs del qüestionari, amb el nombre d'alumnes que coneixen el seu significat							
ABAIXAR	5	COSIR	7	NECESSITAR	7	SENTIR	7
ABRAÇAR	6	CRÉIXER	3	NEDAR	7	SEPARAR	5
ACABAR	7	CREMAR	5	NÉIXER	6	SER	7
AGAFAR	7	DEFENSAR-SE	3	NETEJAR	7	SERVIR	7
AGRADAR	7	DEIXAR	7	NEVAR	5	SEURE	7
AGUANTAR	6	DEMANAR	6	OBRIR	7	SORTIR	7
AIXECAR	7	DESCANSAR	7	PARAR	7	SUAR	5
AJUDAR	7	DESPERTAR-SE	7	PARLAR	7	SUMAR	6
AJUNTAR	7	DESPULLAR-SE	3	PASSAR	7	TACAR	1
AMAGAR-SE	6	DIBUIXAR	7	PEGAR	6	TALLAR	7
ANAR	7	DIR	7	PENJAR	6	TANCAR	7
APAGAR	6	DIVIDIR	6	PENSAR	7	TAPAR	6
APRENDRE	6	DOBLEGAR	7	PENTINAR	6	TELEFONAR	7
APROFITAR	1	DONAR	7	PERDONAR	7	TENIR	7
ARRENCAR	5	DORMIR	7	PESAR	7	TIRAR	6
ARRIBAR	7	EMBRUTAR	4	PESCAR	7	TOCAR	7
ASSECAR	4	ENCENDRE	4	PESSIGAR	4	TORNAR	6
ATREVIR-SE	1	ENGANXAR	7	PICAR	7	TREBALLAR	7
BAIXAR	7	ENSENYAR	7	PINTAR	7	TREMOLAR	4
BALLAR	7	ENTENDRE	7	PLANTAR	7	TRENCAR	6
BARALLAR-SE	4	ENTRAR	7	PLANXAR	7	TREURE	6
BARREJAR	4	ENVIAR	7	PLORAR	7	TROBAR	6
BEURE	7	ESBORRAR	7	PLOURE	7	TRUCAR	7
BUFAR	6	ESCOLTAR	7	PODER	7	VALDRE	7
BULLIR	1	ESCRIURE	7	PORTAR	7	VENDRE	7
BUSCAR	7	ESTAR	7	POSAR	7	VENIR	7
CABRE	6	ESTIMAR	4	PREGUNTAR	7	VESTIR-SE	7
CAÇAR	4	ESTUDIAR	7	PREPARAR	6	VEURE	7
CALDRE	1	EXPLICAR	7	PROVAR	6	VIATJAR	6
CALLAR	7	EXPLOTAR	3	PUJAR	7	VIURE	7
CAMINAR	7	FALTAR	7	PUNXAR	6	VOLAR	6
CANSAR-SE	6	FELICITAR	7	QUEDAR-SE	7	VOLER	7
CANTAR	7	FER	7	QUEIXAR-SE	1	VOLTAR	5
CANVIAR	7	JUGAR	7	RASCAR-SE	3	VOTAR	1
CASAR-SE	6	LLEGIR	7	RASPALLAR	5	XATEJAR	4
CASTIGAR	6	LLIGAR	4	RECORDAR	7	XIULAR	6
CAURE	7	LLOGAR	2	RENTAR	7	XOCAR	7
COMENÇAR	7	MANAR	2	RESPIRAR	4	XUTAR	7
COMPRAR	7	MATAR	7	RESTAR	5		
COMPTAR	7	MENJAR	7	RIURE	7		
CONÉIXER	7	MIRAR	7	SABER	7		
CONTESTAR	7	MOLESTAR	7	SABER GREU	3		
COPIAR	7	MORIR	6	SALTAR	7		
CORDAR	7	MOURE	2	SEGUIR	7		
CÓRRER	7	MULTIPLICAR	6	SEMBLAR	5		

QUADRE II. Percentatges sobre el coneixement dels verbs que manifesta cada alumne

A aquestes dades quantitatives, que per si soles aporten conclusions que considero ben positives i esperançadores sobre la competència lingüística d'aquests alumnes, cal afegir les qualitatives que es desprenen de les entrevistes incorporades en el temps immediatament posterior a les respostes del qüestionari. L'objectiu propi del qüestionari consistia a obtenir informació sobre el coneixement dels verbs en contextos lectors. Vaig aplicar-lo a cada alumne de manera individual, per tal de poder observar el procediment seguit, i formular preguntes orals que em permetessin comprovar que la resposta no hagués estat atzarosa. Els resultats exposats més amunt ja tenen en compte les dades referents al coneixement dels significats dels verbs que es van desprendre d'aquestes entrevistes.

Ara bé, sense que en tingués la intenció prèvia, les entrevistes també em van oferir informacions de gran interès, pel que fa als errors que els alumnes cometien en la lectura. Mentre responien el qüestionari, vaig observar que en algunes ocasions ells donaven com a bones frases sense significat pertinent, que contenien verbs que jo sospitava que coneixien prou, com *telefonar*, *trobar*, *cansar-se*, *treure*, *viure*, *pegar*,... A l'entrevista posterior, els preguntava el motiu pel qual havien indicat com a bona cadascuna d'aquelles frases. D'aquesta manera podia adonar-me de l'error que havien comès. He fet una relació d'aquestes frases, tal com apareixien en el formulari, i indico al seu costat la manera com l'alumne la llegia mentalment, remarcant on la transformava, mentre cometia algun error de comprensió que li feia atribuir significat coherent. També indico, després de la frase, l'alumne autor de l'error.

En primer lloc, hi ha dos exemples d'errors causats per l'ortografia natural. Els lectors van llegir *pagat* en comptes de *pegat*, i *el* en comptes de *al*. La celeritat a respondre els va fer equivocar, ja que, un cop proposada la revisió van adonar-se de la frase adequada. Les expressions dels alumnes són en negreta.

*M'han pegat les cadires: **M'han pagat les cadires** (B)

*Vivia al tigre: **Vivia el tigre**. (A)

L'alumne amb més dificultats (F) va substituir, en la seva lectura, alguns infinitsius que desconeixia per altres de coneguts:

PENTINAR per **PATINAR** (F), TACAR per **TANCAR** (F) AJUNTAR per **AJUDAR**.

De manera similar, alguns lectors llegien incorrectament algun mot, atribuint un significat que transformava el sentit de la frase:

*Plora el de sobre. ***Plou el de sobre** (D) (F) (G)

*Encenen les tisoires. **Ensenya les tisoires** (D)

*Va trobar estius: **Va trobar estoig** (C)

*He telefonat a la pera: **He telefonat al pare** (B) (C)(D)

*Trec la pilota de dit: **Trec la pilota de dins** (F)

*Ella ven el seu pis: **Ella ve al seu país** (D)

*Em canso la vaca: **Es cansa la vaca** (B)

Em quedo aquí: **Em cuido aquí** (A)

Aquestes transformacions fan pensar com és de fàcil que el lector canviï el sentit del text que llegeix. Es dona per satisfet trobant un significant que doni coherència allò que llegeix. En tots els casos precedents, sense excepció, el lector ha cregut entendre correctament el text, perquè n'ha obtingut significats que tenen algun sentit relacionat amb el seu coneixement del món en llengua catalana.

El mateix fenomen segueix passant en els següents quatre errors, alguns d'ells produïts per més d'un lector. Recordem que el qüestionari-entrevista va ser aplicat de manera individual, i en sessions diferenciades. Aquí, el lector ha deixat de llegir alguns mots, en concret, preposicions. Ha fixat la mirada en el nom i en el verb, obviant el matís que la llengua catalana aporta amb la preposició:

*Jo segueixo dels camins: **Jo segueixo (ø)els camins** (B) (D) (E) (F)

*Treballa de dijous. **Treballa (ø) dijous** (B) (E) (F)

*Serveix de la taula: **Serveix (ø) la taula** (A)

*Toquen amb cadira: **Toquen (ø) la cadira** (B)

En aquests altres exemples succeeix justament a la inversa: el lector incorpora la preposició *amb* o *de* després del verb, que li permet donar significat coherent a la frase. Més sovint la preposició *amb*.

*Trec la pilota al dit: **Trec la pilota del / amb el dit** (B)

*Jo vaig amics: **Jo vaig amb amics** (E)

*Jo faig ganes: **Jo faig amb ganes** (G)

*Surto cases: **Surto de les cases** (E) (G)

Amb el mateix objectiu, pot incorporar-hi l'article, i convertir la breu falsa frase proposada en una altra amb significat:

*Passo amb persona: **Passo amb una / la persona** (G)

*Ensenyo blau i groc: **Ensenyo el blau i el groc** (B) (C)

En un grau més elevat d'aquesta justificada imaginació, apareix una doble incorporació d'elements a la frase. La noia xinesa més antiga a Catalunya inseureix un pronom feble i una preposició. Aquí ja podem intuir alguns recursos que deuen utilitzar els parlants xinesos en la lectura, considerant que la seva llengua no té un paradigma de pronoms febles (Gràcia, 2003:21 i 39):

*Separo ella: **Em separo d'ella** (G)

La mateixa alumna “s’oblida” de la nostra flexió verbal, i troba sentit a aquestes frases, modificant la persona que contenen, i adjudicant-hi la que correspondria si els pronoms presents a la frase fossin el subjecte.

*Començo elles i tu: **Comencen elles i tu** (G)

*Va trobar elles i tu: **Van trobar elles i tu** (G)

Encara més, l’absència de verb copulatiu en xinès i la inexistència de verbs específics per indicar possessió (Gràcia, 2003: 43) justifiquen que aquesta alumna, encara no prou competent en llengua catalana, intenti atribuir significat a frases com aquestes, fent ús d’una imaginació que ens pot semblar sorprenent:

*Vull valent i alt: **Vull ser valent i alt** (G)

*Puc sóc alt? / *Puc tinc gana?: **Puc ser alt? / Puc tenir gana?** (G)

Resulten també curioses les justificacions que la noia atorga als errors comesos en aquests dos casos:

*Em canso la vaca: **Em cansa la vaca [... perquè en menjo cada dia]** (G)

*Em queixo als cabells: **Em queixo perquè no m’agrada com tinc els cabells** (G)

No molesteu la carretera*: L’alumna considerava inicialment amb sentit correcta aquesta frase, atribuint-li el significat: “No tireu coses a la carretera”. Després que jo li hagués explicat amb exemples els matisos del significat de “molestar”, sorprenentment em va dir: “Ah, clar, és un verb per a éssers vius!**”. (G)

En la totalitat dels casos exposats, el lector comet errors en el seu intent d’atribuir significat a allò que està llegint. És curiós de comprovar com sempre la lectura personal i la interpretació que el lector fa del text és absolutament coherent.

CONCLUSIONS

Malgrat que els errors de lectura comesos són de diversa índole, vaig definir les següents conclusions, que vaig considerar hipòtesis en aquesta fase de la recerca.

1. El lector intenta construir un significat global coherent, a partir dels significats que obté en els mots coneguts que apareixen en el text.

2. El lector pot prescindir de la presència de preposicions i altres partícules, d'entitat menor al nom i el verb, si sense elles el text li ofereix un significat global coherent.
3. De manera inversa, el lector pot incorporar mentalment a la frase preposicions i pronoms febles, si amb la seva presència el text li ofereix un significat global coherent.
4. El lector (si més no, el de llengua xinesa) pot modificar mentalment la flexió personal d'un verb, si amb aquest canvi el text li ofereix un significat global coherent.

4

PROCÉS D'ADAPTACIÓ DE LA NOVEL·LA *LA FLETXA NEGRA*

UNA HISTÒRIA QUE EMOCIONA I UNA NARRACIÓ QUE ATRAU

La Fletxa Negra és una novel·la clàssica juvenil, amb aventures que poden captar fàcilment l'interès dels nois i noies actuals, com ho ha anat fent des del moment que va ser publicada a Escòcia, l'any 1883, com a novel·la per entregues. Robert Louis Stevenson construeix una trama, amb accions que van succeint-se sense pausa, i força efectes sorpresa. *La Fletxa Negra* explica les aventures de Richard, un noi de divuit anys, amb la guerra de les dues Roses com a rerefons, a l'Anglaterra del segle XV. A causa de les accions d'un grup de bandits, que s'autoanomena *la Fletxa Negra*, Richard arriba a saber que el seu tutor, sir Daniel, senyor de Tunstall, és acusat de matar el seu pare quan ell era un nen. L'objectiu de la colla de la Fletxa Negra és venjar aquesta i altres morts, eliminant sir Daniel, el senyor del castell, i els seus més fidels servidors. Richard coneix Joanna, una noia de setze anys, que ell identifica primerament com un noi jovenet, perquè sir Daniel l'ha feta disfressar. Junts fan camí pel bosc. Ell porta un missatge del seu tutor, i ella en fuig. S'estableix una relació entre els dos, de la qual neix una amistat. Ella, però, no li revela la seva identitat femenina, amb la complicitat del narrador i, òbviament, el lector, que observa algunes curioses situacions que es produeixen, amb la ignorància del protagonista.

Les aventures que viuen plegats i les converses que estableixen provoquen vincles cada vegada més sòlids entre els dos, mentre Richard va obtenint indicis que confirmen l'acusació de la colla de *la Fletxa negra*, que sir Daniel va matar el seu pare. Quasi al mateix temps, quan Richard s'adona que ha de fugir d'ell, descobreix que Joanna és una noia, en la seva presència. Manifesten el seu mutu enamorament, però de seguida es veuen obligats a separar-se. Richard canvia de bàndol, i es posa amb els homes de la Fletxa Negra, que es comprometen a protegir-lo i ajudar-lo perquè pugui casar-se amb Joanna.

Les vicissituds de Richard, per arribar a aconseguir aquest objectiu, constitueixen la resta de la novel·la. Stevenson hi inclou també, a partir d'aquest moment de la història, força elements de la guerra de les dues Roses, entre els senyors de York i els de Lancaster, que formen part del marc històric on es desenvolupa

la novel·la. A Richard també li correspon un paper de soldat, que esdevé victoriós en una fictícia batalla de Shoreby, al costat del duc Richard de Gloucester, el qual esdevindria el futur rei Ricard III.

Robert Louis Stevenson va publicar inicialment *La Fletxa Negra* al 1883, com a novel·la per entregues, en una revista juvenil (*Young Folks; A boys and girls paper of instructive and entertaining literature*). Cinc anys més tard, la novel·la va sortir en un sol volum. El fet que la novel·la fos creada originàriament per ser llegida en format de fulletó pot explicar algunes de les seves característiques. Llegim Iser:

“La novel·la per entregues treballa amb una tècnica de fragmentació. Produeix una interrupció allà on s’ha creat una tensió que pressiona buscant una solució i on, de bona gana, es vol tenir l’experiència d’alguna cosa que suposi una sortida per allò que ja s’ha llegit. Tallar o deixar arrossegar la tensió és la condició bàsica de la interrupció. Però aquest efecte de ‘suspens’ fa que intentem imaginar-nos la informació que en aquest moment no podem disposar sobre la continuació dels esdeveniments. Com seguirà? Quan ens plantegem aquesta pregunta o d’altres semblants, augmenta la nostra participació en la realització dels esdeveniments. Dickens coneixia aquesta tècnica. Els lectors eren, per a ells, ‘coautors’. [...] La novel·la per entregues imposa al lector una forma determinada de lectura. Les interrupcions estan calculades de manera diferent a les que es produeixen en la lectura d’un llibre per raons externes. A la novel·la per entregues tenen un objectiu estratègic.[...] Dickens escrivia les seves novel·les setmana a setmana i, mentrestant, buscava informar-se tant com podia, del que pensaven els lectors sobre la continuació de l’acció” (Iser, 1972:138-140)

La tècnica de la fragmentació que Iser situa a les novel·les de Dickens és també aplicada per Stevenson a *La Fletxa Negra*. El relat manté constantment el suspens durant la lectura, de tal manera que el lector se sent sempre motivat a seguir llegint, sobretot al final de cada capítol. L’acció, sempre dinàmica i amb ritme impacient, captiva la seva atenció, des del primer escenari, sense deixar-lo amb prou feines respirar. Cada capítol acaba interrompent l’acció o bé havent donat els ingredients que n’anuncien una de nova, sempre prou suggerent perquè el lector desitgi passar la pàgina i trobar-hi la continuació. Podem comprovar-ho en aquesta breu selecció de les darreres frases d’alguns dels trenta-tres capítols que conté el llibre (Stevenson, 1883 i Stevenson, 1990).

“[...] Dick se’l va posar al pit del justacòs, va donar l’ordre de marxa i va enfilel el camí poble enllà, cap a ponent.” (Pròleg)
“[...] Així que van aparèixer, es van obrir les portes, el pont va baixar, i el mateix Sir Daniel, acompanyat de Hatch i del rector, van presentar-se a rebre’ls.” (L. I. Cap. VII).
“[...] El primer pas per aquest camí serà el vostre primer pas cap a la tomba.” (L. II. Cap. V).
“[...] –Bo! –va respondre Dick—. Em friso per fer alguna cosa. Anem cap a Shoreby!” (L.IV. Ca. I).

Stevenson, com Dickens, sabia interrompre l'acció en els moments oportuns, amb una tècnica utilitzada pels escriptors que coneixen bé l'esperit del lector. Una tècnica que, com explica Forster, procedeix de ben antic:

*"Tots som com el marit de la Xahrazad: **volem saber què passa després**. Això és universal, i és la raó per la qual l'espina dorsal de la novel·la ha de ser una història. Alguns de nosaltres no volem saber res més; no tenim res més a dins que una curiositat primitiva, i en conseqüència els altres judicis literaris ens semblen absurds"* (Forster, 1992:28).

Xahrazad atura la narració, i això li serveix per salvar la vida. Un dia rere l'altre, la narradora de *Les mil i una nits*, no només aconsegueix mantenir l'atenció del marit amb el relat, sinó que sap tallar-lo en el moment oportú, perquè ell vulgui seguir-la escoltant l'endemà.

UNA NOVEL·LA PER A LA LECTURA FÀCIL

La història que s'hi explica i l'estil de narració que Stevenson utilitza fan que *La Fletxa Negra* tingui els ingredients òptims per ser adaptada a *lectura fàcil*, si més no, per als destinataris a què m'estic adreçant. La història té com a protagonistes un noi i una noia adolescents, que viuen aventures ubicades en temps i espais llunyans, però que mostren experiències relacionals, sentiments, valors i realitats que poden considerar-se com a universals. Em refereixo a l'amistat, l'enamorament, la justícia, el poder, l'odi, l'ambició, la crueltat,... Aquests temes poden interessar i ser compresos perquè són propis del món actual, i potser els lectors arriben a relacionar-ne alguns amb experiències pròximes. Els personatges són nois de la seva edat, i això facilita que puguin sentir-s'hi més a prop.

D'altra banda, el fil conductor de la novel·la és molt nítid, i anima al lector a buscar la resposta als interrogants que el mateix text planteja. Les situacions van desencadenant-se amb ritme constant, sobretot durant la primera meitat del text. I el lector, no sols en el pas d'un capítol al següent manté la tensió per conèixer com continuarà, sinó també a l'interior mateix de cada capítol se succeeixen esdeveniments sobtats que provoquen l'interès a seguir llegint. Aquest aspecte afavoreix que el lector més inexpert i mandrós tingui una actitud constant i persistent per descodificar paraula rere paraula, i anar interpretant el con-

tingut del text. Òbviament, un text adaptat en els mots, les estructures lingüístiques i la presentació formal, que permeti al lector accedir als significats.

Convençut que la trama central de la *La Fletxa Negra* podia ser llegida comprensivament per aquestes persones nouvingudes, i el ritme narratiu del contingut podia afavorir el seu interès i l'actitud positiva per seguir llegint, vaig iniciar un procés de transformació del text, el resultat del qual acomplís aquesta finalitat. Un procés interactiu, amb la participació de lectors que em permetessin observar els encerts i els errors dels textos que jo proposava. Les dades d'aquestes observacions haurien de servir-me com a petites conclusions empíriques, que esdevindrien fonts per elaborar noves hipòtesis per a la construcció dels textos successius.

Disposava de les directrius esmentades per a la redacció de textos de *lectura fàcil*, però també havia observat les dificultats que alguns textos redactats seguint aquestes directrius no eren comprensibles autònomament per aquestes persones. Durant els tres darrers cursos acadèmics, havia tingut l'oportunitat d'intervenir en l'acollida lingüística i cultural d'adolescents magribins i xinesos, i d'altres procedències. Els havia ajudat a aprendre la nostra llengua, m'hi havia comunicat oralment, i havia elaborat estratègies per fer-m'hi entendre utilitzant exclusivament la llengua catalana. El fet d'haver viscut al seu costat el període inicial d'aprenentatge del català m'havia permès experimentar i observar directament els recursos expressius en llengua oral que faciliten la comprensió i la comunicació. El bagatge d'aquesta experiència, junt amb el procés metodològic que ara descriuré, m'han guiat en la recerca i la construcció d'un text que ara disposa d'unes condicions que, com ja he pogut comprovar, el fan comprensible i interessant a persones d'aquestes característiques.

Abans de redactar l'adaptació

Abans de redactar l'adaptació, vaig fer diverses lectures de la novel·la, per decidir quin seria el seu eix vertebrador. Richard havia de ser el protagonista i, tal com ho fa Stevenson, tots els fets narrats havien de referir-se a les seves aventures. Després de l'ambientació del temps, l'espai i la presentació dels primers personatges, els elements centrals de la història havien d'iniciar-se en l'aparició de la primera fletxa negra, que mata un vell soldat de sir Daniel, i l'escrit que

acusa sir Daniel i els seus servidors de l'assassinat del pare de Richard i altres malifetes als pagesos de la comarca. El text adaptat prosseguiria amb la narració de les aventures que Richard té al costat de Joanna, des del moment que la coneix fins que s'adona que és una noia. La resta de l'adaptació contindria les aventures del protagonista en el seu afany per aconseguir casar-se amb Joanna, fins al desenllaç final. Òbviament, la Fletxa Negra és molt més rica que això: té altres elements literaris que poden satisfer els interessos dels lectors del segle XIX, del XX i del XXI. Per a les persones a les quals s'adreça l'adaptació, vaig considerar que aquesta línia argumental contenia bona part dels fets que succeeixen a la novel·la. Recordem que la *lectura fàcil* no té com a únic objectiu la comprensió del text, sinó també provocar en els lectors l'interès i el gust per llegir un text, mentre els anima a seguir llegint-ne d'altres més endavant.

Complementant aquest eix central, Richard acaba descobrint que sir Daniel va ser l'assassí del seu pare quan era petit. De pupil agraït passa a ser enemic declarat. I encara més quan sap que el seu tutor també vol matar-lo, alhora que pretén casar Joanna amb el seu amic lord Shoreby. La colla també protegeix Richard, i l'ajuda en el seu objectiu de casar-se amb Joanna. El destí de sir Daniel, de Richard i de Joanna guien l'interès del lector fins al final del llibre. Vaig decidir que l'adaptació podia utilitzar aquesta línia argumental central, incorporant-hi aquells elements adjacents de la novel·la que ajudaven a mantenir l'atenció i l'interès del lector, mentre expliquen els fets que esdevenen al protagonista.

La selecció obligava a eliminar necessàriament aquells ingredients de la novel·la que jo considerava com a més llunyans d'aquesta trama, els quals podien convertir el text en una narració de més complexitat. Si els mantenia, tot i resumits, l'adaptació podia esdevenir massa feixuga d'entendre, perquè s'endinsava en aspectes no relacionats directament amb l'eix central. Incloure'ls podia cansar i, per tant, desmotivar el lector. Tanmateix, vaig pensar que calia mantenir l'espai i el temps de la novel·la, ja que són elements ambientals perfectament comprensibles per aquestes persones: l'Anglaterra del segle XV. Els fets de la novel·la justament poden entendre's perquè ocorren en un moment històric i en un espai físic que tenen unes determinades característiques que els donen sentit. També vaig decidir conservar el rerefons bèl·lic, sense

esmentar però els bàndols de la Guerra de les Dues Roses. La novel·la original de Stevenson identifica cada senyor que hi apareix, i també Richard, com a pertanyent als York o als Lancaster.

Què elimina l'adaptació?

A més d'evitar els detalls cruents que Stevenson col·loca dins els episodis bèl·lics, vaig decidir no incloure a l'adaptació altres moments que també denoten violència i crueltat, allò que en diríem sang i fetge, força presents al text. Només hi vaig conservar els estrictament necessaris per mantenir la coherència de la trama, com les morts d'Appleyard, Bennet i sir Daniel. També vaig decidir mantenir una única escena de les diverses en què el protagonista manifesta actituds de violència, i queda justificada més o menys per la defensa pròpia. En la mateixa línia simplificadora de la trama, se'm feia imprescindible presentar uns personatges més senzills i estereotipats, que el lector pogués identificar millor. Mostrar el vessant més agressiu del protagonista també el convertia en més complex. Vaig reduir els més de vint-i-cinc personatges de la novel·la a onze identificats amb nom. Són el que tenen una relació directa amb la trama principal, i acompanyen les aventures del protagonista. Altres personatges també intervindrien puntualment, però amb noms genèrics com *una dona, un home, un guàrdia, una noia, un home de la Fletxa Negra...*

A més de la simplificació dels personatges principals, i de la supressió de molts secundaris i les seves actuacions, l'adaptació també hauria de desestimar altres aspectes de la novel·la, viscuts directament pel protagonista, i que formen part de la línia argumental central. La complexitat d'alguns conceptes presents a la novel·la, com el jurament, la paraula d'honor, el perjuri, el dret de refugi a l'interior d'una església o el fet de ser armat cavaller, o també la marea, que afavoreix la fi del naufragi, em feien aconsellable que les escenes que els envoltaven fossin eliminades o modificades. D'altra banda, les opinions misògines del protagonista davant de Joanna, quan ell encara creia que era un noi, em van semblar no convenients a l'adaptació. També vaig suprimir altres elements tangencials, que podien requerir excessives dimensions de text perquè fossin entesos. Em refereixo a algunes converses de Richard amb personatges secundaris; o el reguitzell de documents que el protagonista recollia i conservava,

i que després va amagar i utilitzar enmig de la guerra dels bàndols; o l'escrit que acompanyava la fletxa clavada a la taula; o l'acusació de Richard a sir Daniel sobre els probables motius que el podien haver conduït a matar el seu pare; o el joc que fan Richard i Lawless, disfressats de monjos, amb els companys de la Fletxa Negra. Finalment, les descripcions no imprescindibles en la configuració del context ambiental per part del lector, tant dels paisatges, com dels interiors, també havien de ser suprimides o molt sintetitzades, ja que tallaven el ritme i la dinàmica de l'acció que jo considerava necessari que fos constant. Vaig procurar incorporar les descripcions en la mateixa narració de l'acció.

L'acció, la teatralitat i el diàleg

Des del primer moment, vaig pensar que l'adaptació havia de ser fonamentalment una narració molt basada en l'acció i el diàleg dels personatges, amb escenes o episodis on s'esdevinguessin fets no sols comprensibles i imaginables físicament pels lectors, sinó també interessants, sorprenents, divertits o curiosos, amb una determinada dosi de suspens continu.

La Fletxa Negra és una novel·la que conté molta acció. A més, en la seva organització general, segueix força el funcionament d'una peça teatral. El suspens sorgeix de bon començament, en el mateix pròleg, amb l'assassinat del vell Appleyard, del qual és testimoni el protagonista. És Richard qui llegeix els dos missatges de la Fletxa Negra, en el segon dels quals ja queda inevitablement implicat en un procés iniciàtic que el convertirà en adult. La novel·la és plena de cops d'efecte, la majoria relacionats amb les actuacions de la Fletxa Negra: la fletxa que es clava a l'espatlla d'Appleyard i la que es clava enmig de la taula, al castell; l'aparició sobtada dels homes de la Fletxa Negra a l'església de Shoreby; l'aparició inesperada de sir Daniel al final del relat, i la subsegüent d'Ellis. Aquesta disposició de les situacions fa pensar sovint en el teatre, amb uns escenaris i uns personatges que hi actuen. Stevenson devia haver pensat en aquesta modalitat literària, ja que el mateix narrador hi fa esment en set ocasions: 1) Quan Richard i Joanna presencien la conversa entre els homes de la Fletxa Negra a les runes de Grimstone: "*aquesta escena de la vida al bosc s'havia esdevingut davant dels seus ulls com una escena de teatre*" (Stevenson, 1990:48). 2) Quan els dos nois surten del passadís secret, "*una o dues*

torxes, aficades en anelles de ferro a la paret, feien una llum oscil·lant damunt de l'escena" (Stevenson, 1990:96). 3) Quan Richard i Joanna observen els homes de *La Fletxa Negra* a les runes de Grimstone: "*Els forasters van desaparèixer d'escena amb una rapidesa que va semblar sospitosa*" (Stevenson, 1990:117). 4) Poc abans d'acabar la batalla, el narrador explica: "*Llavors, com un cop de teatre, va esdevenir-se el darrer acte de la batalla de Shoreby*" (Stevenson, 1990:119). 5) Després de la mort de lord Shoreby, "*la núvia, que havia tornat en si feia poc i que mirava aquesta escena amb un astorament complet [...]*" (Stevenson, 1990:169). 6) Alícia a prop de Richard, "*seia sobre una flassada de cavall i estava embolicada amb una altra. Mirava absortament l'escena de davant seu*" (Stevenson, 1990:211). 7) Richard, "*finalment, a través d'una clariana del bosc, va abastar a veure la posició ('the scene', a l'original anglès) del campament*" (Stevenson, 1990:216).

Malgrat els cinc llibres en què l'autor divideix *La Fletxa Negra*, sembla ben bé una novel·la formada per dos actes teatrals i un munt d'escenes a l'interior de cadascun. El pròleg i els dos primers llibres succeeixen als voltants del poble de Tunstall, durant sis dies del mes de maig. La resta de la novel·la s'esdevé en un període igual de temps de la primera setmana del següent gener. La teatralitat amb què és narrada bona part de *La Fletxa Negra* dóna sensació d'espectacle visual i auditiu al relat. De tal manera que el lector pot imaginar amb facilitat les accions que són explicades amb recursos com aquests. Vegem les disfresses: Joanna vestida de noi durant mitja novel·la, al costat de Richard, que no se n'adona, i davant un lector còmplice que assisteix divertit a l'espectacle; sir Daniel disfressat de leprós, que enganya i sorprèn inesperadament Richard i Joanna; Richard i Lawless disfressats de monjos, amb bigoti pintat i tot; Joanna i Alícia que surten de la casa en runes, vestides de soldat.

El diàleg té un pes molt rellevant en força moments de la narració. Un diàleg que sovint pot funcionar sol, sense narrador. Comprovem-ho en una de les escenes centrals de la novel·la:

- Joanna. I ara!, qui carall pot ser aquesta? Aquí no hi ha hagut mai cap Joanna. Què vol dir això?
- Jack! On has estat tot el dia? Has vist aquesta Joanna?
- No. No l'he vista.
- Ni n'has sentit parlar?

Els passos s'acostaven. Sir Daniel continuava bramant el nom de Joanna des del pati.
 – *N'has sentit parlar?*
 – *N'he sentit parlar.*
 – *Com te tremola la veu? Què tens?. Aquesta Joanna ha estat una excel·lentíssima bona fortuna: deixaran de pensar en nosaltres.*
 – *Dick. Tot està perdut per mi, pet tots dos. Fugim, si encara hi som a temps. No pararan fins que em trobaran. O mira: deixa que me'n vagi; quan m'hauran trobat, podràs escapar-te. Deixa'm sortir, Dick, bon Dick. Deixa'm marxar!*
Ella cercava el forrellat a les palpentes; a la fi, Dick va comprendre.
 – *Per Déu! Tu no ets Jack. Tu ets Joanna Sedley, tu ets la donzella que no es volia casar amb mi.*
 [...] (Stevenson, 1990:90)

Aquest diàleg prossegueix fins al final del capítol. Aquí, com en d'altres moments de la novel·la, l'acció se sosté tota sola amb el diàleg. L'única intervenció del narrador és “a la fi, Dick va comprendre”, interpretant innecessàriament el pensament del personatge, ja que el text que ve a continuació informa de la descoberta de Richard. Les altres intervencions són les típiques acotacions dels textos dramàtics: “*Els passos s'acostaven*”, “*Sir Daniel continuava bramant el nom de Joana des del pati*”, “*Ella cercava el forrellat a les palpentes*”.

Vaig pensar d'aprofitar per a l'adaptació aquest dinamisme narratiu que Stevenson utilitza sovint a la novel·la: l'acció imparable, la intriga, el suspens, els diàlegs constants, la teatralitat. Però no tota la novel·la manté aquest ritme. Hi ha moments en què el diàleg passa a segon terme, els cops d'efecte triguen a arribar, i l'espectacle s'ha d'imaginar quasi exclusivament a partir de les paraules del narrador, com ocorre amb el periple de Lawless per robar el vaixell o els capítols dedicats a la batalla de Shoreby. Per això, aquests i altres moments, són simplificats, modificats o suprimits.

Redacció de les primeres pàgines

Un cop construït l'esquelet de l'adaptació, vaig decidir utilitzar un format de text que tingués una certa uniformitat i mantingués un ritme regular. Vaig pensar en el format clàssic del còmic, en els ben coneguts llibres de *Tintín* que havien ocupat tantes hores de la meva infantesa. Els còmics de *Tintín*, *Astèrix*, *Lucky Luke*, *la Casa sota la Sorra*, i tants d'altres, tenen la pàgina com a element narratiu central. Cada pàgina és un episodi amb sentit narratiu propi, que es relaciona amb la següent, amb un acabament incomplet, que anima el lector a seguir llegint. *La Fletxa Negra* té alguna cosa de còmic clàssic o, més probablement, a l'inrevès. Aquests còmics utilitzaven la mateixa tècnica de les novel·les

d'entregues que, com ja he dit, tenen el seu precedent més atàvic en les narracions de la princesa Xahrazad, a *Les mil i una nits*.

Vaig fer una distribució hipotètica del llibre, en episodis de la dimensió d'una pàgina, seguint les condicions de presentació formal del text proposades en les directrius de *Lectura Fàcil*. Pensava en un full DIN-A-4, amb lletra Tahoma 14, negreta, i d'un color vermellós i marronós, diferent al negre del llibre. Creia que el color donaria un to d'informalitat i faria el text més atractiu. Remarcaria de color blau els noms del personatges, i de color verd els noms dels llocs. D'aquesta manera els lectors identificarien més fàcilment aquestes paraules noves. També pensava en un text que pogués ser llegit en pantalla d'ordinador, en format *pdf*. Vaig redactar-lo utilitzant el lèxic bàsic, corresponent al nivell d'usuari bàsic A2, i recollint les conclusions del qüestionari sobre el coneixement dels 173 verbs, exposat més amunt. Vaig incorporar el noms pertanyents al context de la novel·la, imprescindibles per narrar-la (*fletxa, Anglaterra, campana, castell, pagès, església, creu*, i també alguns altres, perfectament prescindibles, però que podien ajudar a ambientar la situació bèl·lica de l'època medieval (*elm, cota de malla, alabardes, llances*). Els noms que jo considerava com a possiblement desconeguts, els vaig enllaçar amb imatges que il·lustraven el seu significat. Aquests mots apareixien en el text amb un color marronós més pàl·lid. Simplement, clicant-los, s'obria automàticament una pàgina web de l'aplicatiu *Google Imatges*, amb imatges corresponents al seu significat. Vaig pensar que el fet de mostrar més d'una referència icònica podia afavorir en el lector l'elaboració d'una imatge mental més àmplia sobre el concepte, alhora que li permetria fer ús d'un recurs en línia que facilita l'obtenció de significats. Aquí hi ha una petita mostra d'aquests mots, amb els enllaços corresponents. Tractant-se de l'experimentació, vaig incloure-hi també mots que era molt probable que el lector conegués perfectament, tal com vaig poder comprovar després.

- **Anglaterra**
(<http://images.google.es/images?gbv=2&svnum=10&hl=ca&q=mapa+regne+unit+&btnG=Cerca+Imatges>)
- **Electricitat**
(<http://images.google.es/images?gbv=2&svnum=10&hl=ca&q=torre+electrica&btnG=Cerca+Imatges>)
- **Camp**
(<http://images.google.es/images?gbv=2&svnum=10&hl=ca&q=conreus&btnG=Cerca+Imatges>)
- **Castell**
(<http://images.google.es/images?gbv=2&svnum=10&hl=ca&q=castell&btnG=Cerca+Imatges>)
- **Pagès**
(<http://images.google.es/images?gbv=2&svnum=10&hl=ca&q=agricultor&btnG=Cerca+Imatges>)

- **Campana**
(<http://images.google.es/images?gbv=2&svnum=10&hl=ca&q=campana&btnG=Cerca+Imatges>)
- **Església**
(<http://images.google.es/images?gbv=2&svnum=10&hl=ca&q=esglesia&btnG=Cerca+Imatges>)
- **Riu**
(<http://images.google.es/images?gbv=2&svnum=10&hl=ca&q=pont+romanic+riu&btnG=Cerca+Imatges>)
- **Pont**
(<http://images.google.es/images?gbv=2&svnum=10&hl=ca&q=pont+romanic+riu&btnG=Cerca+Imatges>)

Vaig redactar els deu primers episodis de l'adaptació, seguint aquestes condicions. La primera pàgina de l'adaptació havia de situar la novel·la en el temps i en l'espai, amb les mínimes informacions que ajudessin el lector a entendre que la història passava fa molts anys i lluny d'aquí, en un règim de vida medieval, sense utilitzar aquest terme històric. El text va quedar tal com pot observar-se en les imatges de les pàgines següents.

També vaig preparar una portada, imitant la d'un llibre qualsevol, però en format DIN-A-4. Aquesta portada contenia a la part superior una foto gran, amb paisatge de bosc humit de primavera. Al mig, el títol i el nom de l'autor. A sota, dues imatges més petites: un quadre representant una batalla medieval, i la fotografia d'un castell medieval.

EL PRIMER LECTOR, LES PRIMERES HIPÒTESIS

El lector davant les primeres pàgines. Hipòtesis 1 - 8.

Amb molts dubtes, però amb l'esperança que el text fos entès, vaig presentar-lo a un noi magribí de quinze anys, amb poc més de dos anys d'estada a Catalunya. Aquest noi, en incorporar-se dos anys abans al nostre sistema educatiu, tenia coneixements molt limitats de l'alfabet llatí. Vaig organitzar sessions d'una hora de durada, coincidents temporalment amb les sessions ordinàries de classe de l'alumne. Vam estar cada sessió ell i jo en un despatx.

En vaig fer enregistrament sonor, que després vaig transcriure. Jo havia preparat un qüestionari de comprensió sobre el contingut, que vaig anar aplicant oralment en acabar la lectura de cada pàgina:

QÜESTIONARI DE COMPENSIÓ SOBRE LES DEU PRIMERES PÀGINES

Pàgina 1

1. On passa la novel·la?
2. Qui treballava als camps?
3. Qui vivia als castells?
4. On vivien els homes i les dones?
5. Quan temps fa que va passar?

6. Com es diu aquesta novel·la?
7. De quin personatge parla aquesta novel·la?

Pàgina 2

1. Com es deia el poble?
2. Quantes cases tenia el poble?
3. Qui vivia al castell?
4. Per què van deixar de treballar els pagesos?
5. On van anar tots els pagesos?
6. Què van sentir, quan estaven junts?
7. En quin moment del dia va passar això?
8. De quin material estaven fetes les cases del poble?

Pàgina 3

1. Què ha dit Sir Daniel que han de fer tots els homes?
2. Què els donarà Sir Daniel?
3. Qui diu que la guerra no agrada gens als pagesos?
4. Què s'acaba, quan hi ha guerra?
5. Quants anys tenia Richard?
6. De quin color eren els seus ulls i els seus cabells?
7. Quina arma portava?
8. Què són els arcs i les alabardes?
9. Què van sentir, que venia galopant, de pressa i fent molt soroll?

Pàgina 4

1. De quin color eren els cabells de Bennet. I la seva cara?
2. Quines armes portava Bennet?
3. Què portava al cos? I al cap?
4. On van anar tots els homes?
5. Qui els ho va dir?

Pàgina 5

1. Què va preguntar Bennet a les dones?
2. Com es deia l'home vell? Quants anys tenia?
3. On era Appleyard?
4. Qui va anar a veure Appleyard?
5. Quina és l'arma que el vell sap fer servir molt bé?
6. Què va veure el vell, quan va mirar el cel?

Pàgina 6

1. Quins personatges parlen aquí?
2. Per què Appleyard sap que hi ha gent a prop?
3. Que va cremar Bennet?
4. A qui volen matar els enemics?
5. Què vol dir la paraula "enemic"?
6. On es va clavar la fletxa?
7. On va caure el vell?

Pàgina 7

1. On es van amagar Bennet i Richard?
2. Qui va parlar amb el vell?
3. Què va demanar el vell?
4. Qui va arrencar la fletxa?
5. On van posar el cos del vell?
6. Per què van entrar de pressa a la casa?
7. Per què va morir el vell?

Pàgina 8

1. Qui ha matat el vell? Què diu Bennet?
2. De quin color era la fletxa?
3. Què hi havia a la fletxa?
4. Què hi posava?
5. Qui havia escrit aquelles paraules?
6. Qui dels dos -Richard o Bennet- va veure les paraules a la fletxa?
7. Per què hi ha moltes persones que odien Bennet?
8. Què van sentir tots dos, després de llegir les paraules?

1

Era l'any 1460.
Ara fa més de 500 anys.
A Anglaterra.

No hi havia electricitat.
Ni televisió, ni ràdio, ni telèfon, ni mp3,...
No hi havia cotxes, ni motos, ni bicicletes.

Els homes i les dones treballaven de pagès, al camp.
Vivien en pobles petits, al costat d'un castell.

Als castells hi vivien senyors molt rics,
amb la seva família.

Aquests senyors eren els amos dels castells,
i també eren els amos dels pobles del costat.

Els camps també eren del senyor.

Els homes i les dones
havien de fer les coses que el senyor els deia.
Havien de complir les seves ordres.

Ara comences a llegir una novel·la,
que es diu *La Fletxa Negra*.

Aquesta novel·la explica les aventures
d'un noi que es diu Richard.

Passa a Anglaterra,
a l'any 1460,
ara fa més de 500 anys...

Un dia a la tarda...

Pàgina 9

1. Qui va entrar per la porta?
2. Quants anys tenia?
3. De quin color era la roba que portava?
4. De qui era molt amic, Sir Oliver?
5. Sir Oliver sap qui és John-Tot-ho-arregla?
6. On van anar els tres, quan van sortir de la casa?
7. Quants homes hi havia davant de l'església?
8. Què portaven tots?
9. Qui va veure Bennet?

Pàgina 10

1. Qui va disparar la fletxa?
2. Per on va passar la fletxa?
3. On es va amagar l'home desconegut?
4. Què van veure a la porta de l'església?
5. Qui va dir a Richard: Tira, tira?

Així vam començar un dia de finals de novembre, seguint aquests passos:

- Li vaig ensenyar el llibre publicat en català, edició La Magrana. Li vaig preguntar si l'entendria. Ell em va dir que sí, tot i que no completament.
- Vaig explicar-li molt breument l'objectiu de l'activitat que iniciava amb ell: que pogués entendre aquell llibre, amb un text adaptat.
- Vaig presentar aquesta activitat com a activitat d'aprenentatge per a ell, i també per a mi. Li vaig agrair la seva col·laboració.
- Vaig obrir la pantalla de l'ordinador, i li vaig mostrar la portada que havia preparat.
- Li vaig ensenyar breument el mecanisme de desplaçament per la pantalla, i l'opció de clicar els enllaços.
- Havia de llegir en silenci, i no podia preguntar-me res fins que acabés de llegir la pàgina.
- Li vaig dir que en acabar cada pàgina li faria preguntes per observar si ho havia entès.

Tot i les meves instruccions, a la primera sessió, el noi va començar llegint en veu alta. Probablement assimilant el concepte de lectura a la lectura de classe en veu alta. Li vaig insistir que ho fes en silenci, sense que jo el sentís. Llavors va llegir durant quasi dos minuts i mig. Vaig iniciar el qüestionari-entrevista, indicant-li que podia consultar les respostes en el text:

PÀGINA 1

(Jo): Et sembla que ho has entès tot?

(Alumne): **Quasi tot.**

On passa la novel·la?

(*immediatament*) **En Inglaterra.**

Qui treballava als camps?

(*vacil·la breument*) **...els senyors, els pagesos...**

Qui vivia als castells?

Els senyors, crec.

On vivien els homes i les dones?

(*Pensa 3 segons*) **En el castell... una poble que està al costat del castell.**

Quant temps fa que va passar això?

Mmm... cinc-cents anys.

Com es diu aquesta novel·la?

(somriu, gest de no recordar exactament, intenta mirar el text com d'amagat)...

La fletxa.. la fletxa negra. *(Insisteixo que pot mirar...)*

De quin personatge parla, aquesta novel·la?

Que hace molt temps no havia res en esa poble, en Inglaterra. No havia luz, ni cotxe, ni bici, res. Hablan en...

Però, quin personatge surt? Saps que és un personatge? Ah no? De quina persona parlarà aquesta novel·la?

De quina persona? *(pensa 12 segons)* **la persona?**

T'ho explico d'una altra manera... de quina persona explicarà coses aquesta novel·la?

De quina persona?

Hi ha algun personatge, alguna persona que sortirà en aquesta novel·la? Ho diu aquí, eh.

Ah, sí! Gif.. *(ho busca al text. El tallo).*

Ara fem una altra cosa. Hi ha alguna paraula que no entenguis, d'aquí?

(Mira...) **Sí "amos".**

No t'imagines que vol dir "amos" aquí, no?

No. Mai he escuchat esta paraula.

Mai has sentit aquesta paraula. Alguna altra paraula que no entenguis? Ho entens tot?

Saps què vol dir "castell"?

Sí.

Electricitat, pagès... *(Confirma)*

(Li demano que ho torni a llegir, ara en veu alta. Ho fa, hi està uns deu segons menys que abans. És curiós com, en veu alta, llegeix: "ara fa més de 500 mesos", però ell sol immediatament es corregeix: "500 anys"...)

Ara que ho has llegit en veu alta, què et sembla més fàcil llegir per dins o en veu alta?

(Immediatament) **Per dins.**

Ara et torno a fer la pregunta d'abans. De quina persona parlarà aquesta novel·la?

... ah sí, Richard...

Qui és Richard?

Uno que va a escribir esto.

Ara has entès que vol dir amos?

Sí... el que manda...

No li vaig fer cap comentari entre la primera i la segona lectura. Llavors va llegir buscant els dos significats que jo li havia preguntat abans, i els va trobar. No va utilitzar cap enllaç a les imatges *(Anglaterra, electricitat, pagès, camp, castell)*.

Tot seguit vam passar a la segona pàgina. Li vaig recordar que havia de llegir en silenci i que no em podia preguntar res fins acabar. Va tardar poc menys de dos minuts a llegir-la.

PÀGINA 2

Com es deia el poble?

Mmm. *(Vol recordar-ho de memòria. Indico que ho busqui al text. Ho fa):* **Tunstall.**

Quantes cases tenia el poble?

(d'immediat) **Vint cases**

Qui vivia al castell?

Tunstall, no. *(pensa, busca...)* **Sir Daniel**

Per què van deixar de treballar els pagesos?

(pensa, busca...) **Van anar al costat del creu.**

2

Un dia a la tarda, a finals de primavera,
al poble de **Tunstall**,
va tocar la campana de l'església.

Passava alguna cosa nova.
No era normal que toqués la campana en aquella hora.
Per això,
els pagesos van deixar de treballar.

Tunstall era un poble petit,
tenia només 20 cases de fusta.

Hi havia un camí que anava al castell,
on vivia Sir Daniel,
que era el senyor del castell de **Tunstall**.

El camí passava sobre un riu, per un pont.
A prop del riu, hi havia una creu de pedra.

Tots els pagesos,
que havien deixat la seva feina,
van anar al costat de la creu
a veure què passava.

—Per què deu tocar la campana?—es preguntaven.

Lavors, van sentir un cavall que s'acostava.

Li torno a formular... (*Busca...*)

Tunstall era un poble petit, no? Aquí pon “els pagesos van deixar de treballar...”. (*No entén, no troba...*)

On van anar tots els pagesos?

Un creu, Un pont que està a dat d'un riu. Hi ha una creu...

Què van sentir, quan estaven junts?

(*pensa*) **Van sentir un cavall que s'acostava.**

En quin moment del dia va passar això?

Tarda.

De quin material estaven fetes les cases del poble?

Fusta

(*Li indico que torni a llegir. Li demano si ho vol fer en silenci, però prefereix en veu alta. Li recordo que pot buscar el significat del mots que tenen enllaç directe a imatges google. Busca campana. Ho entén. Ara tarda poc més d'un minut i mig. Menys temps que en silenci.*)

Per què van deixar de treballar els pagesos?

Perquè van sentir un cavall que s'acostava.

Vols dir? (*li explico*), i ho entén.

Li recordo que pot buscar les imatges dels mots, només havia buscat la campana. Busca *creu*. M'adono que la comprensió del significat d'aquest mot no és imprescindible per a la comprensió global del text

Llavors, em vaig adonar que en aquella pàgina no s'explicitava enlloc que els pagesos estiguessin treballant amb anterioritat a *deixar de treballar*. És a dir, que el text no informava que aquella tarda els pagesos estaven treballant al camp quan van sentir la campana.

HIPÒTESI 1: CONVÉ EXPLICITAR ELS FETS ANTERIORS A UNA ACCIÓ, NO DONANT PER SUPOSAT QUE EL LECTOR JA ELS PODRÀ DEDUIR.

D'altra banda, el lector tampoc disposava d'informació prèvia sobre el paper de les campanes, que toquen cada hora, d'una determinada manera i, segons el text, ara tocaven diferent.

HIPÒTESI 2: CONVÉ NO CONSIDERAR COM A CONEGUTS PEL LECTOR ELS FETS HABITUALS O TRADICIONALS A LA NOSTRA CULTURA, SOBRE ELS QUALS ELL POTSER NO ESTÀ INFORMAT.

Vam arribar a la tercera pàgina. Li vaig recordar que ha de llegir en silenci i que no em podia preguntar res fins acabar. Va estar llegint tres minuts.

3

Era Richard Shelton,
que arribava dalt del seu cavall.
Richard tenia 18 anys,
tenia el cabell moreno i els ulls grisos.

Portava un abric de pell amb una caputxa verda.
Anava armat amb una ballesa, a l'esquena.

Quan va ser a la creu de pedra,
els pagesos li van preguntar què passava.

Richard va explicar-ho:

*—Comença una nova guerra.
Sir Daniel ha dit que tots els homes
preparin les seves armes
per anar a lluitar.
Agafeu les armes que tingueu:
agafeu els arcs i les alabardes.*

Una dona es va queixar:

*—La guerra no ens agrada gens als pagesos!
Quan hi ha guerra, s'acaba el menjar
i passem molta gana!*

Richard li va contestar:

*—Sir Daniel pagarà diners
a tots els homes que vagin a lluitar a la guerra.*

I ella li va dir:

*—I si els homes moren,
per què serviran els diners?*

Aleshores, van sentir un altre cavall
que venia galopant, ben de pressa,
i fent molt soroll.

4

Richard va dir

*—Mireu, ara arriba Bennet!
Vosaltres, els homes,
anireu amb ell a la batalla!
Serà el vostre cap.
Ell us dirà què heu de fer.*

Bennet era alt, gros i fort.
Tenia la cara morena i els cabells grisos.

Anava vestit per anar a la guerra:
portava una cota de malla al cos
i un elm al cap.
Anava armat amb una espasa i una llança.

De seguida que va arribar,
Bennet va dir als pagesos:

*—Aneu al castell tots els homes.
Allà us donaran la cota de malla i l'elm.
Au, correu! De pressa!*

I els homes van marxar cap al castell.

PÀGINA 3

Et sembla que ho has entès?

Sí.

Què ha dit Sir Daniel que han de fer tots els homes?

Repeteix! (Ho faig) **Que han de preparar cada un su arma per ... anar a una guerra.**

Què els donarà Sir Daniel?

Menjar? Dinners?

Qui diu que la guerra no agrada gens als pagesos? Qui ho diu?

Una dona.

Què s'acaba, quan hi ha guerra? Què és el que s'acaba?

(gest de no entendre) **que s'acaba quan?...**

Quants anys tenia Richard?

Divuit.

De quin color eren els seus ulls i els seus cabells?

Rossos // verd, no, era moreno

Quina arma portava?

No sé.

Què són els arcs i les alabardes?

No sé.

Què van sentir, que venia galopant, de pressa i fent molt soroll?

Un altre cavall

(Li indico que torni a llegir la pàgina. També ho fa en veu alta inicialment. Li dic que llegeixi per dins, ara... Que intenta trobar la resposta a aquestes preguntes que li he fet. Ara hi ha estat dos minuts)

Quina arma portava?

A l'esquena... baleta, no ballesta.

Saps que és?

(mira enllaç)

Què s'acaba, quan hi ha guerra? Què és el que s'acaba?

Però dice: "quan hi ha guerra, no quan no hi ha guerra... Yo m'he fijao mucho.

"Quan hi ha" No pone: quan no hi ha..." *(es mig enfada)*

Vaig observar que apareixia confusió en la relació de doble negació en la pregunta que havia formulat, no en el text de l'adaptació. "Quan hi ha guerra, què s'acaba? = Quan hi ha guerra, què no hi ha. Ell havia entès el text, però no va entendre la meva pregunta.

HIPÒTESI 3: CONVÉ VIGILAR EN LA FORMULACIÓ DE LES PREGUNTES, QUE PODEN SER MÉS COMPLEXES PER AL LECTOR ENQUESTAT QUE EL MATEIX TEXT LLEGIT I, PER TANT, DONAR UNA INFORMACIÓ TERGIVERSADA.

Què són els arcs i les alabardes?

Ah, sí. Armes.

Les vols veure?

(Ho busca, però prèviament ha deduït que són armes, ell sol, a partir del text i del context. Les imatges li serveixen per observar quin tipus d'armes).

Vaig tornar a observar que era jo qui li recordava que podia clicar els mots que no coneixia, i veure'n les imatges.

HIPÒTESI 4: EL LECTOR TENDEIX MÉS A INTERPRETAR EL SIGNIFICAT DELS MOTS A TRAVÉS DEL CONTEXT, QUE NO PAS AMB LES IMATGES QUE SE LI OFEREIXEN AMB UN ACCÉS IMMEDIAT I CÒMODE.

La quarta pàgina. Va tardar poc més d'un minut i mig a llegir-la.

PÀGINA 4

Et sembla que ho has entès?

Sí.

De quin color eren els cabells de Bennet? I la seva cara?

Rossos // mmm (Mira-ho): morena

Quines armes portava Bennet?

Portava cua, cua de malla i... batalla. Espasa.

I alguna altra?

Llança.

Què portava al cos? I al cap?

Elm, un elm // Al cap... al cap (mira l'enllaç). Ah. La cota de malla.

Com es deia aquest senyor?

Bennet

On van anar tots els homes?

A l'església (el text diu al castell)

Qui els ho va dir?

El Bennet.

Quins personatges han sortit fins ara?

Tres: Richard, Bennet i sir Daniel

Vols mirar que és una cota de malla? I una batalla?

No sé que és.

Torna-ho a llegir.

**(En veu alta) "Els homes anireu amb ell a la batalla" No sé que és batalla...
pelea? (s'aproxima al significat gràcies a l'ajuda del context)**

Què vol dir: "serà el vostre cap"?

(No ho sap. En canvi sí: "Ell us dirà què heu de fer").

Vaig notar de seguida que algunes frases haurien de modificar-se. El lector no entenia el concepte atribuït aquí al terme polisèmic "cap". Vaig confirmar que el context és el millor suport a la comprensió. Les imatges van molt bé per observar detalls i característiques específiques dels objectes, com passa amb cadascuna de les armes medievals consignades (*alabardes, llances...*).

També vaig observar amb satisfacció que l'alumne responia correctament la pregunta sobre els personatges que havien sortit fins llavors, la qual cosa indicava que anava adquirint comprensió global de la narració. En aquesta quarta pàgina, només havia llegit per segona vegada el fragment que no havia entès a la primera. La meua impressió era que anava llegint amb força bona comprensió autònoma, però també m'adonava que sense la meua ajuda, tindria algunes llacunes.

Al cap d'una setmana, vam fer la segona sessió de lectura, sense cap referència a l'anterior. Li vaig presentar la pantalla amb la pàgina 5. De manera espontània, el noi va començar llegint en veu alta. Li vaig recordar que ho havia de fer en silenci. Va estar-se tres minuts llegint. Feia un so amb la boca (*mmm...*), com si seguís l'entonació expressiva de la lectura, com si necessités exterioritzar per a ell mateix el seguiment de la lectura.

PÀGINA 5

Et sembla que ho has entès tot?

Una mica.

Què has entès?

Surt una altra persona, que se llama Appleyard, y hablaban... (15 segons en silenci).

(Li pregunto si prefereix que li faci preguntes. Diu que sí)

Què va preguntar Bennet a les dones?

Mmm... Bennet o Appleyard?... (Torna a llegir el text) i diu "Sabeu on és el vell Appleyard?"

Què vol dir?

Si saben donde està este.

Com es deia l'home vell?

Appleyard, no?

Quants anys tenia?

(Ho busca al text) **Setanta.**

On era Appleyard? (no m'entén. Li refaig la pregunta:) On estava?

No sé.

A qui va anar a veure Appleyard?

El Bennet, el Raxid (Observo que confon Richard, un nom propi nou per al lector, amb Raxid, nom propi habitual del Marroc)

A quin país passava això?

Anglaterra.

Quina és l'arma que el vell sap fer servir molt bé? (No m'entén. Li torno a repetir) (Silenci)

Què va veure el vell, quan va mirar el cel?

Un cavall... No sé. No recordo

(Li dic que ho torni a llegir. Li recordo les preguntes. Mentre les hi recordo, ja em diu:)

Un ocell. (I després:) Uns ocells.

(Ja coneix la dinàmica de la sessió anterior. Per això ara torna a llegir. S'hi està poc menys d'un minut. Segueix emetent el so "mmm". Segueix fent "mmm..." Quan em diu que ja està, de seguida dóna correctament les dues respostes):

Tenia el arc.

I l'altra pregunta era? (no li recordo la pregunta, ni ell tampoc la diu. Només respon):

Casa seva.

Vaig considerar que manifestava la comprensió globalment correcta, i semblava evident que, en la segona lectura, havia anat a directament a buscar les respostes de les preguntes. Va trigar la tercera part del temps a llegir, i només acabar, sense que jo li preguntés, em va donar la resposta. Probablement, aquesta dinàmica responia a hàbits escolars, que jo vaig respectar i mantenir

durant la primera sessió, però també denotava el fet lògic que, sabent clarament el que buscava, era més fàcil que la trobés.

HIPÒTESI 5: LES PREGUNTES DE COMPRENSIÓ QUE TENEN UNA RESPOSTA EXPLÍCITA DINS EL TEXT PODEN AJUDAR A ENTENDRE'L MILLOR, JA QUE PAUTEN ELS SIGNIFICATS QUE EL LECTOR HI POT CERCAR.

La confusió en la lectura de *Raxid* per *Richard* sembla posar de manifest que el lector ha assimilat aquest mot com a nom de persona, però l'ha transformat en un altre que li és més familiar, ja que *Raxid* és habitual al Marroc. D'altra banda, vaig observant que el lector utilitza una barreja de castellà i català en les respostes. No li faig cap consideració sobre aquest aspecte. Passem a la pàgina 6. Tarda tres minuts i mig a llegir-la.

PÀGINA 6

Ho has entès?

Sí.

Què passa aquí important.

Diu que hay gent que quiere matar a las personas, que quiere matar, dice que quiere matar a nuestras personas. Pasa ahí como una guerra.

Quina cosa important ha passat. Hi ha alguna cosa que t'hagi cridat l'atenció?

(Fa gest de no entendre)

Quins personatges parlen aquí?

Senyors. *(No respon més. Insisteixo):*

Qui són?

Bennet

I qui més?

Rachid. I Appleyard.

Per què Appleyard sap que hi ha gent a prop?

Perquè ha sentit un ruido, un soroll. Sí...? No sé.

Que va cremar Bennet?

mmm casas.

A qui volen matar els enemics?

Al Bennet.

Només?

Dice que quiere matar a nostres senyors...

Què vol dir la paraula "enemic"?

No sé.

5

Les dones es van quedar allà, al costat de la creu.

Bennet els va preguntar:

—Sabeu on és el vell Appleyard?

Una dona va contestar:

—Segur que és casa seva,
a l'hort, amb els enciams, les pastanagues i les cols.

Bennet volia parlar amb el vell Appleyard,
perquè tirava molt bé les fletxes amb l'arc.
Era un bon arquer.

Bennet va anar cap a casa del vell Appleyard.
Richard el va acompanyar.
Tots dos anaven a cavall.

Quan van arribar a casa del vell Appleyard,
ell estava a l'hort.

Appleyard era un home vell.
Tenia ben bé setanta anys.

Bennet i Richard el van saludar, i li van dir:

—Bona tarda, Appleyard!

—Bona tarda, Bennet i Richard.
Què voleu? —va preguntar el vell.

—Has d'anar al castell. Comença la guerra.

El vell va mirar al cel, i va dir:

—Ei! Calleu! Mireu els ocells!

6

Uns ocells volaven per sobre.

—Què passa amb els ocells? —van dir Benett i Richard alhora.

—Hi ha algú a prop! —va contestar el vell.

Els ocells volen d'una manera diferent.

Hi ha gent a prop.

Potser són enemics.

Ja saps, Bennet, que hi ha gent que ens vol matar!

—Sí. És veritat —va dir Bennet—.

Hi ha homes que volen matar

el nostre senyor, Sir Daniel.

Són enemics d'ell.

—Sí. Volen matar Sir Daniel —va dir el vell—.

I també ens volen matar a nosaltres,

els homes que anem amb ell.

Potser ara et volen disparar una fletxa a tu, Bennet.

—O potser et volen disparar a tu, Appleyard —va dir Bennet.

—No, Bennet, et volen matar a tu.

Tu vas cremar les cases del poble de Grimstone

—va dir el vell.

Llavors, tots tres van sentir el soroll d'una fletxa.

La fletxa es va clavar
enmig de les espatlles del vell Appleyard.

Va travessar el seu cos,
de darrera a davant.

I Appleyard va caure a terra,
enmig de les cols.

On es va clavar la fletxa?

Al davant i al darrera, no? Al Bennet... (busca resposta al text. Llegeix): “Enmig de l’espalla del vell / Appleyard?

Això què vol dir?

A mig de ese, Appleyard...

On es va clavar la fletxa?

(No ho entén gens)

(Jo llegeixo el fragment en veu alta):

“Llavors, tots tres van sentir el soroll d’una fletxa.

La fletxa es va clavar

enmig de les espatlles del vell Appleyard.

Va travessar el seu cos,

De darrere a davant”.

Ah, vale, ya ya ho entenc... Ha passat pel mig, no?

Pel mig de què?

De l’espalla del vell Appel... En mig de ese i ese.

Qui és el vell?

Vell és un senyor que surt aquí i Appleyard és un altre. *(Creu que són dues persones! Li explico que vell Appleyard vol dir que Appleyard és un home vell, que no es tracta de dues persones. Ell ja coneixia el significat de vell. Ho tornem a llegir).*

Què va travessar el seu cos?

El que va travessar el seu cos és el vell.

(Li intento explicar): No, la fletxa va entrar i va travessar...

Ah! Va entrar per aquí i va sortir per aquí *(mostra, en els seu cos, el pas de la fletxa)*

Ara, segueix llegint en veu alta...

Appleyard va creure...

Va c...

Va caure...

On va caure el vell?

Al mig de les cols... Que estan en el hort, no?

Aquesta pàgina presentava moltes dificultats de comprensió. El lector no entenia el significat de *travessar*, i s’imaginava que el sintagma *el vell Appleyard* corresponia a dues persones diferents. Em calia revisar el redactat, transformant-lo perquè l’escena quedés més transparent. El lector ha d’entendre que es produeix la mort d’Appleyard a causa d’una fletxa. És un fet que ha de constatar necessàriament a la narració. Havia de trobar una fórmula narrativa que substituís *travessar* per *tocar* o un altre verb, i també havia de simplificar el nom del personatge a *Appleyard*. La resta del text em va semblar ben entesa pel lector. També vaig anar observant com les preguntes de comprensió desordenades feien intervenir massa la memòria, en comptes de la comprensió. Potser és preferible efectuar preguntes que segueixin linialment la narració. D’aquesta manera podria observar si anava seguint, de manera comprensiva, el fil narratiu. És a dir, podria adequar-me millor als objectius de la recerca, en el sentit de comprovar que totes les frases del text eren compreses pel lector.

També vaig adonar-me que era convenient que aquests lectors fessin una lectura acompanyada (del professor o d'un altre company), ja que podien aparèixer llacunes que dificulten la comprensió.

La pàgina 7 li va ocupar poc més de tres minuts. També la va llegir emetent el so “mmm”. A mitja lectura, va tornar enrere.

PÀGINA 7

Ho has entès tot?

Sí

Has tornat a llegir alguna cosa? M'ho ha semblat.

Aquest tros....

Per què l'has llegit una altra vegada?

Perquè dice (*llegeix en veu alta*):

“-Em sents? Com estàs? Què vols?

-Em fa molt mal.

Arrenca'm la fletxa, sisplau, Bennet.”

Para él, cuando va a quitarle la fletxa, li fa mal quitarsela.

Per què has tornat a llegir més amunt? Perquè no ho entenies o perquè no recordaves?

Perquè no recordava bé..

(*Li reforço la seva actuació*): Això està molt bé que ho facis, quan no entens una cosa... la pots tornar a llegir. Ara ja ho has entès?

Sí.

Doncs... On es van amagar Bennet i Richard?

A darrere de la casa

Qui va parlar amb el vell?

En Richard.. (*no és correcte, però no li dic res*)

Què va demanar el vell?

A veure si hi ha alguna persona. (*tampoc és correcte, i no li dic res*)

Qui va arrencar la fletxa?

Richard.

On van posar el cos del vell?

A la casa.

Per què van entrar de pressa a la casa?

Para arrancar la flecha rápido para que no se muere...

Per què va morir el vell?

(*no respon*)

Què va sortir del cos...?

Molt sang.

Vaig tornar a observar la conveniència d'acompanyar el lector. Aquí, malgrat els errors en les respostes, no vaig voler corregir-lo perquè ja m'havia adonat que havia de transformar tota l'escena per fer-la més transparent. Vaig pensar que anar-li dient que no ho havia entès no ajudaria gens a mantenir els seu interès per seguir llegint. Els fets que no havia entès tampoc eren rellevants per al seguiment del fil narratiu. Això sí, li vaig reforçar positivament la seva acció de rellegir el tros que no havia entès bé, tot i que ell preferia referir-s'hi dient que no el recordava.

7

Bennet i Richard van córrer a amagar-se darrere la casa.

Van esperar una mica, callats.
No es movia ni una fulla.
Tot era silenci.

—*Veus res?* —va dir Bennet a Richard.
—*No, no veig res* —va respondre Richard.
—*Doncs mira bé el **bosc**,
vigila si veus algú,
mentre jo miro com està el vell* —va dir Bennet.

Bennet va tornar davant de la casa,
al costat del vell Appleyard,
i li va dir:

—*Em sents? Com estàs? Què vols?*
—*Em fa molt mal.*
—*Arrenca'm la fletxa, sisplau, Bennet.*

Bennet va cridar a Richard:

—*Vine, Richard. Arrenca-li la fletxa!*

Richard va arrencar-li la fletxa.
Va sortir molta sang.
I el vell Appleyard va morir.

Bennet i Richard van agafar
el cos d'Appleyard,
i el van portar de pressa a dins de la casa.

8

Richard va demanar a Bennet:

—*Qui ho ha fet?*
—*No ho sé.*
—*Però penso que a mi també em mataran.*
—*Hi ha moltes persones que m'odien,*
—*perquè vaig **cremar les seves cases,***
—*a **Grimstone** —va dir Bennet.*

Richard va mirar atentament la fletxa.

—*Mira, Bennet! És una fletxa negra.*
—*I hi ha una cosa escrita!*
—*Ja ho veig! Què hi diu?*
—*Escolta'm. Aquí hi diu:*

—*Aquesta fletxa és per al vell Appleyard.*
—*Jo sóc John Tot-ho-arregla.*
—*És la primera fletxa...*
—*... I NO SERÀ L'ÚLTIMA!"*

—*Ui! Això no m'agrada gens ni mica!* —va dir Bennet.

En aquell moment,
van sentir que algú obria la porta de la casa.

HIPÒTESI 6: ÉS CONVENIENT ACOMPANYAR LA LECTURA DEL LECTOR QUE ENCARA TÉ LLACUNES EN LA COMPRENSIÓ. AIXÍ SE'L POT AJUDAR A ASSEGURAR QUE VA ENTENENT MENTRE LLEGEIX.

HIPÒTESI 7: EN AQUEST ACOMPANYAMENT, ÉS BO PROPOSAR I REFORÇAR ESTRATÈGIES, COM LA RELECTURA, QUE AJUDEN A TROBAR LES INFORMACIONS QUE PERMETEN ENTENDRE EL TEXT.

Per llegir la pàgina 8 s'hi va estar quasi dos minuts. Ja ho va fer en silenci, però no abandonava el so amb la boca. No li vaig fer cap comentari. Aquesta pàgina contenia un text de color vermell, en lletra Tempus Sans ITC, de 16 punts. Contenia el text amb la inscripció consignada a la fletxa disparada. El noi em va preguntar si també havia de llegir-ho.

PÀGINA 8

Ho has entès tot?

Sí

Qui ha matat el vell? Què diu Bennet?

No sé. Ho diu aquí? No ho diu. NO HO ENTÉN BÉ.

De quin color era la fletxa?

Negra

Què hi havia a la fletxa?

Una cosa escrita

Què hi posava?

(llegeix en veu alta tot el text de l'escrit)

Qui havia escrit aquelles paraules?

El que ha disparat.

No ho diu aquí?

Grimstone. "Ni mica"

Qui ha escrit això?...

Ah, Joan, no...?

Qui ha escrit aquest paper?

Joan. I qui ha disparat és Joan...

Qui dels dos -Richard o Bennet- va veure les paraules a la fletxa?

Bennet. *(no és correcte)*

Bennet ho va veure? Mira-ho aquí:

Si ahi lo pone: "Mira Bennet: és una fletxa!!" *(L'alumne creu entendre, amb aquesta oració, que Bennet és el que mira....)*

(M'adono que no entén el codi propi del diàleg. M'entretinc a explicar com funciona la narració: narrador i personatges que parlen. Faig exercici amb ell de localitzar qui està parlant... Li costa. No ho troba ni fàcilment ni de seguida...)

Vaig reflexionar sobre el format convencional del diàleg. Complica molt al lector novell la comprensió. Jo hi intuïa prèviament algunes dificultats, perquè amb el diàleg la veu del narrador passa als personatges, i això requereix un entrenament i un esforç d'atenció suplementaris al propi de la comprensió dels mots i

les seves connexions. Per aquest motiu, jo presentava els diàlegs en cursiva, és a dir, un format de lletra diferent que podia facilitar la identificació d'un emissor diferent al narrador. Vaig veure que aquest canvi de format no era suficient per a aquest lector. El codi de guions, amb intervencions múltiples i sobreposades dels personatges, no ajuden prou a saber qui és l'emissor de cada una de les intervencions. Li vaig intentar explicar, i vam fer exercicis de localització, però de seguida em vaig adonar de l'esforç suplementari que li representava, i no sempre ni necessàriament amb èxit.

Ja he dit que considerava els diàlegs com a recurs que aporten molt dinamisme a l'acció i que, a més, *La Fletxa Negra* en conté molts. És una eina imprescindible. Llavors, torno a pensar en l'analogia del còmic. I se m'acut el format d'acotació teatral. Aquest format indica, amb absoluta transparència, quin personatge s'expressa a cada moment, tal com ho fa la bombolla que surt dels personatges dels còmics clàssics.

HIPÒTESI 8: CONVÉ QUE EL LECTOR PUGUI IDENTIFICAR FÀCILMENT EN EL TEXT LES VEUS DISTINTES AL NARRADOR. PODRIA SER ÚTIL LA INCORPORACIÓ D'ACOTACIONS SIMILARS A LES PRÒPIES DELS TEXTOS TEATRALS, AMB EL NOM DE CADA PERSONATGE QUE INTERVÉ EN ELS DIÀLEGS.

Redacció de les pàgines següents. Hipòtesi 9.

Considerant les hipòtesis sorgides en les dues primeres sessions, reviso el redactat de les pàgines següents, i inicio la redacció dels altres. Per facilitar la lectura, estableixo provisionalment els següents criteris de presentació formal:

1. Format pdf, en pantalla d'ordinador.
2. Cada pàgina numerada correlativament. Sense títol.
3. Elements:
 - a. La pàgina-episodi: Expressa una situació (escena. fet, descripció, diàleg...), o conjunt d'accions, amb sentit intern (vg més avall els trets...)
 - Mínim: mitja pàgina.
 - Màxim: una pàgina.
 - b. El paràgraf: Expressa una acció amb caire independent, dins un episodi
 - Màxim: 4 línies
 - c. El diàleg: Expressa la conversa entre personatges. També pot ser monòleg o expressar el pensament del personatge.
 - Sense límit.
 - d. La línia:
 - Justificada a l'esquerra
 - S'hi expressa una sola oració
 - El text no sobrepassa No seccionen oracions, excepte els casos que sigui imprescindible (s'explicarà la casuística més avall). En cap cas es fragmenten sintagmes.

- e. L'enllaç:
 - Mot, generalment nom, que previsiblement el lector pot desconèixer. Opcionalment, pot clicar-lo, i n'obtindrà imatges que el representen.

4. Tipografia:

- a. Número de la pàgina: Arial 20. Negreta. Color (R204 -G102 - B051)

1

- b. Narrador i diàleg: Tahoma 14. Negreta. Color (R128 -G000 - B000)

Els tres van sortir de la casa

- c. Nom dels personatges del diàleg: Tahoma 7 o, si és necessari, 6. Majúscules. Color (R128 -G000 - B000)

SIR OLIVER:

- d. Els enllaços a les imatges: Tahoma 14. Negreta. Color (R000-G074-B074)

espasa

- e. Textos "manuscrits": Massallera 12.

"Aquesta fletxa negra..."

5. Diàleg amb acotació del nom del personatge:

Nom de cada intervinent al davant cada vegada, en aquest format:

SIR OLIVER:	– Appleyard! Tens la cara molt blanca!
RICHARD:	– No pot parlar. Està mort, sir Oliver!
SIR OLIVER:	– Qui l'ha matat?

Vaig reflexionar sobre els avantatges que aquest format d'acotació teatral dels noms dels personatges podia tenir en el text adaptat. Les etiquetes amb el nom del personatge donen al lector una informació clara i immediata que permeten centrar millor la seva atenció, sense que hagi de localitzar altres pistes. També permeten tornar enrera més ràpidament, per repassar. Alhora, organitzen l'espai, i eviten la presència d'altres guions intercalats, o al final. En resum, informen amb nitidesa i eviten la confusió sobre qui és el personatge que s'expressa, quan no és el narrador.

Tot seguit, vaig redactar les noves pàgines considerant les dificultats que havia observat en la comprensió dels mots i de les construccions lingüístiques. També vaig tenir molt en compte la conveniència d'utilitzar els contextos, i de no pressuposar coneixements previs, d'acord amb les hipòtesis que havia formulat en les dues primeres sessions d'experimentació.

HIPÒTESI 9: PER FACILITAR L'OBTENCIÓ DE SIGNIFICATS I MANTENIR L'INTERÈS DEL LECTOR, CONSIDERO QUE EL TEXT HAURIA D'ACOMPLIR AQUESTES CONDICIONS:

- OFERIR LES IDEES ORDENADES EN EL TEMPS I EN EL SENTIT LÒGIC.
- EXPLICITAR TOTES LES ACCIONS, NO DONANT-NE PER SOBREENTENES.

- SITUAR L'ESCENA O L'ACCIÓ AL COMENÇAMENT DE CADA PÀGINA, REPETINT, SI CAL, L'ACCIÓ O LA IDEA AMB QUÈ ACABA L'ANTERIOR.
- FINALITZAR CADA PÀGINA AMB ALGUN ELEMENT DE SUSPENS QUE ANIMI A SEGUIR LLEGINT.

També vaig seleccionar els mots que haurien de tenir suport icònic. Ara apareixien al text en color blavós, ja que creia que el lector no acostumava a clicar-los perquè quasi no s'apreciava la diferència cromàtica. Com que les *imatges google* depenen de l'existència de connexió a internet i, a més mostren resultats aleatoris, vaig optar per preparar-les, seguint el mateix criteri exposat, i mostrant-ne generalment més d'una. Vaig col·locar-les al final del document *pdf*, i un enllaç intern permetia accedir-hi a l'instant, i retornar d'immediat al text. Es tractava d'imatges obtingudes a través del Google, i es relacionen a l'annex 2.

D'altra banda, i atenent a les hipòtesis 3 i 5, també vaig decidir modificar el tipus de qüestionari per obtenir informació sobre la comprensió del text. Vaig optar per adreçar-li preguntes que seguissin directament el fil narratiu, aprofitant que a partir d'ara el redactat seguiria una linealitat temporal i lògica. Aquesta fórmula em permetria observar en cada moment si havia entès tots els significats dels mots, les construccions lingüístiques que formaven i les connexions entre elles.

Segueix la lectura. Hipòtesis 10 – 13.

A la tercera sessió, vaig mostrar a l'alumne altra vegada la pàgina 8, ara redactada en el nou format. Pot apreciar-se la diferència en claredat i organització de l'espai entre les dues presentacions, i també en el seu contingut. Vaig començar fent-li memòria:

Recordes que hi havia... El més jove era...

Richard.

Després hi havia... el que havia mort...

Vell.

Després...

Panet... (l'ajudo... Be...) Bennet.

8

Richard va demanar a Bennet:

—Qui ho ha fet?

—No ho sé.

*Però penso que a mi també em mataran.
Hi ha moltes persones que m'odien,
perquè vaig cremar les seves cases,
a Grimstone* —va dir Bennet.

Richard va mirar atentament la fletxa.

—Mira, Bennet! És una fletxa negra.

I hi ha una cosa escrita!

—Ja ho veig! Què hi diu?

—Escolta'm. Aquí hi diu:

*"Aquesta fletxa és per al vell Appleyard.
Jo sóc John Tot-ho-arregla.
És la primera fletxa...
... I NO SERÀ L'ÚLTIMA!"*.

—Ui! Això no m'agrada gens ni mica! —va dir Bennet.

En aquell moment,
van sentir que algú obria la porta de la casa.

8

Bennet i Richard estaven a dins la casa d'Appleyard.
Richard va dir:

RICHARD: — Qui ha tirat la fletxa? Per què?

BENNET: — No ho sé. Moltes persones em volen matar a mi també.

RICHARD: — Per què et volen matar?

BENNET: — Perquè vaig cremar les seves cases.

Richard va mirar atentament la fletxa, i va dir:

RICHARD: — Mira, Bennet! És una fletxa negra.

BENNET: — I hi ha una cosa escrita! Què hi posa?

RICHARD: — Ara ho llegeixo.

*"Aquesta fletxa negra és per a Appleyard.
Jo sóc John Tot-ho-arregla.
És la primera fletxa negra que disparo...
... I NO SERÀ L'ÚLTIMA!"*.

BENNET: — Ui! Això no m'agrada gens ni mica!

En aquell moment,
van sentir un soroll.

Alguna persona obria la porta de la casa, i entrava...

Li vaig indicar que llegís altra vegada la pàgina. Es va adonar de seguida que havia canviat, i va captar immediatament el significat de les acotacions que etiqueten les intervencions dels personatges. Enmig de la lectura, em va preguntar:

Appleyard és el vell, no?

Li ho vaig confirmar, i va seguir llegint. Vaig decidir eliminar l'epítet *vell*, i deixar només el nom propi. Vaig observar que ho havia captat de seguida, i vaig aprofitar per recordar-li que els noms de persona eren en majúscules. Va tardar quasi dos minuts. Va llegir per dins. Anava fent el soroll amb “mmm...”.

PÀGINA 8 (en el nou format)

Qui ha matat el Appleyard? Què diu Bennet? Qui ha disparat la fletxa...?

No sé. No lo pone (*respon el mateix que l'anterior sessió*)

De quin color era la fletxa?

Negra.

Què hi havia a la fletxa?

Una cosa escrita.

Qui ha escrit això?

El que ha matat el vell.

I com es diu? Aquí diu el nom d'ella persona que ha escrit això?

Joan.

Que diu que serà, la primera o l'última fletxa?

La primera.

N'hi haurà més?

Sí..

Què diu Bennet, quan ha llegit això?

Diu que això no li agrada, no li agrada gens..

Per què et sembla que no li agrada gens?

Perquè si eso le va a matar a él també.

Què van sentir al final?

Un soroll.

De què era? Un cavall...

Sí un cavall...

Segur?

Ah, no, una persona.

Exactament, quin soroll?

Ah. Una persona obre la porta...

Amb la resposta “*Perquè si eso, le va a matar a él també*” (“*potser li passarà també a ell*”), el lector demostrava que realment havia comprès el que estava passant al llibre: va deduir les possibles causes de l'actitud intranquil·la del personatge. D'altra banda, em vaig adonar que no era explícita en el text la relació entre el soroll que senten els personatges i la persona que obre la porta. Vet aquí la possible causa de l'error. El lector, per donar significat, s'imaginava un so inexistent en aquest fragment de text, però que havia aparegut en una pàgi-

pàgina precedent. Seguia manifestant-se en el lector la recerca constant de significat que doni sentit i coherència al text que estava llegint.

Després de la lectura de la pàgina 9, li vaig demanar que em fes un resum. Va dir:

PÀGINA 9

Ha vingut otre home i ha explicat que ha matat al Bennet (s'autocorregeix), al vell. I que tenia un paper escrit, de la fletxa negra, i no és la última, és la primera... i anaven vint homes a davant l'església, i marxaven

Efectivament, el resum incloïa les idees més rellevants, però era òbviament incomplet. Per això li vaig formular més preguntes:

Quan comencen estan a... casa. I quan acaben on estan?

A l'església.

I què veuen allà?

Homes.

I una cosa una mica estranya, una cosa diferent...

...

Bennet, què va cridar?

Un home que va corrent.

Ara tornem al començament: Qui va entrar per la porta?

Oliver.

Quant anys tenia aquest senyor?

Cinquenta.

De quin color era la roba que portava?

Negra.

De qui era molt amic?

De Bennet... de Richard, d'Appleyard. *(insisteixo qen la lectura, troba la línia on diu: "era molt amic de Sir Daniel")*

Qui era Sir Daniel?

No ho recorda.

(Jo li ho recordo). Sir Oliver sabia qui era aquest John?

No.

Saps què vol dir assassí?

No.

Quants homes hi havia davant de l'església?

Vint.

Qui eren els que ara anaven cap a l'església?

Bennet, Sir Oliver i Richard

Amb què anaven?

Cavalls

I què portaven tots?

Armes.

A qui va veure Bennet?

A un home que anava per al bosc.

El noi va fer una bona comprensió del text. No coneixia el significat d'assassí, i em vaig adonar que sir Daniel encara és un personatge desconegut pel lector. Eren molt poques les informacions que havin aparegut fins llavors al text sobre

aquest personatge. Per això, la frase que relaciona sir Oliver amb sir Daniel - “*era molt amic de sir Daniel*”- no tenia significat per al lector. No considero relevant aquest desconeixement, ja que més endavant el text s’hi referirà. I llavors ho farà a través d’accions i, sobretot, de diàlegs, que posaran en escena les relacions entre els personatges.

El qüestionari posterior a la lectura començava a donar pas a una conversa amb el lector sobre el text, després d’haver-lo llegit. Seguïem ordenadament el fil de la narració. Després de llegir la pàgina 10, li vaig preguntar quin tipus de lletra li anava millor. Em va dir que la lligada no li agradava, que no l’entenia bé.

Seguia fent “*mmm*” mentre llegia per dins:

PÀGINA 10

Creus que ho has entès tot?

Sí.

Qui es va quedar allà?

Richard, Bennet i Sir Oliver...

I on van anar tots els altres?

Al bosc.

A què fer?

A... Va anar a buscar a l’home ese...

I mentrestant, Richard què va fer?

Va disparar.

Va disparar què? Una pistola?

Amb una arma.

I què va sortir, una bala o una fletxa?

Una fletxa.

I va tocar l’home?

No, va passar a (pensa) dalt del del seu cap.

Era una bala o una fletxa?

Una fletxa.

Hi havia bales en aquest temps?

No.

Quant temps fa que va passar això?

Cinquenta.

(*El corregeixo:*) Més... 500.

Ah, sí...

Abans de disparar, va preguntar si podia disparar?

Sí.

A qui li va preguntar?

Sir Oliver.

I què li va dir?

Sí.

On es va amagar l’home desconegut?

Al bosc.

I el van trobar?

No.

Per què no el van trobar?

Perquè sabe amagar-se bé. Molt bé.

I quan els homes van tornar al poble, què van veure?

Van veure una ... un paper escrit que està penjat a la porta de l'església.
(ha dit la frase seguida, completa!!! SENSE LLEGIR)
 Què va dir Sir Oliver?
Agafa-lo, i lo... *(vacil·la, perquè no li surt la forma verbal)* **Lo llegeixes...**
 A qui li va dir?
A Richard.

Amb aquesta nova fórmula d'avaluació de la comprensió vaig percebre que la seva expressió era com més relaxada. Seguint el fil narratiu, sense llegir-lo, el lector es trobava més segur, i enllaçava millor les idees. De fet, l'estava acompanyant en el record del que havia llegit, i ell reelaborava el text, el reconstruïa, sense mirar-lo. Perquè, tot i tenir el text al davant, no hi buscava les respostes. N'és un bon exemple aquesta frase: "*Van veure un paper escrit que està penjat a la porta de l'església*", que va ser produïda pel noi, sense llegir-la directament del text. Per això, vaig desestimar algunes preguntes que m'havia preparat. Vaig pensar que no aportaven tanta informació sobre la seva comprensió com la relaxada conversa que havíem tingut sobre el text:

1. Qui va disparar la fletxa?
2. Per on va passar la fletxa?
4. Què van veure a la porta de l'església?
5. Qui va dir a Richard: *Tira, tira?*

HIPÒTESI 10: LA CONVERSA AMB EL LECTOR SOBRE EL TEXT LLEGIT, SEGUINT EL MATeix FIL NARRATIU, ÉS UNA BONA EINA PER A L'AVALUACIÓ DE LA COMPREENSIÓ. ALHORA, L'ACOMPANYANT POT ADONAR-SE DE LES CONFUSIONS O LLACUNES SORGIDES DURANT LA LECTURA, I AJUDAR-LO EN L'ADQUISICIÓ DELS SIGNIFICATS QUE LI PERMETIN EL CORRECTE SEGUIMENT.

En passar a la pàgina 11, l'expressió espontània del noi em va confirmar que estava entenent bé el que passa al text:

Ah, la carta, no?

Ja sabia, ja esperava o ja va deduir que aquest text que, a més, tenia un format especial, corresponia al paper que havien trobat a la porta de l'església.

PÀGINA 11

Ho has entès?

No sé que pone aquí al final... boscos. *(No entén amb la lletra lligada "sC").*

Quantes fletxes té?

Quatre.

Qui escriu això?

Joan.

La primera, per qui era?

Pel Benet...

I que ha passat amb...
S'ha mort... el vell. La primera pel vell.
 La segona per qui és.
Per Bennet.
 I per què?
Ha cremat la casa
 La tercera per qui? Per Richard?
No per Richard no. Per Sir Daniel.
 Per què?
Perquè és molt dolent.
 I la quarta?
Per sir Oliver.
 I perquè?
Dice que ha matat al paper... (Li faig llegir. No decodifica bé la lletra lligada: "pare" ha llegit "paper". Ell sol se n'adona, en rellegir...). El pare de Richard.
 Per què vol disparar a sir Oliver?
Perquè ha matat el pare de Richard.
 Que et sembla que aquest John és bo o dolent?
Dolent.
 Perquè és dolent?
Perquè mata gent.
 [...]
 Què vol dir "els seus alegres companys dels boscos"?
Que estava al bosque, con la ayuda del bosc.

Com pot veure's, alguns traços de la lletra lligada li van dificultar la decodificació. El noi no identificava les grafies "sc". Però això tampoc li va impedir entendre la globalitat del text, que va ser força correcta, tret del sintagma "*els seus alegres companys dels boscos*" dels signants de text que, òbviament, vaig simplificar en la següent versió, amb aquest sintagma més transparent: "*Els homes de la Fletxa Negra*".

HIPÒTESI 11: CAL VETLLAR AMB EL TIPUS DE LLETRA. TAL COM PASSA AMB ELS NENS QUE APRENEN A LLEGIR, LA LLETRA LLIGADA, EN ALGUNES CIRCUMSTÀNCIES, I PER A LECTORS NOVELLS, POT DIFICULTAR LA DECODIFICACIÓ.

Vam passar a la pàgina 12:

PÀGINA 12

Ho has entès?
Millor.
 Va més mé que estigui així? (*assenyalo el nou format de diàleg*)
Sí, miro quien habla.
 Richard, què li diu a Sir Oliver?
Tu has matat el meu pare.
 I ell que li contesta?
Que no. No és veritat.
 Després de preguntar-li això, què va fer Richard.
Va dir, pregunta, no has enganyat...
 Ho sap sir Daniel? Recordes qui era?
Sí, sir Daniel és qui manda en el castell.
 El pare de Richard, quan era petit, va morir. Va morir "normal" o el van matar.
El van matar.

I Richard, què vol ara?

Vol saber qui va matar el seu pare.

Ara ho vol saber, abans no?

Abans no, ara sí.

Perquè abans no?

Perquè abans no sabia. I ara, com han escrit en el paper ese "Sir Oliver ha matat el teu pare", pensava que és ell el que ha matat el seu pare... I eso és mentira. Pone allí. El paper és mentida, dice que eso no és veritat.

Qui diu que no és veritat?

Sir Oliver

I si fos veritat, sir Oliver diria: "*Sí, jo he matat el teu pare*"?

Sí

Per què? No pot ser que digui una mentida sir Oliver...? No pot ser això?

No sé.

Per què això, aquesta història que estàs llegint, va passar de veritat?

De veritat.

No. És inventada. És un conte. Saps què és un conte?

Sí

Els animals parlen?

No

Oi que hi ha contes d'animals?

Sí

El que expliquen les pel·lícules passa?

No

I el que surt a les notícies?

Sí

Això que et sembla que és, com una notícia o com una pel·lícula

Una pel·lícula.

Exacte. És inventat. Pot ser que sir Oliver hagués matat el pare de Richard?

Mmmm... Sí

Pot ser. No ho sabem... Perquè no sabem què passarà, després... (*m'interromp, com si hagués fet una descoberta*):

Pot ser que Joan, el que ha disparat, sap el que va matar el seu pare...
(EXCEL·LENT CONCLUSIÓ de l'alumne)

Molt bé el que has pensat... Perquè això és com una pel·lícula. Tu mires pel·lícules? ... en àrab?

En àrab i en espanyol.

I les entens...

Sí.

I oi que passen coses d'aquestes? Que un diu mentides... I tens ganes de continuar veient la pel·lícula perquè no saps què passarà. No t'has de creure res del que hi ha aquí, del tot. Has d'anar pensant i quedant-ho al cap. Perquè després, a la millor, alguna cosa que has llegit abans...

Aquí es torna a confirmar la conveniència de l'acompanyament en la lectura. El noi va fer descobertes gràcies a la conversa sobre el text que vaig tenir amb ell. Ell considerava com a certs els fets que apareixien al text, considerava que els personatges diuen la veritat. L'analogia amb els contes i, millor encara, amb les pel·lícules, serveix perquè passi a considerar el text com una ficció, tot i estar situat dins un temps i un espai reals. D'altra banda, el noi va confirmar que li anava bé el nou format de diàleg. Va dir, simplement: "*Miro quien habla*".

HIPÒTESI 12: L'ACOMPANYAMENT EN LA LECTURA ESDEVÉ INDISPENSABLE EN ELS LECTORS NOVELLS, JA QUE AJUDA A ASSEGURAR LA COMPREENSIÓ, EMPL-

NANT LES POSSIBLES LLACUNES QUE VAN APAREIXENT I EVITANT CONFUSIONS QUE ES PUGUIN CREAR.

HIPÒTESI 13: CONVÉ ACLARIR AL LECTOR QUE LA HISTÒRIA QUE NARRA LA NOVEL·LA ÉS FICTÍCIA. POTS SER ÚTIL UTILITZAR L'ANALOGIA DE LES PEL·LÍCULES, DELS DIBUIXOS ANIMATS O DELS CONTES INFANTILS.

Com podem veure tot seguit, l'avaluació de la comprensió de les pàgines 13 i 14 són una mostra de l'aplicació de les hipòtesis 10 i 12.

PÀGINA 13

Ho has entès?

Alguna cosa no. Fosc.

Després t'ho explicaré. Quines dues coses importants van passar, aquella tarda?

Han matat el vell i querian matar a Sir Oliver i al Bennet.

A quants volien matar, a dos o a tres?

A tres.

Quantes fletxes tenien preparades?

Tres.

Qui eren?

Bennet, Sir Oliver i Sir Daniel.

Sir Daniel ho sabia això?

Sir Daniel no.

Per què no ho sabia?

Perquè no estava al castell.

Com es deia el castell i el poble? *(faig pregunta referents a dades anteriors)*

Tulús.. *(li dic Tunstall, sense donar-hi importància)*

On estava sir Daniel?

Estava... amb una casa de pagès.

Saps què és?

Sí.

Estava a prop o lluny?

Lluny.

Perquè sapigués què havia passat, què va pensar sir Oliver?

Va escriure una carta al sir Daniel.

I a la carta què li explicava.

Eee.. això... la carta esa que escribe Joan.

I qui va portar la carta?

Richard.

A quí la va portar?

A sir Daniel.

Com hi va anar?

Amb cavall.

I que era de nit o de dia?

De nit.

I va marxar amb cavall de nit?

Va marxar amb cavall i hi havia la lluna feta amb una mica de llum.

(explico el significat de fosc en aquest context. Ho sap amb els colors, però no en el context de claror - foscor) Ho ha entès, finalment, ell diu):

Com nit - dia.

PÀGINA 14

Ho has entès?

Alguna cosa no. Pantans. *(busco les imatges: no hi ha connexió. Li explico: lloc amb molt aigua, terra plena d'aigua... Em pregunta per entendre-ho. No sé si m'ha entès... crec que puc prescindir del mot...)*

On estava sir Daniel?
En una casa.
 Quina hora era?
Quina hora era...?
 Passava a la tarda?
No era de nit. I fa molt fred.
 On estava de la casa?
Al menjador?
 Com era el menjador?
Molt gran.
 Quan diu aquí que estava a prop del foc, què vol dir?
Doncs havia molt fred.
 A prop del foc que vol dir? Com una calefacció?
No... con leña... Ah.. foc amb llenya.
 Molt bé... Com anava vestit
Vermell
 Amb què?
Amb una capa (no sap què és)
 De quin color tenia el cabell?
No tenia cabell.
 Era...?
Calb.
 Què bevia?
Cervesa.
 Qui hi havia a la porta?
Dotze homes.
 Què eren?
Guàrdies?
 I què feien?
No deixen a ningú que entri.
 I a terra, que hi havia,
Ese home, en Joan, vestit com un nen que té dotze anys o tretze anys, i estava al terra.
 I dormia?
No dormia.
 Què va dir, al final,
Va dir "abre la puerta, que entri el noi!".

El qüestionari-conversa sobre el contingut de cadascuna d'aquestes dues pàgines que van completar la tercera sessió mostren el grau de comprensió manifestat. El desconeixement del significat de la paraula *fosc* em va suggerir la conveniència de ser substituïda per una altra, o explicar millor el context, per tal que s'entengui que era de nit. Que sir Daniel porti *capa* no és imprescindible i, per tant, podia eliminar-se o deixar-se, si el lector ja interpretava que era un vestit. En canvi, el desconeixement del concepte dels *pantans* em fa reflexionar sobre la conveniència de modificar l'ambient on s'esdevé la continuació de la història, simplificant-la en un bosc amb un riu, sense pantans. D'altra banda, no em preocupa –i per això no li faig cap comentari– la incorrecta comprensió del fragment final, en què el lector interpreta que sir Daniel fa entrar un noi. A la pàgina següent ja veurà que es tracta d'un home gran.

La resta del llibre. Hipòtesis 14 – 19.

En aquest moment del procés, primer vaig redactar fins a la pàgina 40 de l'adaptació, tenint en compte l'experiència adquirida fins llavors, i seguint els criteris establerts a la hipòtesi 9. Vaig conduir els següents qüestionaris-converses sobre cadascuna de les pàgines, fins al final de l'adaptació, amb una dinàmica similar a aquestes quatre darreres pàgines, i que es desprèn de la hipòtesi 10.

Després d'experimentar la lectura de les primeres quaranta pàgines, vaig sospesar quins elements argumentals i personatges havia de mantenir i quins simplificaria o eliminaria en l'adaptació. En aquest moment de la novel·la apareixen nous personatges i situacions que es distancien de la línia argumental central. Per això, vaig definir les unitats que podien conformar cada pàgina de l'adaptació. Vaig resseguir la resta del llibre, mentre anava anotant les suposades unitats que podria constituir cada pàgina-episodi. Vaig prendre les successives decisions, respecte a l'argument i als personatges. Ho vaig fer de manera intuïtiva, preveient les dificultats de comprensió que podrien ocasionar al lector els aspectes més complexos. Finalment vaig proposar-me:

- Limitar l'excés de personatges. De moment havien aparegut el vell Appleyard, sir Oliver, sir Daniel, Bennet, John Tot-ho-arregla i la Fletxa Negra, Richard, Joan-Joana i Ellis. Alguns ja els havia eliminat -el rei Enric VI, Clipsy i altres noms d'homes de la Fletxa Negra- que els esmentava com a *homes de la Fletxa negra*- i la dona de Bennet.
- Reduir la complexitat de situacions que es distancien de l'argument central. Això m'obligava a decidir fins on arribaria l'argument central.
- Simplificar la diversitat d'espais físics on se succeeix l'acció.
- Eliminar o simplificar els episodis de violència.

Vaig elaborar la segmentació per episodis de les idees argumentals que seleccionava. Vaig calcular que tindria uns setanta episodis. Hi havia molts episodis bèl·lics, que considerava excessivament complexos per a la comprensió de l'alumne, i fins violents, per a la seva sensibilitat. A més, el protagonista hi tenia un paper més accidental, i n'era més aviat espectador. Vaig optar per centrar-me en les experiències més directes del protagonista, amb l'objectiu de mantenir l'interès del lector. La tensió narrativa des d'aquí fins al final de la novel·la rau en les aventures que viu Richard per tal d'aconseguir alliberar Joanna de sir Daniel, i aconseguir casar-se amb ella. Vaig deixar de banda aquells moments

que podien resultar dificultosos d'entendre i, com a conseqüència poc atractius, per al lector destinatari objecte d'aquesta recerca. Vaig elaborar el redactat de la resta de l'adaptació, incloent els enllaços a imatges, que són consignats a l'annex 2. Vaig seguir el mateix procés d'experimentació. L'annex 3 conté la transcripció de les tretze sessions efectuades amb aquest lector. Allà també s'expressen els meus comentaris i les meves reflexions durant les converses o durant el procés de transcripció.

Destaco, a continuació, una representació de les dades que vaig obtenir en l'experimentació de la lectura de la resta de l'adaptació, amb aquest primer alumne. Vaig utilitzar aquestes i d'altres informacions per refer el text en la nova versió per al segon alumne.

Desconeixements previs del lector

De manera similar al que he consignat a la hipòtesi 13, aquest lector va manifestar també el seu desconeixement sobre aspectes del codi escrit que jo havia donat per sabuts:

- *El significat dels signes d'interrogació i d'admiració.*
- *L'associació entre una onomatopeia o exclamació i la seva representació gràfica, com ocorre en aquestes dues expressions de personatges:*
 - o *Ahhhh! (Crit)*
 - o *Xxxxxt! (expressió de silenci)*

Un cop informat sobre els codis, el lector ja va interioritzar aquests coneixements i els va aplicar a la resta del llibre.

HIPÒTESI 14: CONVÉ ASSEGURAR QUE EL LECTOR CONEIX PRÈVIAMENT EL SIGNES D'INTERROGACIÓ I D'EXCLAMACIÓ, AIXÍ COM ELS CODIS DE REPRESENTACIÓ DE LES EXCLAMACIONS I ONOMATOPEIES MÉS FREQUENTS.

Fragments de text que presenten dificultats

En aquesta primera versió hi havia algunes escenes que el lector no entenia bé, o confonia la situació que s'hi explicava. Vaig observar com no exposaven de manera ordenada les accions, una darrera l'altra. Que donaven per suposats passos intermedis. Per exemple, aquest fragment de la pàgina 30 de la primera versió en què, entre altres aspectes, la perífrasi verbal “*van córrer a buscar*” resultava difícil d'entendre, el pronom “*el [matin]*” no deixa prou clar

l'antecedent i el concepte d'*ajudar* sembla contradictori amb l'oposició de Joana:

Llavors, els homes de la Fletxa Negra van córrer a buscar el guàrdia que s'havia escapat.
Richard va dir:
RICHARD: – *Vaig a ajudar aquest guàrdia de sir Daniel.*
No vull que els homes de la Fletxa Negra el matin.
JOANA: – *Vigila, Richard! Et poden fer mal a tu!*

O aquest altre fragment, de la pàgina 51, en què la narració transcorre sobre el que pensen que faran Richard i lord Foxham, en una mena de flashforward que dificulta la comprensió en aquest lector: apareixia ambigüïtat entre el temps present i el futur.

L. FOXHAM: – *Tranquil, Richard. Espera't. No corris.*
Sir Daniel és molt llest.
Si ajuntem els meus guàrdies i els teus homes,
serem més forts.
RICHARD: – *Molt bé! Tinc una idea*
Atacarem demà a la nit.
La casa on hi ha la Joana és a la platja.
Els teus guàrdies i els meus homes
anirem amb vaixell, pel mar.
Quan estiguem davant de la casa,
saltarem a terra tots.
Sir Daniel no estarà preparat,
i podrem agafar la Joana!
L. FOXHAM: – *Molt bona idea! Però,...*
d'on trauràs el vaixell?
RICHARD: – *Ja ho veuràs! Demà tindrem un vaixell!*
Richard va cridar un home de la Fletxa Negra:
RICHARD: – *Lawless, vine!*
LAWLESS: – *Què vols?*
RICHARD: – *Oï que tu saps portar vaixells,?*
LAWLESS: – *Sí, per què?*
RICHARD: – *Busca un vaixell, al port.*
Ens fa falta un vaixell, per demà a la nit!
Que sigui molt gran!
Han de cabre-hi més de quaranta persones!
LAWLESS: – *Molt bé, Richard.*
Demà, a les nou de la nit,
tindràs el vaixell, preparat al port.

HIPÒTESI 15: EL LECTOR SITUA LES ACCIONS QUE LLEGEIX EN UN TEMPS PASSAT DELIMITAT. TOTES LES EXPRESSIONS, TANT DEL NARRADOR COM DELS PERSONATGES, QUE ES REFEREIXEN A UNA PREVISIÓ DE FUTUR, PODEN ESDEVENIR CONFOSES PER A ELL, JA QUE EL SEU DOMINI DELS TEMPS VERBALS ÉS ENCARA PRECARI.

També presentaven confusió alguns aspectes de les pàgines 52, 53, 54, 59, 68 i 69. Es tractava d'escenes de certa complexitat narrativa, però que vaig considerar necessari mantenir.

Mots que presenten dificultats

Hi havia uns determinats mots, inclosos en l'adaptació, que era millor modificar, amb sinònims, millorar el context en què es trobaven, per fer-los més comprensibles, o potser suprimir, si la seva presència no és imprescindible en el text.

- Ara Richard estava molt nerviós.
- Llavors Richard va notar que algú li tocava el braç.
- Va pujar al seu cavall, i se'n va anar galopant cap al castell.
- Ella, a dalt del cavall, i ell al seu costat.
- Com és la Joanna? És bonica o lletja?
- No es veia res. Estaven a les fosques.
- Ellis era l'home que manava els homes de la Fletxa Negra.
- Ets molt bonica. I ets molt valenta.
- Ara eren més de cinquanta guàrdies de sir Daniel, tots portaven arc i fletxes. Richard no esperava tants guàrdies.
- Eren la Joanna i la dona de sir Daniel

A l'extrem contrari, alguns mots, que podrien semblar desconeguts, el lector els entenia gràcies al context en què es troben:

- Vull que em donis 200 lliures.
- Això sembla una porta de pedra, si empenyem amb força tots dos, potser s'obrirà.

Els personatges

Tot i que el text ja havia reduït el nombre de personatges, no li quedava definit al lector el personatge de *Lawless*, com a home de la Fletxa Negra. Vaig observar les dificultats a pronunciar els mots anglesos *Lord Shoreby*, *Lord Foxham*, *el duc de Gloucester*. Em va demanar què volia dir *lord* i *duc*. Li vaig explicar succintament, afegint-hi el títol de *sir*, que ell considerava com una mena d'abreviatura de *senyor*. També tenia confusions a diferenciar entre els guàrdies i soldats. En canvi, no tenia cap dificultat a entendre el joc alternatiu d'intervencions, en què l'acotació indica que és Joanna qui parla, mentre Richard i ella mateixa utilitzen el nom masculí. En aquest cas, el context facilita la comprensió:

Richard es pensava que Joana era un noi,
perquè ella anava vestida de noi.

JOANNA: - Jo em dic Joan.

RICHARD: - T'has fet mal, Joan?

JOANNA: - Em fa mal una mica al peu.

Vull marxar de pressa d'aquí.

Sir Daniel em vol agafar!

HIPÒTESI 16: CONVÉ DEFINIR AMB CLARETAT ELS PERSONATGES QUE INTERVENEN AL TEXT, PERQUÈ EL LECTOR PUGUI IDENTIFICAR-LOS AMB UNA FUNCIÓ CONCRETA DINS LA HISTÒRIA.

Els espais, els temps

El lector agraeix els díctics espacials i temporals, tant els referits als fets que van passant un darrere l'altre, com els que contextualitzen l'escena que s'esdevé a cada pàgina. Com ja he indicat, el temps cronològic de *La Fletxa Negra* ja és molt delimitat: primer uns pocs dies de maig i després una setmana de gener, amb el fred i la neu de fons. Els espais són més diversos, i potser encara n'hi ha massa a l'adaptació.

HIPÒTESI 17: CONVÉ REDUIR, TANT COM HO PERMETI LA TRAMA, EL NOMBRE D'ESPAIS EN QUÈ SUCCEEIX L'ACCIÓ.

HIPÒTESI 18: CONVÉ FER REFERÈNCIES CONSTANTS AL TEMPS I L'ESPAI EN QUÈ S'ESDEVÉ L'ACCIÓ, SOBRETOT A L'INICI DE CADA PÀGINA.

L'expressió del lector

En diversos moments dels qüestionaris-entrevistes, el lector intenta resumir les accions. La seva expressió, sovint vacil·lant, insegura, limitada i amb evidents errors de construcció, demostra que entén. Les dificultats d'organització, d'ordre i de claredat expositiva no impedeixen entreveure una autèntica manifestació de comprensió del text:

Que havia el senyor ese, no sabia que era sir Daniel, i quan ha pujat a una muntanya petita, i va veure el senyor ese, i va treure la caputxa, i va mirar... i ella, la Joana, a Richard ... que dispare, i el va treure la caputxa, i ha pujat els braços, va dir: "No me dispa-res, Richard. No dispa-res al teu amic".

(pàg 35)

Richard va veure sir Daniel que va amb l'home de la casa, que se llama lord Sho no sé què. I este home tenia cinquanta anys, i van para ... i van a la casa... i li diu sir Daniel: aquí està la Joana. I estava el Richard escoltant... els dos homes... i li va dir "vamos a conocerla" li va dir... "sí, vamos" i li va dir "tenc muchas ganas de conocerla perquè demà es casarà amb mi".

(pàg 48)

Perquè l'ha ajudat para... Ella l'ha vist a Richard, i la Joana no sabia que Richard està en la casa. I se'n va la noia, l'Alícia, para decir-le a Joana que Richard està allí.

(pàg 57)

Ja saps qui és el que va disparar la fletxa...

Sí, el cap de la fletxa negra: Ellis.

I què li va passar a sir Daniel?

Que le estava siguiendo hasta ahí, i quan l'ha vist que estava parlant amb Richard, li va matar, i li va dir: "Jo he vist que estaves perdonant, però jo no le

perdono". Li va dir: "Ja basta, no matis a ningú més. Ha mort Bennet, també
... el sir Daniel".
I diu que no mati a qui?
Al sir Oliver
I que el perdoni, no?
Sí. Li va dir: "Queda't tranquil. Ja la fletxa negra ja no vola més. Mai més".
(pàg. 77)

En aquest esforç expressiu del noi, la construcció de la frase manifestava, sovint, les seves dificultats a utilitzar les formes verbals de subjuntiu i condicional. Vegem-ho:

Va pensar que sir Daniel vol que aquell home es casarà amb la Joana, i ... no pot ser, que la Joana es casarà amb ell. (pàg 49)

Amb tota seguretat el lector, si disposés d'una millor competència gramatical, hauria dit:

Va pensar que sir Daniel volia que aquell home es casés amb la Joana, i no podia ser. [Richard no volia que fos així]: Joana es casaria [Richard volia que es casés] amb ell.

Ja en el tram final de la lectura de l'adaptació, vaig formular algunes preguntes al lector sobre com creia que acabaria el llibre:

Com penses que acaba el llibre?
Que Richard perdonarà a sir Daniel, i sir Daniel li va deixar a Richard que es casi amb la Joanna.
A tu et sembla que acabarà així...
O el matarà... No el matarà, no.
No el matarà? Qui matarà a qui?
Richard a sir Daniel.
No el matarà?
No.
I es podrà casar?
Si. Es va a casar amb la Joanna.
I què passarà amb SD, doncs...
Pues, que se va hacer amic del Richard.

La respostes, a part de manifestar els sentiments i les expectatives del lector respecte dels personatges, demostren la comprensió adquirida. També vaig formular-li algunes preguntes sobre la seva recepció:

T'agrada?
Sí
L'entens bé?
Sí.
A tu et sembla que altres nois del Marroc els pot agradar?
També. Bueno l'A. (un company magribí, d'arribada més recent que la seva) no tot.
No ho entendreà?
No tot.

Però, si ho entenen, els pot agradar?

Sí.

A les noies també?

Sí.

Els enllaços a les imatges

El noi va utilitzar en limitades ocasions la informació que oferien els enllaços. Vaig observar que sovint preferia seguir llegint, encara que algun mot no l'entengués exactament, a buscar la imatge que el representava, tot i saber que era només un breu instant. Havia rebut clares instruccions de com funcionava el mecanisme, i n'havia experimentat la immediatesa.

La valoració final del lector

Consigno la conversa en què vaig demanar-li, immediatament després d'acabar el llibre, la valoració global del procés. Es posen de manifest algunes de les hipòtesis que he exposat més amunt, però ara amb la veu del lector.

T'ha agradat la novel·la?

Sí.

Tota? Hi ha hagut algun moment que t'ha agradat menys?

No, igual todo.

Al començament et semblava difícil.

Mmmm. (gest)

Pensaves que no l'entendries?

Sí

I ara...

Ahora la entiendo.

Tu sol?

Sí.

Hi ha alguna cosa que no t'hagi agradat de la novel·la?

M'agrada tot!

Les pàgines on hi ha moltes paraules per buscar fotos del final, et va bé, o no?

Mmmm. Una mica llarga, i no em recordo d'algunes paraules.

T'agrada més que no hi hagi paraules per buscar?

Sí.

Llavors, si hi ha alguna paraula que no saps, què fas?

Pos, pregunto, penso.

Et sembla que les entens totes?

Sí

I què t'agrada més? (*ensenyo text narrador i text diàleg teatralitzat*)

Tot està bé.

Qu et sembla que entens millor, una pàgina amb molt diàleg o només narració, on ningú no parla.

Igual.

Que estiguin les línies juntes o separades..

Millor com està.

Lletra: petita o gran?

És igual, petita o gran

Tipus de lletra

Tal com està.

Si en comptes d'haver-hi les imatges al final. Quan vas veure "punyal", què vas fer, vas buscar, o vas passar de llarg?

No m'acuerdo.

Havies llegit alguna novel·la en àrab semblan això?

Com això, no.

Havies llegit algun llibre en àrab?

Fa quatre anys, o més, cinc.

Perquè t'ho havien dit a l'escola?

Sí.

Era un llibre llarg?

De cinquanta fulles, però no todas plenes, havia fotos...

En francès, no havies llegir mai res?

Sí. Llejo, però no entenc...

Si les fotos estiguessin a la mateixa pàgina, estaria millor?

Millor, així.

Per què?

Perquè si no el saps, el buscaràs, i si el saps, continuaràs. Si no les saps, va a mirar allí, i ràpidamente. Tu tienes que saber a ver si las saps o no.

Tu creus que és millor imaginar-se si la saps, que no pas trobar el dibuix aquí?

Sí

Tal com està, així, t'agrada?

Sí.

Em podries donar alguna idea, a mi? M'estàs ajudant molt. Escolto el que em dius. És massa llarg? T'agrada la mida de la pàgina?

Sí, però a vegades no m'acordo molt, m'acordo per exemple, aquest no, aquest sí, aquest no, aquest sí (es refereix a les preguntes que li faig en acabar, que no té relació del tot directa amb la comprensió del text)

Si ho tinguessis en un llibre, creus que aniries passant les pàgines entenent-ho tot?

No.

Per què?

Si no havien fotos, tampoc entendria.

Creus que el podries llegir sol, sense que el professor t'ajudi?

Sí, yo sí, però si hay algunas paraules que no entenc, els deixo, tampoc... Tampoc passa res.

Tu podries entendre tot el llibre, et sembla?

Tot no. Palabras que no. Pero tot el llibre sí.

O sigui... tu creus que, tal com està escrit, podries entendre tot el llibre, encara que algunes paraules...

Sí, porque esta palabra no l'entenc. Jo l'entenc, però si per exemple no l'entenc... (està assenyalant en el text una paraula que coneix bé. Està posant un exemple!) continua, la deixo, sin foto sin res.... La deixo...

Perquè et sembla que ja vas entenent tot...

Sí, sí

Perquè això no ho entendràs, però entendràs això que hi ha aquí abaix...

Sí, sí. I me sé de qué va i tot.

Mira, surt moltes vegades els noms. Richard surt molt repetit.

Sí, porque va la ... la historia esa va por Richard...

En comptes d'escriure "Richard" moltes vegades, podria posar "ell"...

No, no... Posar el nom, millor, el nom millor...

Per què?

Porque, si poses ell, no sabem quien ell. Ell hay moltes persones: homes, personas, pagesos... guàrdies, soldats... Richard millor.

Repetir moltes vegades. A tu no et cansa?

No.

Digues les persones que surten a la novel·la:

Richard, Sir Daniel, Foxam, Bennet, Sir Oliver, Ellis, Joana, Alicia,

N'hi ha més encara.

El pare del Richard

Són molts? És complicat per a tu?

Sí.

Aniria millor que no n'hi hagués tants? O ja està bé?
Està bé. Però millor no tantes.

Se t'ha complicat molt llegir, amb tants personatges?
Sí. No. Però els noms, no recordo de estos noms. Shby i estos. Sir Daniel, sí, Richard, també, Bennet también, sir Oliver también. Foxhan así no...

Què t'aniria més bé, que fossin noms en àrab?
No, en àrab no, altres noms... Jordi, Jose...Cambiar els noms, només.

I els llocs? Els recordes?
Tunstall, Shoreby, quan estan al bosc...

Està bé, això?
Sí.

Quan parla del temps, al matí, a la tarda, a la nit... Ho has entès bé?
Sí. I a la nit feia la lluna una mica de llum...

Recordes el nom del senyor que va escriure aquesta novel·la?
No.

Es diu Stevenson... Creus que va tenir bona idea d'escriure'l.
Sí. I tant.

Està ben pensada...
Sí. El bosc éste (assenyala la foto de la portada) igual que el del Marroc. I els camins, asín, igual.

Quant temps fa que va passar això?
Un monton de anys

Jo havia nascut?
No.

El meu pare o el meu avi?
El teu avi sí.

Fa molt més. Fa deu vegades la meua vida.
Això va passar de veritat, o és inventat?
Inventat. Ha passat, però no ha passat tot.

De les coses que hi ha, quines són les que eren veritat, quines inventades.
Que habian batallas, no habia luz, ni res. Solo en aquellas casas de señors rics...

I la gent com anava d'un lloc a l'altre, la gent?
Caminant, a vegades amb barques, ... si treballen molt al bosc...

Això és veritat. Va existir Richard? Era inventat?
Inventat.

HIPÒTESI 19: EL LECTOR HA EXTRET UNA VALORACIÓ POSITIVA DE LA SEVA ACTIVITAT LECTORA DAVANT EL TEXT ADAPTAT, APORTANT INDICIS CLARS D'HAVER COMPRÈS EL SEU CONTINGUT GLOBAL.

ELS ALTRES LECTORS. MÉS HIPÒTESIS.

El segon lector. Hipòtesis 20 – 22.

Vaig revisar tot el text, i vaig redactar-ne una nova versió atenent els resultats de l'experimentació en el primer lector, resumits en les dinou hipòtesis exposades fins ara. Vaig presentar-lo a un noi xinès de dotze anys i mig, amb 28 mesos d'estada a Catalunya. Aquest noi, en incorporar-se al nostre sistema educatiu, ja coneixia l'alfabet llatí, des dels tres anys, a través del *pinyin*, però no sabia anglès ni cap altra llengua occidental. Vol dir que també coneixia molt millor que el primer lector els codis particulars de la llengua escrita i, en particular,

tots els signes de puntuació, interrogació i exclamació inclosos. També distingia les nocions de realitat i ficció en el text escrit. Ho va demostrar associant immediatament el llibre que li presentava, només veient les imatges de la portada, a d'altres que havia llegit en xinès; i també a les pel·lícules de Robin Hood, que ell coneixia del seu país d'origen.

Les sessions seguirien el mateix esquema utilitzat amb el primer lector, també amb enregistrament sonor, que després vaig transcriure. Va llegir la primera pàgina, i va dir que ho entenia, donant bones respostes a les preguntes de comprensió que li vaig fer. Aviat em vaig adonar que li agradava més explicar-se, resumint el text amb les seves paraules, que no pas respondre a un qüestionari tancat ni seguir el fil narratiu. A mesura que anàvem passant les pàgines i, amb els resums que feia, vaig observar que entenia força el que llegia, de manera global. A l'annex 3 hi consta la transcripció de les tretze sessions realitzades amb ell, i permet de consultar-ne el contingut, acompanyat d'algunes de les meves reflexions durant la sessió i posteriors a la seva transcripció. Indico tot seguit, tal com ja he fet amb el primer lector, una representació de les dades que vaig obtenir en l'experimentació de la lectura de l'adaptació. També vaig utilitzar aquestes i d'altres informacions per refer el text en la següent versió.

FRAGMENTS DE TEXT QUE PRESENTAVEN DIFICULTATS

Vaig poder comprovar novament, a la pàgina 6, la hipòtesi que ja he consignat en les conclusions del qüestionari sobre el coneixement dels verbs: amb les dades que li ofereix el text, el lector busca i construeix un significat que el faci esdevenir coherent i amb sentit, és a dir, que li ofereixi un significat relacionat amb el que ha llegit fins ara i, sovint també, amb les seves expectatives. Per exemple, en aquest fragment de la pàgina 6, el lector entenia bé que Appleyard havia mort a causa d'una fletxa, però creia que aquesta fletxa l'havia llançada Richard. De fet el text no donava cap indicatiu d'això, però potser la mateixa incertesa sobre qui l'ha disparada provoca que el lector busqui un autor. I decideix que és Richard, com podria ser Bennet: és a dir algun dels personatges presents a l'escena:

De cop i volta,
Richard i Bennet van sentir un soroll.
Era una fletxa.

La fletxa va tocar l'espatlla d'Appleyard
i va quedar clavada al seu cos.
Appleyard va fer un crit de dolor:

APPLEYARD:— Aaaaààààààà!

Appleyard va caure a terra,
enmig de les cols.

Aquesta va ser la conversa posterior:

El Bennet Apleyard lo dice: “Ell no ataca, atacas tu. No és. Yo ahora setenta anys. Si tu ataques casa pagesos, los fletxas ese pa ti”. I Richard lo dice. Richard agafa un fletxa i l'ataca Appleyard así.

Qui va morir?

Appleyard?

Qui va tirar la fletxa?

Richard.

El lector demostrava haver entès el contingut global de la pàgina, però no aquest aspecte concret. De fet, la pàgina següent li aniria oferint noves informacions que li permetrien modificar aquesta creença.

HIPÒTESI 20: CONVÉ EXPLICITAR ELS PERSONATGES QUE EXECUTEN LES ACCIONS, SI ELS AUTORS ROMANEN INDETERMINATS O INDEFINITS, EL LECTOR PROBABLEMENT, EN LA SEVA RECERCA DE SIGNIFICATS, ATRIBUIRÀ AQUESTES ACCIONS A ALGUN PERSONATGE PRESENT A L'ESCENA.

Més endavant, a la pàgina 22, no entenia el joc subtil de Joanna amb Richard, quan li explica que sir Daniel vol que es casi amb ella. El lector era encara un nen, i probablement no sabia associar aquesta escena a cap vivència personal ni potser coneguda:

JOANNA: — Ah, Richard!
Jo sé amb qui et casaràs!
M'ho va dir sir Daniel.
RICHARD: — Ah, sí? Amb qui em casaré?
JOANNA: — Doncs, amb Joanna.
RICHARD: — No conec la Joanna. I tu, John, la coneixes?
JOANNA: — Sí. Jo sé qui és.
I també sé que ella no es vol casar amb tu.
RICHARD: — Ah, no? Per què?
Com és Joanna? És bonica o lletja?
És bona noia? És simpàtica?
JOANNA: — És igual que la Joanna sigui bonica o lletja.
Això no importa!
Tu et casaràs amb la noia que sir Daniel et digui.

També l'episodi de la pàgina 60 presentava confusió, ja que el lector pensava que era Richard qui havia disparat la fletxa, i havia matat lord Shoreby. Potser, en aquest cas, hi va jugar també la lectura ràpida, al costat de la imaginació del

lector, que tornava a atribuir a Richard l'autoria dels dispars. Recordem l'analogia que ell havia fet, en iniciar la lectura, amb el personatge de Robin Hood. A la pàgina 76, amb la mort de sir Daniel, li va tornar a passar el mateix. En tots aquests casos, el context de la pàgina següent li hauria modificat la idea errònia que s'havia format. Finalment, el diàleg entre Alícia i Richard, de la pàgina 69, té una certa complexitat, ja que el personatge femení utilitza dobles sentits, quan intenta provocar el protagonista.

HIPÒTESI 21: CONVÉ QUE EL TEXT APORTI CONSTANTMENT INFORMACIONS CONTEXTUALS QUE AJUDIN EL LECTOR A RESITUAR ELS SIGNIFICATS ERRONIS QUE ES PUGUI FORMAR. POT SER ÚTIL:

- LA REITERACIÓ DELS CONCEPTES COMPLEXOS AMB NOUS MOTS, EN EL CONTEXT IMMEDIAT O EN PARÀGRAFS O PÀGINES POSTERIORES.
- LA PARTICIPACIÓ DELS PERSONATGES, A TRAVÉS DELS DIÀLEGS.
- L'EXEMPLIFICACIÓ EN SITUACIONS CONCRETES.

MOTS QUE PRESENTAVEN DIFICULTATS

Hi havia força mots que resultaven desconeguts per aquest noi. Alguns d'ells podien resoldre's gràcies a la representació amb les imatges dels enllaços: *alabarda* i la resta d'armes medievals, *hort* (que curiosament pronuncia aspirant la *h*, seguint la fonètica del pinyin: [χɔrt]), *guerra* (que pronuncia [gwédra]) i *desmaiar-se*. D'altres mots eren compresos intuïtivament, gràcies al context, però alguns van requerir el meu ajut:

NOMS:

Soroll, cadena, neboda, lord, duc, onades, tempesta, trompetes, batalla, llenya, campament.

VERBS:

disparar, escapar, amagar, casar-se, arrencar, callar, abraçar, desmaiar, apagar, conduir, enamorar, moure, curar, destruir, ferir, perdonar,

PERÍFRASIS

Haver de + infinitiu, voler + infinitiu.

EXPRESSIONS

de cop i volta, "quan siguis més gran", "tinc pressa", "penso que sembles més una noia que un noi", "l'últim pis", "la fletxa negra no volarà mai més"

D'ALTRES MOTS

De pressa, cap a, preciosa, al costat, aviat.

Molt pocs mots d'aquests són imprescindibles per al seguiment de la trama (*tempesta, campament, escapar, amagar, casar-se, enamorar-se, curar, ferir,*

perdonar). Per a la nova versió, vaig decidir mantenir-los tot, però dotant-los de contextos en què es fessin més transparents a la mateixa pàgina. Per exemple, vaig incloure a l'escena de la tempesta expressions de moviment del mar, o els *llamps i trons* que són mots generalment més coneguts, ja que el lector pot haver-hi entrat en contacte al centre escolar. També pot ser que el context de la pàgina següent ajudi el lector a desfer la confusió que s'ha format. Tot i així, considero que aquests mots poden formar part de l'inventari propi d'un parlant del nivell d'usuari bàsic A2, i que, en cas que el lector els desconegui prèviament, aquesta lectura li ofereix l'oportunitat d'entrar-hi en contacte. El mateix ocorre amb les perífrasis d'obligació (*haver de + infinitiu*) i modal (*voler + infinitiu*). La lectura que el noi feia d'aquesta darrera, repetida en diverses escenes de llibre, mostrava com ell es fixava sobretot en els mots amb més significat, de tal manera que interpretava així les frases, de manera errònia:

"I ara sir Daniel vol matar Richard." (pàg 61)
"Que em vols matar Richard?" (pàg 76),

sense adonar-se del verb *voler*, que gestiona el context del significat de l'infinitiu *matar*. Tot i aquesta dificultat, vaig optar per mantenir les dues perífrasis, ben habituals en els usos comunicatius orals de la llengua catalana. Finalment, i pels mateixos motius, també vaig creure convenient mantenir l'assimilació que fa entre les expressions *tenir gana* i *tenir ganes*, que vaig observar en la seva lectura d'aquests fragments:

"Sir Daniel no tenia ganes de parlar amb Richard de la mort del seu pare". (pàg 17)
"Tinc moltes ganes de conèixer la Joanna". (pàg 48)
"Oh, Richard! Tenia moltes ganes de veure't". (pàg 57)

D'altra banda, vaig considerar convenient modificar altres expressions, les quals podrien esdevenir més transparents d'aquesta manera:

"Així que era una noia": *"Ah! Era una noia?"*
"Cases cremades": *"Les portes i finestres estaven cremades: eren negres".*
"La va tirar a terra": *"Va atrapar la noia i va caure a terra".*
"Pluja de fletxes": *"Moltes fletxes van caure sobre el vaixell".*

Vaig tornar a observar no convenient la distinció que fa l'adaptació entre els mots *guàrdia* i *soldat*. En vaig simplificar el concepte, unificant-lo en el mot *guàrdia*, que pot ser útil en tots els casos. Finalment, vaig eliminar del text, per innecessaris, i no propis del nivell del lector destinatari, aquests mots i expres-

sions: *estrany, la veu de, fer-se fosc, el pis de sota, estret, enemics, campanar, puntets petits (66) i petjades.*

ELS ENLLAÇOS A LES IMATGES

El noi va clicar només els enllaços dels mots que no coneixia. Però, quasi sempre ho va fer en acabar la lectura de la pàgina. I si el context li permetia deduir-ne el significat aproximat, com passava en la majoria d'ocasions, ni tan sols buscava les imatges per confirmar-ho. Va manifestar sempre interès de seguir avançant en la lectura, amb celeritat. Clicar un enllaç significava ocupar un temps que volia destinar a seguir llegint, per construir el conjunt de significats del context. La seva competència lectora li permetia seguir, de manera global, el fil narratiu, encara que de vegades imaginés situacions inexistents. Deturar-se li representava trencar el seu ritme lector. Per això, només ho feia excepcionalment, de manera espontània, quan ho necessitava de debò: amb cadascuna de les armes o defenses medievals (*llances, alabardes, arc, elm...*), i els mots *hort, batalla, cremades i font.*

L'EXPRESSIÓ DEL LECTOR

Com ja he indicat, a aquest lector li agrada explicar amb les seves paraules el que ha llegit. Emet un discurs continuat, que permet copsar la seva comprensió. Vegem-ho amb el resum que fa de la pàgina 7:

Primero Richard lo pregunta: "Por què fletxa lo mata Appleyard?". I lo Bennet dice: "No sé!". I Richard: "és negra i també lo té un papel". I lo trae paper, i Bennet lo dice al Richard: "Llegime... Jo no saps llegir". I Richard lo llegit. Ete, ete Fletxa Negra, e mata Appleyard, pero no eso l'último. I ellos dos dice: "Ui! Ete no m'agrada, i no m'agrada! No". I ahora, un persona lo obrimo puerta de casa Appleyard, i ellos dos lo miran: este persona és qui-én?

Proposo una transcripció de les seves paraules a un discurs complet en català:

DISCURS DEL LECTOR	TRANSCRIPCIÓ A CATALÀ ESTÀNDAR
Primero Richard lo pregunta Porquè fletxa lo mata Appleyard	Primer Richard pregunta perquè la fletxa ha matat Appleyard,
I lo Bennet dice no sé.	I Bennet diu que no ho sap.
Richard: és negra I també lo té un papel	Richard diu: "és negra i té un paper".
I lo trae paper	I porta el paper.
, i Bennet lo dice al Richard... Llegime...	Bennet diu a Richard que el llegeixi,
Jo no saps llegir.	perquè ell no sap llegir,
I Richard lo llegit	Richard el llegeix:
Ete, ete Fletxa Negra e mata Appleyard	"La Fletxa Negra ha matat Appleyard,
pero no eso l'último	però aquesta fletxa no serà l'última".

I ellos dos dice. Ui! Ete. NO m'agrada, i no m'agrada! No	Els dos diuen que això no els agrada.
I ahora, un persona lo obrimo puerta de casa Appleyard	I ara, una persona obre la porta de la casa d'Appelyard.
i ellos dos lo miran:	Els dos la miren.
este persona és quien	Qui és aquesta persona?

Com es pot comprovar, el discurs del lector conté els elements principals de l'escena que ha llegit. En el seu discurs es posen de manifest alguns trets propis de la llengua xinesa, que causen dificultats evidents en la seva expressió, però també, en la seva lectura: l'absència de connectors, que la transcripció incorpora, la manca de flexió verbal, el canvi d'ordre dels constituents de la frase. Malgrat tot, els mots que utilitza i les oracions simples que emet fan comprensible el seu discurs.

El noi va anar reproduint aquest tipus de discurs en els resums orals posteriors, demostrant el que comprenia del text llegit. Sempre s'expressava amb entonació i amb signes evidents de viure amb emoció el contingut de la narració. De vegades també hi afegia gesticulació. Abans d'emetre el resum, sempre tanca-va els ulls, entre cinc i deu segons. Els obria, i començava a parlar. Vegem alguns exemples de les seves produccions espontànies:

Joanna dice flojo. Por favor no puede ayuda salir de casa. No quiere mirar el sir Daniel, i lo... i el Richard también flojito dice: "Pero parece un nen de doce anys trece anys". I dice: "Salir casa... va caminant camí, i caminando, i riu lo visto home i dos barques". I dice: "Ahora tu soy nen! Cuidado!" I Joanna salido. Sir Daniel no lo visto, porque està escribint carta. I ja s'ha acabao. I don Richard. I va al seu cavall, va al castell i busca se-nyor Oliver.

(pàg 19)

I ellos camino riu, i pal riu. I visto un home, i home visto Richard i John. I "bon dia, Richard! Què fa aquí? I Richard dice: "Yo quiere pal pont; i lo puede dejar barca?" I home dice: "No, porque disparan Fletxa Negra, i no puede". I Richard lo dice nada. "Pero barca yo tiene una cosa molt important..." Home lo dice: "Vale! Cuidado, eh". I lo deja. I barca, i va riu. I ellos va al riu de mig. I lo tiene molts cops molt grande. I para vaixell. I cavall i John i Richard van caure de aigua... Ja està.

(pàg 23)

Corriendo, corriendo, corriendo... I va ... Ha visto home de caputxa, també corriendo, corriendo, corriendo... I no toca campana... I tambien corriendo, corriendo,... I no va bastó... Corriendo corriendo... I obre ulls (fa gest, i assenyala amb la mà). I Joanna lo dice: "Mira! Home camina de pressa... Ui!... Está bien ...". Richard lo dice: "És veritat.. I què passa...? Què fem?... Corriendo!! I lo pillo Joanna així (fa gest d'agafar)

El va agafar?

Sí

Qui va agafar?

A Joana. Si així.. (Fa soroll i gest. El lector viu i s'imagina la situació!)

I Richard?

No. Joanna... (el noi fa gest de desmaiar-se)

Tu vols saber qui és?

Sí..!
Seguim?
Síiiii!

(pàg 34)

Barques.... Barques. Té molt barca i vaixell; té port i té platja... Richard i Fletxa Negra, homes de Fletxa Negra també està aquí. I Richard lo visto sir Daniel està platja, i con una persona es diu lord Shoreby. I lord Shoreby és una persona, és molt amic de sir Daniel. I ellos va hablando. Va un vaixell pequeño, i va i lo dice: "Shoreby! Aquí dentro lo té Joanna. Venga, lo entre conociendo". I Shoreby lo dice: "Ahora vamos porque tengo molt gana conociendo el .. ella. Yo quiero casar ella..." Ya està. I Richard no le gusta ellos hablando.

(pàg 48)

Noia es diu Alícia. Alícia porta lo dice: "Vine aquí", a Richard. Abre la puerta, i Joanna lo dice: "Ai! Hola Richard". I ell: "Hola, Joanna! (amb forta entonació). Sir Daniel quiere yo casa Shoreby!". Richard lo dice: "No, tu he casar a mi!" Però Joanna también lo dice: "Yo em vull casar a mi (sic)!" Però sir Daniel lo dice: "Yo casar Shoreby. Paraula dice: "Ta ta tata ta ta... Què passa? Què tal? Estáis bien? Llavors Joanna lo dice: "Alicia molt amics a mi. I ahora està molt tarde"". I Alícia i Joanna i Richard està hablando a les vuit amb ... I ahora unes dones gritaban: "Noies, ara ya pots sopar". I ell va a sopar, i pregunta: "I tu, què fas? I el lo dice: "Yo quedo aquí!".

Quin dia es casaran J i Sh?

Mañana!

Es casaran?

No.

Per què?

Porque no! Este casarà amb Richard i Richard casarà este.

Estàs segur?

Sí

(pàg 57)

Ells tres, ells tres va a la casa de Foxham, lord de Foxham, i Alicia està molt descansado. Ha visto el... el lord de Foxham i mira un llit... i va dormir. I quan lord Foxham li visto ells dos i i le dice.. "Ei! Què content! Mira... Mi neboda! Veniu!" I aquí "Ta-ta-ta-ta, ta-ta-ta". I s'abracen. I..."Muy bien noi! Donde está el señor Daniel?". Richard lo dice: "El ya paso un cavall. Ya salido" I Joanna lo pregunta: "Oncle! Lo puede yo casarme a la Richard?". I lord Foxham lo dice, pregunta: "Tu quieres casar ell? I ella dice "sí". "Pues... si tu quieres, lo pots" Ta-ta-ta". I ja està. I lo dice... Richard lo pregunta: "Estàs bien?" "Sí". "I ja, ja has traído [sic] la fletxa?". I lord de Foxham lo dice: "Sí. Ya te dije yo no vaig morir". I lo dice: "Vinga, veniu aquí. Dutxa i limpiar i va a dormir. A ver, yo visto... Vosotros estar molt descansar". Ya està.

Alícia, on estava?

Dormint.

(pàg 75)

ALTRES QÜESTIONS

Observo que aquest lector manifestava una actitud de llegir ràpidament, amb l'objectiu de trobar significats. La seva competència decodificadora i l'automatisme en velocitat lectora li ho permetia. Això ocasionava que llegís massa de pressa, sense processar possiblement la totalitat de mots. Tinc la impressió que preferia la lectura dels diàlegs, pensant que és allà on passava l'acció. En alguns moments semblava que li fes nosa l'estona que dedicàvem al resum i a l'avaluació de la comprensió, posterior a la lectura de cada pàgina.

Com que les pàgines acaben amb accions que n'esperen d'altres, ell mostrava fal·lera per continuar llegint. Per això li vaig oferir, a partir de la pàgina 41, aturar-nos cada dues pàgines (vegeu-ho a l'annex 3). Després de la pàgina 52, vam tornar a fer-ho com abans, perquè ell també ho preferia.

En les condicions específiques d'aquest alumne, l'acompanyament esdevé quasi imprescindible per garantir la correcta comprensió del text. Les confusions que manifesta, la velocitat de lectura que el porta a fer salts o les seves atribucions errònies aconsellen no deixar-lo sol davant del text. Aquest lector, capaç de demostrar que entén textos complets, també va confondre's en la decodificació algunes vegades. Per exemple, allà on deia *ballesta*, va llegir **bastell*, que alhora va confondre amb *jersei*; on deia *desperta*, va llegir *dispara*. Va llegir *gerro* en comptes de *ferro*, *segon* per *següent*, *preocupat* per *ocupat*, i *campana* per *campament*. També va confondre el personatge *Ellis* pel pronom *ells*, i el poble de *Shoreby* per l'homònim del lord.

HIPÒTESI 22: L'ACOMPANYAMENT O LA LECTURA COMPARTIDA AMB ALTRES ALUMNES ESDEVÉ IMPRESCINDIBLE EN ELS LECTORS ENCARA NO PROU COMPETENTS. LA PRESENCIA DEL PROFESSOR O ACOMPANYANT POT ASSEGURAR UNA MILLOR COMPENSIÓ DEL TEXT, JA QUE EL LECTOR TENDEIX A COMETRE ERRORS, QUE PODEN TENIR DIVERSES CAUSES:

- DESCONEXIONS PREVIS DE L'AMBIENT I EL CONTEXT GENERAL EN QUÈ SUCCEIX L'ACCIÓ.
- ATRIBUCIÓ ERRÒNIA D'ACCIONS A PERSONATGES.
- CONFUSIÓ EN LA DECODIFICACIÓ D'ALGUNS MOTS.
- EXCÉS DE VELOCITAT LECTORA.
- MANCA D'ATENCIÓ O CONCENTRACIÓ.
- ACTITUD DE RESPOSTA DAVANT LA DIFICULTAT.

LA VALORACIÓ DEL LECTOR

Com s'ha pogut veure, el lector va demostrar una comprensió general del text adequada i, en força moments, autònoma. En d'altres va necessitar l'acompanyament per garantir-la. En la seva valoració final, va considerar adequada la forma com és presentat el text, amb el tipus de lletra, l'interliniat, la dimensió dels paràgrafs i de les pàgines, les etiquetes dels personatges quan parlen, sobre les quals va indicar explícitament que no li resultaven gens feixugues. Tampoc es cansava de trobar reiteradament els noms dels personatges

al text: així sap qui parla en cada moment. També va demanar més imatges per saber els significats.

Quant a la seva continuada actitud de tancar els ulls en acabar la lectura de la pàgina, li vaig demanar que m'expliqués el seu procés mental. Sense saber que obtindria un excel·lent exemple de reflexió metacognitiva, li demano:

Quan acabes de llegir, què fas?

Penso.

Què penses?

Primero, qué, segundo, qué, tercero qué, cuarto, qué, cinco qué, ses que... I explica, com explica això.

Abans d'explicar-m'ho a mi?

Si.

Quan llegeixes en xinès, també fas igual? Quan estaves a Xina, també feies això? T'ho deien que ho fessis?

No. Porque saps. Saps todo.

Com penses? En xinès o en català o en castellà?

En xinès, és más fácil.

Llegeixes en català, penses en xinès, i després ho expliques...

En castellà.

O en català?

En castellà i català.

Més lectors

UN LECTOR SENSE DIFICULTATS

Vaig tornar a revisar tot el text, i vaig redactar-ne una nova versió, considerant les dades i reflexions de l'experimentació en el segon lector. Vaig presentar-lo en primer lloc a un noi d'origen nigerià, de 13 anys, amb dos anys d'estada a Catalunya. De llengua pròpia ioruba, havia seguit una escolarització regular al país d'origen, utilitzant l'anglès com a llengua vehicular d'aprenentatge. La lectura, amb els qüestionaris-entrevistes, va ocupar set sessions d'una hora, aproximadament la meitat del temps que van ocupar els dos lectors precedents. També davant la pantalla de l'ordinador, amb la possibilitat d'accedir a les imatges a través dels enllaços. Vaig utilitzar el mateix mecanisme per avaluar la seva comprensió, també amb enregistrament sonor, que no vaig transcriure posteriorment. El noi expressava amb nitidesa un resum oral del contingut de cada pàgina, en acabar la lectura. De seguida va demostrar entendre tot el text sense cap dificultat rellevant. Només desconeixia el nom de les armes medievals, i encara sabia què era un *elm*, perquè n'havien parlat recentment a la classe de socials. Era obvi que el seu coneixement del català escrit, després

de dos anys d'estada a Catalunya, estava molt més consolidat que el manifestat pel autèntics destinataris de la recerca, encara que la llengua pròpia no era romànica. Amb tota probabilitat, el fet d'haver estat escolaritzat en llengua anglesa el convertia en un lector amb més competències per a comprendre la llengua catalana.

A partir de les observacions que vaig recollir al llarg de les set sessions i de les converses que vaig mantenir amb aquest noi, acabada la lectura del llibre, vaig extreure'n les següents conclusions:

1. Durant el procés de lectura, el noi ha anat interioritzant el fil narratiu de la novel·la, amb una bona comprensió del seu contingut.
2. El lector llegeix contínuament amb interès.
3. Els mots que desconeix són probablement els mateixos que un lector mitjà de llengua pròpia catalana, relacionats amb l'època medieval. Que es concreten en el nom d'algunes armes i la *lepra*.
4. A aquest lector no li agrada que apareixin al text tantes persones mortes. A més, creu que sir Daniel no hauria d'haver mort, perquè Richard l'havia perdonat.
5. No li resulta feixuga la reiteració dels noms dels personatges al text.
6. No li molesta el tipus de lletra, la distribució de l'espai ni la consignació de les etiquetes dels personatges.
7. Creu que el llibre pot agradar a altres nois i noies.
8. El noi manifesta una actitud continuada de concentració i atenció davant del text, durant les set sessions de lectura..
9. Al llarg de tot el procés, el lector no demana en cap moment el meu ajut per entendre els significats. Els troba de manera autònoma en el text. Només obté el suport en les imatges consultades, clicant els enllaços referents als pocs mots que desconeixia prèviament.

MÉS LECTORS XINESOS I MAGRIBINS

El mateix text va ser llegit després per dos petits grups d'alumnes. Una parella de xinesos. Eren un noi i una noia, de 14 i 15 anys respectivament. El noi portava trenta mesos a Catalunya, i la noia, quaranta. L'altre grup estava format per tres magribins. Dues noies i un noi, tots de quinze anys, amb menys de trenta mesos d'estada a Catalunya. Cada grup era d'un centre diferent.

L'objectiu, en aquesta etapa de la recerca, era experimentar la tercera versió de l'adaptació de la novel·la, que aplicava les hipòtesis obtingudes de l'experimentació amb els dos primers lectors. El tercer lector m'havia aportat

ben poca informació sobre la complexitat del text adaptat ja que la seva competència lectora en català era molt superior a la dels altres i, molt probablement, a aquests cinc nous lectors. Ara es tractava de comprovar si els lectors seguien el fil narratiu de la història, al marge que hi pogués haver alguns mots o expressions que no entenguessin. És a dir, si la lectura continuada del text els permetia obtenir una comprensió global i, en cas contrari, identificar les dificultats que presentava.

En comptes de la pantalla de l'ordinador, vaig oferir el text de l'adaptació en paper, amb format DIN-A-4, imprès a una sola cara, i enquadernat en espiral. Vaig imprimir tota la lletra en tinta negra, tret del número correlatiu que encapçalava cada pàgina. El procediment seguit va ser molt similar a les experimentacions individuals. Ara, però, tots els membres del grup llegien una pàgina i, en acabar, havien d'esperar que ho fessin els altres. Mentre llegien, jo anava deixant sobre la taula les mateixes imatges, ara impreses en paper, corresponents a cada enllaç, que els anteriors lectors trobaven al text de la pantalla. Un cop tots havien acabat, demanava a un d'ells que resumís breument el que havia llegit. Els altres, al final, podien complementar, precisar o corregir el resum. Aquest mecanisme, a més de posar de manifest la diversitat d'estils i capacitats, em va permetre constatar com el text era entès completament pels lectors més competents, amb l'únic suport d'algunes imatges, mentre que d'altres, menys experts, també podien seguir el fil narratiu, amb més lentitud o amb alguns puntuals i incidentals ajuts externs, efectuats no sols per mi, sinó també per algun altre company lector.

LA DARRERA VERSIÓ DE *LA FLETXA NEGRA*, ADAPTADA A LECTURA FÀCIL

Després de l'experimentació, vaig incorporar les informacions obtingudes durant el procés, i vaig redactar-ne la versió que ofereixo a continuació. L'ofereixo, conscient que pot presentar encara dificultats per a alguns lectors de les característiques amb què he definit els destinataris. Queda, com sempre, en mans del professor o de la persona que recomani el text a un lector, considerar quin grau d'acompanyament li convé, o si pot fer-ne una lectura autònoma.

Deixeu-me acabar l'exposició d'aquesta fase de la recerca expressant una convicció que es desprèn de les meves vivències d'aquests mesos. He estat ben a prop de nois i noies que entenien, gaudien i s'emocionaven amb la història que, amb ells, he anat elaborant. Crec que aquesta adaptació a *lectura fàcil* de *La Fletxa Negra*, fruit de la interacció entre la novel·la de Stevenson, la meva modesta aportació i la resposta dels vuit nois i noies que hi han col·laborat, regalarà estones d'entreteniment a les persones novingudes que la llegeixin, mentre milloren la seva competència en la nostra llengua.

5

LA FLETXA NEGRA,
NOVEL·LA ADAPTADA A *LECTURA FÀCIL*

1

Ara fa més de 500 anys.
Era l'any 1460.
A Anglaterra.

No hi havia electricitat.
Ni televisió, ni ràdio, ni telèfon, ni mp3...
No hi havia cotxes, ni motos, ni bicicletes.

Els homes i les dones treballaven de pagès,
al camp i al bosc.
Vivien en pobles petits, al costat d'un castell.

Als castells hi vivien senyors molt rics,
amb la seva família.
Els pobles, els camps i els boscos eren del senyor.

Els homes i les dones
havien de fer les coses que el senyor volia.

.....

Ara tu comences a llegir una novel·la,
que es diu "La Fletxa Negra".

Aquesta novel·la explica les aventures
d'un noi que es diu Richard.
Tu llegiràs les coses que li passen a Richard.

Richard vivia a Anglaterra,
a l'any 1460,
ara fa més de 500 anys...

Un dia a la tarda, al final de la primavera,
al poble de Tunstall,
la campana del castell va tocar:

CAMPANA: – Nang! Nang! Nang! Nang! Nang!...

Va tocar més de deu minuts.

2

Els pagesos de Tunstall van sentir la campana.
Estaven treballant als camps.

Els pagesos sabien
que alguna cosa important passava.
Perquè la campana tocava molta estona.

Els pagesos van deixar de treballar,
i van anar al costat del pont,
a veure què passava.

Quan tots estaven al costat del pont,
eren més de seixanta persones.
Hi havia homes i dones, nens i nenes, avis i àvies

Un pagès va preguntar a un altre pagès:

UN PAGÈS: – Per què toca la campana ara?

I l'altre pagès va contestar:

UN ALTRE: – No sé per què toca.
Però segur que passa alguna cosa important.
És millor que esperem aquí, al camí.
Aviat vindrà Richard, i ens ho explicarà.

Tunstall era un poble petit,
tenia només quaranta cases de fusta.

El pont tenia un riu a sota i un camí a sobre.
El camí anava al castell de Tunstall.
Sir Daniel vivia al castell de Tunstall.
Sir Daniel era el senyor d'aquell castell.

Els pagesos que esperaven al costat del pont
van sentir un cavall que venia.
El cavall cada vegada estava més a prop.

Els pagesos van veure un noi
que anava sobre un cavall.

3

Era Richard.

Richard era un noi que tenia divuit anys.

Els seus cabells eren negres i els seus ulls grisos.

Richard portava un abric amb una caputxa verda.

També portava una ballesta penjada a l'esquena.

Quan Richard va arribar al pont,
els pagesos li van preguntar:

PAGESOS: – Què passa, Richard?
Per què toca la campana?

Richard va explicar-ho:

RICHARD: – Escolteu: comença una nova guerra.
Sir Daniel vol que tots els homes
vagin a la guerra.
Agafeu els arcs i les alabardes!
I prepareu-vos!

Una dona es va queixar:

UNA DONA: – La guerra no ens agrada gens.
Quan hi ha guerra, s'acaba el menjar
i tenim molta gana!

Richard li va contestar:

RICHARD: – Sir Daniel pagarà diners
a tots els homes que vagin a la guerra.

Una altra dona va dir a Richard:

UNA DONA: – Per a què serviran els diners,
si els homes moren a la guerra?
Nosaltres volem els homes vius!

Aleshores, van sentir un altre cavall.

4

El cavall venia de pressa, i feia molt soroll.
Richard va dir:

RICHARD: – Mireu, ara arriba Bennet!
Vosaltres, els homes,
anireu amb ell a la guerra.
Ell us dirà què heu de fer.

Bennet era alt, gros i fort.
Tenia la cara morena
i els seus cabells eren de color gris.

Bennet portava una cota de malla al cos
i un elm al cap.
També portava una espasa i una llança.

Quan Bennet va arribar al pont,
tots els pagesos van callar.
Bennet va dir als pagesos:

BENNET: – Escolteu-me bé.
Tots els homes aneu al castell.
Només es quedaran a treballar al camp
els avis, les àvies, les dones i els nens.

Bennet va continuar parlant:

BENNET: – Agafeu les vostres armes i aneu al castell.
Allà us donaran els vestits per anar a la guerra.
Us donaran la cota de malla i l'elm.
Au, correu! De pressa!
Sir Daniel vol que tots els homes
aneu a la guerra!

Els homes van marxar cap al castell.

Bennet i Richard van quedar-se allà,
al costat del pont,
amb els avis, les àvies, les dones i els nens.

5

Bennet va preguntar:

BENNET: – Sabeu on és Appleyard?
Per què no ha vingut aquí?

Una dona va contestar:

LA DONA: – Segur que és casa seva, a l'hort,
amb els enciams, les pastanagues i les cols.

I un avi va dir:

L'AVI: – Ell és molt vell, i les seves orelles no senten bé.
Segur que no ha sentit la campana.

Bennet i Richard volien parlar amb Appleyard,
i van anar a casa seva.

Quan van arribar a casa d'Appleyard,
van veure que estava treballant al seu hort.

Appleyard era un home vell.
Tenia setanta anys.

Bennet i Richard van baixar dels cavalls.
Bennet va dir:

BENNET: – Bona tarda, Appleyard!
APPLEYARD: – Bona tarda, Bennet i Richard.
Què voleu?

BENNET: – Comença la guerra!
Sir Daniel diu que has d'anar al castell.

Appleyard va mirar al bosc, i va dir:

APPLEYARD: – Ei! Cal·leu! Mireu els ocells!

Bennet i Richard van mirar també al bosc,
i van veure uns ocells que volaven sobre els arbres.

6

Bennet va preguntar a Appleyard:

BENNET: – Què passa amb els ocells?

Appleyard va dir:

APPLEYARD: – Els ocells han volat
perquè hi ha alguna persona a prop.

Tots tres van callar.
Van tornar a mirar els arbres,
però no van veure ningú.

Appleyard va dir a Bennet:

APPLEYARD: – Escolta, Bennet,
alguns pagesos volen matar-nos a tu i a mi.

BENNET: – Sí. Ja ho sé.

APPLEYARD: – Tu vas cremar les cases d'uns pagesos.
Ells estan molt enfadats amb tu
i volen matar-te, Bennet.

BENNET: – I també et volen matar a tu, Appleyard.

APPLEYARD: – No, Bennet,
a mi no em faran mal.
Jo tinc setanta anys.
Jo estic molt tranquil.

Però, en aquell moment,
Appleyard va fer un crit molt fort:

APPLEYARD: – Aaaaiiiii!!

Appleyard va fer aquest crit,
perquè una fletxa es va clavar a la seva espatlla.
Appleyard va caure a terra.

Bennet va dir a Richard:

BENNET: – Corre, Richard! Anem darrere de la casa.
Qui ha disparat aquesta fletxa?

7

Bennet i Richard van amagar-se darrere de la casa.
Van esperar una mica.
No parlaven. Estaven ben callats.
Ara no volava cap ocell.
Ara no se sentia cap soroll.

Bennet va dir a Richard:

BENNET: – Veus alguna persona?
RICHARD: – No, no veig ningú.
BENNET: – Doncs mira bé el bosc,
 vigila si veus algú.
 Jo miro com està Appleyard.

Bennet va anar davant de la casa,
es va posar al costat d'Appleyard,
i li va dir:

BENNET: – Com estàs, Appleyard?
APPLEYARD: – La fletxa em fa molt mal!
 Aquesta fletxa m'ha matat!
 Treu-me-la, sisplau, Bennet.

Bennet va cridar a Richard:

BENNET: – Vine, Richard. Treu-li la fletxa!

Richard va arrencar-li la fletxa.

Va sortir molta sang.
I Appleyard es va morir.

Bennet i Richard van agafar Appleyard,
que estava mort,
i el van portar de pressa a dins de la casa.

Van posar el cos d'Appleyard sobre el seu llit.

Bennet i Richard ara tenien por.
No sabien qui havia disparat la fletxa.

8

Richard va dir:

RICHARD: – Qui ha tirat la fletxa? Per què?

BENNET: – No ho sé, Richard.

Richard va mirar la fletxa, i va dir:

RICHARD: – Mira, Bennet! És una fletxa negra!
I té un paper escrit.

BENNET: – Llegeix el paper, Richard!
Jo no sé llegir.

Richard va llegir el paper en veu alta:

AQUESTA FLETXA NEGRA
HA MATAT APPLEYARD.
ÉS LA PRIMERA FLETXA NEGRA QUE DISPARO...
... I NO SERÀ L'ÚLTIMA !

Quan Richard va acabar de llegir,
Bennet va dir:

BENNET: – Ui! Això no m'agrada gens ni mica!

RICHARD: – A mi tampoc!

BENNET: – Qui ha disparat la fletxa?

RICHARD: – Per què han matat Appleyard?

En aquell moment,
una persona va obrir la porta
de la casa d'Appleyard.

Bennet i Richard van mirar la porta.
Els dos ara tenien por.

9

Va entrar sir Oliver.

Tenia cinquanta anys. Era alt i fort.

Anava vestit de color negre.

Sir Oliver era molt amic de sir Daniel.

Sir Oliver va entrar a la casa,

va mirar la cara d'Appleyard, i va dir:

SIR OLIVER: – Appleyard! Tens la cara molt blanca!

RICHARD: – Appleyard no pot parlar, sir Oliver! Està mort!

SIR OLIVER: – Està mort? Què li ha passat?

RICHARD: – Algú li ha disparat una fletxa negra.

I la fletxa té un paper escrit.

SIR OLIVER: – Ensenya'm el paper, Richard!

Richard va llegir en veu alta:

AQUESTA FLETXA NEGRA
HA MATAT APPLEYARD.
ÉS LA PRIMERA FLETXA NEGRA QUE DISPARO...
... I NO SERÀ L'ÚLTIMA !

SIR OLIVER: – Qui ha disparat la fletxa?

BENNET: – No ho sé, sir Oliver. No ho sé.

Sir Oliver, Bennet i Richard van sortir de la casa d'Appleyard.

Van pujar als cavalls i van marxar al castell.

Quan van arribar al poble,

hi havia vint pagesos davant de l'església.

Anaven vestits amb la cota de malla i l'elm.

Portaven arcs, llances i alabardes.

Llavors, Bennet va veure un home que corria pel bosc.

Bennet va cridar als pagesos:

BENNET: – Ei! Agafeu aquell home que corre!

Tots els pagesos van córrer a buscar
aquell home que corria.

10

Richard va agafar la seva ballesta,
i va preguntar a Bennet:

RICHARD: – Disparo contra aquest home
que s'escapa corrent?

BENNET: – Sí. Dispara! Dispara!

SIR OLIVER: – Sí, dispara! Que no s'escapi!
Toca'l amb una fletxa!

Richard va agafar la seva ballesta,
va posar-hi una fletxa,
i va disparar-la contra l'home que corria.

Però, la fletxa de Richard
va passar sobre el cap de l'home,
i no el va tocar.
L'home corria molt, i es va amagar dins del bosc.

Els pagesos van buscar aquell home pel bosc,
però ja no el van trobar,
perquè s'havia amagat molt bé.

Els pagesos van tornar al poble.
Van anar davant de l'església.

Llavors Richard va mirar l'església,
i va veure un paper enganxat a la porta.

Richard va dir a sir Oliver i a Bennet:

RICHARD: – Mireu. Hi ha un paper enganxat
a la porta de l'església!

Sir Oliver va dir a Richard:

SIR OLIVER: – Agafa el paper, Richard.
Llegeix què hi diu!

Richard va agafar el paper de la porta
i el va llegir.

El paper deia:

TENIM 4 FLETXES NEGRES.

QUATRE FLETXES PER ALS HOMES DOLENTS.

LA PRIMERA FLETXA ERA PER A APPLEYARD.

I APPLEYARD JA ÉS MORT.

LA SEGONA FLETXA SERÀ PER A BENNET,

PERQUÈ BENNET

L'ANY PASSAT VA CREMAR LES NOSTRES CASES.

LA TERCERA FLETXA SERÀ PER A SIR DANIEL

PERQUÈ ÉS MOLT DOLENT.

LA QUARTA FLETXA SERÀ PER A SIR OLIVER,

PERQUÈ SIR OLIVER VA MATAR EL PARE DE RICHARD.

TENIM UNA FLETXA NEGRA

PER A CADA HOME DOLENT!!!

Els homes de la Fletxa Negra

12

Després de llegir, Richard va dir a sir Oliver:

RICHARD: – En aquest paper diu
que tu vas matar el meu pare.
És veritat?

Sir Oliver va contestar:

SIR OLIVER: – No. Jo no vaig matar el teu pare.

RICHARD: – Aquí diu:
“SIR OLIVER VA MATAR EL PARE DE RICHARD”

Sir Oliver va tornar a dir:

SIR OLIVER: – No. És mentida!
El paper diu mentides!

Richard va callar.
I va pensar una estona.

Després va dir:

RICHARD: – Doncs, com va morir el meu pare?

SIR OLIVER: – Jo no ho sé, Richard!

Richard va continuar:

RICHARD: – Jo sé que el meu pare va morir
quan jo era un nen petit.
Però, algú va matar el meu pare?
Jo vull saber com va morir el meu pare!

SIR OLIVER: – Pregunta-li a sir Daniel.
Ell sap com va morir el teu pare.

Ara Richard ja tenia divuit anys.
No era un nen.

Richard volia saber com va morir el seu pare.
Ara Richard volia preguntar a sir Daniel
com havia mort el seu pare.

13

Però aquella tarda
sir Daniel no estava al castell de Tunstall.

Sir Daniel estava fora de Tunstall,
en una casa, una mica lluny.

Per això, sir Oliver va dir a Richard:

SIR OLIVER: – Ara escriuré una carta per a sir Daniel.
Li explicaré les coses que han passat
aquesta tarda a Tunstall.

Sir Oliver va escriure la carta.
La tarda s'acabava. Començava la nit.

Quan sir Oliver va acabar d'escriure la carta,
va dir a Richard:

SIR OLIVER: – Richard! Agafa el teu cavall
i vés a veure sir Daniel.
Dóna-li aquesta carta.

Richard va agafar la carta,
la va ficar a la seva butxaca,
i va dir a sir Oliver.

RICHARD: – Ara mateix pujo al cavall,
vaig a veure sir Daniel,
i li dono la carta!
Adéu, sir Oliver!

SIR OLIVER: – Adéu, Richard!
I vigila pel camí, que ja és de nit!

Richard va pujar al cavall,
i va marxar pel camí del bosc,
a portar la carta a sir Daniel.

Ja era de nit,
però la lluna feia una mica de llum,
i podia veure el camí.

14

Sir Daniel estava fora de Tunstall,
en una casa, a la muntanya.

Era de nit. Ja eren les dues de la matinada.
Feia fred.

Sir Daniel estava assegut en una cadira,
al menjador de la casa, a prop del foc.
El menjador era molt, molt gran.

Sir Daniel portava un vestit de color vermell.
No tenia cabells al cap. Era calb.
Bevia cervesa.

A la porta de la casa,
hi havia dotze homes,
que no deixaven entrar ningú.
Eren dotze guàrdies.
Ningú no podia entrar a la casa.

A terra, a prop del foc,
hi havia un noi de dotze o tretze anys.
Estava tapat amb una manta. No dormia.

Sir Daniel va ordenar a un guàrdia:

SIR DANIEL: – Dignes a aquell home que entri!

El guàrdia de sir Daniel va contestar:

GUÀRDIA: – Ara mateix, sir Daniel!

El guàrdia va sortir fora del menjador,
va anar a buscar l'home,
i li va dir:

GUÀRDIA: – Entra al menjador!
Sir Daniel vol veure't!
Sir Daniel vol parlar amb tu!

15

Un home vell va entrar al menjador.
Tenia la cara blanca.
Estava malalt. Tremolava de fred i de por.

L'HOME: – Bona nit, sir Daniel!

Sir Daniel no li va dir “bona nit”.
Només li va ordenar:

SIR DANIEL: – Vull que em donis 200 lliures.

L'home va dir:

L'HOME: – Per què, senyor? Jo sóc pobre. No tinc diners!

SIR DANIEL: – Ah, no tens diners? No m'ho crec.

Surt fora!

Els meus guàrdies et penjaran d'un arbre.

L'home va agafar por,
i va dir a sir Daniel:

L'HOME: – No, no, senyor! No em matis.

Demanaré diners als meus amics,

i et donaré 200 lliures.

SIR DANIEL: – Molt bé! Així m'agrada.

Sir Daniel va continuar:

SIR DANIEL: – Però ara estic enfadat.

L'HOME: – Per què, senyor?

SIR DANIEL: – Perquè abans m'has dit que no tenies diners.

Ara em donaràs el doble: 400 lliures.

Corre. Vés a buscar els diners.

Si no em portes les 400 lliures,

ja saps que et passarà

la setmana que ve:

els meus guàrdies et penjaran d'un arbre!

L'home va marxar, amb molta por.

16

Quan l'home va sortir del menjador,
el noi de dotze o tretze anys encara estava a terra.
Mirava i escoltava. També tenia por.

Però... no era un noi. Era una noia.
Era una noia que anava vestida de noi.
Els guàrdies de la porta pensaven que era un noi.

Sir Daniel sí que sabia que era una noia,
i li va dir:

SIR DANIEL: – Ei, Joanna, vine aquí!

Joanna es va aixecar,
i va anar al costat de sir Daniel.
Sir Daniel li va dir a l'orella:

SIR DANIEL: – Joanna, escolta'm bé.
Vull que et casis amb Richard.
Tu seràs la seva dona, i ell serà el teu marit.

Ella li va dir, molt enfadada:

JOANNA: – Jo no em vull casar amb Richard.
SIR DANIEL: – I tant que t'hi casaràs. Jo sóc el teu senyor,
i tu faràs el que jo vull.
Et casaràs amb ell,
perquè jo vull que et casis amb ell.

Joanna seguia molt enfadada:

JOANNA: – Jo no em vull casar amb Richard.
No sé qui és!
Jo em casaré amb l'home que jo vulgui,
em casaré amb l'home que jo estimi.
Jo no conec Richard,
i no em casaré amb ell!
Mai!

Llavors sir Daniel i Joanna van sentir uns cavalls.
Després algú va trucar a la porta.

17

Els guàrdies van obrir la porta de la casa,
i Richard va entrar al menjador.

Va dir:

RICHARD: – Bona nit, sir Daniel!

SIR DANIEL: – Hola, Richard! Què fas aquí?

RICHARD: – Et porto una carta de sir Oliver.

SIR DANIEL: – Molt bé. Ara la llegeixo.

Menja, Richard, que estàs cansat,
i tens molta gana, oi?

Sir Daniel va començar a llegir la carta, i
Richard va posar-se a menjar.
Quan sir Daniel va acabar de llegir-la,
va dir:

SIR DANIEL: – Has llegit el paper de la Fletxa Negra?

Hi surt el nom del teu pare!

Diu que sir Oliver va matar el teu pare!

RICHARD: – Però sir Oliver diu que ell no el va matar.

Sir Daniel va callar un moment. Estava pensant.
Després va dir:

SIR DANIEL: – Sir Oliver no t'ha explicat res més?

Un dia jo t'explicaré què va passar, Richard.

Quan siguis més gran,

et diré com va morir el teu pare.

RICHARD: – Va morir al castell?

Algú va matar el meu pare al castell?

Sir Daniel no tenia ganes de parlar amb Richard,
de la mort del seu pare.
Només va dir:

SIR DANIEL: – El teu pare va morir a prop del castell.

No t'explico res més.

T'ho explicaré quan siguis més gran.

Ara tinc problemes importants!

Calla!

18

A Richard no li van agradar gens les paraules de sir Daniel.

Ara Richard estava molt enfadat.
Sir Daniel sabia moltes coses,
i no volia explicar-les a Richard.
Això no li agradava.

Sir Daniel també estava enfadat,
perquè Richard li feia aquella pregunta.
Sir Daniel no volia parlar d'això,
no volia explicar a Richard
com havia mort el seu pare.
Li va dir:

SIR DANIEL: – Richard, tu ara menja, que tens gana.
Jo ara escriuré una carta per a sir Oliver.
Quan jo acabi d'escriure-la,
la portaràs al castell,
perquè sir Oliver la llegeixi.
No em molestis més!

Sir Daniel es va aixecar de la cadira,
va anar a una taula
que hi havia a l'altre costat del menjador,
i va començar a escriure la carta.

Sir Daniel estava molt preocupat.
Algú havia matat Appleyard,
i els papers de la Fletxa Negra
no li havien agradat gens ni mica.

Richard va continuar menjant.

Llavors, algú va tocar el braç de Richard.
Era Joanna.

Joanna estava darrere de Richard.

19

Joanna va parlar a Richard a l'orella,
molt fluix.

JOANNA: – Escolta'm i calla. No diguis res.
No vull que sir Daniel em senti.
Per favor, ajuda'm.
Vull sortir d'aquesta casa.
No vull estar amb sir Daniel.

Richard pensava que Joanna era un noi,
de dotze o tretze anys,
perquè portava roba de noi.
Richard no sabia que Joanna era una noia.

Richard li va contestar, també molt fluix:

RICHARD: – Surt de la casa.
Vés pel camí de la dreta.
Segueixes el camí, i arribaràs al riu.
Allà trobaràs un home amb unes barques.
Pregunta-li a ell.
Vigila molt, que encara ets un nen!

Richard va seguir menjant.
Aleshores, Joanna va anar a la porta
i va sortir del menjador.
No va fer soroll,
i sir Daniel no va veure com marxava,
perquè estava escrivint la carta.

Al cap de mitja hora,
sir Daniel va acabar d'escriure la carta.
La va donar a Richard,
i li va ordenar que la portés a sir Oliver, al castell.

Richard va sortir de la casa. Encara era de nit.
Va pujar al seu cavall,
i se'n va anar cap al castell,
amb la carta a la butxaca.

20

Quan Richard va sortir de la casa,
sir Daniel va cridar als seus guàrdies,
i els va dir:

SIR DANIEL: – Ràpid! Prepareu-vos! Agafeu les armes!
Marxem a la guerra!

Mitja hora més tard,
tots els guàrdies estaven preparats per marxar.
Llavors, sir Daniel va pensar en Joanna,
i la va buscar. Va cridar:

SIR DANIEL: – Joanna! On ets?
On s'ha ficat aquesta noia?

Un guàrdia va dir:

GUÀRDIA: – Una noia, sir Daniel?
Aquí no hi havia cap noia!

SIR DANIEL: – Burro! Que no has vist una noia,
amb un vestit de noi?
Es diu Joanna.

Un altre guàrdia va dir:

GUÀRDIA: – Ah! Era una noia? Jo pensava que era un nen.
Doncs jo sí que he vist la noia.
Ha agafat un cavall,
i ha marxat per aquest camí.

SIR DANIEL: – Quina ràbia! La Joanna s'ha escapat!
Ella és molt llesta.
Segur que està amagada pel bosc.
Ara ja no la trobarem!

Sir Daniel va dir a tots els guàrdies:

SIR DANIEL: – Marxem a la guerra.

I sir Daniel va marxar amb els dotze guàrdies,
tots a sobre dels seus cavalls.

21

Eren les sis del matí.
El sol ja havia sortit.
Richard anava pel bosc.
Caminava cap al castell de Tunstall,
sobre el seu cavall.

Richard portava a la butxaca
la carta de sir Daniel per a sir Oliver.

Llavors va sentir una veu:

- JOANNA: – Hola, Richard!
RICHARD: – Hola, noi. Què fas aquí?
On és el teu cavall?
JOANNA: – He caigut del cavall, i ha marxat.
M'ha deixat sol.
RICHARD: – I on tens les teves armes?
JOANNA: – No tinc armes. Jo no sé fer servir armes.
RICHARD: – Clar! Encara ets un nen! Com et dius?

Richard pensava que Joanna era un noi,
perquè ella anava vestida de noi.

- JOANNA: – Em dic John.
RICHARD: – T'has fet mal, John,
quan has caigut del cavall?
JOANNA: – Em fa mal una mica al peu.
Vull marxar de pressa d'aquí.
Sir Daniel em vol agafar!

Richard va baixar del cavall, i li va dir:

- RICHARD: – John, puja al meu cavall,
perquè tens mal al peu.
Jo camino al teu costat.
On vols anar, ara?
JOANNA: – Buscaré una casa per amagar-me,
perquè sir Daniel no em trobi.
Sir Daniel no m'agrada. Em fa por.
Ell és molt dolent, Richard!

22

Richard li va contestar:

RICHARD: – Què dius, John? No és veritat!

Sir Daniel no és dolent:
ell és una bona persona.

JOANNA: – No. Tu no el coneixes bé.
Ell és dolent.

RICHARD: – Calla! Sir Daniel es el senyor del castell.
No vull que diguis que sir Daniel és dolent.

Ara Richard estava enfadat amb Joanna.

Ell pensava que sir Daniel era una bona persona.

Aleshores, Joanna li va dir:

JOANNA: – Ah, Richard! Escolta!
Sir Daniel m'ha dit el nom de la noia
amb qui tu et casaràs.

RICHARD: – Ah, sí? Amb qui em casaré, jo?

JOANNA: – Doncs, ella es diu Joanna.

RICHARD: – No sé qui és aquesta Joanna.
I tu, John, la coneixes?

JOANNA: – Sí. Jo sé qui és la Joanna.
Però ella no es vol casar amb tu.

RICHARD: – Ah, no? Per què?
Com és la Joanna? És bonica o lletja?
És una bona noia? És simpàtica?

JOANNA: – Això no importa, Richard!
És igual que la Joanna sigui bonica o lletja.
Tu et casaràs amb la Joanna,
perquè sir Daniel vol que et casis amb ella.

Llavors, van sentir una trompeta.

Joanna va dir:

JOANNA: – Tinc por, Richard!
Són els guàrdies de sir Daniel,
que toquen la trompeta.
Segur que em busquen.
Estan molt a prop!
Ajuda'm, Richard! No em deixis sol!

23

Richard i Joanna van seguir caminant.
Ella anava sobre el cavall, i ell anava al costat.
Van passar dues hores caminant,
i van arribar al riu.

Al costat del riu hi havia barques i una casa petita.
A la porta de la casa, hi havia un home.
Quan l'home va veure Richard, li va dir:

- HOME: – Bon dia Richard! Què fas aquí.
RICHARD: – Bon dia! Vaig al castell.
Deixa'ns una barca per passar el riu.
Volem anar a l'altre costat.
HOME: – Ui! Vigileu!
Els homes de la Fletxa Negra són per aquí.
RICHARD: – I què passa?
HOME: – Poden disparar una fletxa i matar-vos.
No passeu amb barca,
és millor que passeu pel pont.
RICHARD: – No. El pont està molt lluny.
I tinc molta pressa.
Pujarem a la barca.
HOME: – Com tu vulguis! Però vigileu molt.

Richard i Joanna van pujar a la barca.
El cavall també hi va pujar.

- HOME: – Adéu! Vigileu!

Van anar amb la barca cap a l'altre costat del riu.
Però, quan estaven al mig del riu,
la barca va xocar amb una pedra molt gran.

El cop va ser molt fort,
i el cavall va caure a l'aigua.

Richard i Joanna també van caure a l'aigua.

24

Tots dos estaven dins de l'aigua,
i no tocaven a terra amb els peus.
Joanna va nedar fins a l'altre costat del riu.
Però Richard no sabia nedar.
Va cridar:

RICHARD: – John! Ajuda'm! No sé nedar! M'ofego!

Joanna va agafar-se fort a un arbre,
i va estirar la seva mà:

JOANNA: – Richard, agafa't fort a la meva mà!

Richard va agafar-se a la mà de Joanna.

RICHARD: – Gràcies, John! M'has salvat la vida!

Però el cavall no va poder sortir de l'aigua.
Es va ofegar i es va morir.

RICHARD: – Moltes gràcies, John! M'has salvat la vida!
Jo no sé nedar.

JOANNA: – Tu abans m'has ajudat, amb sir Daniel.
Jo ara també t'he ajudat.
Som amics!

RICHARD: – Anem a buscar el camí. Ara no tenim el cavall.
S'ha mort.

JOANNA: – A mi em fa molt mal el peu, Richard!

RICHARD: – Vinga John! Puja sobre meu,
jo et portaré a sobre.

JOANNA: – Gràcies, Richard!

Joanna va pujar sobre l'espatlla de Richard.

RICHARD: – John, peses molts pocs quilos.
Quants anys tens? Dotze anys?

JOANNA: – No, Richard. Tinc setze anys.

RICHARD: – Peses molt poc. Sembles més petit.
Sembla que tinguis dotze o tretze anys, no setze.

25

Van estar caminant mitja hora.

Richard portava Joanna sobre les espatlles.

- JOANNA: – No estàs cansat, Richard?
Fa mitja hora que em portes a sobre.
Deixa'm baixar i caminaré. Ja em trobo millor.
- RICHARD: – D'acord, John. Baixa i dóna'm la mà.
- JOANNA: – Gràcies, Richard. M'estàs ajudant molt.
Ets un bon noi!

Joanna va donar la mà a Richard.

- RICHARD: – Tens una mà molt petita, John!
- JOANNA: – Jo sóc així!
Hi ha homes que són alts, grossos i forts,
i hi ha homes que són baixos, petits i fluixos.
Jo sóc així.
- RICHARD: – John! Vols que et digui què penso?
- JOANNA: – És clar que sí. Tu i jo som amics.
I els amics s'expliquen les coses.
- RICHARD: – Doncs escolta:
penso que sembles més una noia que un noi.
Si fossis una noia, series molt bonica, John.
Series una noia preciosa.
- JOANNA: – Però ja saps que no sóc una noia!
- RICHARD: – Sí, ja ho sé. No t'enfadis!
Tu ets un noi molt bo,
que m'has salvat la vida!
Gràcies, John!

Havien caminat molt, i van arribar a una font.

Joanna va dir:

- JOANNA: – Parem. Tinc molta set. I també tinc gana.
Tens alguna cosa per menjar?
- RICHARD: – Sí, jo també tinc set. Mengem una mica.
Porto pa i formatge.

Joanna i Richard van beure aigua de la font.

I van posar-se a menjar.

26

Quan van acabar de menjar, Richard va dir:

RICHARD: – Marxem!

JOANNA: – On anem? No vull que anem al castell.
Vull amagar-me. No vull que sir Daniel em trobi!

RICHARD: – Tranquil. John. No et trobarà.
Jo t'ajudaré a amagar-te.

Van començar a caminar.

Richard anava a davant.

De cop, Richard va dir a Joanna:

RICHARD: – Xxxxt! Posa't a terra!
Calla! No facis soroll!

Richard i Joanna van veure un home a prop.

Però l'home no va veure Richard i Joanna.

Els dos nois, en silenci, van arrossegar-se per terra,
i van buscar un arbre molt alt.

Van pujar per l'arbre, fins arribar a dalt de tot.

Van seure en una branca, i van mirar.

Quina sorpresa!

Molt a prop van veure unes cases que no tenien teulada.

Les portes i finestres estaven cremades: eren negres.

Richard va dir a Joanna, a l'orella:

RICHARD: – Mira: aquestes són les cases que Bennet va cremar!

Llavors van sentir unes veus que cridaven:

UN HOME: – Estem molt contents! Ja hem matat Appleyard.
Ja tenim les fletxes negres preparades.

UN ALTRE: – Sí. Una fletxa és per a Bennet,
que va cremar aquestes cases.
Les altres fletxes són per a sir Oliver
i per a sir Daniel!

UN ALTRE: – Tenim una fletxa per cada home dolent!
Els matarem a tots!

27

Richard, que estava al costat de Joanna,
a dalt de l'arbre, li va dir a l'orella:

RICHARD: – Aquests són els homes de la Fletxa Negra.
Són molts. N'hi ha més de trenta!

Joanna estava espantada:

JOANNA: – Tinc por, Richard. Tinc molta por!
Hi ha moltes persones dolentes,
que em volen fer mal.
A mi no m'agrada la guerra,
a mi no m'agrada que els homes matin.
I tampoc no m'agrada sir Daniel,
perquè em vol agafar.
Tinc molta por, Richard!

RICHARD: – Estigues tranquil John.
Els homes de la Fletxa Negra no ens faran mal.
Ni a tu, ni a mi.
Ells volen matar Bennet, sir Oliver i sir Daniel.
A nosaltres no ens faran res.
Però és millor que no ens vegin.
Ara calla.
Escoltem què diuen.

Els homes de la Fletxa Negra seguien parlant:

UN HOME: – Marxem d'aquí.

UN ALTRE: – Sí, marxem.

Anem a buscar Bennet, sir Oliver i sir Daniel.
Els matarem amb fletxes negres.

UN ALTRE: – Sí, són molt dolents!

UNS ALTRES: – Nosaltres anem a prop del castell.

UNS ALTRES: – Nosaltres anem a prop del riu.

UN ALTRE: – Vigileu amb els guàrdies de sir Daniel!

Els homes de la Fletxa Negra van marxar.

Richard i Joanna encara estaven a dalt de l'arbre.

28

Richard i Joanna estaven a dalt de l'arbre.
Eren les dotze del migdia
i feia una mica de calor.

Richard va dir a Joanna:

RICHARD: – Ara ja podem baixar de l'arbre.
Els homes han marxat. Són lluny.

Quan ja havien baixat, Joanna va dir:

JOANNA: – I ara, on anem, Richard?
RICHARD: – Jo vull veure sir Daniel.
Li vull explicar que he vist
els homes de la Fletxa Negra.
JOANNA: – I jo? Què faig? On vaig?
RICHARD: – Doncs, tu véns amb mi.
JOANNA: – Però, si vinc amb tu, sir Daniel m'agafarà.
No puc venir amb tu, Richard.
RICHARD: – Doncs, si no vols venir, queda't aquí.
JOANNA: – Em deixaràs sol?
RICHARD: – Si tu no véns, és perquè no vols.
Jo vaig a buscar sir Daniel.

Joanna es va enfadar molt.

JOANNA: – Doncs, agafo la teva ballesta,
i me la quedo. Adéu!

Joanna va agafar la ballesta de Richard.
Richard es va enfadar, i va dir-li:

RICHARD: – Torna'm la ballesta ara mateix!
JOANNA: – No vull! Me la quedo!

Joanna va marxar corrent, amb la ballesta de Richard.

Richard va córrer darrere de Joanna.
De seguida Richard va atrapar la noia,
i ella va caure a terra.

29

Joanna estava a terra.

Richard li va agafar la ballesta.

Estava molt enfadat amb Joanna.

RICHARD: – No tornis a agafar-me la ballesta.

I no et vull veure més, John.

Jo ara vaig al castell.

JOANNA: – No, Richard. Vull anar amb tu. Sisplau.

No vull quedar-me sol. Tinc por.

RICHARD: – John, si véns amb mi, has de callar.

D'acord?

JOANNA: – D'acord, Richard.

Però m'has tirat a terra i m'has fet mal!

RICHARD: – Perquè tu m'has agafat la ballesta.

I ara calla! No et vull sentir més!

Joanna va començar a plorar. Estava trista i enfadada.

Però va callar. No va dir res més.

Richard va seguir caminant pel bosc,

Joanna també.

Anaven de pressa.

Van caminar més de dues hores,

i van arribar a dalt d'una muntanya.

No hi havia arbres, només hi havia camps i una gran roca.

Richard i Joanna van pujar sobre la roca.

Els nois van mirar lluny.

A la dreta, van veure set guàrdies de sir Daniel,

que anaven a sobre els cavalls.

Seguien un camí.

A l'esquerra, també lluny,

els nois van veure deu homes de la Fletxa Negra,

que esperaven els guàrdies de sir Daniel.

Els set guàrdies de sir Daniel

anaven tranquils sobre els seus cavalls.

No van veure els homes de la Fletxa Negra.

30

Els homes de la Fletxa Negra
van disparar fletxes,
i van matar sis guàrdies de sir Daniel.

L'altre guàrdia va marxar corrent,
i els homes de la Fletxa Negra li van disparar fletxes.
Les fletxes van tocar el seu cavall,
i el cavall va caure a terra,
però el guàrdia va seguir corrent, a peu.

Els homes de la Fletxa Negra van anar darrere
del guàrdia que s'havia escapat.

Llavors, Joanna va dir a Richard:

JOANNA: – Mira, Richard! El guàrdia ve cap aquí,
i els homes de la Fletxa Negra també vénen!
Marxem!

RICHARD: – No, John! No marxem!
Jo vull ajudar el guàrdia de sir Daniel.

Richard i Joanna van baixar de la gran roca.
El guàrdia ja estava molt a prop.
i els homes de la Fletxa Negra també.

Els homes van disparar tres fletxes contra el guàrdia,
i una fletxa es va clavar a la seva esquena.
El guàrdia va caure a terra.

Llavors, un home de la Fletxa Negra va veure Richard,
i va dir als altres homes:

UN HOME: – Aquest és Richard! No el mateu!
Richard és una bona persona.
No li feu mal!

Richard va dir a Joanna:

RICHARD: – Corre, John! Marxem de pressa!
JOANNA: – Anem al bosc. Ens amagarem al bosc!

31

Richard i Joanna van entrar al bosc.
Els homes de la Fletxa Negra també.

Els nois corrien molt de pressa.
Primer cap a la dreta, després cap a l'esquerra.
Van estar més de tres hores,
primer corrent, després caminant.
Estaven molt cansats.

De cop i volta, Joanna va veure un home.
que tenia un arc preparat amb una fletxa,
per disparar contra Richard i Joanna.

Ella va cridar:

JOANNA: – Aaaaaah!

Richard va agafar el seu punyal, que portava al cinturó,
va córrer cap a l'home,
i li va clavar el punyal al pit.
L'home va caure a terra.
Estava mort!

Joanna va cridar:

JOANNA: – L'has matat! Richard!
Per què l'has matat?
Ets dolent, Richard!

Richard va dir a Joanna:

RICHARD: – L'he matat, perquè ell em volia matar a mi!
Aquest home tenia l'arc amb una fletxa,
a punt de disparar-me.

JOANNA: – Però ell no et volia tirar la fletxa.

RICHARD: – Ah, no? Tu no saps si em volia disparar.
Calla! No vull sentir-te més.

JOANNA: – Richard! Ets dolent!
Ara ja no vull anar més amb tu.
Me'n vaig sol!

32

Joanna va marxar. Molt enfadada.
Però només va caminar deu passos, i va parar-se.
Va mirar Richard, i li va dir:

JOANNA: – Me'n vaig, però abans de marxar,
vull donar-te la mà,
perquè m'has ajudat molt.
Adéu! Ets un bon amic! Gràcies!

Joanna va donar la mà a Richard.

RICHARD: – Adéu! Bon viatge!

Joanna va marxar altra vegada.

Però, al cap de dos minuts,
Richard va córrer a buscar Joanna:

RICHARD: – Ei, John! Agafa la meva ballesta!
Has de portar una arma.
Ja ve la nit. Algú et pot fer mal!

JOANNA: – Una ballesta per a mi?
Jo no vull una arma.
No sé disparar, i no tinc força.

RICHARD: – Doncs, vinc amb tu.
La lluna no ha sortit encara.

Van caminar junts durant mitja hora.
La lluna va sortir.

RICHARD: – Estàs cansat, John?

JOANNA: – Sí..., molt.

RICHARD: – Escolta! Sento soroll d'aigua.
Hi ha una font a prop. Tinc molta set.
Anem-hi!

Els dos nois van beure aigua a la font.
I allà mateix es van quedar adormits.
Van dormir junts i abraçats,
perquè tenien fred.

33

Richard i Joanna van dormir tota la nit
al costat de la font.
Quan es van despertar, sortia el sol.

Van sentir el soroll d'una campana.
Van pensar que estaven a prop d'un poble.
Però, cada vegada sentien la campana més a prop.
Els estaven ben quietes, al costat de la font.

JOANNA: – Alguna persona porta una campana i la toca.
RICHARD: – Però, per què?
JOANNA: – Calla! Ha parat. Ara ja no toca! Per què?

Ara no sentien res.
Però, de seguida, van tornar a sentir la campana:

JOANNA: – Ui! Ara està molt a prop!! Xxxxt! Amaguem-nos!

Richard i Joanna van veure un home,
que portava una caputxa al cap.
No veien la seva cara.
També portava un bastó a la mà dreta
i una campana a la mà esquerra.
Richard va dir a l'orella de Joanna:

RICHARD: – Tranquil. Aquest home no ens veu.
Els seus ulls no veuen res. És cec.
Porta el bastó perquè és cec.
JOANNA: – Sí. És cec i té molt mal a la pell.
Té la lepra.
Toca la campana perquè té la lepra.
RICHARD: – Sí. Està molt malalt. Pobre home! Té la lepra.
JOANNA: – I les persones que tenen la lepra es moren.
RICHARD: – I la lepra passa d'una persona a una altra.
JOANNA: – Tots els que tenen la lepra,
porten una campana.
Així, les persones no es posen a prop.

L'home de la caputxa va seguir caminant a poc a poc.
Va marxar, i els dos nois ja no el van veure.

34

Richard i Joanna van posar-se a caminar.
Després de dues hores d'anar per camps i boscos,
van pujar una petita muntanya.

Des d'allà, van mirar lluny,
i van tornar a veure l'home de la caputxa, la campana i el bastó.

JOANNA: – Fixa't, Richard! Ara aquell home camina de pressa!
Ara no fa servir el bastó!
I no toca la campana!
Aquest home no és cec!

RICHARD: – És veritat, John. Aquest home hi veu.
Aquest home abans ens ha vist,
i no ens ha dit res!

JOANNA: – Què vol? Ara ve cap aquí...
Què vol fer?

RICHARD: – Amaguem-nos i esperem que passi.

Els nois es van amagar darrere unes plantes.
No feien soroll.
No sentien res.

L'home de la caputxa va passar a prop,
i va veure Joanna i Richard.
Els va mirar. I va córrer per agafar-los.

Richard i Joanna també van córrer.
Richard va anar cap a un costat i
Joanna cap a un altre costat.

L'home va córrer darrere Joanna,
i de seguida la va agafar.

Joanna va fer un crit:

JOANNA: – Aaaaah!!!

I es va desmaiar.

35

Quan Richard va sentir el crit de Joanna,
i va veure que s'havia desmaiada,
va agafar la ballesta,
i va apuntar l'home de la caputxa,
per disparar-li una fletxa.

De seguida, l'home es va treure la caputxa,
va aixecar els braços, i va dir:

L'HOME: – No disparis, Richard! No disparis a un amic!

Richard llavors va veure la cara de l'home de la caputxa.

RICHARD: – Oh! Sir Daniel!

SIR DANIEL: – Sí, Richard, sóc jo, el teu senyor!
Que em vols matar?

RICHARD: – No, senyor.

Però, per què vas vestit així!

SIR DANIEL: – Aquesta caputxa, la campana i el bastó em van molt bé.
Les persones pensen que tinc la lepra,
i es queden lluny, i així no em veuen la cara.
Amb aquest vestit puc caminar tranquil.
Els homes de la Fletxa Negra
han matat els meus guàrdies.
I no vull que em matin a mi.

Joanna va despertar-se.

RICHARD: – John, com estàs? Mira, és sir Daniel!

Joanna no va dir res.

A Joanna no li agradava gens sir Daniel.

Sir Daniel va obrir la seva bossa, i va dir:

SIR DANIEL: – Ara mengeu aquest pa i formatge que us dono.
Quan acabeu, veniu tots dos al castell.
Escolta'm bé, Richard: heu de venir tots dos!
Vull que John també vingui al castell!
Vigila que no marxi!

36

Sir Daniel no va dir res més.

Va posar-se la caputxa,
va agafar el bastó i la campana.
I va marxar, tocant la campana, pel bosc.

Richard i Joanna es van quedar sols.
I van posar-se a menjar.

Quan van acabar de menjar,
van marxar per un camí que feia pujada.
Al cap de dues hores,
ja van veure el castell de Tunstall.

Joanna va dir:

JOANNA: – Ara has de dir adéu al teu amic John.
Ja no veuràs mai més al teu amic John!

RICHARD: – Què dius, John?
Tots dos anem al castell,
és clar que et veuré.
Tu també estaràs al castell.
El castell és la meva casa,
i tu també podràs viure-hi. Som amics!

JOANNA: – No, Richard, no tornaràs a veure mai més
el pobre John.

Joanna va abraçar Richard, i li va dir:

JOANNA: – Sir Daniel és un home dolent.
Ara ja sap que els homes de la Fletxa Negra
el volen matar.
Té por de la Fletxa Negra.
Sí, Richard. Sir Daniel és dolent i té por.
Vigila molt!

Richard i Joanna van seguir caminant cap al castell.

37

A la tarda, els dos nois van arribar al castell de Tunstall.
A la porta hi havia sir Daniel i sir Oliver.
Sir Daniel va dir a Richard:

SIR DANIEL: – Richard, vine! Ara parlarem amb tu.

Sir Daniel, sir Oliver i Richard van entrar dins del castell.
Van passar pel mig del pati,
van pujar les escales,
i van entrar en una sala molt gran,
que tenia una taula al mig.

SIR DANIEL: – Richard,
tu penses que sir Oliver va matar el teu pare?

RICHARD: – No ho sé. El meu pare va morir quan jo era petit.
Jo vull saber la veritat.
Com va morir el meu pare?

Sir Daniel i sir Oliver es van mirar i van callar.

RICHARD: – El paper deia:
"LA QUARTA FLETXA SERÀ PER A SIR OLIVER,
PERQUÈ SIR OLIVER VA MATAR EL PARE DE RICHARD".
Vosaltres dieu que això no és veritat.
Però jo vull saber com va morir el meu pare!

Sir Daniel i sir Oliver no van contestar.
Llavors, van sentir el soroll d'uns vidres que es trencaven.
Va entrar una fletxa per una finestra de la sala.
La fletxa es va clavar al mig de la taula.

Sir Oliver va dir:

SIR DANIEL: – És una fletxa negra! Vigileu! Amaguem-nos!
Richard, corre!
Vés a mirar qui ha disparat la fletxa.

Richard va sortir de la sala.

Sir Daniel va mirar sir Oliver:
tots dos tenien por.

38

Sir Daniel i sir Oliver van quedar-se sols a la sala.
La fletxa negra estava clavada enmig de la taula.
Sir Daniel va dir a sir Oliver:

SIR DANIEL: – Ara Richard no m'agrada gens.
 No m'agrada que preguntis això.
 Si torna a preguntar,
 morirà igual com va morir el seu pare.

SIR OLIVER: – No, sir Daniel!
 Richard és un bon noi.
 Richard no ha de morir!

Sir Daniel no va contestar.
Sir Daniel i sir Oliver van sortir de la sala.

Va arribar la nit.
Un guàrdia va anar a buscar Richard,
i li va dir:

GUÀRDIA: – Sir Daniel diu que avui dormiràs
 a l'habitació de l'últim pis.
RICHARD: – Per què? Jo sempre dormo a l'habitació
 del costat del menjador.
GUÀRDIA: – Sir Daniel diu que avui dormiràs a dalt.
 Porto les teves coses, i t'acompanyo.

Richard va pujar les escales fins al pis de dalt de tot,
i va entrar a l'habitació.
A Richard no li agradava canviar d'habitació.
Va seure al llit, i va pensar:

RICHARD: – No m'agrada sir Daniel.
 No em vol dir com va morir el meu pare!

En aquell moment, va sentir que algú trucava a la porta.
Picava molt fluix:

JOANNA: – Ei, Richard, sóc jo! Obre la porta!

Era Joanna.

39

Richard de seguida va obrir la porta.
Joanna portava una espelma en una mà
i un punyal a l'altra.

JOANNA: – Tanca la porta de pressa. No facis soroll!

RICHARD: – Hola, John! Estic molt content de veure't,
on estaves?

JOANNA: – És igual on estava!
El que importa és que ens hem trobat!
Escolta'm bé, Richard:
Volen matar-te!

RICHARD: – Què?

JOANNA: – Sí, sí, Richard, et volen matar.
He sentit uns guàrdies que parlaven.
I deien que aquesta nit et matarien!

RICHARD: – N'estàs segur, John?

JOANNA: – Sí. I tant.
Ja t'ho vaig dir:
Sir Daniel és molt dolent,
i ha ordenat als guàrdies que et matin!
Porto un punyal per ajudar-te.

RICHARD: – Però els guàrdies no poden entrar.
La porta és molt forta,
i està ben tancada per dins amb la clau.

JOANNA: – Estic segur que aquesta habitació
té una porta amagada.
Els guàrdies entraran per la porta amagada
i et mataran, Richard!

Joanna i Richard van mirar per les parets,
i no veien cap altra porta.
Llavors van sentir soroll a terra. Eren passos.
Eren persones que caminaven.

RICHARD: – Apaguem les espelmes! I callem!

Els nois van apagar els llums,
i es van quedar quietos i sense fer soroll,
al costat de la finestra.
No veien res. Tot era fosc i negre.

40

Llavors, Joanna i Richard van veure una llum a sota el llit.
Hi havia una trapa, a terra.

La trapa va aixecar-se,
i els dos nois van veure una mà.
Richard va preparar el punyal.

Però, en aquell moment,
van sentir molta gent al pati del castell.
Sir Daniel va cridar, molt enfadat:

SIR DANIEL: – Joanna! On ets Joanna?
Heu vist la Joanna, on és?

La trapa es va tancar de cop.
Richard va dir a Joanna a l'orella:

RICHARD: – Tu saps qui és aquesta Joanna!
Tu has vist aquesta Joanna?

Joanna va callar. Richard va dir:

RICHARD: – Que bé! Ara podem estar tranquils.
Sir Daniel busca una noia que es diu Joanna.
Ara la busquen a ella i a mi no.

Però Joanna no estava tranquil·la.

JOANNA: – No, Richard. Jo no estic gens tranquil.
Sir Daniel ara em busca a mi.
Ara em matarà a mi!

RICHARD: – A tu? Per què a tu?

Joanna callava.
Llavors Richard ho va entendre tot:

RICHARD: – Oh! Ara ho entenc!
Tu no ets un noi!
Tu ets la Joanna!!!

41

- JOANNA: – Sí, Richard, jo sóc la Joanna.
Sir Daniel em va posar vestits de noi.
- RICHARD: – I per què no em vas dir que ets una noia?
- JOANNA: – Perquè volia jugar amb tu!

Joanna va preguntar-li:

- JOANNA: – Richard, estàs enfadat amb mi?
Em perdones?
M'agrades molt, Richard!
Em vull casar amb tu.
- RICHARD: – Sí, sí. Et perdono. No estic enfadat.
Tu també m'agrades.
Ets molt bonica. I ets molt valenta.
Jo també t'estimo, Joanna.

Joanna va fer un petó a Richard.

Llavors, van trucar a la porta. Era sir Daniel.

- SIR DANIEL: – Obre la porta, Richard!
Ja sé que Joanna està amb tu.
Obre la porta ara mateix!

Richard va dir a Joanna:

- RICHARD: – Marxem de pressa. Baixem per la trapa!
Ajuda'm, Joanna.
Agafem el llit i posem-lo a la porta!

Els dos nois van portar el llit al costat de la porta.
Els guàrdies i sir Daniel picaven molt fort a la porta.
Volien trencar-la.

- RICHARD: – Vine, Joanna, corre! Baixem per la trapa!

Richard va aixecar la trapa.

Van veure una escala que baixava.
Els dos nois van baixar per l'escala.

42

A baix de tot de l'escala hi havia un passadís.
Van seguir el passadís.
Al final del passadís hi havia una paret.

Ara podien seguir per la dreta o per l'esquerra.

Van anar pel passadís de la dreta,
i van trobar una finestra al final.
Van mirar per la finestra,
i van veure una habitació.

Una persona estava a dins de l'habitació.
Richard va dir a l'orella de Joanna:

RICHARD: – Mira, aquesta persona és sir Oliver!
JOANNA: – No ens ha vist. Tornem enrere.
Anem per l'altre passadís.

Van tornar enrere,
i van seguir per l'altre passadís.

Al final, hi havia unes altres escales
que baixaven avall.
Van baixar, i baixar, i baixar...
fins que les escales es van acabar.

RICHARD: – Aquí no hi ha cap porta!
I hi ha aigua a terra.
JOANNA: – Segur que estem a baix de tot del castell.
Mira, també hi ha rates!
RICHARD: – Jo no veig cap porta, Joanna, i tu?
JOANNA: – Mira! Richard, a la paret.
Aquí hi ha una porta.
És una porta de ferro.
Si empenyem amb força tots dos,
potser s'obrirà.
RICHARD: – És veritat! Provem-ho!

Richard i Joanna van empenyer la porta de ferro,
amb molta força.

43

Però la porta pesava molt,
i no la van poder obrir.

En aquell moment, van sentir uns passos.
Richard va dir:

RICHARD: – Xxxxxt! Algú està baixant per l'escala.

JOANNA: – Agafa la ballesta, Richard!
Jo preparo el punyal.

Sentien els passos cada vegada més a prop.
Van veure uns peus que baixaven l'escala.
Richard va cridar:

RICHARD: – Quiet!! No et moguis!!
Si et mous, et dispararé una fletxa.
Qui ets?

UNA VEU: – No disparis, Richard, sóc el teu amic!

RICHARD: – Jo ara no tinc amics al castell.
Sir Daniel i sir Oliver no són amics meus.
Qui ets tu?

BENNET: – No em coneixes? Sóc Bennet.

RICHARD: – Ah, ets tu, Bennet?
Tu ets amic meu?
Ens ajudaràs a sortir del castell?

BENNET: – No puc ajudar-vos.
Si us ajudo, sir Daniel em matarà a mi.

RICHARD: – Doncs, Bennet, si no ens ajudes, jo et mataré!

Bennet va pensar un moment, i va dir:

BENNET: – Obriu la porta de ferro,
i sortireu al pati del castell.

JOANNA: – No podem obrir-la, pesa molt.

BENNET: – Mireu bé a sobre de la porta!

Joanna va mirar a sobre de la porta.

JOANNA: – Hi ha una cadena!

BENNET: – Estireu la cadena, i la porta s'obrirà.

44

Joanna va estirar la cadena,
i la porta de ferro es va obrir.
Richard encara vigilava Bennet amb la ballesta.

JOANNA: – Richard, la porta està oberta!
Podem sortir!

RICHARD: – Doncs, marxem! De pressa!

Els nois van sortir al pati del castell.
Encara estaven dins del castell,
però els guàrdies no van veure els nois.

RICHARD: – Vine, Joanna. Anem a una finestra!

Van pujar les escales.
Richard va buscar una corda molt llarga i gruixuda,
i la va lligar a una finestra.

RICHARD: – Joanna. Ara sortirem per aquesta finestra.
Mira: tiro la corda a fora,
i baixarem per la paret de fora del castell.

JOANNA: – És molt alt. Jo no puc baixar per la corda!
No tinc força!

RICHARD: – Sí, Joanna. Jo t'ajudo! Baixa per la corda!

JOANNA: – No, Richard. Tinc por de caure.
Surt tu per la finestra,
i baixa primer, sisplau!
Després baixaré jo.

RICHARD: – Aguanta'm la ballesta, Joanna.

Richard va treure una cama a fora de la finestra.
Però, en aquell moment, un guàrdia va veure els dos nois.
El guàrdia va cridar als altres guàrdies:

GUÀRDIA: – Veniu! Estan aquí! Richard i Joanna són aquí!

Richard va baixar molt de pressa per la corda,
però Joanna es va quedar al costat de la finestra,
a dins del castell.
Els guàrdies van disparar fletxes contra Richard.

45

Richard va arribar a baix. Ja era fora del castell.
Va marxar corrent.
Els guàrdies disparaven fletxes,
i les fletxes passaven molt a prop de Richard.

Una fletxa va tocar la seva cama,
però ell va seguir corrent, tota la nit,
fins que el sol va sortir.

Estava molt cansat. Li feia molt mal la cama.
Va caure a terra, a prop d'un camí.
No podia caminar més!

Dos homes de la Fletxa Negra
anaven pel camí,
i van veure Richard a terra.

UN HOME: – Qui hi ha aquí?

Richard estava dormint.
No va sentir ni va veure res.
Els homes van mirar-li la cara.

UN HOME: – Saps qui és?

L'ALTRE: – Sí! És Richard!

Té mal a la cama!

L'ALTRE: – Està dormint.

Portem-lo a la casa d'Ellis.

Ellis estarà molt content quan el vegi.

Ellis era molt amic del pare de Richard.

Els dos homes van agafar Richard,
i el van portar a la casa on vivia Ellis.
Richard encara dormia.

Ellis era el cap dels homes de la Fletxa Negra.
Ellis deia als homes de la Fletxa Negra
les coses que havien de fer.
I els homes feien les coses que Ellis deia.

46

Els homes van arribar a la casa d'Ellis,
i li van dir:

- HOMES – Hola, Ellis! Et portem Richard.
L'hem trobat al bosc, al costat d'un camí.
Estava dormint a terra i té mal a la cama.
- ELLIS: – Deixeu-lo aquí al llit.
Quan es desperti, jo parlaré amb ell.

Richard va estar dormint fins al migdia.
Quan es va despertar, Ellis li va dir:

- ELLIS – Hola, Richard!
Jo sóc Ellis, el cap dels homes de la Fletxa Negra.
Jo era molt amic del teu pare.
El teu pare era molt bo.
Sir Daniel és molt dolent: va matar el teu pare.
- RICHARD: – Sí, sir Daniel ara també em vol matar a mi.
Aquesta nit em volia matar,
i jo m'he escapat del castell.
Joanna no ha pogut sortir.
- ELLIS – Richard, jo vull ser amic teu.
Tu ara saps que sir Daniel és dolent.
Vols quedar-te amb nosaltres?
Vols ajudar els homes de la Fletxa Negra?

Richard va estar pensant una estona.
Al final va dir:

- RICHARD: – Sí, Ellis. Ajudaré els homes de la Fletxa Negra!
Estic contra sir Daniel,
i no vull que faci mal a la Joanna.
- ELLIS – Molt bé, Richard!
Estic molt content amb tu!
- RICHARD: – Doncs anem de seguida al castell!
Anem a buscar la Joanna al castell!
- ELLIS – No, Richard, no.
Ara és molt difícil d'entrar al castell.
- RICHARD: – I la Joanna?
Sir Daniel matarà la Joanna!

47

- ELLIS – Tranquil, Richard.
Sir Daniel no farà res a la Joanna. Segur.
Ell vol que es casi amb un home de cinquanta anys,
que és amic seu!
- RICHARD: – Jo vull que la Joanna es casi amb mi!
- ELLIS – D'acord, Richard! Però ara pensa:
Sir Daniel demà tindrà més guàrdies,
i et buscarà a tu.
Hem de marxar lluny d'aquí! I de seguida!

Richard va callar.
Sabia que Ellis volia ajudar-lo.

Aquella mateixa tarda,
Richard i tots els homes de la Fletxa Negra van marxar.

Van passar tres dies.
Sir Daniel ara ja tenia quaranta guàrdies més,
que van venir d'un altre castell a ajudar-lo.

Sir Daniel i tots els seus guàrdies
van sortir del castell de Tunstall.
Tots anaven amb cavall.

Quan sir Daniel i els guàrdies van passar pel poble de Tunstall,
un nen va donar un paper a sir Daniel.

Sir Daniel el va llegir:

SIR DANIEL:

JO SÉ QUE TU ETS DOLENT,
PERQUÈ VAS MATAR EL MEU PARE.
TU TAMBÉ MORIRÀS.

NO FACIS MAL A LA JOANNA.
ELLA VOL CASAR-SE AMB MI,
I NOMÉS ES CASARÀ AMB MI.

Richard

48

Van passar els dies i les setmanes.
Va passar la primavera, l'estiu i la tardor.
Va arribar l'hivern. Era el mes de gener.

Ara sir Daniel vivia al poble de Shoreby,
en una casa molt gran.
Shoreby era un poble que estava al costat del mar.
Shoreby tenia una platja i un port,
amb moltes barques i vaixells.

Richard i els homes de la Fletxa Negra
també estaven a Shoreby.
Vigilaven sir Daniel.

Sir Daniel no sabia que els homes de la Fletxa Negra
estaven a Shoreby.
Richard no sabia on estava Joanna.

Una nit, després de sopar,
Richard va veure sir Daniel que caminava pel carrer,
al costat de lord Shoreby.
Lord Shoreby era amic de sir Daniel.
Tenia cinquanta anys.

Richard va seguir els dos homes.
Els dos homes van arribar a una casa,
a prop de la platja.

Richard va anar a la sorra,
i es va amagar darrere d'una barca.
Richard va escoltar com parlaven els dos homes.

SIR DANIEL: – A dins d'aquesta casa hi ha la Joanna.
Ara entrarem a la casa i la coneixeràs.
Tu et casaràs amb Joanna aquesta setmana.
Estàs content?

L. SHOREBY: – Tinc moltes ganes de conèixer la Joanna.
Estic molt content, sir Daniel. Gràcies!

A Richard no li va agradar gens allò que va sentir.

49

Richard va pensar:

RICHARD: – Lord Shoreby es casarà amb Joanna?
No pot ser! Jo no ho vull!
Joanna es casarà amb mi!!

Sir Daniel i lord Shoreby van entrar a la casa de la platja.

Richard, llavors, va pujar sobre una barca,
i va mirar la casa de la platja.

Va veure per la finestra una noia jove,
amb un vestit llarg. Era Joanna!

Richard va marxar de la platja.
Estava molt preocupat i enfadat.
Va pensar:

RICHARD: – Ellis ara no és al poble.
Estic sol, amb els homes de la Fletxa Negra.
Què faig?
No vull que lord Shoreby es casi amb Joanna!

Richard va anar a buscar tots els homes de la Fletxa Negra,
i els va dir:

RICHARD: – Prepareu les armes!
Aquesta nit entrarem a la casa de la platja.
Traurem la Joanna de les mans de sir Daniel!

Els homes van agafar les seves armes:
els arcs, les fletxes i els punyals.
I tots junts van anar a buscar la Joanna,
a la casa de la platja.

Mentre caminaven, Richard va veure uns guàrdies,
que venien darrere.

Richard va ordenar als homes de la Fletxa Negra:

RICHARD: – Dispareu les fletxes contra els guàrdies!

50

Els homes de la Fletxa Negra van aixecar els arcs,
però el senyor que anava a davant dels guàrdies va dir:

- HOME: – Quiets! No dispareu les fletxes!
Nosaltres no us volem fer mal!
- RICHARD: – Qui sou vosaltres?
- HOME: – Jo sóc lord Foxham.
Vinc amb els meus guàrdies.
Busco la Joanna,
que és la meva neboda.
Jo no vull que es casi amb lord Shoreby.

Richard va quedar molt sorprès. Va dir:

- RICHARD: – Què dius ara? La Joanna és la teva neboda?
- L. FOXHAM: – Sí. Els seus pares van morir,
i ara ella és com la meva filla.
Tu la coneixes? Saps on és?
- RICHARD: – Sí que la conec. La conec molt.

Lord Foxham va preguntar a Richard:

- L. FOXHAM: – Qui ets tu? I qui són aquests homes?
- RICHARD: – Jo sóc Richard.
- L. FOXHAM: – Oh! Richard! Jo era molt amic del teu pare.
Sir Daniel el va matar quan tu eres petit!
- RICHARD: – Jo vull casar-me amb Joanna.
Podrem casar-nos la Joanna i jo?

Lord Foxham va callar un moment. Després va dir:

- L. FOXHAM: – Si la Joanna vol casar-se amb tu,
jo hi estaré d'acord, també.
- RICHARD: – Gràcies, senyor!
- L. FOXHAM: – I ara, digue'm, qui són aquests homes?
- RICHARD: – Són els homes de la Fletxa Negra.
Ara anem a buscar la Joanna.
- L. FOXHAM: – Tu saps on és la Joanna, Richard?
- RICHARD: – Sí. Jo sé on és.
És en aquella casa, a la platja.
L'he vista per la finestra.

51

Lord Foxham li va dir:

L. FOXHAM: – Espera't, Richard! Tranquil. No corris.
Sir Daniel és molt intel·ligent.
Ajuntem els meus guàrdies i els teus homes,
així serem molts i serem més forts.

Richard va pensar:

RICHARD: – Podem atacar pel mar, amb vaixell. Demà a la nit.

Richard va dir als homes de la Fletxa Negra:

RICHARD: – Qui sap conduir un vaixell pel mar?
UN HOME: – Jo no!
UN ALTRE: – Jo no. I no sé nedar!
UN ALTRE: – Jo tampoc sé nedar!
UN ALTRE: – No, jo tampoc!

Tots els homes de la Fletxa Negra deien
que mai no havien pujat a un vaixell!
Al final un home de la Fletxa Negra va dir:

L'HOME: – Jo sé conduir un vaixell.

Richard li va dir:

RICHARD: – Demà a les nou de la nit, vés al port.
Agafa un vaixell, que sigui molt gran!
L'HOME: – Molt bé, Richard.

Richard va dir a lord Foxham:

RICHARD: – Demà, a les nou de la nit,
els teus guàrdies i els meus homes
pujarem en un vaixell molt gran.
I atacarem la casa de la platja.
L. FOXHAM: – D'acord, Richard. Fins demà! Bona nit!
RICHARD: – Bona nit, lord Foxham!

Tots van anar a dormir.

52

L'endemà, a les nou de la nit,
l'home de la Fletxa Negra estava esperant al port,
amb un vaixell molt gran.

Primer, van pujar al vaixell els guàrdies de lord Foxham.
Després, els homes de la Fletxa Negra.
Tots portaven armes: arcs i fletxes,
espases, punyals i alabardes.
Estaven preparats per atacar sir Daniel.

Lord Foxham va dir a Richard:

L. FOXHAM: – Aquests homes no saben nedar!

RICHARD: – Però els homes de la Fletxa Negra disparen molt bé,
i no tenen por de res.

L. FOXHAM: – Els meus guàrdies també disparen molt bé.

El vaixell va sortir del port.
Va començar a navegar pel mar.
Feia molt fred.
Era de nit, i la lluna feia una mica de llum.

Una hora més tard,
el vaixell va arribar davant de la casa de la platja.
A fora de la casa,
només hi havia sis guàrdies de sir Daniel.

Richard va dir als homes:

RICHARD: – Prepareu els arcs. Dispareu les fletxes!

Però, en aquell moment,
van sortir molts guàrdies de la casa de la platja.
Ara hi havia més de cinquanta guàrdies de sir Daniel.
Tots portaven arc i fletxes.

Richard va tornar a cridar:

RICHARD: – Vinga, dispareu les fletxes!

53

Però, els guàrdies de sir Daniel també disparaven.
Moltes fletxes va caure sobre el vaixell,
on estaven els homes de la Fletxa Negra,
i els guàrdies de lord Foxham.

Una fletxa es va clavar al pit de lord Foxham.
Richard llavors va pensar que les coses no anaven bé.
Va dir a l'home que conduïa el vaixell:

RICHARD: – Marxem d'aquí. Que ens mataran a tots!
Porta el vaixell lluny,
que les fletxes no toquin el vaixell.

L'home va portar el vaixell lluny de la platja.
Ara les fletxes dels guàrdies de sir Daniel
ja no arribaven al vaixell.

Llavors va començar a ploure.
El vent era molt fort.
L'aigua del mar es movia molt.
Les onades eren molt altes.
El vaixell també es movia molt.
L'home que conduïa el vaixell va dir:

L'HOME: – Vigileu! Hi ha una tempesta!!!

Els homes i els guàrdies tenien molta por.
El vaixell pujava i baixava,
l'aigua del mar saltava molt amunt,
i entrava a dins del vaixell.
Hi havia llamps i trons.

La tempesta va durar una hora.
Després, el mar es va tornar més tranquil.
La tempesta es va acabar,
però ara el vaixell estava molt lluny de la platja.

Richard va preguntar:

RICHARD: – On és lord Foxham?

54

Lord Foxham era en una habitació del vaixell.
Estava al llit. Tenia la cara molt blanca.

RICHARD: – Com estàs, lord Foxham?

L. FOXHAM: – Em trobo molt malament.

Aquesta fletxa em fa molt mal.

Però estigues tranquil: no em moriré.

RICHARD: – I la Joanna? Està amb sir Daniel!!

Què faig, ara?

L. FOXHAM: – Richard, busca la Joanna!

No vull que es casi amb lord Shoreby!

RICHARD: – La Joanna es casarà amb mi!!!

Lord Foxham es va adormir.

Richard va sortir a fora. Eren les vuit del matí.
Sortia el sol.

L'home que conduïa el vaixell va dir a Richard:

L'HOMME: – Ara estem molt a prop de la platja.

La casa de sir Daniel està molt lluny.

Llavors van sentir un cop molt fort a sota el vaixell.
El vaixell havia arribat a la platja.

Tots van baixar del vaixell.

Els guàrdies van portar lord Foxham a casa seva,
i els homes de la Fletxa Negra van marxar al bosc.

L'home que conduïa el vaixell va dir a Richard:

L'HOMME: – Richard. Vine a casa meva.

Jo t'ajudaré a buscar la Joanna.

RICHARD: – D'acord.

Richard i l'home van caminar tot el dia.
A la nit van arribar a casa de l'home de la Fletxa Negra.

La casa estava a prop del poble de Shoreby.

Van entrar a la casa, i l'home va dir:

- L'HOME: – Escolta, Richard!
 Tu no vols que Lord Shoreby es casi amb la Joanna.
 Oi?
- RICHARD: – No. És clar que no!
- L'HOME: – Doncs, hem d'anar a casa de sir Daniel!
 Allà faran la festa.
- RICHARD: – Però, com entrarem a la casa de sir Daniel?
 Ell té molts guàrdies,
 i nosaltres només som dos.
 No podrem fer res!
 No podré casar-me amb Joanna!
- L'HOME: – Tranquil, Richard. Ja sé què farem.

L'home va obrir un armari. I va treure dos vestits.

- L'HOME: – Mira. Tinc dos vestits de monjo.
 Tu et posaràs un vestit,
 i jo em posaré l'altre.
 Semblarem monjos.
- RICHARD: – Molt bona idea! Amb la caputxa,
 ningú no veurà la nostra cara.
 Els monjos són bones persones.
 Els guàrdies de sir Daniel pensaran
 que som monjos, i ens deixaran passar.
- L'HOME: – Tu, pinta't un bigoti a la cara.
 Tens divuit anys, i encara sembles un nen.
 Amb el bigoti pintat, semblaràs un home.

L'home de la Fletxa Negra i Richard van anar a dormir.

L'endemà al matí van vestir-se, i van marxar a Shoreby.
 Quan van arribar al poble, hi havia molta gent als carrers.
 Richard i l'home caminaven a poc a poc.

Van arribar davant la casa gran de sir Daniel.
 No hi havia cap guàrdia a la porta,
 i la porta estava oberta.

56

L'home de la Fletxa Negra va dir a Richard:

L'HOME – Entra ara a la casa, Richard. Jo m'espero a fora.

Richard va entrar a la casa.
Ningú no va veure que Richard entrava.
Anava vestit de monjo.

La casa de sir Daniel tenia una escala a dins.
Richard va pujar l'escala.

Richard va esperar. Va mirar i va escoltar.
No va veure ni va sentir res.

De cop i volta, una noia de quinze o setze anys
va obrir una porta, i va veure Richard.

Ella va pensar que era un monjo, i li va dir:

LA NOIA: – Què fas en aquesta casa? Què busques?

Richard va callar. No sabia què dir.
La noia va mirar bé la cara de Richard:

LA NOIA: – Ui! Aquest bigoti està pintat!
Tu no ets un monjo! Qui ets?

Richard li va dir:

RICHARD: – Sóc un enamorat,
busco una noia que estimo molt...

La noia li va tancar la boca,
el va agafar la mà,
i el va portar a una habitació.

LA NOIA: – Espera't aquí, quiet i callat.

Richard es va quedar en aquella habitació.

Van passar pocs minuts,
i Joanna va entrar a l'habitació,
amb la noia al seu costat.

JOANNA: – Oh, Richard! Tenia moltes ganes de veure't!
Vine, que et faig un petó!

Joanna va fer un petó a Richard.

RICHARD: – Jo també volia veure't, Joanna.
Fa sis mesos que et buscava.

JOANNA: – Sir Daniel vol que em casi amb lord Shoreby!
Demà em casaré amb ell.

RICHARD: – No, Joanna. Tu et casaràs amb mi.

JOANNA: – Sí, Richard. Jo em vull casar amb tu.
Però sir Daniel vol que em casi
amb aquell home.

RICHARD: – Tu et casaràs amb mi, ja ho veuràs!
Joanna. Tu ets la noia més bonica d'Anglaterra.

A ella li va agradar molt sentir aquelles paraules.
L'altra noia estava també a l'habitació. Callava.
Escoltava i mirava com parlaven Richard i Joanna.

Llavors, Joanna va dir:

JOANNA: – Richard. Aquesta és la meva amiga. Es diu Alícia.
Li he parlat molt de tu. És molt amiga meva.

RICHARD: – Hola, Alícia. Gràcies per ajudar-me.

ALÍCIA: – Hola, Richard!

Joanna, Alícia i Richard van estar parlant tota la tarda.

A les vuit del vespre,
van sentir una dona que va cridar:

UNA DONA: – Noies! Veniu al menjador a sopar!
El sopar està preparat!

JOANNA: – Ara hem d'anar a sopar. Què faràs tu, Richard?

RICHARD: – Jo em quedo aquí.

58

Joanna i Alícia van anar al menjador a sopar.

Van passar deu minuts.
Richard va sortir de l'habitació,
va baixar les escales,
i, sense fer soroll, va sortir al carrer.
Ningú no va veure Richard.

Quan Joanna i Alícia van acabar de sopar,
van anar a l'habitació.
Portaven una mica de menjar a Richard.
Però ell ja no era allà. Havia marxat.

Richard ara estava al carrer, caminava a poc a poc.
Portava el vestit de monjo.
Va arribar davant de l'església.
A la porta de l'església,
hi havia guàrdies de sir Daniel, que vigilaven.

Els guàrdies no van dir res a Richard,
i el van deixar entrar.
A dins de l'església només hi havia una persona:
era sir Oliver.

Sir Oliver va veure el monjo, i li va dir:

SIR OLIVER: – Bona nit! Qui ets? No et coneixo!

Richard va callar, i sir Oliver el va mirar bé a la cara:

SIR OLIVER: – Richard! Què hi fas aquí?

RICHARD: – Jo no vull que la Joanna es casi amb aquell home!
Ella s'ha de casar amb mi!
No deixaré que demà es casi.

Sir Oliver li va contestar:

SIR OLIVER: – Tu no pots fer res, Richard!
Demà la Joanna es casarà amb lord Shoreby.
Sir Daniel ho vol així.

RICHARD: – Però la Joanna m'estima a mi,
i jo estimo la Joanna!!!

SIR OLIVER: – És igual! Això no importa!
Sir Daniel és el teu senyor i el de la Joanna.
Tu no pots casar-te amb Joanna:
sir Daniel no ho vol.

RICHARD: – Sisplau, no li diguis a sir Daniel que sóc aquí.
Em quedaré tota la nit a dins l'església.

Sir Oliver no va dir res, i va sortir de l'església.

Richard es va quedar a dins de l'església, sol.
A la porta hi havia els guàrdies,
però pensaven que Richard era un monjo.

Richard va seure en un banc, i es va adormir.
Eren les dotze de la nit, i a fora començava a nevar.
La neu deixava els carrers de color blanc.
Va dormir tota la nit assegut en un banc.

L'endemà al matí Richard es va despertar.
Tenia fred i gana.
Però ell només pensava en Joanna.

Els guàrdies van obrir la porta de l'església.
Molta gent va entrar per veure
el casament de lord Shoreby amb Joanna.
L'església de seguida va estar plena de gent.

Un monjo va seure al costat de Richard.
Era l'home de la Fletxa Negra,
que encara anava vestit de monjo.
L'home va dir a l'orella de Richard:

L'HOMME: – Ellis ha vingut a Shoreby per ajudar-te!

RICHARD: – Què farà? Com m'ajudarà?

L'HOMME: – No ho sé! Ja ho veurem! Esperem!

Llavors, uns homes van tocar trompetes.

60

Quan van sentir les trompetes,
tota la gent va aixecar-se.

Joanna, sir Daniel i Alícia van entrar a l'església,
un al costat de l'altre.

Joanna estava al mig dels tres.

Joanna tenia la cara molt trista. Plorava.

Darrere mateix dels tres,
caminava un home d'uns cinquanta anys. Sol.
Era lord Shoreby.

Tots quatre van entrar a poc a poc,
fins que van arribar al mig de l'església.
Les trompetes seguien tocant.

En aquell moment,
quatre homes van pujar sobre una taula.
Cada home portava un arc amb una fletxa
Els quatre homes van disparar les fletxes,
i després van sortir corrent de l'església.

Les trompetes van callar.
Tota la gent es va posar a cridar.
Ningú no sabia què passava.

Lord Shoreby estava a terra,
tenia dues fletxes negres clavades al pit.
Estava mort.

Sir Daniel tenia una fletxa negra,
clavada al braç esquerre,
i li sortia molta sang de la cara,
perquè una fletxa li havia passat molt a prop de l'ull.

Joanna també estava a terra, desmaiada.

Sir Oliver va anar al costat de sir Daniel, i li va dir:

SIR OLIVER: – Richard és aquí dins de l'església!

61

Sir Daniel va cridar als seus guàrdies:

SIR DANIEL: – Agafeu Richard! Que no marxi d'aquí!
Porteu-lo a casa meva!

Richard va anar davant de sir Daniel, i li va dir:

RICHARD: – Jo no he fet res!

SIR DANIEL: – I per què vas vestit de monjo?
Tu no ets un monjo.

RICHARD: – Jo no he fet res!!!

SIR DANIEL: – Porteu-lo a casa meva!
Allà parlarem tu i jo, Richard!

En aquell moment, Joanna es va despertar,
i va dir a sir Daniel:

JOANNA – Deixa'l tranquil! Richard no ha fet res!

Llavors, un home alt, que anava molt ben vestit,
va posar-se davant de sir Daniel, i va dir:

SENYOR – Calleu tots! Lord Shoreby ara està mort.
Lord Shoreby era amic meu.
Ara jo vull escoltar la Joanna.

Sir Daniel va callar. I Joanna va parlar:

JOANNA – Senyor: sir Daniel va matar el pare de Richard.
I ara sir Daniel vol matar Richard!
Richard no ha fet res: ell és un bon noi.

El senyor va dir a sir Daniel:

SENYOR – Vés a casa a curar-te la ferida de la fletxa.
Jo parlaré amb Richard.

Després el senyor va dir a Richard:

SENYOR – Vine amb mi, a casa meva. Vull parlar amb tu.

62

Sir Daniel va sortir de l'església
i va anar a casa seva, amb Joanna i Alícia.

Richard va marxar amb aquell senyor, a casa seva.
Quan van arribar a la casa,
Richard es va treure el vestit de monjo,
i el senyor li va donar menjar i un altre vestit.
Richard va menjar i, quan va acabar, el senyor li va dir:

SENYOR – Escolta'm, Richard,
jo era molt amic del teu pare.
Ell era una bona persona.
Però tu ets amic de la Fletxa Negra.
Ja saps que ells són dolents.
Són lladres i assassins.
Els homes de la Fletxa Negra maten i roben.

Richard va contestar:

RICHARD: – Sir Daniel també és dolent,
ell va matar el meu pare.
SENYOR – Estàs segur?
RICHARD: – Sí, senyor.
Sir Daniel ara em vol matar a mi.
I no vol que la Joanna es casi amb mi.
Ja sé que els de la Fletxa Negra maten i roben.
Però m'han ajudat a escapar de sir Daniel.

El senyor va pensar un moment, i va dir:

SENYOR – Richard, tu encara ets un noi jove.
Només tens divuit anys.
No pots estar sol,
ni tampoc pots anar amb la Fletxa Negra.
Els són lladres i assassins.
Tu has de ser tan bo com el teu pare.
Queda't a casa meva.
RICHARD: – Gràcies, senyor!

Richard es va quedar a casa d'aquell senyor.

63

L'endemà, a les set del matí,
Richard va sortir d'aquella casa.
Feia molt fred.
Richard va marxar del poble. Va caminar una hora.
El camí, els camps i els boscos eren de color blanc.

Richard estava lluny de poble,
i va sentir una trompeta, que tocava molt fort.
Després va veure que venien molts guàrdies.
Eren més de dos-cents guàrdies.

Els guàrdies anaven a Shoreby.
Uns guàrdies anaven a peu: portaven arcs i espases
Uns altres guàrdies anaven a cavall,
portaven espases, llances i alabardes.
Tots anaven vestits per la guerra.

Davant dels guàrdies, hi havia un senyor sol,
sobre un cavall.
Aquest senyor tenia una trompeta a la mà.
Quan el senyor va veure Richard, li va preguntar:

EL SENYOR: – Tu ets amic de sir Daniel?

RICHARD: – No, senyor! Ell va matar el meu pare!

EL SENYOR: – Jo sóc el duc de Gloucester.

Vinc amb els meus guàrdies.

Vull atacar el poble de Shoreby.

Véns amb mi?

Richard va pensar en Joanna,
que estava amb sir Daniel a Shoreby.
Va contestar:

RICHARD: – Sí. Vinc amb tu!

EL DUC: – Doncs vine amb mi. Ara atacarem el poble.

Richard va caminar al costat del duc.
A les deu del matí,
van arribar a les primeres cases del poble,
i es van quedar quiets allà.

64

Uns homes i dones de Shoreby van veure els guàrdies,
i van posar-se a cridar:

LA GENT: – Han arribat els guàrdies del duc!
Atacaran el nostre poble!

Els guàrdies de sir Daniel,
quan van veure els altres guàrdies,
van córrer a buscar les seves armes:
els arcs i les fletxes,
les espases, les llances i les alabardes.

La gent del poble corria i cridava.
Tenien molta por.

Avis i àvies, nens i nenes, homes i dones,
tots van sortir de les seves cases,
i van marxar del poble corrent.
Sabien que començava una gran batalla.

Les cases i els carrers van quedar sense gent.
El poble de Shoreby semblava mort.

El duc va cridar als seus guàrdies:

EL DUC: – Ara entrarem al poble.
Prepareu-vos per atacar!

El duc va agafar la trompeta, i la va tocar.
Els guàrdies del duc van caminar pels carrers.
Van arribar al mig del poble.
Semblava que no hi havia ningú.

Els guàrdies del duc van caminar una mica més,
fins a la plaça gran del poble.

A la plaça hi havia uns guàrdies de sir Daniel,
que van disparar fletxes
contra els guàrdies del duc.

65

Llavors, els guàrdies del duc també van disparar fletxes.

De seguida, els guàrdies que anaven a cavall
van atacar els guàrdies de sir Daniel,
amb llances, espases i alabardes.

Uns altres guàrdies de sir Daniel
van venir per l'altre costat de la plaça,
amb espases i alabardes.

La batalla va continuar pels carrers del poble,
i va durar tot el matí.

Molts guàrdies de sir Daniel van morir,
i també van morir molts guàrdies del duc.
Al migdia, van arribar més guàrdies,
per ajudar el duc.
Ara el duc ja tenia 700 guàrdies.

Els guàrdies de sir Daniel ja no podien guanyar la batalla.
Van marxar de Shoreby.
Havien perdut.
La batalla s'havia acabat.

I ara Richard només pensava en Joanna:

RICHARD: – Què li haurà passat? On estarà?

Richard va anar de pressa a casa de sir Daniel.

Pels carrers va veure homes morts i ferits,
i fletxes clavades a les portes de les cases.
Els carrers blancs de la neu
s'havien tornat vermells de la sang.
Shoreby ara era un poble destruït.

Quan Richard va arribar davant la casa de sir Daniel,
va fer un crit de por:

RICHARD: – Aaaaah!

La casa de sir Daniel tenia la porta oberta,
i sortia fum per les finestres.
Richard va entrar corrent a dins, i va pujar les escales.
No hi havia ningú a la casa.

Unes cadires i una taula estaven cremant.
Va apagar el foc, va baixar les escales,
i va sortir al carrer.
Va veure un guàrdia de sir Daniel,
que estava allà a terra, ferit.
Li va preguntar:

RICHARD: – Ha sortit sir Daniel de la casa?

GUÀRDIA: – Sí.

RICHARD: – Han sortit dues noies amb ell?

GUÀRDIA: – No. Només ha sortit sir Daniel i deu guàrdies.

RICHARD: – No ha sortit cap dona de la casa?

GUÀRDIA: – No. Ell i deu guàrdies. Ningú més.

Richard no entenia res. Va pensar:

RICHARD: – On són la Joanna i l'Alícia?

Aleshores va anar a l'església, que estava oberta.
Va entrar i va pujar unes escales,
fins a dalt de tot de l'església.

Des d'allà, Richard va veure les teulades
de les cases de Shoreby.
Tot era de color blanc, de la neu.
Algunes cases estaven cremant.

Va veure el mar, de color blau,
amb el port, les barques i els vaixells.

Va veure els camps i els boscos, tots blancs.

I també va veure les persones que marxaven del poble.
Caminaven sobre de la neu.
Estaven lluny.

67

Richard va baixar les escales,
va sortir de l'església, i va anar a buscar el duc.
Li va dir:

RICHARD: – Sir Daniel ha marxat.
Deixa'm alguns guàrdies teus,
i aniré a buscar-lo!
EL DUC: – Molt bé, Richard! Així m'agrada!
Vés a buscar sir Daniel. Que no s'escapi!

El duc va cridar cinquanta guàrdies,
i els va dir que anessin amb Richard.

Richard i els cinquanta guàrdies van sortir de Shoreby.
Anaven a cavall i portaven armes.
Van fer dues hores de camí.
Anaven a poc a poc.

Richard veia molts guàrdies morts al camí,
amb fletxes clavades a l'esquena, al pit, a la panxa...

Llavors, va veure a terra un guàrdia,
que no estava mort.
Richard va baixar del cavall,
i va anar al costat del guàrdia.
No tenia cap fletxa, i respirava.

Portava caputxa.
Richard va aixecar el cap de l'home,
i la caputxa va caure enrere.
Llavors, va veure uns cabells llargs. Era una noia.
De seguida, Richard la va conèixer:

RICHARD: – Alícia!!!

Alícia va obrir els ulls, i només va dir:

ALÍCIA: – Oh! Richard! Corre! Marxa d'aquí!

I va desmaiar-se.

68

Richard va passar aigua pel front de la noia.
Ella va tornar a obrir els ulls.
Richard li va donar aigua per beure,
i li va dir:

RICHARD: – Puja al meu cavall! Vine amb mi!
Anirem junts!

I la va ajudar a pujar al seu cavall.
Ell també hi va pujar.

Richard, Alícia i els cinquanta guàrdies
van seguir el camí cap al bosc.
Feia sol i feia fred.
El terra i els arbres eren blancs.

Richard va dir a Alícia:

RICHARD: – On és Joanna? L'has vista?

ALÍCIA: – Està amb sir Daniel.

Ella i jo hem sortit de casa seva
vestides de guàrdies.

Joanna ara és al costat de sir Daniel.

RICHARD: – I tu, per què estàs sola?

ALÍCIA: – Han matat el meu cavall, i he caigut a terra.
Després t'he vist a tu. No recordo res més.

Llavors Alícia va preguntar a Richard:

ALÍCIA: – Com està el poble? I la casa de sir Daniel?

RICHARD: – Shoreby està ple de sang.

Hi ha morts i ferits pels carrers,
moltes cases estan cremades.

El poble està destruït!

La casa de sir Daniel també.

ALÍCIA: – La guerra és molt dolenta!

Richard va parar, i va baixar del cavall.
Al davant, hi havia dos camins.

69

Un camí seguia a la dreta,
i l'altre camí anava a l'esquerra.
La tarda s'acabava.
El sol s'amagava. El cel era de color rosa.

Richard va dir als guàrdies:

RICHARD: – Ens quedarem aquí a passar la nit.

Tots van baixar dels cavalls.
Richard va ordenar a uns guàrdies:

RICHARD: – Vosaltres aneu a buscar llenya.
Fa molt fred i hem de fer foc.

Quan van tenir la llenya,
van encendre el foc,
i després van posar-se a menjar.
Era de nit. La lluna feia una mica de llum.

Richard va portar menjar a Alícia,
que estava tapada amb una manta. Li va dir:

RICHARD: – Té, Alícia, menja això.

ALÍCIA: – Gràcies, Richard.

Seu aquí, i escolta'm:

Tu penses que jo sóc una noia bonica?

RICHARD: – Sí, Alícia. Tu ets bonica.

ALÍCIA: – I tu, Richard, penses que jo trobaré un noi
que voldrà casar-se amb mi?

RICHARD: – És clar que sí! I tant! Ets molt bonica!

ALÍCIA: – Richard: tu has dit que jo sóc bonica!
Per què tu no et cases amb mi?

Richard va callar de cop. Ella va continuar:

ALÍCIA: – Sí, Richard. Va. Casa't amb mi.

La Joanna és amiga meva,

i a mi m'estima molt.

Segur que ella hi està d'acord!

Richard llavors li va contestar:

RICHARD: – No, Alícia.

Jo estimo la Joanna. L'estimo molt.
Vull casar-me amb ella,
vull viure amb ella tota la vida.
Tu ets molt bonica, ja t'ho he dit,
però la Joanna és la noia
que jo estimo!

Quan Alícia va sentir això,
va fer un petó a Richard, i li va dir:

ALÍCIA: – Molt bé, Richard!

M'agrada escoltar això que has dit.
No tinguis por. Era una broma.
Tu ets per a la Joanna,
i la Joanna és per a tu.
Jo sóc la seva amiga,
i vull que ella sigui feliç amb tu.
Tu ets un bon noi.
Tens el cor bo. Ets dolç i honest.

Richard no va dir res més.
Va mirar els guàrdies: ja havien acabat de menjar.
Els guàrdies estaven tapats amb mantes,
i alguns començaven a dormir.

Llavors Richard va pujar a l'arbre més alt.
Quan va arribar a dalt de l'arbre, va mirar tot el bosc.
Va veure la llum d'un foc, molt lluny.
Va pensar:

RICHARD: – Allà, en aquell foc, hi ha sir Daniel, i la Joanna.
Ara mateix hi anirem.

Richard va baixar de l'arbre,
i va cridar els guàrdies.

RICHARD: – Ei! Escolteu-me tots!

71

Els guàrdies es van despertar.

Richard va dir als guàrdies:

RICHARD: – He vist el campament on està sir Daniel.
Ara anirem allà caminant.
Deu guàrdies es quedaran aquí, amb els cavalls.
Els altres quaranta guàrdies veniu amb mi.
Porteu arcs i fletxes.
I tu, Alícia, què fas? Et quedes o vénis?

ALÍCIA: – Vinc amb tu, Richard!

Richard, Alícia i els quaranta guàrdies del duc
van marxar caminant.

La lluna feia una mica de llum.

Tres hores més tard,
van arribar al campament on estava sir Daniel
i els seus guàrdies.

Richard va dir als guàrdies del duc:

RICHARD: – Ara espereu. Tots callats!
Quan jo cridi, ataqueu!

I a Alícia:

RICHARD: – Queda't aquí, darrere d'aquest arbre gruixut.
No et moguis.

Richard, tot sol, va acostar-se al foc.
Va veure dues persones.
Una era Bennet,
l'altra era Joanna.

Richard, a poc a poc,
i sense fer gens de soroll,
va posar-se darrere de Bennet.
Va aixecar l'espasa, i li va dir:

RICHARD: – Bennet! Dóna'm les teves armes!

72

Bennet va quedar molt sorprès.
Però de seguida va contestar:

BENNET: – Richard! Què fas aquí?
RICHARD: – Dóna'm les armes, ara mateix!
BENNET: – No vull! Has vingut tu sol?
RICHARD: – No! Tinc he vingut amb molts guàrdies del duc.
No podreu escapar.
Nosaltres us guanyem!

Bennet va agafar la trompeta que tenia a la mà,
i la va bufar ben fort.

Quan van sentir la trompeta,
tots els guàrdies de sir Daniel
van despertar-se,
i van agafar les seves armes.

Joanna es va posar al costat de Richard.
Ell no sabia què fer.
Els guàrdies del duc van disparar fletxes.

Richard va portar Joanna
darrere de l'arbre on estava Alícia.

Els guàrdies del duc van lluitar
contra els guàrdies de sir Daniel.
Van morir alguns homes.
Bennet també va morir: una fletxa el va matar.

Llavors, Richard va sentir un cavall
que marxava molt de pressa.
Sir Daniel anava sobre el cavall.

Ni Richard ni els guàrdies no va poder seguir-lo,
perquè havien vingut caminant.

Richard estava molt enfadat,
perquè sir Daniel s'havia escapat.

Però Richard també estava molt content,
perquè ara la Joanna estava amb ell.

Richard, Joanna, Alícia i els guàrdies
van començar a caminar.
Van anar a buscar els seus cavalls,
que estaven molt, molt lluny.
Mentre caminaven, Richard va dir a Joanna:

RICHARD: – Sir Daniel s'ha escapat.

I la Joanna va contestar:

JOANNA: – Però ara tu i jo estem junts!
Has d'estar molt content!

RICHARD: – És veritat, Joanna.
Estic molt content d'estar amb tu.

I Alícia va dir:

ALÍCIA: – I jo també estic molt contenta amb Richard,
perquè m'ha salvat.

Alícia va dir a Joanna:

ALÍCIA: – Joanna, t'he d'explicar una cosa,
que Richard em va dir.

JOANNA: – Què et va dir?

ALÍCIA: – Em va dir que jo sóc bonica.
I llavors, jo li vaig dir que em volia casar amb ell.

Joanna va mirar la seva amiga,
i li va parlar, molt enfadada:

JOANNA: – Això li vas dir? Ets molt dolenta, Alícia!

ALÍCIA: – Només era una broma! No t'enfadis!

JOANNA: – I ell, què et va contestar?

ALÍCIA: – Que ell t'estima a tu, Joanna.
Que només vol casar-se amb tu.

74

Quan Joanna va sentir això, va mirar Richard.
I Richard va mirar Joanna.

Alícia va fer un petó a Joanna,
i després va fer un altre petó a Richard.

Alícia va dir a tots dos:

ALÍCIA: – Ara us feu un petó vosaltres dos,
durant un minut.

Alícia va deixar-los sols.
I Richard i Joanna es van fer un petó,
que va durar un minut.

El sol començava a sortir. Eren les vuit del matí.
Els dos caminaven agafats de la mà.

Llavors van veure els cavalls,
i els deu guàrdies que s'havien quedat amb els cavalls.

Richard va dir als guàrdies:

RICHARD: – Torneu a Shoreby.
Digueu al duc que sir Daniel s'ha escapat.

Després va dir a Joanna:

RICHARD: – Ara anem a veure Lord Foxham.
Vull demanar al teu oncle
que ens deixi casar.

JOANNA: – Sí, Richard! Anem a veure'l, avui mateix.

ALÍCIA: – Jo vinc amb vosaltres!

Richard va donar un cavall a Alícia,
i Joanna va pujar al cavall de Richard.

I tots tres van marxar
a casa de Lord Foxham.

75

A la tarda van arribar
a casa de Lord Foxham.
Estaven molt cansats,
perquè aquella nit no havien dormit.

Joanna i Richard van buscar Lord Foxham.
Volien parlar amb ell.
Alícia va demanar un llit per dormir.

Quan lord Foxham va veure Joanna i Richard,
va dir a Richard:

L. FOXHAM: – Veig que ja tens la meva neboda!
Et felicito! Estic molt content!
Gràcies, noi!

RICHARD: – I tu. Com estàs?
Ja t'has curat la ferida de la fletxa?

L. FOXHAM: – Sí, Richard. Ja estic bé.
Et vaig dir que no em moriria,
i ja veus que estic viu.

Joanna, llavors, va parlar:

JOANNA: – Oncle. Puc casar-me amb Richard?

L. FOXHAM: – Tu vols casar-te amb ell?

JOANNA: – I tant que sí. Ens estimem molt!

L. FOXHAM: – Doncs demà mateix us casareu!

Richard i Joanna van posar-se molt contents,
i es van abraçar l'un a l'altra.

Lord Foxham va preguntar a Richard:

L. FOXHAM: – I sir Daniel? On és?

RICHARD: – No ho sé.

S'ha escapat ell sol amb un cavall!
No sé on és.

FOXHAM: – Ara anem a sopar,
i després aneu a dormir,
que esteu molt cansats.

76

Richard i Joanna van sopar.
Van dormir tota la nit.
Estaven morts de cansament.

L'endemà al matí, Richard es va despertar aviat.
Va sortir a passejar pel bosc.
Tot era blanc, ple de neu.
Feia sol. Sentia els ocells que cantaven.

Estava molt content.

De cop i volta, va veure un home,
amb caputxa.

Richard va dir:

RICHARD: – Qui és?

L'home no deia res.
Richard va preparar la seva espasa.
Va anar al seu costat i li va dir:

RICHARD: – Ensenya'm la teva cara!

L'home es va treure la caputxa.
Richard el va conèixer de seguida.
Era sir Daniel.

SIR DANIEL: – Que em vols matar, Richard?

RICHARD: – No. No et vull matar.
Tu vas matar el meu pare,
i tu vas agafar la Joanna.
Però jo no et vull matar.
No et mataré.
Vés-te'n lluny d'aquí!
No et vull veure mai més.

Sir Daniel anava a parlar,
però, en aquell mateix moment,
una fletxa va clavar-se al mig del seu pit.

Sir Daniel va caure a terra,
mentre deia:

SIR DANIEL: – La fletxa és negra?

RICHARD: – Sí. És negra.

I va morir.

Llavors un home va sortir
de darrere els arbres.
Richard el va conèixer. Era Ellis,
el cap dels homes de la Fletxa Negra.
Ellis va dir:

ELLIS: – Richard!

Aquest matí he vist sir Daniel.
i l'he seguit fins aquí.
Ara he vist que parlava amb tu.
Ja he sentit que tu l'has perdonat.
Però jo no el perdono.
I per això l'he matat!

Richard li va contestar:

RICHARD: – Ellis, no matis ningú més.

Ja hi ha prou morts.
Bennet també ha mort.
No matis sir Oliver. Perdona'l.

Ellis va escoltar-lo, i li va dir

ELLIS: – Pots estar tranquil, Richard.
La Fletxa Negra no volarà mai més.
Sir Daniel ja no farà mal.
I tu, Richard,
vull que siguis molt feliç amb la Joanna.
No pensis més en mi.
Adéu, Richard!

RICHARD: – Adéu, Ellis!

78

Richard va tornar a casa de Lord Foxham.
Va buscar Joanna, i li va dir:

RICHARD: – Podem estar tranquils:
Sir Daniel és mort!
Aquest matí
l'ha matat l'última fletxa negra.

I li va explicar a Joanna què havia passat.

Van anar a veure Lord Foxham i Alícia,
i ho van explicar també.

Al migdia, Lord Foxham i Joanna
van entrar a l'església.
Darrere hi anava Richard.

I allà es van casar.

Joanna i Richard van sortir de l'església
agafats de la mà, i mirant-se els ulls.
S'estimaven.

Van caminar pel bosc,
mentre recordaven com es van conèixer:

RICHARD: – Tu anaves vestida de noi.
JOANNA: – I tu m'ajudaves.
Però tu també et vas enfadar amb mi.
Recordes?
RICHARD: – Sir Daniel no volia que et casessis amb mi.
JOANNA: – I tu, sempre darrere meu. Buscant-me.
RICHARD: – Sir Daniel ja és mort.
JOANNA: – I la Fletxa Negra s'ha acabat.

.....

Des d'aquell dia, Richard i Joanna van viure junts,
en els mateixos boscos on s'havien conegut,
i on havien començat a estimar-se.

6

UNAGUIA PER REDACTAR TEXTOS DE *LECTURA FÀCIL*

(PROPOSTA A PARTIR DE L'ADAPTACIÓ DE *LA FLETXA NEGRA*)

Els textos de *lectura fàcil* s'adrecen a persones que tenen disminuïdes les seves capacitats per a la comprensió lectora. Per tal que aquestes persones puguin accedir als continguts dels textos escrits, els textos de *lectura fàcil* adapten tant l'estructura i el lèxic del discurs escrit com la seva presentació formal. D'aquesta manera, intenten adequar el text a la seva competència comprensiva oral, per tal que puguin accedir millor a la decodificació i a la recerca dels significats que ofereix.

Aquesta guia per redactar textos de *lectura fàcil* és un compendi de les conclusions obtingudes a partir de l'experimentació de l'adaptació de la novel·la *La Fletxa Negra*. El text adaptat considera el usos comunicatius orals dels seus destinataris: adolescents nouvinguts de llengua pròpia àrab i xinesa, que han estat dos o tres anys en contacte oral amb la llengua catalana, i disposen d'una competència comprensiva oral aproximada del nivell d'usuari bàsic A2. Té en compte l'aprenentatge lingüístic que han pogut adquirir durant aquest període, i també presuposa en el lector una competència suficient en la decodificació de l'alfabet llatí. Per facilitar la comprensió, l'adaptació utilitza el lèxic i les construccions lingüístiques més bàsiques, pròximes als usos habituals en llengua oral. La competència comprensiva oral de què ja disposen la major part dels destinataris els permet la comprensió d'aquest text escrit, que s'adequa a les seves capacitats. Així, el text adaptat a *lectura fàcil* utilitza, en el discurs narratiu, recursos estilístics i formals que poden ajudar al lector a descobrir els significats presents al text, alhora que intenten mantenir el seu interès per seguir llegint.

La guia explica les característiques formals i de contingut d'aquesta adaptació experimentada de *La Fletxa Negra*. La presento com una proposta per redactar i adaptar textos a *lectura fàcil*, considerant les necessitats específiques d'aquests destinataris. Per fer-ho, utilitzo alguns aspectes de la classificació temàtica que proposa el *Manual d'estil* (Mestres, 2007) i alguns suggeriments de Cassany (2007) en la seva recent *Guia de redacció per a professionals*. Pel que fa a la terminologia gramatical, em baso en la *Gramàtica del Català Contemporani* de Solà [i altres] (2002). Primer relaciono els elements aparents i visuals del text adaptat: la tipografia del text i els trets corresponents a la seva presentació formal. Després faig un inventari del lèxic utilitzat, exemplificant el

seu ús dins de contextos concrets de l'adaptació. En tercer lloc, exposo el tipus de construccions oracionals que conté, de les simples a les complexes. A continuació explico com està organitzada la narració dins l'adaptació, les decisions preses sobre el seu contingut, consignant alguns principis, recursos i tècniques que hi he utilitzat. Finalment, suggereixo algunes fórmules per a l'acompanyament dels destinataris en la lectura del text.

TIPOGRAFIA I PRESENTACIÓ FORMAL

L'adaptació de *La Fletxa Negra*, com tots els textos de *lectura fàcil*, tracta amb molta cura la presentació formal del text al lector. Considera que la lletra clara, la distribució ordenada i poc densa de l'espai, el ritme regular, els signes de puntuació i entonació o l'alternança entre narració i diàleg són elements que ajuden a obtenir una actitud positiva en el lector. Convé no oblidar que aquest lector inexpert ha de centrar el seu esforç en la decodificació i, sobretot, en la construcció de significats a partir del text. Les setanta-vuit pàgines de l'adaptació segueixen una disposició regular en la tipografia, i també en l'organització de les pàgines, de les línies, dels paràgrafs i dels diàlegs.

Característiques formals

Seguint les directrius generals proposades per a la redacció de textos de *lectura fàcil* (Tronbacke, 1999), aquesta adaptació de *La Fletxa Negra* ofereix el text nítid, ordenat i organitzat visualment, per tal que el lector es trobi més còmode al seu davant, i n'obtingui la informació amb el màxim de claredat. Les opcions que es concreten tot seguit pretenen assolir aquest objectiu.

El text utilitza de manera general, en la veu del narrador i en la veu dels personatges, **el tipus de lletra Tahoma 14**, amb un interlineat senzill, en pàgines de format *DIN-A-4*.

Les pàgines són numerades correlativament, a l'angle superior esquerra, amb lletra del tipus *Arial 20*. Tota la seva superfície conté línies amb text, tret de les línies en blanc que separen els paràgrafs. Cada pàgina és tractada com un episodi diferenciat de la següent. Així, cadascuna conté una situació o conjunt

d'accions, amb sentit intern, i acaba preferiblement amb un fet que n'espera un altre, sense que es produeixi cap trencament sintàctic. El lector troba en cada pàgina un conjunt de fets, amb significat propi, que li permeten imaginar-se una situació, la qual alhora en desencadena una de nova, que podrà conèixer quan llegeixi la pàgina següent.

Les línies que expressen la veu del narrador es justifiquen a l'esquerra, i no exhaureixen mai l'espai a la dreta, que queda en blanc. Manifesten generalment una o dues idees, a través de també una o dues oracions. Presentades d'aquesta manera, ajuden facilitar l'obtenció dels significats, i al lector li resulta més clara la recerca de sentit en el text.

Els paràgrafs amb la veu del narrador ocupen fins a cinc línies, en funció del seu contingut. Se separen els uns dels altres amb una línia en blanc. Aquesta separació és un marca visual que delimita idees, alhora que facilita la lectura pausada i ritmada, per tal d'evitar el cansament del lector.

Els diàlegs entre els personatges, així com la **manifestació dels seus pensaments**, es presenten en un format especial, de manera similar a les acotacions teatrals. Es consigna el nom del personatge al marge esquerre de la primera línia en què intervé. Les acotacions dels personatges són en majúscules, i tenen el tipus *Tahoma 7* o *6*, segons la dimensió del nom, el qual cal reduir o simplificar quan ocupa més d'1,5 cm. Les línies següents es justifiquen a 1,5 cm més a la dreta. No hi ha línies en blanc entre les intervencions. Els fragments pròpiament de diàleg o monòleg, en què intervenen els personatges, es presenten compactes, precedits i acabats amb una línia en blanc. No hi ha línies en blanc entre les intervencions consecutives. Cada intervenció pot ocupar més d'una línia, seguint els mateixos criteris utilitzants en l'expressió de la veu del narrador.

Els diàlegs aporten un major dinamisme a l'acció. Per això, el text adaptat utilitza el diàleg com a recurs per a mantenir l'interès del lector. No obstant això, el diàleg, en el format convencional que s'utilitza a les narracions, amb els incisos medials i finals, presenten la dificultat d'oferir poca transparència sobre qui és el personatge que fa cada intervenció. Aquesta opció és fruit de

l'experimentació amb el primer lector: si bé entenia els mots i les frases de la narració, li costava distingir el moment en què el narrador donava pas a la intervenció verbal de cada personatge i, encara més, localitzar el personatge que s'expressava. Vegeu un fragment del text (1) que jo li havia presentat inicialment.

- (1) Veus res? –va dir Bennet a Richard.
– No, no veig res –va respondre Richard.
– Doncs mira bé el bosc,
vigila si veus algú,
mentre jo miro com està el vell –va dir Bennet.

Bennet va tornar davant de la casa,
al costat del vell Appleyard,
i li va dir:
– Em sents? Com estàs? Què vols?
– Em fa molt mal.
Arrenca'm la fletxa, sisplau, Bennet.

El guió inicial és el signe ortogràfic convencional que indica l'inici de la intervenció d'un personatge; i sovint també la tanca. Veient les importants dificultats d'aquest lector per automatitzar aquest codi, la qual cosa li impedia mantenir un ritme regular en la lectura, vaig pensar que el format de text dramàtic podria fer més fàcil la lectura, ja que podia ajudar-lo a facilitar la identificació dels personatges.³ Vegem-ne un exemple, que correspon al redactat definitiu del primer text (1):

- (2) Bennet va dir a Richard:

BENNET: – Veus alguna persona?
RICHARD: – No, no veig ningú.
BENNET: – Doncs mira bé el bosc,
vigila si veus algú.
Jo miro com està Appleyard.

Bennet va anar davant de la casa,
es va posar al costat d'Appleyard,
i li va dir:

³ Ve al cas el comentari del Manual d'estil: "Cal remarcar que es constata entre les editorials una gran diversitat en la pràctica de la puntuació dels diàlegs, amb solucions molt diferents. Davant d'aquesta diversitat, és important que la puntuació sigui coherent, que ajudi a la comprensió de la situació i que aportï diferents recursos per donar resposta a les matisacions que necessita el discurs conversacional" (Mestres i altres, 2007:226).

BENNET: – Com estàs, Appleyard?
 APPLEYARD: – La fletxa em fa molt mal!
 Aquesta fletxa m'ha matat!
 Treu-me-la, sisplau, Bennet.

El vaig provar i el resultat fou immediat i efectiu: el lector reconeixia de seguida el moment del text en què un personatge s'expressava, i qui era. Això li permetia anar comprenent la narració, sense haver-se de deturar a deduir, amb relectures, qui eren els personatges que intervenien.

Aquest format (2), posa a disposició del lector un suport visual i textual alhora, que l'ajuda a tenir constància del personatge que intervé en cada moment. A diferència del format pròpiament teatral, l'adaptació introdueix els diàlegs seguint el codi propi dels textos narratius, pel que fa al verb que anuncia la intervenció, amb el matís corresponent: “*es va queixar*” (3), “*li va contestar*” (4), “*va fer un crit*” (5) o simplement “*va dir*” (6). D'aquesta manera, el lector més expert també pot evitar de llegir contínuament el nom de cada personatge que intervé, consignat a l'esquerre del guió.

- (3) Una dona es va queixar:
 una DONA:- – La guerra no ens agrada gens.
 Quan hi ha guerra, s'acaba el menjar
 i tenim molta gana!
- (4) Richard li va contestar:
 RICHARD: – Sir Daniel pagarà diners
 a tots els homes que vagin a la guerra.
- (5) Appleyard va fer un crit molt fort:
 APPLEYARD: – Aaaaiiii!!
- (6) Sir Daniel li va dir a l'orella:
 SIR DANIEL: – Joanna, escolta'm bé.

Si bé el narrador introdueix habitualment les intervencions dels personatges amb incisos inicials seguits de dos punts, alguns fragments en què el context ja anuncia la intervenció, obvien aquestes introduccions (7), tal com ocorre en les narracions convencional. En qualsevol cas, els incisos medials i finals esdevenen innecessaris i no s'utilitzen mai.

- (7) L'home es va treure la caputxa.
 Richard el va conèixer de seguida.

Era sir Daniel.

SIR DANIEL: – Que em vols matar, Richard?

Vaig concloure que aquest mateix format podia ser utilitzat en l'expressió dels pensaments i del llenguatge interior dels personatges (8), ja que així evitava la presència d'oracions subordinades completives en temps passat, que fan necessària la presència d'un verb en temps condicional:

(8) Richard va pensar:

RICHARD: – Lord Shoreby es casarà amb Joanna?

No pot ser! Jo no ho vull!

Joanna es casarà amb mi!!

La reproducció dels textos escrits que apareixen dins la trama de la novel·la es consigna dins de marcs, amb el mateix tipus de lletra *Tahoma 14*, en majúscules, en línies centrades. Si el text és signat, el nom del signant és a la part inferior, justificada a la dreta. L'interliniat és a discreció, d'acord amb el contingut que es vulgui remarcar. Quan la narració es refereix posteriorment a aquest text, la lletra es redueix a *Tahoma 11*. Amb aquest format, el lector disposa d'un altre suport textual visual, que l'informa amb claredat del tipus de text que llegeix en aquell moment.

(9)

AQUESTA FLETXA NEGRA
HA MATAT APPLEYARD.
ÉS LA PRIMERA FLETXA NEGRA QUE DISPARO...
... I NO SERÀ L'ÚLTIMA !

Els **noms propis**, tant dels personatges com dels llocs, tenen un tractament particular. Estan subratllats les primeres quinze o vint vegades que apareixen des de l'inici del text. És un codi implícit, que el lector aviat descobreix, i que li evita buscar significats específics en aquest tipus de noms, sovint nous per a ell. El context narratiu en què es troba el mot li permet deduir si es tracta d'un nom de persona o geogràfic. El nombre de vegades en què apareix subratllat el nom propi és el que he considerat suficient perquè el lector arribi a familiaritzar-se amb el referent, i l'arribi a considerar com a significat dins el context de la novel·la.

Els signes de puntuació i altres signes ortogràfics

Els signes de puntuació són signes ortogràfics convencionals que marquen les pautes i l'entonació de la llengua oral. Convenientment utilitzats, aquests signes són una bona eina per ajudar a la comprensió dels textos. Quan el lector s'hi ha familiaritzat, l'ajuden a ordenar, jerarquitzar o remarcar les idees expressades al text. Amb els signes de puntuació, el lector pot fragmentar adequadament el text, saber on comença i on acaba una expressió amb sentit propi. Per tant, aquests signes esdevenen pistes per descobrir significats. Encara que alguns lectors en tinguin poc coneixement, o potser desconeixin el seu significat, aviat interioritzen intuïtivament el seu ús. El lector poc expert es familiaritza amb els signes de puntuació, i de seguida s'adona que marquen la separació d'idees, com també ho fan els espais en blanc que deixen els finals de línea, i els interlineats entre paràgrafs. En la seva recerca de significats mentre va llegint, la coma, el punt i els dos punts són un ajut visual i textual perquè li sigui més fàcil determinar on acaba una idea i en comença una altra..

L'adaptació a *lectura fàcil* de la novel·la *La Fletxa Negra* també ha considerat la importància d'aquests signes com a suport a la comprensió, i n'ha regulat el seu ús. Alguns signes hi tenen un ús molt restrictiu, i d'altres, al contrari, apareixen constantment i, fins i tot, d'una manera que pot semblar excessiva o exagerada. El fet d'usar de manera predominant oracions simples i sovint breus té com a conseqüència l'ús freqüent i habitual d'aquests signes.

LA COMA, EL PUNT, ELS DOS PUNTS, ELS PUNTS SUSPENSIVS...

La coma s'utilitza per aquestes funcions: a) marcar incisos relacionats amb el context i lligats a la sintaxi del fragment; b) unir elements dins d'una oració; i c) unir oracions.

a) Marca incisos d'oracions relatives.

- (10) Richard, que estava al costat de Joanna [...].
- (11) Va agafar el seu punyal, que portava al cinturó [...].
- (12) Hi havia guàrdies de sir Daniel, que vigilaven.

També marca incisos de vocatius.

- (13) I tu, John, la coneixes?
- (14) Jo també volia veure't, Joanna.
- (15) Escolta, Bennet, alguns pagesos volen matar-nos a tu i a mi.

I també separa circumstancials o adverbials:

- (16) Primer corrent, després caminant
- (17) Sense fer soroll, va sortir al carrer
- (18) De cop i volta, va veure un home
- (19) Aleshores, van sentir un altre cavall.
- (20) I ara, on anem, Richard?

b) Uneix elements d'una oració, en les enumeracions:

- (21) Ells volen matar Bennet, sir Oliver i sir Daniel.
- (22) Era alt, gros i fort.
- (23) Avis i àvies, nens i nenes, homes i dones [...]
- (24) Ni televisió, ni ràdio, ni telèfon, ni mp3...

c) Uneix oracions copulatives, consecutives, adversatives, causals i condicionals:

- (25) Tu seràs la seva dona, i ell serà el teu marit.
- (26) No sé disparar, i no tinc força.
- (27) Però només va caminar deu passos, i va parar-se.
- (28) El duc va agafar la trompeta, i la va tocar.
- (29) Doncs, ella es diu Joanna.
- (30) Però, quan estaven al mig del riu [...].
- (31) Me'n vaig, però abans de marxar, vull donar-te la mà.
- (32) Vine, que et faig un petó.
- (33) L'he matat, perquè ell em volia matar a mi.
- (34) I van baixar, i baixar, i baixar.
- (35) Si no em portes les 400 lliures la setmana que ve, ja saps que et passarà.

El punt s'utilitza per aquestes funcions: a) dins d'un mateix paràgraf: per separar oracions autònomes, és a dir, que expressen dos conceptes diferents sobre una mateixa qüestió, però que són independents entre ells.

- (36) Molt bé. Ara la llegeixo.

(37) Estava cansat, Li feia molt mal la cama.

b) I també com a recurs estilístic per donar un èmfasi especial a cada oració.

(38) Sir Daniel no farà res a la Joanna, Segur.

(39) Feia sol, Sentia el ocells que cantaven.

(40) No matis sir Oliver, Perdona'l.

El punt és el signe més habitual en acabar les línies, ja que es correspon amb el final de l'expressió d'una idea. Tot i això, també s'han inclòs punts enmig d'una línia, quan les idees que el punt separa són molt contingents, en el temps (41) o en el sentit (42). De vegades, el punt podria ser substituït per una coma (43) i (44), però opto pel punt, quan vull marcar més força i intensitat a cadascuna de les idees enllaçades. Amb el punt, l'expressió esdevé més ferma i categòrica, sobretot en la veu dels personatges:

(41) Richard va quedar molt sorprès. Va dir: [...]

(42) L. FOXHAM: – Sí que la conec. La conec molt!

(43) RICHARD: – Marxem d'aquí. Que ens mataran a tots!

(44) RICHARD: – No. És clar que no!

El punt final de línia actua com un punt i seguit. L'adaptació a *lectura fàcil* l'utilitza només per qüestions de presentació visual.

El punt i a part s'utilitza per separar paràgrafs. Els dos períodes separats pel punt expressen també conceptes diferents sobre una mateixa qüestió, però des d'una altra perspectiva. Cal no confondre'l amb el "punt final de línia".

Els dos punts tenen aquestes quatre funcions: a) Anunciar l'expressió o el pensament del personatge indicat a cada etiqueta d'acotació (45); b) Introduir la veu de cada personatge, en estil directe (46); c) Introduir la reproducció d'un text (47); i d) unir dues frases que formen una construcció catafòrica: anunciant o anticipant un element del discurs que lògicament hauria de venir després (48 i 49):

(45) RICHARD: – Marxem!

(46) Quan ja havien baixat, Joanna va dir: [...]

JOANNA: – I ara, on anem, Richard?

(47) Richard va llegir en veu alta:

AQUESTA FLETXA NEGRA
HA MATAT APPLEYARD ...

- (48) Doncs escolta; penso que sembles més una noia que un noi.
(49) Tu no pots casar-te amb Joanna; sir Daniel no ho vol.

L'adaptació també utilitza aquest signe perquè el narrador i els personatges puguin, després d'expressar una idea, desenvolupar-la o completar-la (50 i 51), concretar-la millor (52) o oferint alguna característica que ajudi a millor la comprensió del significat (53).

- (50) RICHARD: – Doncs escolta:
penso que sembles més una noia que un noi.
(51) RICHARD: – Mira: tiro la corda a fora!
(52) SIR DANIEL: – Ara em donaràs el doble: 400 lliures.
(53) Les portes i les finestres estaven cremades: eren negres.

Els punts suspensius, al final d'una enumeració, indiquen que aquesta no queda tancada (54 i 55). També poden expressar pensaments inacabats (56), o separar dos fragments del discurs, per una suspensió momentània (57). Poden reproduir un fragment anterior, recordant-lo (58), expressar una successió inacabada (59 i 60). Finalment, també poden interrompre momentàniament la narració per donar-hi un cert suspens (61, 62 i 63).

- (54) Ni televisió, ni ràdio, ni telèfon, ni mp3...
(55) Amb fletxes clavades a l'esquena, al pit, a la panxa...
(56) Busco una noia que estimo molt...
(57) És la primera fletxa que disparo...
... i no serà l'última.
(58) Ara fa més de 500 anys...
(59) Nang! Nang! Nang! Nang! ...
(60) Van baixar, i baixar, i baixar...
(61) Però... No era un noi.
(62) Ara vé cap aquí...
(63) Sí... Molt!

ELS SIGNES D'INTERROGACIÓ I D'ADMIRACIÓ

Els signe d'interrogació s'utilitza en les oracions interrogatives directes.

(64) Tens alguna cosa per menjar?

Poden estar seguits, per tal d'afavorir el dinamisme del diàleg.

(65) I jo? Què faig? On vaig?

(66) Què vol? Ara ve cap a qui... Què vol fer?

(67) Què dius, ara? La Joanna és la teva neboda?

Els signes d'admiració o exclamació són molt abundants a l'adaptació, com a conseqüència de la mateixa abundància de diàlegs. Marquen clàusules que expressen admiració (68), queixa (69), sorpresa (70) o advertiment (71). També poden expressar una ordre (72). Apareixen, de vegades, seguits, dins una mateixa línia (73).

(68) Tens una mà molt petita, John!

(69) Però, m'has tirat a terra, i m'has fet mal!

(70) N'hi ha més de trenta!

(71) Ens amagarem al bosc!

(72) No el mateu!

(73) Oh! Richard! Corre! Marxa d'aquí!

De vegades se'n col·loquen dos o tres junts, per indicar èmfasi o intensitat en l'expressió.

(74) Ara està molt a prop!!

(75) Quiet!! No et moguis!!

(76) Està amb sir Daniel!!

(77) Tu ets la Joanna!!!

(78) Hi ha una tempesta!!!

(79) La Joanna es casarà amb mi!!!

(80) Jo no he fet res!!!

ALTRES SIGNES

El guió indica l'inici del diàleg o del pensament del personatge. Com ja he dit, no es posa mai enmig ni al final, perquè el narrador no fa incisos medials ni finals.

El guionet només s'utilitza en els casos establerts per la normativa (pronoms febles després del verb, numerals –només *dos-cents* i mots compostos que ho requereixin). No en la partició de mots al final de línia.

Les cometes tenen un ús molt restrictiu a l'adaptació. S'utilitzen en tres úniques situacions: a) reproduir el títol de la mateixa novel·la que s'està llegint (81), b) reproduir, citant-lo, un fragment de text aparegut anteriorment (82) i c) referir-se el narrador a una salutació no pronunciada per un personatge (83).

(81) Ara tu comences a llegir una novel·la,
que es diu "La Fletxa Negra".

(82) Aquí diu: "SIR OLIVER VA MATAR EL PARE DE RICHARD"

(83) Sir Daniel no li va dir "bona nit".

L'apòstrof s'utilitza en els casos establerts per la normativa (els articles, la preposició *de*, i els pronoms febles). **Els subratllats** només s'utilitzen en els noms propis dels personatges i dels llocs, tal com s'ha indicat més amunt. L'adaptació no utilitza el punt i coma, els parèntesis ni els claudàtors. Les **majúscules** també segueixen els usos habituals de la llengua escrita. S'escriuen en minúscula les inicials dels títols nobiliaris que apareixen a la novel·la, acompanyant alguns noms de personatges (*sir Daniel*, *sir Oliver*, *lord Foxham*). L'etiqueta de l'acotació de cada personatge, a causa de la seva mida, té totes les lletres majúscules.

LES LÍNIES EN BLANC I L'EXTENSIÓ DE LES LÍNIES

A més dels signes convencionals, l'adaptació incorpora dues marques textuais, amb absència de signe, que ja he esmentat en parlar de les característiques formals: les línies en blanc i l'extensió discrecional de les línies.

Les línies en blanc posteriors als paràgrafs posen èmfasi en la separació de les idees i dels significats, i ajuden a llegir pausadament i distingint un paràgraf del següent.

(84) Ara Richard ja tenia divuit anys.
No era un nen.

(85) Richard volia saber com va morir el seu pare.
Ara Richard volia preguntar a sir Daniel

com havia mort el seu pare.

L'extensió discrecional de les línies és un recurs utilitzat sovint per l'adaptació, amb l'objectiu de posar èmfasi a idees i significats. La brevetat d'algunes línies, en la veu dels personatges o del narrador, comuniquen matisos expressius, anàlegs a les pauses llargues o als silencis de la llengua oral.

(86) JOANNA: –Jo no em vull casar amb Richard.
No sé qui és!
Jo em casaré amb l'home que jo vulgui,
em casaré amb l'home que jo estimi.
Jo no conec Richard,
i no em casaré amb ell!
Mai!

(87) Els nois es van amagar darrere unes plantes.
No feien soroll.
No sentien res.

ELS NUMERALS CARDINALS

Quant a l'**escriptura dels nombres**, de manera general, l'adaptació prefereix l'escriptura literal. Els destinataris coneixen bé el nom dels nombres, i la lectura en format literal els permet exercitar-s'hi, però en les quantitats superiors a dos-cents, he preferit consignar el format numèric (400, 500 i 700). L'any 1460 té òbviamment aquest format, així com l'expressió monetària 200 lliures.

EL LÈXIC

La finalitat de l'adaptació a *lectura fàcil* és que el text pugui ser comprès pel lector amb el màxim d'autonomia. Per això, convé efectuar una adequada selecció dels mots que han d'aparèixer, vetllant perquè el lector hagi de recórrer el mínim possible a ajuts externs. Quan vaig emprendre la tasca d'adaptar la novel·la *La Fletxa Negra* a *lectura fàcil*, vaig intentar en tot moment incloure en el redactat només aquells mots que considerava coneguts pels destinataris. Ja disposen d'un bagatge de dos o tres anys en contacte amb la llengua catalana, gràcies als processos d'acollida i aprenentatge escolar. La consideració sobre la coneixença d'aquests mots, abans d'aplicar l'experimentació de la lectura, es basava en tres fonts. Primerament, la meua experiència docent amb aquest alumnat nouvingut magribí i xinès, durant tres cursos escolars, com a tutor d'aula d'acollida en un institut d'ensenyament secundari; en segon lloc, les propostes de Rancé (2005); i finalment, les dades obtingudes de la meua recerca sobre el coneixement del significat de 173 verbs en contextos lectors que, tal com he indicat abans, havia aplicat a set nois i noies nouvinguts.

És obvi, però, que el text i el contingut d'una novel·la determinen els mots que s'utilitzen en l'adaptació. Alguns d'aquests mots esdevenen del tot necessaris per transmetre al lector la línia argumental i el episodis més rellevants de la història que s'hi explica. No tot es pot explicar fent ús exclusivament d'un lèxic bàsic. Les accions que ocorren a la novel·la, els objectes que hi apareixen, els fets, els llocs, les situacions, les característiques dels personatges i dels ambients poden requerir necessàriament l'ús de mots que són probablement desconeguts pel lector. La trama fa inevitable que siguin incloses paraules alienes als usos comunicatius habituals en llengua catalana, i al lèxic adquirit per aquests alumnes dins el marc del currículum escolar.

D'altra banda, l'adaptació, a més d'oferir un text de comprensió accessible als destinataris, és també un instrument que col·labora a incrementar el coneixement del català, mitjançant la pràctica lectora. Per això, junt amb els mots nous imprescindibles, el text adaptat n'inclou d'altres, probablement desconeguts pel lector, dins de contextos que afavoreixen la seva comprensió. D'aquesta mane-

ra, el text s'enriqueix i dóna l'oportunitat al lector d'entrar-hi en contacte, i anar-los incorporant a l'inventari de coneguts. Em refereixo concretament a aquests mots, que podrien ser substituïts fàcilment a l'adaptació per sinònims, sintagmes o perífrasis:

<i>Mots presents al text</i>	<i>Possibles sinònims o perífrasis</i>
<i>campament</i>	<i>lloc on dorm</i>
<i>morts de cansament</i>	<i>molt cansats</i>
<i>batalla</i>	<i>guerra</i>
<i>punyal</i>	<i>ganivet</i>
<i>aquesta novel·la</i>	<i>aquest llibre</i>
<i>les aventures</i>	<i>les coses que passen</i>
<i>acostar-se</i>	<i>anar a prop</i>
<i>arrossegar-se per terra</i>	<i>anar per terra</i>
<i>atrapar</i>	<i>agafar</i>
<i>vigilar</i>	<i>mirar molt bé</i>

L'adaptació pretén que el lector no hagi de deturar-se constantment davant de tots els mots que desconeix. Tractant-se d'una narració extensa, que contínuament ofereix significats enllaçats, els contextos van ajudant a construir la trama, i també ofereixen pistes freqüents per reconstruir-la, en cas que el lector hagi comès errors de comprensió. L'acompanyament en la lectura, per part d'un professor, d'un altre adult o d'un company, és del tot necessària en aquells lectors menys experts. Abans de proposar una lectura autònoma del llibre a un lector, és recomanable observar com aquest comprèn les primeres pàgines. En tot cas, és convenient assegurar-se que va situant-se en el temps, l'espai i els personatges de la novel·la.

El text definitiu d'aquesta adaptació de *La Fletxa Negra* conté al voltant de 14.000 mots. En realitat, però, el nombre de mots diferenciats no supera els cinc-cents. La conjunció "i", la preposició "a" i els articles apareixen amb una freqüència superior a les quatre-centes vegades. Pròpiament, el lèxic que maneja el text està al voltant dels 600 mots, incloent els pronoms febles i els nombres en format literal. Alguns mots apareixen en només una ocasió, i d'altres es repeteixen molt sovint. D'aquests 600 mots, hi ha 213 noms, 149 verbs i 64 adjectius; és a dir, les tres quartes parts. La resta correspon a les altres categories gramaticals. Tot seguit mostro l'inventari dels mots que hi apareixen, classificats per categories gramaticals.

Els noms

L'adaptació conté 213 noms comuns. D'aquests, 185 són probablement coneguts pels destinataris, sense necessitar el context.

EL CONEIXEMENT DEL MÓN (52):

Broma, casament, castell, cervesa, dona, electricitat, escrit, església, ferro, festa, final, força, fum, fusta, gent, guàrdia, guerra, home, idea, lladres, mal, mentida, mp3, nen, noi, nom, pagès, paraules, passos, persona, plaça, platja, poble, pont, port, pregunta, pressa, problemes, pujada, punt, quilos, senyor, silenci, soroll, sorpresa, terra, teulada, vegada, veritat, viatge, vida i volta.

LA VIDA QUOTIDIANA ESCOLAR O DOMÈSTICA (34)

Aigua, armari, banc, bossa, cadira, carrer, carta, casa, clau, color, cop, corda, cosa, diners, escala, favor, finestra, foc, habitació, llit, llum, menjador, paper, paret, passadís, pati, pis, porta, ràdio, sala, taula, telèfon, televisió i vidres.

EL COS O L'ÉSSER HUMÀ (27):

Bigoti, boca, braç, cabells, cama, cap, cara, cor, cos, espatlla, esquena, front, mà, orella, panxa, pell, peu, pit, sang, ull, crit, gana, petó, por, ràbia, set i veu.

LA NATURA (25):

Arbre, bosc, branca, calor, camí, camp, cavall, cel, font, fred, hort, llamps, lluna, mar, muntanya, neu, ocell, pedra, plantes, rates, riu, roca, sorra, trons i vent.

EL TEMPS I EL CURS DE L'ANY (20):

Any, dia, endemà, estiu, estona, gener, hivern, hora, matí, matinada, mes, migdia, minut, moment, nit, primavera, setmana, tarda, tardor i vespre.

LA FAMÍLIA (8):

Avi, casament, família, filla, marit, neboda, oncle, pare,

ELS VESTITS (7):

Abric, butxaca, caputxa, cinturó, manta, roba i vestit.

ELS ALIMENTS (6):

Cols, enciams, formatge, pa, pastanagues i sopar.

ELS VEHICLES (5):

Barca, bicicleta, cotxe, moto i vaixell.

Els 28 noms restants són probablement desconeguts pels destinataris.

AMBIENT (18):

Aventures, bastó, batalla, cadena, campament, campana, cansament, duc, espelma, ferida, lepra, llenya, monjo, novel·la, onades, tempesta, trapa i trompeta.

ARMES (10):

Alabardes, arc, arma, ballesta, cota de malla, elm, espasa, fletxa, llances i puñyal.

La quasi totalitat d'aquests noms poden ser entesos amb l'ajut d'algun tipus de suport visual extern que aportí informació sobre el seu significat. El context pot

ajudar a entendre mots com *aventures*, *novel·la*, *ferida*, *lepra*, *trapa*, *duc*, *can-sament*, *arma* i *campament*, els quals manifesten dificultats per ser represen-tats amb imatges. Les imatges són el recurs més transparent, però tenen l'inconvenient que el lector pot associar una imatge concreta amb el significat del nom, i adquirir-ne un concepte erroni. Per això, proposo oferir al lector un grup de d'imatges que donin una informació general del concepte. Les imatges poden obtenir-se fàcilment a través de l'aplicació informàtica *Google Imatges* (vegeu l'annex 2).

Tot i poder disposar en la majoria de noms de suport icònic, el text té la voluntat d'oferir per ell mateix recursos propis que ajudin a la comprensió. Ho podem veure, per exemple, quan apareixen els noms *lepra* (88) i *trapa* (89). En el pri-mer, el text recorre al diàleg com a mètode explicatiu. En l'altre nom, l'entorn i la manera com succeeixen els fets ajuden a descobrir el seu significat.

- (88) JOANNA: – Sí. És cec i té molt mal a la pell.
Té la lepra.
Toca la campana perquè té la lepra.
RICHARD: – Sí. Està molt malalt. Pobre home! Té la lepra.
JOANNA: – I les persones que tenen la lepra es moren.
RICHARD: – I la lepra passa d'una persona a una altra.
JOANNA: – Tots els que tenen la lepra,
porten una campana.
Així, les persones no es posen a prop.

- (89) Joanna i Richard van mirar per les parets,
i no veien cap altra porta.
Llavors van sentir soroll a terra. Eren passos.
Eren persones que caminaven.

RICHARD: – Apaguem les espelmes! I callem!

Els nois van apagar els llums,
i es van quedar quiets i sense fer soroll,
al costat de la finestra.
No veien res. Tot era fosc i negre.

-----pàgina 40-----

Llavors, Joanna i Richard van veure una llum a sota el llit.
Hi havia una trapa, a terra.

La trapa va aixecar-se,
i els dos nois van veure una mà.
Richard va preparar el punyal.

Però, en aquell moment,

van sentir molta gent al pati del castell.
Sir Daniel va cridar, molt enfadat:

SIR DANIEL: – Joanna! On ets Joanna?
Heu vist la Joanna, on és?

La trapa es va tancar de cop.

Si el lector ha estat atent, deduirà els dos significats. A través del diàleg (88), Richard i Joanna s'expliquen mútuament els símptomes i les conseqüències de la terrible malaltia. En l'altre fragment (89), la tensió sostinguda de l'acció, amb el convenciment dels protagonistes que existeix una porta en aquella habitació, que poc després s'obre i es tanca a terra, condueixen el lector a construir el significat aproximat o complet de la paraula *trapa*.

En el text apareixen els quinze noms propis imprescindibles, referits als personatges i als llocs. Ja he indicat, en l'apartat anterior que tracta els aspectes formals, la marca textual del subratllat per facilitar al lector la seva identificació i s'hi pugui anar familiaritzant. A diferència del text original de Stevenson, l'adaptació utilitza un únic nom per identificar cada personatge. D'altra banda, mantinc el títols que precedeixen els noms nobiliaris:

PERSONATGES (11):

Richard, Joanna (i John), sir Daniel, Bennet, sir Oliver, Alícia, Appleyard, Ellis, lord Foxham, lord Shoreby i el duc de Gloucester.

LLOCS (3):

Anglaterra, Tunstall i Shoreby

Els verbs

L'adaptació conté 149 verbs. D'aquests, 116 són probablement coneguts pels destinataris, sense necessitar el context:

abraçar, acabar, acompanyar, adormir (deduïble per la similitud amb dormir), agafar, agradar, aguantar, aixecar, ajudar, ajuntar, amagar, anar, apagar, arrencar, arribar, asseure's (deduïble per la similitud amb seure), baixar, beure, bufar, buscar, callar, caminar, cansar-se, cantar, canviar, casar, caure, començar, conèixer, contestar, continuar, córrer, cremar, cridar, deixar, demanar, despertar-se, dir, donar, dormir, enfadar, enganxar, ensenyar, entendre, entrar, escoltar, escriure, esperar, estar, explicar, fer, guanyar, haver (com a auxiliar), jugar, llegir, marxar, matar, menjar, mirar, molestar, morir, nedar, nevar, obrir, pagar, parar, parlar, passar, passejar, penjar, pensar, perdonar, perdre, pesar, picar, pintar, plorar, ploure, poder, portar, posar, preguntar, preparar, provar, pujar, quedar, recordar, respirar, saber, saltar, seguir, semblar, sentir, ser, ser-

vir, seure, sopar, sortir, tancar, tapar, tenir, tirar, tocar, tornar, treballar, trencar, treure, trobar, trucar, venir, vestir-se, veure, viure, volar, voler i xocar.

Els 33 verbs restants són probablement desconeguts pels destinataris:

acostar-se, apuntar, arrossegar-se, atacar, atrapar, clavar, conduir, creure, curar, desmaiar-se, destruir, disparar, durar, empènyer, encendre, escapar, estimar, estirar, ferir, ficar, fixar-se, importar, lligar, lluitar, moure, navegar, ofegar, ordenar (en el sentit de “donar ordres”), queixar-se, robar, salvar, tremolar i vigilar.

Com vaig dient reiteradament, l'adaptació intenta constantment que el context sigui un suport per a la comprensió de tots els mots. Com pot observar-se, en les següents oracions el context immediat de la mateixa oració ja ajuda a la comprensió del significat del verb. Els verbs que van precedits per l'asterisc * són els que he considerat com a probablement desconeguts:

VERB	Fragment de l'adaptació
*acostar-se	<i>(Richard, tot sol, va acostar-se al foc.)</i>
*apuntar	<i>(Va agafar la ballesta i va apuntar l'home.)</i>
*arrossegar-se	<i>(Els dos nois van arrossegar-se per terra.)</i>
*atrapar	<i>(Richard va atrapar la noia.)</i>
*clavar	<i>(La fletxa es va clavar al mig de la taula.)</i>
*conduir	<i>(Qui sap conduir un vaixell pel mar?)</i>
*creure	<i>(Ah, no tens diners? No m'ho crec.)</i>
*desmaiar-se	<i>(Joanna també estava a terra, desmaiada.)</i>
*destruir	<i>([...], moltes cases estan cremades. El poble està destruït!)</i>
*disparar	<i>(– Disparo contra [...]? – Sí. Dispara! Dispara!)</i>
*durar	<i>(La tempesta va durar una hora.)</i>
*empènyer	<i>(Si empenyem amb força tots dos, potser s'obrirà.)</i>
*escapar	<i>(Vés a buscar sir Daniel. Que no s'escapi!)</i>
*estirar	<i>(Joanna va estirar la cadena, i la porta de ferro es va obrir.)</i>
*ferir	<i>(Estava allà a terra, ferit.)</i>
*ficar	<i>(On s'ha ficat aquesta noia?)</i>
*fixar-se	<i>(Fixa't, Richard! Ara aquell home camina de pressa!)</i>
*lligar	<i>(Va buscar una corda [...], i la va lligar a una finestra.)</i>
*lluitar	<i>([...] van lluitar contra els guàrdies de sir Daniel.)</i>

*mourre	(<i>Si et mous, et dispararé una fletxa.</i>)
*navegar	(<i>Va començar a navegar pel mar.</i>)
*ofegar	(<i>John! Ajuda'm! No sé nedar! M'ofego!</i>)
*ordenar	(<i>És molt dolent, i ha ordenat als guàrdies que et matin!</i>)
*queixar-se	(<i>Una dona es va queixar: – La guerra no ens agrada gens.</i>)
*salvar	(<i>Gràcies, John! M'has salvat la vida!</i>)
*tremolar	(<i>Estava malalt. Tremolava de fred i de por.</i>)
*vigilar	(<i>Ui! Vigileu! Els homes de la Fletxa Negra són per aquí</i>)
acompanyar	(<i>Porto les teves coses, i t'acompanyo.</i>)
aguantar	(<i>Aguanta'm la ballesta.</i>)
ajuntar	(<i>Ajuntem els teus guàrdies i els teus homes.</i>)
amagar	(<i>Van amagar-se darrere de la casa.</i>)
apagar	(<i>Va apagar el foc.</i>)
arribar	(<i>Van arribar a una font.</i>)
treure	(<i>L'home va obrir un armari. I va treure dos vestits.</i>)
xocar	(<i>La barca va xocar amb una pedra molt gran.</i>)

En d'altres casos, el suport procedeix del context més extens del paràgraf o el conjunt de l'acció que va desenvolupant-se amb la narració. Vegem-ho amb els verbs *atacar* (90) i *encendre* (91).

- (90) RICHARD: – Sí. Vinc amb tu!
EL DUC: – Doncs vine amb mi. Ara atacarem el poble.

Richard va caminar al costat del duc.
A les deu del matí,
van arribar a les primeres cases del poble,
i es van quedar quiets allà.

-----**pàgina 64**-----

Uns homes i dones de Shoreby va veure els guàrdies,
i van posar-se a cridar:

LA GENT: – Han arribat els guàrdies del duc!
Atacaran el nostre poble!

- (91) RICHARD: – Vosaltres aneu a buscar llenya.
Fa molt fred i hem de fer foc.

Quan van tenir la llenya,
van encendre el foc,
i després van posar-se a menjar.

Tot i haver-hi un context amb voluntat clarificadora, i que dóna poques opcions a l'error, pot ocórrer que el lector no obtingui el significat exacte d'algun verb. No obstant això, si comprèn el sentit general de la trama, molt probablement atribuirà al verb un significat aproximat. De vegades aquesta atribució també pot ser errònia. Així ho he pogut observar en l'experimentació de la lectura de les versions provisionals amb alumnes. Les atribucions errònies no tenen conseqüències massa rellevants en aquests dos exemples ni, de manera general, en altres casos. Els lectors podran observar com els guàrdies del duc atacaran (90) el poble en els paràgrafs següents; i també veuran com el foc encès (91), poc després serà apagat.

Els adjectius

Gairebé tots els 62 adjectius són probablement coneguts pels lectors. Dels probablement desconeguts, n'hi ha que expliquen algunes qualitats dels personatges, però no són crucials per seguir la trama (92, 93 i 94). En canvi, d'altres sí que defineixen característiques significatives, que cal comprendre bé per poder entendre l'acció: llavors el text utilitza una simple definició (95), o són situats en un context, mitjançant el qual el lector pot deduir-ne el significat (96).

AVALUACIÓ (19)

Assassins, bo, bonic, difícil, dolent, honest, igual, important, intel·ligent, lleig, mateix, millor, pobre, preciós, ric, segur, simpàtic, últim i valent.

PROPIETATS FISIQUES (12)

calb, cec, clar, cremat, dolç, fluix, fort, fosc, junt, malalt, quiet i sol.

COLOR (8)

blanc, blau, gris, moreno, negre, rosa, verd i vermell.

CARÀCTER (7)

amic, content, feliç, llest, sorprès, tranquil i trist.

DIMENSIÓ (7)

gran, gros, gruixut, llarg, petit, ple i poc

EDAT (3)

jove, nou i vell.

DERIVATS DE VERBS (3)

Obert, tapat i vestit.

POSICIÓ (2)

Alt i baix.

VELOCITAT (1)

Ràpid

- (92) Ets molt bonica. I ets molt valenta.
- (93) Tu ets un bon noi.
Tens el cor bo. Ets dolç i honest.
- (94) No tenia cabells al cap. Era calb.
- (95) RICHARD: – Tranquil. Aquest home no ens veu.
Els seus ulls no veuen res. És cec.
- (96) Són lladres i assassins.
Els homes de la Fletxa Negra maten i roben.

Els díctics, els adverbis i les locucions adverbials

Aquests tipus de mots són ben coneguts pels lectors, a causa de la seva freqüència en l'ús comunicatiu oral de la vida quotidiana. La majoria els són familiars, i formen part del seu inventari lèxic ben adquirit i consolidat. Apareixen de manera abundant en l'adaptació perquè, a més d'estar ben integrats en els coneixements del lector, ajuden a situar l'acció de la novel·la en l'espai i en el temps, i indiquen valorativament la manera com actuen els personatges o com ocorren els fets.

De LLOC

Díctics: *Aquí, allà, a prop, lluny,*

Adverbis: *Amunt, avall, davant, darrere, dins, fora, a baix, a dalt, a la dreta, a l'esquerra, enrere.*

De TEMPS

Díctics: *Ara, després, avui, demà.*

Adverbis: *Aviat, tard, de seguida, aleshores, llavors, encara.*

De MODE

Bé, ben, malament, així i potser.

D'ASPECTE, AFIRMACIÓ I NEGACIÓ

Ja, sí, no.

LOCUCIONS ADVERBIALS

De cop, de cop i volta, en aquell moment.

Interjeccions, marcadors de cortesia i onomatopeies

Com els anteriors, aquests mots també són coneguts pels lectors, a causa de la seva freqüència en l'ús comunicatiu oral de la vida quotidiana, i apareixen de

manera abundant a l'adaptació. De vegades, innecessàriament, com les salutacions, d'altres interjeccions i els marcadors de cortesia.

INTERJECCIONS:

Salutació: *Hola! Bon dia! Bona tarda! Bona nit! Fins demà!*

Sorpresa: *Oh!*

Espant: *Ah!*

Dolor: *Aaaaiiiiiii!*

Afirmació: *Sí!*

Ànims: *Vinga!*

Reny afectuós: *Burro!*

D'altres: *Oi? Sí? I tant! Ui! Ei! Au!*

MARCADORS DE CORTESIA:

D'acord!, sisplau!, gràcies!.

ONOMATOPEIES:

Nang, nang, nang... Xxxxxt!

Aquests mots resulten ben familiars als lectors. La seva presència al text en els diàlegs fan que la llengua escrita es mostri més pròxima als seus coneixements lingüístics. La lectura d'expressions com aquestes (97, 98 i 99) pronunciada per un personatge, acostava encara més la llengua escrita als coneixements i usos lingüístics del lector, tal com també ocorre amb l'ús dels díctics i dels adverbis.

- (97) HOME: – Bon dia Richard! Què fas aquí.
RICHARD: – Bon dia! Vaig al castell.
- (98) RICHARD: – Vinga John! Puja sobre meu,
jo et portaré a sobre.
- (99) L. FOXHAM: – D'acord, Richard. Fins demà! Bona nit!
RICHARD: – Bona nit, lord Foxham!

És cert que no tots els lectors perceben el significat de l'onomatopeia de la campana (100) o de la que convenim per indicar la interjecció de silenci (101). La presència d'aquests mots és una oportunitat perquè aquests lectors, però, hi entrin en contacte, en contextos que permeten deduir-ne el significat.

- (100) Un dia a la tarda, al final de la primavera,
al poble de Tunstall,
la campana del castell va tocar:

CAMPANA: – Nang! Nang! Nang! Nang! Nang!...
- (101) RICHARD: – Xxxxxt! Posa't a terra!
Calla! No facis soroll!

Els articles, els demostratius i els possessius

Són uns altres grup de noms coneguts pels lectors, a causa de la seva freqüència en els usos comunicatius habituals. Apareixen gairebé tots al llarg de l'adaptació. També hi són representats els demostratius de proximitat i de llunyania. Aquests mots, situats en contextos ben definits, no comporten cap dificultat de comprensió en el lector.

ARTICLES:

El, la, els, les.

DEMOSTRATIUS:

Aquest, aquesta, aquests, aquestes.

Aquell, aquella, aquelles.

POSSESSIUS:

El meu, els meus, la meua.

El teu, la teua, els teus, les teves.

El seu, la seva, els seus, les seves.

El nostre, la nostra.

Les vostres.

Els numerals

Tots són ben coneguts pels lectors, ja que formen part del lèxic curricular, tants els cardinals, com els ordinals, els fraccionaris i els multiplicatius. Com ja he indicat, prefereixo utilitzar l'escriptura literal, més adequada en un context narratiu. En les quantitats superiors a dos-cents, he preferit consignar el format numèric.

CARDINALS

Un, dos, dues, tres, quatre, sis, set, vuit, deu, dotze, tretze, quinze, setze, divuit, vint, trenta, quaranta, cinquanta, seixanta, setanta, dos-cents, 400, 500 i 700.

ORDINALS

Primer, primeres

FRACCIONARIS

Mig, mitja.

MULTIPLICATIU

Doble

Els quantificadors

La categoria dels quantificadors conté mots molt diversos, no tots ben coneguts pels lectors de manera independent. He vetllat perquè els contextos en què apareixen no comportin gaires possibilitats al dubte sobre el seu significat. Aquí també la presència d'aquests mots dóna l'oportunitat al lector de familiaritzar-s'hi, en contextos que permeten fàcilment deduir-ne el significat. Ho podem veure sobretot amb els negatius: *ningú* (102), *res* (103), *tampoc* (104) i *mai* (105), el restrictiu *només* (106) i el distributiu *cada* (107).

INDEFINITS

Alguna, alguns, algunes, cap, ningú, altre, altra, altres, cada, res, tot, tota, tots, totes, cada, tan,

DE GRAU

Poc, gens, prou, tot, tota, tots, cada, tan, més,

FOCALS

També, tampoc, només.

TEMPORALS

Mai, sempre.

D'ALTRES

Molt, molta, molts, moltes, mica.

- (102) BENNET: – Veus alguna persona?
RICHARD: – No, no veig ningú.
- (103) JOANNA: – Escolta'm i calla. No diguis res.
No vull que sir Daniel em senti.
- (104) RICHARD: – Qui sap conduir un vaixell pel mar?
UN HOME: – Jo no!
UN ALTRE: – Jo no. I no sé nedar!
UN ALTRE: – Jo tampoc no sé nedar!
UN ALTRE: – No, jo tampoc!
- (105) ELLIS: – Pots estar tranquil, Richard.
La Fletxa Negra no volarà mai més.
Sir Daniel ja no farà mal.
- (106) RICHARD: – Però, com entrarem a la casa de sir Daniel?
Ell té molts guàrdies,
i nosaltres només som dos.
No podem fer res!
- (107) UN ALTRE: – Tenim una fletxa per cada home dolent!
Els matarem a tots!

Els pronoms personals

Els pronoms personals forts són d'ús comunicatiu habitual, i no comporten cap dificultat comprensiva per als lectors, els qual identifiquen de seguida a qui representen. En canvi, els pronoms febles, per si sols, aporten una informació sobre els seus antecedents no gens senzilla de localitzar en el text. Malgrat això, l'adaptació els utilitza sovint, ja que l'expressió habitual en llengua catalana també ho fa, tant al davant com al darrere del verb. Fins i tot, apareixen combinats dos pronoms febles. Aquests breus mots no comporten cap dificultat comprensiva en el text, ja que els antecedents són ben pròxims i ben clars, de tal manera que, sense relacionar-los amb l'antecedent, el lector també pot entendre les expressions (108 -112).

FORTS

Jo, mi, tu, ell, ella, nosaltres, vosaltres, ells.

ELS CLÍTICS

Davant del verb: *Em, et, es, ens, us, se, li, hi, ho.*

Combinació de dos: *Me'n, m'ho, me la, t'hi, t'ho, se'n, ens ho, n'hi*

Darrere del verb: *-me, -te, -se, -nos, -vos, -lo, -los, -les, -li, -ho, -hi, -te'n.*

- (108) JOANNA: – Què vol? Ara ve cap aquí...
Què vol fer?
RICHARD: – Amaguem-nos i esperem que passi.
- (109) Richard i Joanna van pujar a la barca.
El cavall també hi va pujar.
- (110) JOANNA: –Jo no em vull casar amb Richard.
SIR DANIEL: –I tant que t'hi casaràs. Jo sóc el teu senyor,
i tu faràs el que jo vull.
- (111) RICHARD: – Aquests són els homes de la Fletxa Negra.
Són molts. N'hi ha més de trenta!
- (112) JOANNA: – Richard! Ets dolent!
Ara ja no vull anar més amb tu.
Me'n vaig sol!

Els pronoms demostratius i indefinits

Els dos pronoms demostratius (*això* i *allò*) són també d'ús comunicatiu habitual en la llengua oral. A l'adaptació són utilitzats en contextos ben transparents i immediats (113), però també en d'altres més genèrics (114). Sempre, però, el lector pot deduir-ne amb facilitat l'antecedent, si ha anat seguint el fil de la narració prèvia. Igual ocorre amb l'indefinit *algú*, que pot tenir una referència cata-

fòrica immediada i clara (115), però que també en algun fragment requereix del lector una atenció més elevada per poder-lo interpretar (116).

DEMONSTRATIUS

Això, allò

INDEFINIT

Algú.

(113) RICHARD: – Té, Àlícia, menja això.

(114) RICHARD: – El paper deia:
"LA QUARTA FLETXA SERÀ PER A SIR OLIVER,
PERQUÈ SIR OLIVER VA MATAR EL PARE DE RICHARD".
Vosaltres dieu que això no és veritat.
Però jo vull saber com va morir el meu pare!

(115) Llavors, algú va tocar el braç de Richard.
Era Joanna.

(116) RICHARD: – Ei, John! Agafa la meua ballesta!
Has de portar una arma.
Ja ve la nit. Algú et pot fer mal!
JOANNA: – Una ballesta per a mi?
Jo no vull una arma.
No sé disparar, i no tinc força.

Les preposicions i les locucions prepositives

Conèixer el significat de les preposicions és necessari per comprendre els sintagmes preposicionals que introdueixen. Ara bé, sovint aquests lectors obvien la lectura d'aquestes petites partícules, sobretot les més breus (*a, amb, cap, de, des, en i per*), perquè concentren la seva atenció en els noms, els verbs i els adjectius, en els quals obtenen significats coneguts. Per aquest motiu, el text intenta que cap d'aquestes preposicions aportí una informació determinant per a la comprensió del sintagma que precedeixen, alhora que vetlla perquè el context condueixi a percebre el seu significat (117-123). Les sis contraccions (*al, als, pel, pels, de i dels*) també són presents a l'adaptació, i no comporten cap dificultat específica. La resta de preposicions i les locucions prepositives aporten per si mateixes un significat més ple, i són d'ús comunicatiu habitual en la llengua oral.

PREPOSICIONS

A, amb, cap, contra, darrere, davant, de, des, dins, durant, en, fins, fora, per, sense, sobre, sota.

LOCUCIONS PREPOSITIVES

A prop de, lluny de, a dalt (de tot), a baix (de tot), al costat de, enmig de.

(117) Un pagès va preguntar a un altre pagès:

(118) JOANNA: – Oncle. Puc casar-me amb Richard?

(119) Els nois corrien molt de pressa.
Primer cap a la dreta, després cap a l'esquerra.

(120) Richard va dir a l'orella de Joanna:

(121) Des d'allà, van mirar lluny,

(122) Richard es va quedar en aquella habitació.

(123) La casa de sir Daniel tenia la porta oberta,
i sortia fum per les finestres.

Els pronoms interrogatius i exclamatius

Els pronoms interrogatius i exclamatius formen part de les converses orals habituals, i també apareixen molt sovint en el currículum escolar. No tenen, per tant, cap dificultat de comprensió en el lector.

INTERROGATIUS - EXCLAMATIUS

Què, quina, quan, on, per què, quants.

Els pronoms relatius

Aquest tipus de pronoms introdueixen les oracions adjectives, que són analitzades en l'apartat de la construcció de les oracions. No incorporo a l'adaptació el relatiu compost “*el qual*”, en tota seva flexió, ja que s'utilitza poc sovint en la llengua oral habitual.

RELATIUS

Que, què, qui, on, quan.

Les conjuncions

L'adaptació redueix l'inventari de conjuncions, utilitzant només les habituals en la llengua oral i, mitjançant les quals poden construir-se gairebé totes les oracions coordinades i subordinades.

CONJUNCIONS

I, ni, o, però, si, que, quan, doncs, perquè, per a que, com i mentre.

LA CONSTRUCCIÓ DE LES ORACIONS

Ja he anat exposant com el context és el suport bàsic per a la comprensió de l'adaptació a *lectura fàcil* de *La Fletxa Negra*. El lector, tot i conèixer bona part dels mots del text, necessita d'un context aclaridor que l'ajudi a donar contingut als significats que va obtenint. Aquest context està format per oracions amb unes determinades característiques que col·laboren a la seva millor comprensió, sense reduir la diversitat i la riquesa de les estructures lingüístiques de què disposa la llengua catalana. Com es veurà, la narració adaptada conté gairebé tots els tipus d'oracions coordinades i subordinades, però s'autoimposa uns límits derivats del nivell d'ús i coneixements sobre la llengua catalana que tenen els lectors. Això és possible perquè la construcció de les oracions té en compte uns paràmetres que permeten una millor obtenció de significats en aquestes persones que encara no disposen d'una competència suficient per comprendre els textos estàndards.

Descric, tot seguit, les principals característiques que he tingut en compte en la redacció del text, considerant les *Directrius per a materials de lectura fàcil* (Tronbacke, 1999) i les dades obtingudes en l'experimentació de la lectura de les primeres versions provisionals, efectuades pels vuit alumnes.

L'oració simple

És el tipus utilitzat amb més freqüència a l'adaptació, generalment redactada amb la presència explícita del subjecte i el verb. Intenta seguir l'ordre que segueixen els constituents de les oracions en llengua catalana: primer el subjecte, incloent, si s'escau, els complements; i després el verb, afegint-hi també, si s'escau, els seus complements. Els períodes de dos o tres anys que els lectors han tingut contacte amb la llengua catalana els ajuda a obtenir millor els significats de les oracions si els seus constituents estan disposats en aquest ordre (124-129).

- (124) El duc va agafar la trompeta
- (125) Richard va llegir el paper en veu alta.
- (126) Appleyard era un home vell.
- (127) Richard i l'home van caminar tot el dia.
- (128) La casa de sir Daniel tenia una escala a dins.
- (129) Els altres quaranta guàrdies veniu amb mi.

De vegades, el subjecte o el verb és el·líptic, però el lector el dedueix per la seva proximitat (130) o per altres elements contextuals, com el pronom reflexiu que el precedeix (131), o perquè no hi ha possibilitats de confusió (132) o aquest ordre s'altera (133 i 134). Mentre d'altres, quan pot generar-se confusió sobre qui és el subjecte de l'acció, es reitera el nom repetidament, evitant de deixar-lo el·líptic o de consignar pronoms que podrien fer perdre el fil narratiu al lector (135 i 136). Això no representa cap problema afegit al lector, ans al contrari, ja que tots els que han llegit l'adaptació manifesten explícitament que els va bé disposar d'aquesta referència constant, per entendre millor el text. Les decisions sobre la conveniència d'uns o altres usos vénen sempre determinades per la claredat i transparència informativa que ofereix el text.

- (130) Richard va seguir caminant pel bosc,
Joanna també.
Anaven de pressa.

- (131) JOANNA: – Jo no conec Richard,
i no em casaré amb ell!

- (132) Llavors Richard va pujar a l'arbre més alt.
Quan va arribar a dalt de l'arbre, va mirar tot el bosc.
Va veure la llum d'un foc, molt lluny.

- (133) Van morir alguns homes.

- (134) A nosaltres no ens faran res.

- (135) Joanna va marxar corrent, amb la ballesta de Richard.
Richard va córrer darrere de Joanna.
De seguida Richard va atrapar la noia,
i ella va caure a terra.

- (136) Joanna va despertar-se.
RICHARD: – John, com estàs? Mira, és sir Daniel!
Joanna no va dir res.
A Joanna no li agradava gens sir Daniel.
Sir Daniel va obrir la seva bossa.

Les oracions coordinades

Les oracions coordinades copulatives amb presència de la conjunció *i* són abundants al text adaptat (137-141), i no comporten cap entrebanc al lector, que coneix el significat de les conjuncions *i* i *ni* que les uneixen.

- (137) JOANNA: – Escolta'm i calla. No diguis res.
(138) RICHARD: – Segueixes el camí, i arribaràs al riu.
(139) JOANNA: – Sir Daniel és dolent i té por.

(140) No va sentir ni va veure res.

(141) Ni Richard ni els guàrdies no va poder seguir-lo

Només hi ha un oració disjuntiva (142), la qual no presenta cap dificultat de comprensió, perquè la conjunció o també és ben coneguda. Com l'adversativa *però*, que és utilitzada més de seixanta vegades, probablement a causa de la mateixa diversitat de situacions dialèctiques que produeix la narració (143 i 144).

(142) RICHARD: – I tu, Alícia, què fas? Et quedes o véns?

(143) Van anar amb la barca cap a l'altre costat del riu.
Però, quan estaven al mig del riu,
la barca va xocar amb una pedra molt gran.

(144) Joanna va marxar. Molt enfadada.
Però només va caminar deu passos, i va parar-se.

Tant el punt com la coma actuen també com a nexes coordinants copulatiu o adversatiu, que uneixen oracions simples. Encara són més freqüents que la conjunció *i*, i enllacen contínuament les informacions que el text va donant des de la veu del narrador (145), o amb la veu dels personatges (146). De vegades, aquests signes de puntuació substitueixen també altres nexes subordinants. Observem el fragment (147) que podria ser expressat amb la presència d'algunes conjuncions (148).

(145) L'home va portar el vaixell lluny de la platja.
Ara les fletxes dels guàrdies de sir Daniel
ja no arribaven al vaixell.

Llavors va començar a ploure.
El vent era molt fort.
L'aigua del mar es movia molt.
Les onades eren molt altes.
El vaixell també es movia molt.

(146) RICHARD: – Surt de la casa.
Vés pel camí de la dreta.
Segueixes el camí, i arribaràs al riu.
Allà trobaràs un home amb unes barques.
Pregunta-li a ell.
Vigila molt, que encara ets un nen!

(147) RICHARD: – Estigues tranquil John.
Els homes de la Fletxa Negra no ens faran mal.
Ni a tu, ni a mi.
Els volen matar Bennet, sir Oliver i sir Daniel.
A nosaltres no ens faran res.

Però és millor que no ens vegin.
Ara calla.
Escoltem què diuen.

- (148) RICHARD: – *Estigues tranquil John,*
perquè els homes de la Fletxa Negra no ens faran mal,
ni a tu, ni a mi.
Perquè ells volen matar Bennet, sir Oliver i sir Daniel.
I a nosaltres no ens faran res.
Però és millor que no ens vegin.
Per tant, ara calla,
i escoltem què diuen.

Les oracions subordinades

És obvi que la subordinació comporta un increment de les dificultats en la comprensió, ja que les relacions entre els mots esdevenen més complexes. El text adaptat les necessita perquè la simple successió d'oracions coordinades no permet comunicar el contínuum de fets que se succeixen.

Les **oracions substantives o completives** que hi ha a l'adaptació van precedides de verbs coneguts pels lectors en situacions orals comunicatives habituals: *dir* (149), *voler* (150), *saber* (151), *pensar* (152), *agradar* (153), *veure* (154), *sentir* (155) o *semblar* (156). Saben bé el significat d'aquests verbs i, per tant, entenen el contingut de l'oració subordinada que introdueixen, i la relacionen amb ell. Ara bé, sovint el verb ha d'anar necessàriament en subjuntiu (157) o condicional (158), i convé recórrer a suports contextuais que ajudin a la comprensió. Hi ha un sol ús de la conjunció *si* (159).

- (149) GUÀRDIA: – Sir Daniel diu que avui dormirà
a l'habitació de l'últim pis.
- (150) RICHARD: – Escolteu: comença una nova guerra.
Sir Daniel vol que tots els homes
vagin a la guerra.
- (151) JOANNA: – Però ja saps que no sóc una noia!
- (152) Van pensar que estaven a prop d'un poble.
- (153) JOANNA: – a mi no m'agrada que els homes matin.
- (154) Després va veure que venien molts guàrdies.
- (155) Va sentir que algú trucava a la porta.
- (156) RICHARD: – Sembla que tinguis dotze o tretze anys, no setze.
- (157) El duc va cridar cinquanta guàrdies,
i els va dir que anessin amb Richard.

Richard i els cinquanta guàrdies van sortir de Shoreby.
Anaven a cavall i portaven armes.

(158) L. FOXHAM: – Sí, Richard. Ja estic bé.
Et vaig dir que no em moriria,
i ja veus que estic viu.

(159) BENNET: – Doncs mira bé el bosc,
vigila si veus algú.

Les **oracions adjectives o de relatiu** són força freqüents, sobretot les introduïdes pel pronom *que* (160 i 161). També formen part de l'expressió comunicativa oral. L'antecedent és immediat, i al lector no li resulta massa difícil relacionar-lo, o potser ometen la lectura del pronom, ja que gràcies als altres mots més plens, obtenen igualment el significat. En qualsevol cas, cal aportar ajut del context. El relatiu *on* també és necessari en la narració. El lector ja sap que té un significat de lloc, i això li permet descobrir fàcilment el significat (162 i 163). De manera semblant ocorre amb relatiu de manera *com* (164)

(160) Llavors, Bennet va veure un home que corria pel bosc.

(161) Richard, que estava al costat de Joanna,
a dalt de l'arbre, li va dir a l'orella:

(162) Richard no sabia on estava Joanna.

(163) El van portar a la casa on vivia Ellis.

(164) RICHARD: – No em vol dir com va morir el meu pare.

Finalment, l'adaptació conté **oracions adverbials causals** (165 i 166) introduïdes per la conjunció *perquè*, coneguda en els primers contactes amb la llengua catalana, ja que va lligada a la forma habitual oral de la interrogació causal. Aquest tipus d'oració no ocasiona cap dificultat de comprensió, com tampoc les **finals**, que utilitzen la mateixa conjunció (167), o la preposició *per* (168). També el lector enten bé els dos termes de les oracions **condicionals** (169), precedides per la conjunció *si*, de la qual també coneixen el significat. Les subordinades **temporals** lligades a la conjunció *quan* (170 i 171), corresponen a la fórmula interrogativa temporal, que és interioritzada també en els primers contactes amb la llengua. No és tan freqüent l'ús oral de la conjunció *mentre* (172), però el text no deixa possibilitat a la confusió. El text només conté una oració **comparativa** (173) d'estructura més complexa, ja que apareixen dos termes,

cadascun introduït per una conjunció. Els lectors poden entendre-la correctament, ja que els mots *ser*, *bo*, *com* i *pare* formen part del lèxic conegut.

- (165) Li sortia molta sang de la cara,
perquè una fletxa li havia passat molt a prop d l'ull.
- (166) ALÍCIA: – I jo també estic molt contenta amb Richard,
perquè m'ha salvat.
- (167) SIR DANIEL: – La portaràs al castell,
perquè sir Oliver la llegeixi.
- (168) Va demanar un llit per dormir.
- (169) SIR DANIEL: – Si no em portes les 200 lliures la setmana que ve,
ja saps què et passarà.
- (170) Quan es van despertar, sortia el sol.
- (171) Ellis estarà molt content quan el vegi.
- (172) Mentre caminaven, Richard va dir a Joanna [...]
- (173) LORD FOXHAM: – Tu has de ser tan bo com el teu pare.

No hi ha, a l'adaptació, oracions **consecutives** introduïdes per conjunció. Sí que n'hi ha, dins el discurs narratiu o expressiu dels personatges, oracions enllaçades de manera consecutiva amb l'anterior (174). La pausa marcada pel punt substitueix el nexa, oferint de manera més simple la mateixa o aproximada informació, i exigint menor esforç lector. Podem veure, amb l'exemple, les relacions semàntiques entre les oracions (175). La narració no conté tampoc cap oració **concessiva**, tot i que l'adverbi *encara* hi és present en diverses ocasions. La idea que expressa una oració concessiva també pot ser comunicada de manera similar amb una adversativa, que resulta més clara a aquest lector. Per exemple els fragments (176 i 178) podrien haver estat redactats com a oracions concessives (177 i 179).

- (174) Els guàrdies de sir Daniel ja no podien guanyar la batalla.
Van marxar de Shoreby.
Havien perdut.
La batalla s'havia acabat.
- (175) *Els guàrdies de sir Daniel ja no podien guanyar la batalla.*
i, per tant, van marxar de Shoreby.
Havien perdut.
i, per tant, la batalla s'havia acabat.
- (176) Joanna va començar a plorar. Estava trista i enfadada.
Però va callar. No va dir res més.

- (177) *Joanna va començar a plorar. Encara que estava trista i enfadada, va callar. No va dir res més.*
- (178) *Les fletxes van tocar el seu cavall,
i el cavall va caure a terra,
però el guàrdia va seguir corrent, a peu.*
- (179) *Les fletxes van tocar el seu cavall.
I, encara que el cavall va caure a terra,
el guàrdia va seguir corrent, a peu.*

Les oracions interrogatives

L'oració interrogativa és molt abundant en l'adaptació, que en conté més de cent cinquanta. Les situacions comunicatives pròximes a la llengua oral que s'expressen a través dels diàlegs ocasionen aquesta presència freqüent i continuada. El lector es troba còmode amb aquest tipus d'oracions que dinamitzen les intervencions dels personatges, ja que coneix el signe convencional que les representa, estan ben contextualitzades, i són generalment de llargada breu, amb resposta que apareix en la intervenció del següent interlocutor (180 i 181). Més excepcionalment, la resposta queda a l'aire, interrompuda per l'acció sobtada que d'esdevé a continuació (182).

- (180) PAGESOS: – Què passa, Richard?
Per què toca la campana?
Richard va explicar-ho:
RICHARD: – Escolteu: comença una nova guerra. [...]
- (181) RICHARD: – [...] I tu, Alícia, què fas? Et quedes o vénis?
ALÍCIA: – Vinc amb tu, Richard!
- (182) BENNET: – Corre, Richard! Anem darrere de la casa.
Qui ha disparat aquesta fletxa?

-----pàgina 7-----

Bennet i Richard van amagar-se darrere de la casa.

Les oracions exclamatives

L'adaptació conté més de quatre-centes oracions exclamatives. Tampoc no comporten en el lector cap dificultat d'interpretació dels significats, i més aviat l'ajuden a observar visualment la intensitat de les expressions dels personatges, en contextos de sorpresa (183), èmfasi (184), desencant (185), ordre (186), advertiment (187), dolor (188)... Aquestes oracions també aporten un

major dinamisme als diàlegs, sense que el lector hagi d'abocar cap esforç afegit en la recerca de significats.

- (183) RICHARD: – Oh! Ara ho entenc!.
 Tu no ets un noi!
 Tu ets la Joanna!!!
- (184) JOANNA: – M'agrades molt, Richard!
- (185) RICHARD: – Aquí no hi ha cap porta!
- (186) SIR DANIEL: – Obre la porta ara mateix!
- (187) TENIM UNA FLETXA NEGRA
 PER A CADA HOME DOLENT!!!
- (188) APPELYARD: – La fletxa em fa molt mal!
 Aquesta fletxa m'ha matat!

La negació

L'expressió de situacions negatives és també abundant en les intervencions dels personatges, i també en la veu del narrador. El lector està ben familiaritzat amb l'ús oral de la negació, que al text sempre apareix en posició immediata-ment preverbal (189), de vegades amb el pronom feble necessàriament intercalat (190).

- (189) No veien res. Tot era fosc i negre.
- (190) BENNET: – No em coneixes?
 Sóc Bennet!

Les perífrasis verbals

La perífrasi d'obligació, freqüent en els usos comunicatius orals, també apareix sovint al text, en els diàlegs (191-193). En canvi, el text evita del tot la perífrasi de probabilitat, a causa de la seva complexitat. D'altres perífrasis no comporten especials dificultats per a la comprensió, i també són usades reiteradament: *estar* + gerundi (194 i 195), *seguir* + gerundi (196 i 197), *continuar* + gerundi (198), *poder* + infinitiu (199, 200), *voler* + infinitiu (201 i 202) i *saber* + infinitiu (203 i 204).

- (191) RICHARD: – John, si véns amb mi, has de callar.
- (192) ELLIS: – Hem de marxar lluny d'aquí! I de seguida!
- (193) JOANNA: – Ara hem d'anar a sopar.
- (194) Unes cadires i una taula estaven cremant.

- (195) Van veure que estava treballant al seu hort.
- (196) Richard va seguir menjant.
- (197) Richard i Joanna van seguir caminant.
- (198) Bennet va continuar parlant.
- (199) BENNET: – Appleyard no pot parlar!
- (200) ELLIS: – Pots estar tranquil, Richard!
- (201) RICHARD: – Jo vull saber com va morir el meu pare!
- (202) RICHARD: – On vols anar ara?
- (203) RICHARD: – John, ajuda'm! Jo no sé nedar! M'ofego!
- (204) RICHARD: – Qui sap conduir un vaixell pel mar?

La flexió nominal i verbal

El text manté la variabilitat pròpia de la flexió de gènere, nombre i persona pròpia de la llengua catalana, i habitual en la llengua oral. En canvi, restringeix l'ús dels temps verbals, pel que fa al futur (205 i 206), al pretèrit imperfecte de subjuntiu i al condicional (207 i 208), ja que els seus morfemes aporten informacions temporals que s'allunyen de la contingència en què succeeix l'acció que s'està narrant. En aquests casos, la presència d'un díctic temporal com *demà* (206) o el context donen suport per a la comprensió de les oracions.

- (205) L'HOMME: – No, no, senyor! No em matis.
Demanaré diners als meus amics,
 I et donaré 200 lliures.
- (206) RICHARD: – Demà, a les nou de la nit,
 els teus guàrdies i els meus homes
pujarem en un vaixell molt gran.
 I atacarem la casa de la platja.
- (207) RICHARD: – Si fossis una noia, series molt bonica, John!
Series una noia preciosa!
- (208) El duc va cridar cinquanta guàrdies,
 i els va dir que anessin amb Richard.

ORGANITZACIÓ DEL TEXT. PRINCIPIS I TÈCNIQUES

Adaptar a *lectura fàcil* un text narratiu de llargues dimensions, com la novel·la *La Fletxa Negra*, requereix seleccionar els episodis que hi constaran, els personatges que hi intervindran, els espais on se situarà l'acció i, posteriorment, reorganitzar el seu contingut, pensant en els interessos i les capacitats del lector destinatari. Convé efectuar aquestes tasques abans d'iniciar pròpiament la redacció del text. O, si més no, mentre es redacta la primera versió provisional és imprescindible tenir en compte tots aquests aspectes sobre el contingut.

Tractant-se d'un lector no prou competent, que ha de posar molt esforç en l'activitat lectora, cal construir un text que li resulti no sols accessible, atenent les seves capacitats, sinó també ha de motivar-lo a continuar llegint. La història ha de ser engrescadora, amb dosis de suspens i intriga, i remarcant els aspectes que poden resultar més pròxims o interessants al lector destinatari. Els personatges han d'estar molt definits, i han de ser poc complexos. Els espais, quants menys n'hi hagi, millor.

En tot cas, convé pensar en un lector que, mentre llegeix la narració, va veient de manera consecutiva les imatges de l'acció com si es tractés d'una pel·lícula. Tot el que passa, o quasi tot, ha d'estar explicat i explicitat en el text. Pas a pas, de manera ordenada, consecutiva i cronològica. Una darrera l'altra. Convé no pressuposar que el lector dedueix els passos intermedis.

La situació temporal i espacial

L'adaptació de *La Fletxa Negra* s'inicia exposant al lector les coordenades espacials i temporals en què succeeixen els fets que s'hi narren (209 i 211), i l'informa sobre les principals característiques històriques, comparant elements propis de l'actualitat amb el temps medieval, en què succeeix l'acció (210), per tal que pugui imaginar l'ambient i la manera de viure dels personatges, i l'acció que s'anirà desenvolupant. També s'adreça directament al lector, indicant-li el nom del personatge central i el títol de la novel·la (212).

(209) Ara fa més de 500 anys.
Era l'any 1460.
A Anglaterra.

- (210) No hi havia electricitat.
Ni televisió, ni ràdio, ni telèfon, ni mp3...
No hi havia cotxes, ni motos, ni bicicletes.
- (211) Els homes i les dones treballaven de pagès,
al camp i al bosc.
Vivien en pobles petits, al costat d'un castell.
- Als castells hi vivien senyors molt rics,
amb la seva família.
Els pobles, els camps i els boscos eren del senyor.
- Els homes i les dones
havien de fer les coses que el senyor volia.
- (212) Ara tu comences a llegir una novel·la,
que es diu "La Fletxa Negra".
- Aquesta novel·la explica les aventures,
d'un noi que es diu Richard.
Tu llegiràs les coses que li passen a Richard.

De seguida el text exposa la intriga inicial (213), a diferència de la novel·la original, on prèviament el narrador ha ofert una extensa i detallada descripció del poble de Tunstall i les seves rodalies. L'adaptació sacrifica aquesta informació, com moltes d'altres al llarg del llibre, que serien incomprensibles i feixugues en aquest lector. Només fa una brevíssima descripció d'alguns detalls, perquè pugui imaginar-se l'ambient en què succeirà l'acció (214). A partir d'aquí, cada vegada que els fets es traslladen a un nou indret, se'n fa una referència ben explícita, i també queda consignat explícitament el pas del temps (215-220).

- (213) Un dia a la tarda, al final de la primavera,
al poble de Tunstall,
la campana del castell va tocar:
- CAMPANA: – Nang! Nang! Nang! Nang! Nang!...
- Va tocar més de deu minuts.
- (214) Tunstall era un poble petit,
tenia només quaranta cases de fusta.
- El pont tenia un riu a sota i un camí a sobre.
El camí anava al castell de Tunstall.
Sir Daniel vivia al castell de Tunstall.
Sir Daniel era el senyor d'aquell castell.
- (215) Bennet i Richard volien parlar amb Appleyard,
i van anar a casa seva.

- Quan van arribar a casa d'Appleyard,
van veure que estava treballant al seu hort.
- (216) Sir Daniel estava fora de Tunstall,
en una casa, a la muntanya.
Era de nit. Ja eren les dues de la matinada.
Feia fred.
Sir Daniel estava assegut en una cadira,
al menjador de la casa, a prop del foc.
- (217) Van estar caminant mitja hora.
Richard portava Joanna sobre les espatlles.
- (218) Richard i Joanna estaven dalt de l'arbre.
Eren les dotze del migdia
i feia una mica de calor.
- (219) Van passar els dies i les setmanes.
Va passar la primavera, l'estiu i la tardor.
Va arribar l'hivern. Era el mes de gener.
- (220) Eren les sis del matí,
El sol ja havia sortit.
Richard anava pel bosc.
Caminava cap al castell de Tunstall,
sobre el seu cavall.

L'adaptació simplifica i redueix els indrets on transcorre la narració, per tal que el lector pugui situar-se millor en l'espai fictici, mentre manté quasi intacte el temps en els dos períodes de la novel·la: sis dies d'un mes de maig i la primera setmana del següent gener.

Els personatges

Com el protagonista, tots els altres personatges apareixen molt simplificats a l'adaptació. Les condicions lingüístiques de la redacció exigeixen unes limitacions en l'extensió del text, que impedeixen mostrar la riquesa de matisos de cada personatge. De sir Daniel destaco la seva dolenteria, situant-lo com a clar antagonista, però evitant els seus trets irònics i sorneguers, que podrien fer-lo aparèixer com a relativament simpàtic davant del lector. Joanna (i John) només es manifesta en les seves relacions amb Richard, sense cap altre tret de caràcter. Sir Oliver queda reduït a fidel servidor de sir Daniel, sense esmentar que sigui capellà, ni el seu apreci per Richard. Tampoc Bennet té aquest benefici, tot i que en la novel·la apareix dues vegades aconsellant el noi de malfiar-se de sir Daniel i sir Oliver. Alícia apareix com a amiga de Joanna, que l'ajuda, però que també provoca Richard, intentant de festejar-lo. A l'adaptació només apa-

reixen, i molt breument, quatre personatges més: Appleyard, que és la primera víctima de la Fletxa Negra i, amb el seu assassinat, es desencadena la trama; Ellis, cap de la colla, que finalment mata sir Daniel; lord Foxham, oncle de Joanna, el qual participa, al costat de Richard, en l'aventura del vaixell; Lawless, home de la Fletxa Negra, que pilota el vaixell i després acompanya Richard disfressats de monjos; lord Shoreby, l'amic de sir Daniel, que és assassinat en la mateixa cerimònia del seu frustrat casament amb Joanna; lord Risingham, que ajuda Richard a desempellegar-se de sir Daniel després de l'assassinat de lord Shoreby; finalment, el duc de Gloucester, que comanda les tropes que ataquen el poble de Shoreby, i ajuda el protagonista en el tram final de la novel·la.

Dels més de vint-i-cinc personatges de la novel·la, només aquests onze són presents a l'adaptació, perquè tenen una relació directa amb la trama principal, i van acompanyant les diverses aventures del protagonista. Alguns dels altres personatges intervenen molt puntualment. Llavors ho fan amb noms genèrics com *una dona, un home, un guàrdia, una noia, un home de la Fletxa Negra, la gent...* Fins i tot, els esmentats Lawless i lord Risingham no apareixen amb els seus noms propis, per tal d'evitar-ne al lector un inventari excessiu. Al text adaptat, Lawless és *un home de la Fletxa Negra* i lord Risingham *un senyor important*.

L'acció

L'adaptació ha eliminat aquells ingredients de la novel·la més complexos d'entendre, evitant així que esdevingui un text feixuc per a aquest lector. Richard és, com a la novel·la original, el protagonista de tota l'acció. Però, així com en la novel·la, seguint un procés iniciàtic, és finalment armat cavaller pel futur rei, aquí el fil narratiu se centra exclusivament en les seves aventures al costat de Joanna, des del moment que la coneix fins que descobreix que és una noia, i el seu afany posterior per casar-s'hi. En aquest camí d'intrigues, topa amb sir Daniel, el seu tutor, que queda dibuixat com a manifestament antagonista, el qual esdevé el seu enemic declarat, quan sap que vol matar-lo a ell com havia matat el seu pare. Al costat de la colla de la Fletxa Negra, lluita per alliberar Joanna de les seves mans. El destí de sir Daniel, de Richard i de Joanna guien l'interès del lector fins al final del llibre. L'adaptació utilitza aquesta

línia argumental central, incorporant-hi diversos elements adjacents de la novel·la que ajuden a mantenir l'atenció i l'interès del lector, mentre expliquen els fets que ocorren al protagonista.

L'adaptació conserva el rerefons bèl·lic, sense esmentar però els bàndols de la Guerra de les Dues Roses, per la qual l'adaptació passa de puntetes: sintetitza els tres capítols que ocupa a la novel·la la fictícia batalla de Shoreby en dues o tres pàgines, on són mostrats breument els horrors de la guerra i el paisatge posterior a la batalla. A més d'evitar els detalls cruentos que Stevenson col·loca dins els episodis bèl·lics, l'adaptació tampoc no inclou altres moments que denoten violència i crueltat, força presents al text. Només hi conserva els estrictament necessaris per mantenir la coherència de la trama, com les morts d'Appleyard, Bennet i sir Daniel. També manté una única escena de les diverses en què el protagonista manifesta actituds de violència, i queda justificada per una dubtosa defensa pròpia.

Aquest quadre mostra sintèticament la relació entre les dimensions de la novel·la i l'adaptació. Pot observar-se, per exemple, com l'adaptació dedica quasi una cinquena part d'extensió al pròleg, on es desencadena la trama, o com s'expandeix el capítol "*Nit als boscos: Nick i Joanna*", en què es retroben els dos protagonistes. De manera contrària, els capítols de contingut més violent, dedicats a la *batalla de Shoreby* o el titulat "*Lluita en la nit*", s'han abreujat considerablement.

CAPÍTOLS DE LA NOVEL·LA ORIGINAL		Pàgines de l'adaptació
PRÒLEG - John Tot-ho-arregla		1 a 13
LLIBRE I - Els dos nois		
CAPÍTOL I	De bon matí a Kettley	14 a 20
CAPÍTOL II	Al pantà	
CAPÍTOL III	La barca del pantà	23 a 25
CAPÍTOL IV	La colla del bosc	26 i 27
CAPÍTOL V	"Sanguinari com un caçador"	28 a 30
CAPÍTOL VI	Al final del dia	31 i 32
CAPÍTOL VII	L'encaputxat	33 a 36
LLIBRE II - El castell		
CAPÍTOL I	Dick fa preguntes	37
CAPÍTOL II	Els dos juraments	37 a 39
CAPÍTOL III	L'habitació de sobre la capella	39 a 42
CAPÍTOL IV	El passadís	42 a 44
CAPÍTOL V	Com Dick canvia de bàndol	44 a 47

LLIBRE III - Lord Foxham		
CAPÍTOL I	La casa de la platja	48
CAPÍTOL II	Lluita a la nit	Cap
CAPÍTOL III	La creu de pedra al camí	48 i 49
CAPÍTOL IV	El vaixell <i>Bona esperança</i>	50 a 54
CAPÍTOL V	El vaixell <i>Bona esperança</i> -continuació	
CAPÍTOL VI	El vaixell <i>Bona esperança</i> -conclusió	
LLIBRE IV - La disfressa		
CAPÍTOL I	L'amagatall	55 i 56
CAPÍTOL II	A casa dels meus enemics	56 i 57
CAPÍTOL III	L'espia mort	58
CAPÍTOL IV	A dins de l'església	59 a 61
CAPÍTOL V	El comte de Risingham	62
CAPÍTOL VI	Arblaster torna	Cap
LLIBRE V - El geperut		
CAPÍTOL I	La trompeta sorollosa	63
CAPÍTOL II	La batalla de Shoreby	64 i 65
CAPÍTOL III	La batalla de Shoreby -conclusió	
CAPÍTOL IV	El saqueig de Shoreby	66 a 68
CAPÍTOL V	Nit als boscos: Alícia Risingham	69 i 70
CAPÍTOL VI	Nit als boscos: Dick i Joanna	71 a 75
CAPÍTOL VII	La revenja de Dick	76 i 77
CAPÍTOL VIII	Conclusió	78

Alguns principis i algunes tècniques

Les dades obtingudes de l'elaboració interactiva d'aquesta adaptació de *La Fletxa Negra* permeten definir alguns principis d'estil i organització del text, que sorgeixen de les propostes de la *lectura fàcil*, i que han estat ratificades, matisades i incrementades, gràcies a l'experimentació amb els alumnes. Aquests principis han guiat la versió definitiva del text.

CADA PÀGINA, UN EPISODI

L'adaptació presenta una escena o una acció amb sentit complet a cada pàgina, incorporant algun element de suspens al final, per tal que el lector trobi interessant prosseguir la lectura a la pàgina següent. Aquest format regular manté uniformitat i dóna ritme a la lectura continuada del text, com el format clàssic del còmic, que considera cada pàgina com un episodi amb sentit narratiu propi. Cada pàgina tanca un moment i n'obre un altre. Té un acabament no del tot complet, que anima el lector a seguir llegint. Aquesta tècnica permet la fragmentació ordenada i organitzada de la narració, i és un suport per a aquests lectors, ja que els prepara per la recerca d'informació en un espai delimitat. Sa-

ben que llegint la pàgina següent, coneixeran com continua el que han llegit abans, i saben que hi llegiran alguna cosa amb sentit propi.

L'adaptació utilitza aquesta tècnica en totes les seves pàgines, construint situacions prèvies de suspens en l'aparició inicial i presentació d'alguns personatges (221), o en la lectura de l'escrit de la Fletxa Negra que Richard veu enganxat a la porta de l'església (222), o en l'efecte que causaran les paraules irades de sir Daniel (223), o les paraules ansioses de Joanna (224). De manera més habitual, el final de cada pàgina deixa a mitges una acció que necessàriament ha de continuar amb una altra (225-230), provocant en el lector l'interès de passar la pàgina per saber-ne l'acabament.

(221) Aleshores, van sentir un altre cavall.

(222) RICHARD: – Mireu. Hi ha un paper enganxat
a la porta de l'església!

Sir Oliver va dir a Richard:

SIR OLIVER: – Agafa el paper, Richard.
Llegeix què hi diu!

Richard va agafar el paper de la porta
i el va llegir.

(223) SIR DANIEL: – El teu pare va morir a prop del castell.
No t'explico res més.
T'ho explicaré quan siguis més gran.
Ara tinc problemes importants!
Calla!

(224) JOANNA: – Tinc por, Richard!
Són els guàrdies de sir Daniel,
que toquen la trompeta.
Segur que em busquen.
Estan molt a prop!
Ajuda'm, Richard! No em deixis sol!

(225) RICHARD: – Corre, John! Marxem de pressa!
JOANNA: – Anem al bosc. Ens amagarem al bosc!

(226) Richard i Joanna van seguir caminant cap al castell.

(227) En aquell moment, va sentir que algú trucava a la porta.
Picava molt fluix:

JOANNA: – Ei, Richard, sóc jo! Obre la porta!
Era Joanna.

(228) Richard i Joanna van empènyer la porta de ferro,
amb molta força.
Richard va ordenar als homes de la Fletxa Negra:

RICHARD: – Dispareu les fletxes contra els guàrdies!

- (229) A les deu del matí,
van arribar a les primeres cases del poble,
i es van quedar quiets allà.
- (230) Richard va parar, i va baixar del cavall.
Al davant, hi havia dos camins.

Els començaments de cada pàgina situen de manera explícita l'escena o l'acció que s'hi narrarà (231-233), repetint de vegades la darrera acció de la pàgina anterior, per recordar-la al lector (234-236).

- (231) Richard i Joanna van posar-se a caminar.
Després de dues hores d'anar per camps i boscos,
van pujar una petita muntanya.
- (232) A la tarda, els dos nois van arribar al castell de Tunstall.
A la porta hi havia sir Daniel i sir Oliver.
- (233) Lord Foxham era en una habitació del vaixell.
Estava al llit. Tenia la cara molt blanca.
- (234) L'home va marxar, amb molta por.

-----**pàgina 16**-----

Quan l'home va sortir del menjador,
el noi de dotze o tretze anys encara estava a terra.

- (235) De seguida Richard va atrapar la noia,
i ella va caure a terra.

-----**pàgina 29**-----

Joanna estava a terra.
Richard li va agafar la ballesta.
Estava molt enfadat amb Joanna.

- (236) Llavors, uns homes van tocar trompetes.

-----**pàgina 60**-----

Quan van sentir les trompetes,
tota la gent va aixecar-se.

ACCIONS ORDENADES I EXPLÍCITES

Convé que el text expressi les accions en l'ordre que es produeixen, evitant de fer salts endavant o enrere. És millor detallar els passos intermedis, que habitualment no s'esmentarien, per tal que el lector pugui imaginar-se, pas a pas, imatge a imatge, els fets que van succeint (237), o que els personatges manifesten (238).

- (237) Aleshores, Joanna va anar a la porta
i va sortir del menjador.
No va fer soroll,
i sir Daniel no va veure com marxava,
perquè estava escrivint la carta.

Al cap de mitja hora,
sir Daniel va acabar d'escriure la carta.
La va donar a Richard,
i li va ordenar que la portés a sir Oliver, al castell.

Richard va sortir de la casa. Encara era de nit.
Va pujar al seu cavall,
i se'n va anar cap al castell,
amb la carta a la butxaca.

- (238) RICHARD: – Joanna. Ara sortirem per aquesta finestra.
Mira: tiro la corda a fora,
i baixarem per la paret de fora del castell.
JOANNA: – És molt alt. Jo no puc baixar per la corda!
No tinc força!
RICHARD: – Sí, Joanna. Jo t'ajudo! Baixa per la corda!
JOANNA: – No, Richard. Tinc por de caure.
Surt tu per la finestra,
i baixa primer, sisplau!
Després baixaré jo.
RICHARD: – Aguanta'm la ballesta, Joanna.

EXPLICITACIÓ DELS SUBJECTES I OBJECTES DE LES ACCIONS

Convé suposar que el lector destinatari encara no disposa de prou competència per saber atribuir el referent pronominal d'un subjecte o d'un objecte verbal, i en algunes ocasions la seva el·lisió. Per això agraeix que s'explicitin repetidament els noms dels personatges que realitzen les accions (239), o l' objecte (240), o els personatges de qui es parla (241). He comprovat com a aquest lector no li resulta gens feixuga aquesta reiteració. Al contrari: es troba més segur en la comprensió del text. Si els personatges que executen les accions o als quals s'hi refereix romanen indeterminats o indefinits, el lector, en la seva recerca de significats, atribuirà aquestes accions a qualsevol personatge present a l'escena, i no forçosament al que correspon pròpiament.

- (239) A Richard no li van agradar gens
les paraules de sir Daniel.

Ara Richard estava molt enfadat.
Sir Daniel sabia moltes coses,
i no volia explicar-les a Richard.
Això no li agradava.

Sir Daniel també estava enfadat,
perquè Richard li feia aquella pregunta.

Sir Daniel no volia parlar d'això,
no volia explicar a Richard
com havia mort el seu pare

(240) RICHARD: – Què dius, John?

Tots dos anem al castell,
és clar que et veuré.
Tu també estaràs al castell.
El castell és la meua casa,
i tu també podràs viure-hi. Som amics!

(241) UN HOME: – Saps qui és?

L'ALTRE: – Sí! És Richard!

Té mal a la cama!

L'ALTRE: – Està dormint.

Portem-lo a la casa d'Ellis.
Ellis estarà molt content quan el vegi.
Ellis era molt amic del pare de Richard.

PRESÈNCIA CONSTANT DE MARCADORS TEMPORALS I ESPACIALS

El text ofereix continuadament díctics i marcadors temporals i espacials que ajuden el lector a mantenir la referència sobre on i quan s'està esdevenint l'acció, i permeten que pugui seguir millor el fil narratiu (242 i 243). Vegeu també (216-220).

(242) Richard i Joanna van seguir caminant.

Ella anava sobre el cavall, i ell anava al costat.

Van passar dues hores caminant,
i van arribar al riu.

Al costat del riu hi havia barques i una casa petita.

A la porta de la casa, hi havia un home.

(243) SIR DANIEL: – A dins d'aquesta casa hi ha la Joanna.

Ara entrarem a la casa i la coneixeràs.

Tu et casaràs amb Joanna aquesta setmana.

EL DIÀLEG, UN RECURS VERSÀTIL

En aquest format teatral, el diàleg ja no resulta gens complex per a aquest lector, el qual pot seguir sense dificultats les converses dels personatges i l'expressió dels seus pensaments, identificant fàcilment l'autor de cada intervenció. Els diàlegs aporten major dinamisme a la narració, i el lector pot imaginar l'escena com si es tractés d'una peça teatral. El narrador li explica què passa, i els personatges parlen. La lectura esdevé més comprensible.

L'adaptació aprofita àmpliament el recurs del diàleg. En totes les pàgines hi ha, pel cap baix, la intervenció verbal d'un personatge; i fins n'hi ha algunes en què gairebé totes les línies són ocupades per les seves veus. Ja he exposat com el diàleg és utilitzat per explicar succintament què és la lepra (88), un terme que la novel·la original dóna per prou conegut, i no s'entreté gens a explicar-lo. Com tampoc diu què li passa a una persona cega. L'adaptació fa que sigui un personatge qui ho explica breument (244). Així doncs, en força ocasions els personatges expressen fets o pensaments que en la novel·la són exposats pel narrador (245-247). Fins i tot, algunes vegades el text incorpora diàlegs inexistents a la novel·la, però que resumeixen accions o fets que s'hi narren (248 i 249). El format també és aprofitat per fer més explícit, a través del so onomatopèic, el repic de la campana (250).

(244) RICHARD: – Tranquil. Aquest home no ens veu.
Els seus ulls no veuen res. És cec.
Porta el bastó perquè és cec.

(245) A la tarda, els dos nois van arribar al castell de Tunstall.
A la porta hi havia sir Daniel i sir Oliver.
Sir Daniel va dir a Richard:

SIR DANIEL: – Richard, vine! Ara parlarem amb tu.

(246) Els homes van arribar a la casa d'Ellis,
i li van dir:

HOMES – Hola, Ellis! Et portem Richard.
L'hem trobat al bosc, al costat d'un camí.
Estava dormint a terra i té mal a la cama.

ELLIS: – Deixeu-lo aquí al llit.
Quan es desperti, jo parlaré amb ell.

(247) Richard va pensar:

RICHARD: – Lord Shoreby es casarà amb Joanna?
No pot ser! Jo no ho vull!
Joanna es casarà amb mi!!

(248) El vaixell també es movia molt.
L'home que conduïa el vaixell va dir:

L'HOME: – Vigileu! Hi ha una tempesta!!!

(249) El duc va cridar als seus guàrdies:

EL DUC: – Ara entrarem al poble.
Prepareu-vos per atacar!

(250) La campana del castell va tocar:

CAMPANA: – Nang! Nang! Nang! Nang! Nang!...

ACOMPANYAMENT EN LA LECTURA

Ja he descrit el destinatari de l'adaptació: un alumne d'ESO de llengua no romànica, amb dos o tres anys en contacte amb la llengua catalana, amb competència oral pròxima al nivell Bàsic A2 establert pel *Marc Europeu Comú de Referència* (Consell d'Europa, 2002), i coneixement de l'alfabet llatí. Ara bé, hi ha nois i noies que, tot i haver conviscut amb la llengua catalana durant aquest temps, no disposen de competència lingüística suficient per llegir de manera autònoma i comprensiva el text. Aquestes persones necessiten una altra persona que les acompanyi en la lectura. Pot ser un professor, però també algun company. També pot fer-se la lectura en grup, amb el guiatge i l'ajuda d'un professor. En aquest acompanyament, és bo proposar i reforçar estratègies, com la relectura i la deducció de significats a partir del context, que ajuden a trobar les informacions que permeten entendre'l.

Per a tots els lectors, però sobretot per als menys autònoms, és convenient disposar d'imatges d'alguns objectes propis de l'ambient de la narració, tal com he indicat en l'apartat referit als noms. Aquestes imatges poden obtenir-se directament a través de l'aplicació *Google Images*, mitjà que he utilitzat per extreure'n la selecció que hi ha a l'annex 2.

Coneixements previs a la lectura

La lectura d'aquesta adaptació pressuposa que el lector té informació sobre dues qüestions que poden semblar trivials, però que he comprovat que no tots els destinataris coneixen. Per a alguns, és la primera vegada que obtenen significats a partir d'un text narratiu de ficció de dimensions superiors a una pàgina. Fins i tot en la pròpia llengua. Per això, convé assegurar-se que el lector disposa d'aquests coneixements previs i, en cas contrari, oferir-los-els:

- a) La narració que llegirà es refereix a fets ficticis, encara que estiguin emmarcats dins un període històric. Pot anar bé utilitzar l'analogia de les pel·lícules, dels dibuixos animats o dels contes infantils.
- b) El lector trobarà en el text signes d'interrogació i d'exclamació, així com alguns codis de representació de les exclamacions i onomatopeies. Cal que en sàpiga el significat.

Les dues informacions es transmeten en pocs minuts, i convé que en el moment de proposar la lectura del text, el professor o l'acompanyant confirmi que el lector les coneix.

Vers l'autonomia lectora

L'acompanyament o la lectura compartida amb altres alumnes esdevé imprescindible en els lectors encara no prou competents, ja que els ajuda a assegurar la comprensió, emplenant les possibles llacunes que van apareixent i evitant confusions que es puguin crear. La presència del professor o acompanyant pot assegurar una millor comprensió del text, ja que aquest lector pot cometre fàcilment errors que poden tenir causes de diversa índole, entre les quals remarco aquestes:

- Confusió en la decodificació d'alguns mots.
- Atribució errònia d'accions a personatges.
- Excés de velocitat en la lectura, sense que es produeixi comprensió.
- Dificultats d'atenció o concentració en el lector.
- Actitud de resposta del lector davant les dificultats de comprensió del text.
- Dificultats d'entendre l'ambient i el context general en què succeeix l'acció.

Per tal de comprendre el text de l'adaptació, el lector ha d'esforçar-se a llegir-lo de manera autònoma, amb una lectura interior, silenciosa i individual. Si l'activitat és grupal, se li pot demanar que el torni a llegir després en veu alta. Per comprovar i garantir que el lector va seguint el fil narratiu, convé que expressi, amb les seves paraules, el que ha comprès. Per ajudar-lo en la seva explicació, va bé establir una conversa amb ell sobre el text llegit, tenint-lo al davant. Si li costa expressar-se, se'l pot ajudar iniciant oracions, tal com estan al text, perquè les acabi, o preguntant-li què va passar després o què va contestar un determinat personatge a la pregunta d'un altre. Seguint aquesta dinàmica interactiva, l'acompanyant pot adonar-se de les confusions o llacunes sorgides durant la lectura, i simultàniament pot ajudar-lo en l'adquisició dels significats que li permetin el correcte seguiment.

Vegem-ho, de manera exemplificada, en la transcripció de la conversa posterior a la lectura de la pàgina 57 de l'adaptació, amb els dos primers lectors. Un i altre mantenen una interacció ben diferent amb mi, perquè també em vaig adaptar a la forma amb què es trobaven més còmodes per explicar el que havien llegit. Mentre el primer (251) prefereix respondre les preguntes que jo li faig, seguint fil per randa el text, a l'altre li agrada més expressar un resum del contingut (252). Tots dos demostren una correcta comprensió global, que els permet seguir el fil narratiu i prosseguir la seva lectura.

(251) (*Acompanyant*): Com es deia l'altra noia?

(*Lector*): **Alícia.**

I què era?

Era amiga seva.

Amiga de...

De la Joanna.

La coneixia, Richard?

No.

Des de quan la Joanna no veia Alícia?

Sis mesos.

Què és el primer que li diu la Joanna? Està preocupada? Perquè?

Que tenia molts ganes de veure-la.

I quina notícia li dóna? Demà, què passarà?

Que demà es casarà amb l'home este ...

I Richard li diu que...

Li diu que... es casarà amb mi!

I com ho faran?

No ho sé.

No sabem què passarà, no? Tu ets la noia més...

Més agradable...

Més... bonica. D'on?

D'Anglaterra.

A ella li va agradar molt...

Aquelles paraules que va sentir.

Què feia mentrestant l'Alícia?

Estava ahí. Callava, escoltant i mirava.

Joana el va presentar: és molt amiga meua i li va donar les gràcies, per què?

Perquè l'ha ajudat para... Ella l'ha vist a Richard, i la Joana no sabia que Richard està en la casa. I se'n va la noia, l'Alícia, para dir-le a Joana que Richard està allí.

Com et sembla que Alícia va conèixer de seguida que era Richard? Perquè no li diu en cap moment...

Porque la Joana ja ha hablat de Richard amb ella.

Però, si no el coneixia... No l'havia vist mai... Com és que s'ho va pensar?

Como que no es el guàrdia del sir Daniel, i la primera vez que la ve, i lo ve com el bigote pintat...

I llavors tots tres es van quedar en aquella habitació fins que va arribar l'hora de...

Escoltar, noies... Al menjador a sopar...

Perquè era ja la...

Ha llegat la hora de sopar.

Era la...

Era la nit.

I van anar a sopar. I mentrestant, el noi què va fer?

No. Va pensar.

Per què no va anar a sopar?

Perquè sir Daniel le va a matar!

(252) (*Lector*): Noia es diu Alícia. Alícia porta lo dice: “Vine aquí”. A Richard: “Abre la puerta”, i Joanna lo dice: “Ai! Hola Richard”. I ell: “Hola Joanna!!! (*amb forta entonació*) “Sir Daniel quiere yo casar lord Shoreby”. Richard lo dice: “No, tu e casar a mi”. Però Joanna también lo dice: “Yo em vull casa a mi (*sic!*). Però sir Daniel lo dice yo casar lord Shoreby”. P[a]raula dice: “Ta ta ta ta ta... Què passa, què tal estáis? Bien...” Llavors Joanna lo dice: “Alicia molt amics a mi”. I ahora està molt tarde, i Alícia i Joanna i Richard està hablando a les vuit amb ... I ahora unes dones gritaban: “Noies, ara ya pots sopar”. I ell va a sopar. I pregunta: “I tu què fas?” I el lo dice: “Yo quedo aquí!”.

7

EXEMPLES D'ENUNCIATS DE *LECTURA FÀCIL* D'EXERCICIS I ACTIVITATS ESCOLARS

ELS TEXTOS DE *LECTURA FÀCIL* EN LES ACTIVITATS ESCOLARS

El procés d'adaptació de “La Fletxa Negra”, basat en l'experimentació de la seva lectura amb alumnat nouvingut, m'anima a proposar alguns suggeriments sobre les característiques que haurien de tenir els textos curriculars adreçats a aquestes persones. La guia per redactar textos de *lectura fàcil*, que precedeix aquest apartat, dedica bona part del seu contingut a analitzar el text de la novel·la adaptada. Aquesta guia justifica les decisions preses, atenent les necessitats d'accés a la comprensió lectora manifestades pels nois i noies nouvinguts recents, de procedència magribina i xinesa.

Tot i tractar-se de l'adaptació d'un text narratiu, considero que les característiques formals i lingüístiques de l'adaptació també poden tenir aplicació en els textos expositius i instructius, habitualment presents en els materials curriculars escrits. Per aquest motiu, presento alguns suggeriments per a la redacció de problemes matemàtics, que es desprenen de les conclusions de l'experimentació.

Els problemes de *lectura fàcil* permeten als nois i noies nouvinguts recents, que es troben dins el procés d'aprenentatge del català, l'accés a la comprensió autònoma dels mateixos problemes matemàtics que intenten resoldre els seus companys. Acompanyo els suggeriments d'un seguit d'exemples, on pot observar-se el redactat original i la seva adaptació a *lectura fàcil*.

En aquest apartat, agraeixo especialment la col·laboració personal de la professora Àngels Closa, que m'ha ofert enunciats de problemes utilitzats habitualment a les seves classes de 1r d'ESO, així com les facilitats donades pel grup Minotaure, quant a l'ús del seu material “L'Odissea matemàtica” (Grup Minotaure, 2005).

SUGGERIMENTS PER A LA REDACCIÓ D'ENUNCIATS DE PROBLEMES MATEMÀTICS DE *LECTURA FÀCIL*

1. Concretar i situar els fets en un temps, un espai i uns personatges clars i definits. Evitar l'explicació de fets impersonals.
2. Consignar i explicitar totes les dades necessàries per entendre la situació que el problema planteja. No donar-ne cap per sobreentesa.
3. Construir una història que permeti al lector imaginar mentalment les situacions i les dades que explica el problema.
4. Fragmentar la història en etapes breus i diferenciades. Encadenar ordenadament els fets, sense obviar-ne cap.
5. Exposar les dades de manera ordenada, tant en el temps que es produeixen, com en la lògica dels fets.
6. Ubicar preferiblement les històries en el passat, o en el present, o en trànsit des del passat al present. Si cal utilitzar el futur, delimitar-lo tant com sigui possible.
7. Expressar les dades i les situacions amb oracions simples coordinades o juxtaposades. Transformar, si és possible, les oracions subordinades en una seqüència ordenada d'oracions simples.
8. Evitar el subjecte el·lìdit o un pronom que el substitueixi. Repetir-lo, si cal, en cada oració. L'absència del subjecte pot ocasionar confusió al lector.
9. Organitzar el text en paràgrafs, quan ocupa més de quatre o cinc línies.
10. Utilitzar els termes matemàtics que calguin, sense restriccions. Convé pressuposar que el lector coneix el seu significat perquè ha estat explicat prèviament. Precisament, el seu ús en contextos significatius és la forma més eficaç de familiaritzar-s'hi i aprendre'ls.
11. Subratllar els noms propis de persona i de lloc, per tal que el lector no hi busqui significat. Acompanyar-los d'un context que els permeti deduir si es tracta de persones o llocs.

EXEMPLES DE PROBLEMES MATEMÀTICS, DE LECTURA FÀCIL

A. ENUNCIATS UTILITZATS A LA CLASSE DE MATEMÀTIQUES DE 1R ESO, PER LA PROFESSORA ÀNGELS CLOSA

1. *Quants habitants té una població, si sabem que els menors de 15 anys són 600, i representen el 3 % del total?*

En un poble hi viuen 600 persones menors de 15 anys.
Les persones menors de 15 anys són el 3 % del poble.
Quantes persones viuen al poble?

oooooooooooooooooooooooooooo

2. *Un ciclista vol fer un recorregut de 75 Km en dos dies. Quants quilòmetres ha recorregut avui, si ja ha fet $\frac{3}{5}$ del total de l'itinerari? Quants quilòmetres li queden per acabar?*

Un ciclista vol recórrer 75 Km durant dos dies.
El ciclista avui ha fet els $\frac{3}{5}$ de tot el camí.

Quants quilòmetres el ciclista ha fet avui?
Quants quilòmetres li falten per arribar al final del camí?

oooooooooooooooooooooooooooo

3. *El Marc té 50 €, i ha gastat 20 €. Quina fracció li queda del que tenia?*

El Marc té 50 €.
i avui ha gastat 20 €.
Quina fracció dels 50 € ara té el Marc?

oooooooooooooooooooooooooooo

4. *Sortint de fàbrica, un portàtil val 710 €. Aplicant el 16 % d'IVA. Quant valdrà finalment? (IVA: Impost de Valor Afegit).*

Un portàtil sense IVA val 710 €.
L'IVA dels ordinadors és del 16 %.
Quant val aquest portàtil amb l'IVA inclòs?

oooooooooooooooooooooooooooo

5. *Ahir, a les 9 del matí, la temperatura era de 15°C. Al migdia, havia pujat 6°C, a les cinc de la tarda marcava 3°C més, a les deu de la nit havia baixat 7°C, i a les dotze de la nit encara havia baixat 4°C més. Quina temperatura marcava el termòmetre a la mitjanit?*

La temperatura d'ahir, a les nou del matí, era de 15 °C.
Al migdia, la temperatura va pujar 6 °C.
A les cinc de la tarda va pujar 3 °C més.
A les deu de la nit va baixar 7 °C.
I a les dotze de la nit va baixar encara 4 °C.

Quina temperatura hi havia a les dotze de la nit?

000000000000000000000000000000

6. *Tres germans ajunten els seus estalvis per comprar una col·lecció de DVD que costen 95 €. En Carles en té 17, la Maria el doble que el Carles, i la Teresa 18 menys que la Maria. Quants euros els falten?*

En Carles, la Maria i la Teresa són germans,
i ajunten tots els diners que tenen.
Volen comprar una col·lecció de DVD.
La col·lecció de DVD costa 95 €.

En Carles té 17 €,
la Maria té el doble que el Carles,
i la Teresa té 18 € menys que la Maria.

Quants diners els falten encara per comprar la col·lecció de DVD?

000000000000000000000000000000

7. *Una camisa costa 30 €. Quant pagaré si em fan una rebaixa del 25 %?*

Una camisa costa 30 €.
A la botiga fan una rebaixa del 25 %.
Vull comprar aquesta camisa.
Quants diners em costarà la camisa?

000000000000000000000000000000

8. *Estic a la quarta planta i baixo vuit plantes. A quina planta estic?*

Abans estava al quart pis d'un edifici molt alt.
He baixat vuit pisos,
A quin pis estic ara?

oooooooooooooooooooooooooooo

9. *Per comprar un cotxe, es paga una entrada de 1.500 €, i 36 mensualitats de 300 €. Quin és el cost total?*

Els meus pares ahir van comprar un cotxe.
Van pagar 1.500 € d'entrada.
I ara han de pagar 300 € cada mes,
durant 36 mesos.

Quants diners els costarà el cotxe?

oooooooooooooooooooooooooooo

10. *En una divisió, el dividend és 1.729, el quocient 27, i el residu 1. Quin és el divisor?*

El dividend d'una divisió és 1.729,
El quocient és 27
I el residu 1.
Quin és el divisor?

oooooooooooooooooooooooooooo

11. *Un hexàgon regular es troba inserit en una circumferència de 6 cm de radi. Troba l'àrea del recinte comprès entre les dues figures.*

Una circumferència té 6 cm de radi.
A dins de la circumferència hi ha un hexàgon regular.
Quina àrea hi ha entre la circumferència i l'hexàgon?

oooooooooooooooooooooooooooo

12. Un magatzemista compra 200 caixes de taronges de 20 Kg, cadascuna, per 1.000 €. El transport val 160 €. Les selecciona i les envasa en bosses de 5 Kg. En la selecció en rebutja, per defectuoses, 100 Kg. A quant ha de vendre la bossa, si desitja guanyar-hi 200 €?

Un senyor compra 200 caixes de taronges a un pagès.
Cada caixa pesa 20 Kg.
I paga 1.000 € per totes les caixes juntes.

Un camió porta les taronges a la seva botiga.
El senyor paga 160 € al camioner.

El senyor mira les taronges,
i veu que 100 Kg de taronges són dolentes.
Les llença.

Després, el senyor posa les taronges bones en bosses.
A cada bossa, hi posa 5 Kg de taronges.
El senyor vol vendre totes les taronges.
Vol guanyar 200 €.

A quin preu ha de vendre cada bossa?

oooooooooooooooooooooooooooo

13. De quantes formes diferents es poden disposar 72 rajoles quadrades, de manera que formin un rectangle?

Tinc 72 rajoles quadrades.
Vull fer rectangles amb aquestes rajoles.
Quants rectangles diferents puc fer?

oooooooooooooooooooooooooooo

14. El Jaume paga 24 cèntims per 4 fotocòpies. Si sabem que cada fotocòpia té un preu fix, completa la taula següent:

Nombre de còpies	1	2	3	4	5	10	12	20
Cost (€)				0,24				

En Jaume avui ha demanat 4 fotocòpies a l'institut.
Ha pagat 24 cèntims.
Omple tota la taula.

B. ENUNCIATS DE PROBLEMES EXTRETS DE "L'ODISSEA MATEMÀTICA"

15. *Per fer diners per anar de colònies hem organitzat una venda de pastissos a la sortida de l'escola. Entre tota la classe hem fet:*

Vendrem les magdalenes a 0,15 €, els pastissos a 0,30 € i els talls de coca i pastís a 0,45€.

a. Quants diners farem?

b. Si féssim una venda com aquesta cada quinze dies durant sis mesos, quants diners guanyaríem.

(Grup Minotaure, 2005:6)

El mes de maig anem de colònies tota la classe.

I les colònies valen molts diners.

Per això, a la nostra classe,

nosaltres preparem pastissos, magdalenes i coques,

i els venem a l'hora del pati.

Avui hem fet:

12 pastissos petits

18 magdalenes

1 pastís de xocolata

3 coques

Hem tallat el pastís de xocolata,

i han sortit 8 trossos de pastís de xocolata.

També hem tallat les coques.

De cada coca, n'han sortit 12 trossos

Nosaltres venem les coses a aquests preus:

Les magdalenes, a 0,15 €

Els pastissos petits, a 0,30 €

Cada tros de pastís i de coca, a 0,45 €

PENSA I CONTESTA:

a. Quants diners guanyarem avui?

b. Ara falten 6 mesos per marxar de colònies.

Si cada dues setmanes guanyem els mateixos diners,
quants diners tindrem?

000000000000000000000000000000

16. En Pere i la Maria són dos companys d'escola que, a més a més, són veïns. De casa seva a l'escola hi ha 456 m.

a. Calcula la distància que fan a peu cada setmana només per anar a l'escola (van a dinar a casa). Quants quilòmetres i metres camina cadascú?

(Grup Minotaure, 2005:8)

Des de casa de la Maria fins a l'escola hi ha 456 m.

La Maria cada dia va a dinar a casa seva.

Calcula la distància que camina cada setmana, per anar a l'escola.

(escriu la distància en quilòmetres i metres).

oooooooooooooooooooooooooooo

17. Amb 2 kg de sucre, quants paquets de $\frac{1}{2}$ kg podem omplir?

(Grup Minotaure, 2005:9)

Nosaltres tenim 2 kg de sucre,

I posem el sucre en bosses de $\frac{1}{2}$ kg.

Quantes bosses tindrem després?

oooooooooooooooooooooooooooo

18. La mare compra 14 kg de fruita cada setmana. Quants kg mengem cada dia?

(Grup Minotaure, 2005:9)

La mare compra 14 kg de fruita cada setmana.

Si cada dia mengem la mateixa fruita,

quants kg de fruita mengem cada dia?

oooooooooooooooooooooooooooo

19. Un compàs val 3,50 €. Si tinc 5 €, quants diners em sobran?

(Grup Minotaure, 2005:9)

Jo vull comprar un compàs que val 3,50 €.

Tinc 5 €, i compro el compàs.

Quants diners em sobren?

oooooooooooooooooooooooooooo

20. El bitllet d'un viatge de tren a Barcelona costa 1,9 €, i la targeta de 10 viatges en costa 15,3 €. Durant la setmana, la mare de la Rosa fa 20 viatges. Quants euros estalviarà comprant la targeta en comptes del bitllet?
(Grup Minotaure, 2005:15)

La mare de la Rosa viu a Terrassa,
i treballa a Barcelona.
Cada setmana fa 20 viatges amb tren.
Un bitllet de tren per anar a Barcelona val 1,90 €,
i una targeta de 10 viatges a Barcelona val 15,30 €.

Si ella va a Barcelona amb targeta,
quants diners estalvia cada setmana?

oooooooooooooooooooooooooooo

21. En un terreny hi ha 10 pomers. Cada pomer té 10 branques. Cada branca ha fet 10 pomes.
a. Quantes pomes hi ha en el camp?
A la tarda, 10 nois han anat a collir-les i a menjar-se-les.
b. Quantes pomes tocaran a cada noi
(Grup Minotaure, 2005:17)

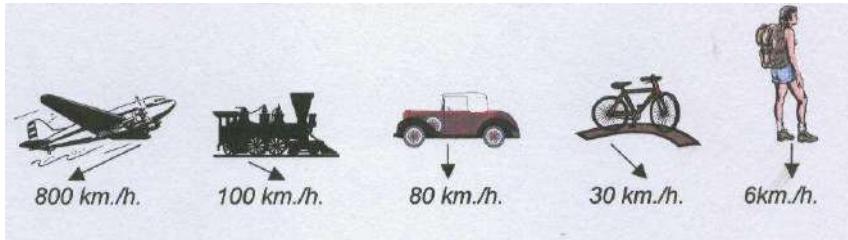
El pomer és l'arbre que fa les pomes.
Hi ha 10 pomers en un camp.
Cada pomer té 10 branques,
i a cada branca hi ha 10 pomes.

Quantes pomes hi ha en aquest camp?

Avui a la tarda, deu nois i noies han anat al camp,
i volen menjar-se totes les pomes.

Quantes pomes hi ha per a cada noi o noia?

oooooooooooooooooooooooooooo

22.

- Quant trigarà un cotxe a fer 800 km?
- Quant trigarà un tren a recórrer 250 km?
- I una bicicleta en fer 150 km?
- Calcula el temps que trigarà un avió en fer un viatge de 4.000 km.
- De Vilamoll a Vilasec hi ha 24 km. Quant es triga, a pas d'excursionista?
- Un tren circula durant quatre hores. Quant trigarà un cotxe a fer el mateix trajecte?
- Quantes hores hauré de caminar per fer els mateixos quilòmetres que faria un ciclista en dues hores?
- Un avió ha anat de Barcelona a Canàries en dues hores. A quina distància està Canàries?

(Grup Minotaure, 2005:22)

- Quant temps trigarà un cotxe a fer 800 km?
- Quant temps trigarà un tren a fer 250 km?
- Quant temps trigarà una bicicleta a fer 150 km?
- Quant temps trigarà un avió a fer 4.000 km?
- Del poble de Vilamoll a Vilasec hi ha 24 km. Quant temps trigarà un home, si vol caminar de Vilamoll a Vilasec?
- Si un tren circula durant 4 hores, quant temps trigarà un cotxe, a fer la mateixa distància?
- Un ciclista va amb bicicleta dues hores. Jo vull caminar els mateixos quilòmetres que el ciclista. Quant temps estaré?
- Un avió ha anat de Barcelona a Canàries. Ha trigat dues hores. A quina distància està Canàries de Barcelona?

23. *Mr. Foggs, en donar la volta al món en vuitanta dies, recorregué 36.400 km. La meitat, els va fer per terra, 7.280 km per aire i la resta per mar.*
a. *Quants km va fer de mitjana diària?*
b. *Quants km va fer per terra? I per mar?*

(Grup Minotaure, 2005:38)

Mr. Foggs va trigar 80 dies
a fer la volta al món,
que són 36.400 km.

Mr. Foggs va anar per terra la meitat dels quilòmetres.
Després va fer 7.280 km per l'aire,
i després va anar pel mar, els altres quilòmetres.

- a. Quants km va fer cada dia, de mitjana?
b. Quants km va anar per terra?
c. Quants km va anar pel mar?

oooooooooooooooooooooooooooo

24. *En un roser hi havia 22 roses se n'han pansit 5. Quantes me'n queden?*
(Grup Minotaure, 2005:40)

Un roser té 22 roses.
Tallo cinc roses, perquè estan pansides.
Quantes roses queden ara al roser?

oooooooooooooooooooooooooooo

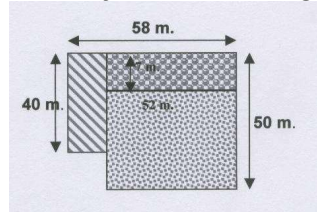
25. *L'Aleix té 14 cotxets, i pel seu sant li'n regalen 8 més. Quants cotxets té ara?*

(Grup Minotaure, 2005:40)

L'Aleix té 14 cotxes petits per jugar.
Un dia, el seu avi li regala 8 cotxets més.
Quants cotxets té ara l'Aleix?

oooooooooooooooooooooooooooo

26. Aquí teniu el plànol dels terrenys de Mas Pagès:

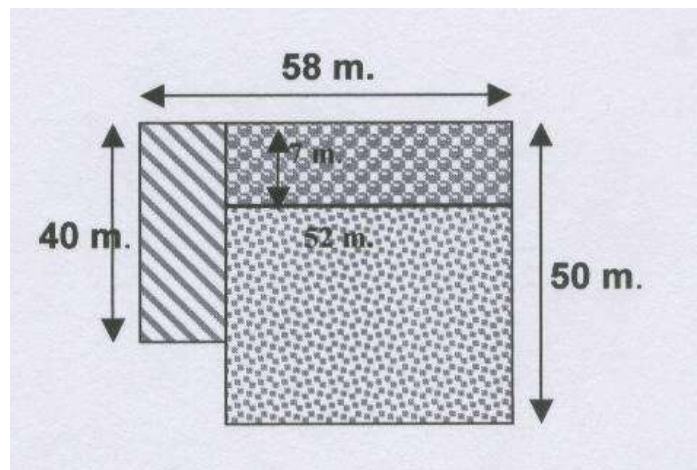

L'avi Ton, l'amo del terreny, vol posar una tanca de protecció als camps. Vol posar-ne a totes les fronteres, tant a les exteriors com a les interiors. Ha triat una tanca que val 0,65€ el metre.

- Calcula el preu de la tanca.
- Quant s'estalviaria si només posés tanca a les voreres exteriors?

(Grup Minotaure, 2005:45)

Aquest és el plànol dels camps del Mas Pagès.

Hi ha tres camps.

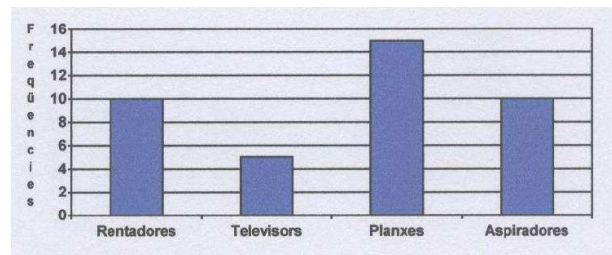
L'avi Ton vol posar una tanca a cada camp, perquè no entri ningú a dins.

Un metre de tanca val 0,65 €.

- Si l'avi Ton posa una tanca a tots els camps, quants diners costa tota la tanca?
- I, si només posa la tanca a fora, quants diners li costarà?
- Si només posa tanca a fora, quants diners estalviarà?

oooooooooooooooooooooooooooo

27. El pare d'en Jordi té una botiga d'electrodomèstics. El diagrama de barres indica el nombre de vendes del mes passat.

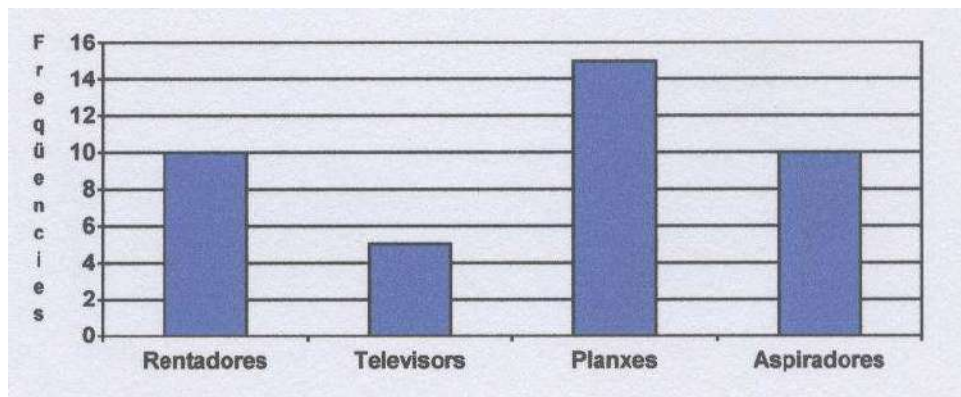

- Si cada televisor costa 450 €, quants diners ha guanyat aquest mes amb la venda de televisors?
- Si amb la venda de planxes ha guanyat 720 €. Quant costa cada planxa?

(Grup Minotaure, 2005:46)

El pare d'en Jordi té una botiga d'electrodomèstics.
Ell ven rentadores, televisors, planxes i aspiradores.

Aquest diagrama de barres indica els electrodomèstics
que el pare d'en Jordi va vendre el mes passat.

- El pare d'en Jordi ha venut cada televisor a 450 €. Quants diners ha guanyat aquest mes venent televisors?
- El pare d'en Jordi ha guanyat 720 €, amb les planxes que ha venut. Quant val cada planxa?

oooooooooooooooooooooooooooo

28. Com que l'escola és a punt de començar, cal anar preparant tot el material necessari. Aquesta tarda has d'anar a la papereria a comprar unes quantes coses que et falten.

En concret, et calen: 3 bolígrafs, dos llapis, una goma d'esborrar, dues llibretes i una agenda.

Els bolígrafs costen 0,55 € cada un, els llapis valen 0,27 € cada un, la goma, 0,18 €, l'agenda, 4,71 € i les llibretes, 1,32 € cada una.

Els pares t'han donat 10 €.

- a. Quantes coses et vols comprar?
- b. Quants diners et costarà tot?
- c. Quin canvi t'hauran de tornar?

(Grup Minotaure, 2005:60)

S'acaben les vacances.

L'escola comença la setmana que ve,
i tu prepares el material per a l'institut.

Necessites tres bolígrafs, dos llapis,
una goma d'esborrar,
dues llibretes i una agenda.

Un bolígraf val 0,55 €,
un llapis val 0,27 €,
una goma costa 0,18 €,
una agenda val 4,71 €,
i una llibreta val 1,32 €.

Els teus pares t'han donat 10 €.

- a. Quantes coses et vols comprar?
- b. Quants diners et costarà tot?
- c. Tens diners per pagar-ho tot?
- d. Quants diners et tornaran?

8

MODELS DE COMUNICATS DE *LECTURA FÀCIL* DEL CENTRE EDUCATIU A LES FAMÍLIES

Acabo la recerca proposant una relació de models de comunicats que els instituts adrecen habitualment a les famílies. Estan redactats tenint en compte les pautes que es desprenen de la guia per redactar textos de *lectura fàcil*. Tot i que els destinataris d'aquests textos no són pròpiament els mateixos amb què he dut a terme l'experimentació, els nois i noies nouvinguts, en lliurar-los als seus pares, poden exercir una funció mediatra lingüística, que parteix del coneixement del català que han anat adquirint des de la seva arribada. Quan aquest alumnat ja comprèn el contingut de cada comunicat, pot llegir-lo en català als seus pares i, fins i tot, pot fer-los una traducció literal. Amb aquesta actuació, no cal recórrer a traduccions a les llengües pròpies de les famílies. La llengua vehicular dels escrits adreçats als pares pot ser el català, adaptat, això sí, a les necessitats d'accés a la comprensió escrita dels alumnes i les seves famílies, amb força garanties que el contingut pugui ser comprès.

Per tal d'adaptar-se a la competència lingüística dels destinataris, aquests comunicats posen molta cura tant en la presentació formal del text, com en l'ús d'un lèxic i unes construccions sintàctiques comprensibles per aquests nois i noies nouvinguts. El contingut apareix ordenat i estructurat, incloent dades que podrien semblar òbvies en altres famílies. També seleccionen les informacions que s'hi donen, fent constar les més rellevants. Les convocatòries a entrevistes i reunions, per exemple, posen l'accent en la importància i la necessitat que els pares hi assisteixin.

NORMES DE L'INSTITUT (curs 2007-2008)

HORARI

- L'institut obre les portes al matí, a les 8:25 h.
I a la tarda a les 15:25 h.
- Al matí, les classes comencen a les 8:30 h.
Dilluns, dimarts, dimecres i divendres acaben a les 14 h.
Els dijous acaben a les 13 h.
- A la tarda, les classes comencen a les 15:30 h,
i acaben a les 17:30 h.
Dimecres i divendres a la tarda no hi ha classe.
- És molt important estar a l'institut
a l'hora de començar les classes.
- D'11:30 h a 12 h del migdia,
els nois i noies descansen.
Van al pati.
Poden jugar, esmorzar, parlar...
També poden estar a la biblioteca.
Poden comprar entrepans i sucs a l'institut.
No poden sortir de l'institut.

MOLT IMPORTANT!!!

- Els nois i noies cada dia han de portar
els llibres i el material per treballar.
També han de portar el xandall,
els dies que tenen classe d'Educació Física.
- Quan un noi o una noia està malalt,
el pare o la mare ha de telefonar a l'institut,
de seguida.
- Els professors no poden donar medicaments
als nois i noies.
- Si un noi o una noia necessita sortir de l'institut,
ha de portar una autorització,
firmada pel pare o la mare.

FUTBOL, BÀSQUET, VOLEIBOL I KORFBALL

- De 17:30 h a 19 h,
els nois i noies poden quedar-se a l'institut,
a jugar a futbol, a bàsquet,
a voleibol i a korfball.

És molt barat:

Val 15 € tot el curs!!!

Des d'octubre fins a maig.

PER ALS NOIS I NOIES DE 1r i 2n D'ESO

- Els dimecres a la tarda, de 15:30 a 17:30,
els nois i noies poden venir a l'institut.

Hi ha cinc activitats:

1. Jugar a korfball.
2. Ballar hip-hop.
3. Fer teatre.
4. Aprendre a nedar en una piscina.
5. Aprendre informàtica amb l'ordinador.

És molt barat:

val 25 € tot el curs!!!

Des d'octubre fins a maig.

- Els dilluns, dimarts i dijous,
de 17:30 h a 19 h,
els nois i noies poden quedar-se a l'institut,
per estudiar i treballar a la biblioteca.

REUNIÓ DE PARES I MARES

dels alumnes que faran 1r d'ESO

dijous, 26 de juny de 2008
a les sis de la tarda
a l'Institut

Benvolguda família,

Us convoquem a la reunió de pares i mares,
el dijous 26 de juny, a les sis de la tarda,
al nostre institut.

Què farem?

1. Explicarem el curs 2008-2009.
2. Presentarem el tutor o la tutora del vostre fill o filla.
3. Escoltarem les vostres preguntes.

Què heu de portar?

L'informe de sisè de primària,
que us han donat a l'escola.

És molt important que vingueu.
Us esperem.

Joanna J.J., directora

REUNIÓ DE PARES I MARES DE 3r ESO

**dijous, 25 de setembre de 2008
a les sis de la tarda
a l'Institut**

Benvolguda família,

Us convoquem a la reunió de pares i mares,
el dijous 25 de setembre, a les sis de la tarda,
al nostre institut.

Què farem?

1. Presentarem el tutor o la tutora del vostre fill o filla.
2. Explicarem les coses més importants
del curs 2008-2009.
3. Escoltarem les vostres preguntes

És molt important que vingueu.
Us esperem.

Anna Maria, Joana i Marcel,
tutors de 3r ESO.

_____,
pare /mare/ tutor de l'alumne/a _____,
sé que hi ha la REUNIÓ de PARES de 3r d'ESO,
el dia 25 de setembre de 2008, a les 18 h.

SIGNATURA

ENTREVISTA

amb els pares de _____

el _____, ____ de _____ de 20____
a les _____ h.

Benvolguda família,

Us convoco a una **entrevista**,
per parlar del vostre fill/a.

1. Us explicaré com estudia i treballa.
2. Us preguntaré algunes coses.
3. Escoltaré les preguntes que vosaltres em feu.

És molt important que vingueu.

Us espero.

_____, tutor/a del vostre fill/a.

pare /mare/ tutor de l'alumne/a _____,

sé que tinc una entrevista amb el tutor / la tutora,

el dia ____ de _____ de 20____, a les _____ h.

☐ Vindré

☐ No puc venir

SIGNATURA

EXCURSIÓ A BARCELONA

divendres, 14 de març de 2008
tot el dia

Benvolguda família,

El divendres 14 de març,
els nois i noies de 2n d'ESO fan una excursió a Barcelona.
Van al Museu de la Ciència.

Sortirem de l'institut a les 8:30 h del matí,
i tornarem a les 17:30 h de la tarda.

Anirem amb autocar.

Què han de portar els nois i noies?

Dimecres dia 12:

L'autorització firmada.

16 € (autocar i l'entrada al Museu de la Ciència)

Divendres dia 14:

L'esmorzar, el dinar i aigua.

Sabates i roba còmoda.

És molt important que vinguin.

Paula S. i Robert R.,
tutors de 2n ESO.

AUTORITZACIÓ

_____, pare /mare/ tutor
de l'alumne/a _____, l'autoritzo a
anar a l'excursió a Barcelona, el dia 14 de març de 2008.

SIGNATURA

CALENDARI DE L'ÚLTIMA SETMANA DE CLASSES (curs 2007-2008)

- Dilluns 15 de juny:
Hi ha classes al matí i a la tarda.
- Dimarts 16 i dimecres 17 de juny:
Hi ha les proves de recuperació.
_____ només ha de venir aquestes hores:
 - Dimarts 16 de juny:
 - _____
 - _____
 - _____
 - Dimecres 17 de juny:
 - _____
 - _____
 - _____
- Dijous 18 de juny:
És l'últim dia del curs.
Els nois i noies han de venir a l'institut al matí.
- Divendres 19 de juny, a les 10 del matí:
Els nois i noies han de venir a l'institut
a buscar les notes.

Us desitgem un bon estiu,

Joana J.J., directora

_____, pare /mare/ tutor
de l'alumne/a _____, conec el calen-
dari de l'última setmana de classes.

SIGNATURA

COMUNICAT DE RETARD A L'INSTITUT

El meu fill /la meva filla _____,
el dia ____ de _____ de 20____, al matí / a la tarda
ha anat més tard a l'institut,
perquè

_____, pare /mare/ tutor.

SIGNATURA

COMUNICAT D'ABSÈNCIA DE L'INSTITUT

El meu fill /la meva filla _____,
el dia /els dies _____ de _____ de 20____, al matí / a la tarda
no ha anat a l'institut,
perquè

_____, pare /mare/ tutor.

SIGNATURA

INFORME DE PREAVALUACIÓ

Nom de l'alumne/a:

Curs:

Data:

	ESTUDI	COMPORTAMENT
	A: Molt bé. B: Bé. C: Li costa una mica. D: Li costa molt.	A: Molt bo. B: Bo. C: Una mica dolent. D: Dolent.
Català		
Castellà		
Anglès		
Naturals		
Social		
Tecnologia		
Matemàtiques		
Música		
Visual i plàstica		
Educació física		

Comentaris dels professors i professores:

Comentaris dels pares:

SIGNATURA DELS PARES

9 CONCLUSIONS

L'ACCÉS A LA COMPRENSIÓ LECTORA

El procés interactiu d'adaptació de la novel·la *La Fletxa Negra* de Stevenson ha permès identificar les principals dificultats que manifesten els nois i noies nouvinguts d'ESO, de llengua no romànica, pel que fa a la comprensió lectora de textos en llengua catalana. Moltes d'aquestes persones, tot i portar dos o tres anys entre nosaltres, i haver assolit un nivell pròxim a l'A2, no disposen encara de competència suficient per comprendre el contingut dels textos habituals adreçats als seus companys. Aquesta recerca ha detectat diversos factors, relacionats amb la redacció i la presentació dels textos, que obstaculitzen la seva comprensió. La presència de lèxic desconegut pels lectors no és l'única barreira. També la construcció sintàctica de les oracions, l'organització i l'estructuració de les idees que el text expressa, així com la seva presentació formal, són elements que incideixen de manera crucial en el procés lector d'aquestes persones. Quan el text té unes determinades característiques, aquestes barreres comencen a desaparèixer, i el lector aconsegueix accedir amb èxit a l'obtenció d'informació escrita, mentre s'adona de les pròpies capacitats lectores. Considero aquest graó de gran rellevància, ja que el text esdevé per al lector nouvingut més fàcil que difícil, més accessible que farcit d'obstacles que li impedeixen trobar-hi significats.

CARACTERÍSTIQUES DELS TEXTOS DE *LECTURA FÀCIL* ADREÇATS A L'ALUMNAT NOUINGUT DE LLENGUA NO ROMÀNICA

La "guia per redactar textos de *lectura fàcil*" que presento en aquesta recerca descriu i justifica els trets lingüístics i formals de l'adaptació experimentada amb els lectors. La guia conté recursos i tècniques per redactar textos adreçats a aquestes persones, incidint en la tipografia, la presentació formal, el lèxic utilitzat, la construcció de les oracions i l'organització de la informació. També inclou alguns suggeriments per ajudar la persona nouvinguda a esdevenir progressivament més autònoma en la lectura en català. Els principis de la *lectura fàcil* han estat el punt de partida i han acompanyat tot el procés experimental interactiu. Atenent aquests principis, és necessari que el redactor conegui el nivell de competència en comprensió lectora dels destinataris, per tal que pugui compondre textos el màxim d'adaptats a les seves capacitats. La guia que pre-

sento pretén col·laborar en aquesta funció, particularment amb destinataris adolescents nouvinguts de llengua no romànica.

MODELS DE TEXTOS REDACTATS DE *LECTURA FÀCIL*

La Fletxa Negra ha estat l'instrument que m'ha permès dur a terme el procés dinàmic interactiu entre les meves propostes de text redactat i la seva comprensió per part dels lectors. La recerca ofereix la darrera versió de *La Fletxa Negra* adaptada a *lectura fàcil*, com a resultat d'aquest procés, amb la convicció que podrà ser compresa i interessar a l'alumnat nouvingut d'ESO de llengua no romànica. Les característiques del text fan presumir que aquesta adaptació també pot ser accessible i interessar d'altres persones, a més de les que han estat objecte de la recerca.

Finalment, com a exemples d'aplicació dels resultats de la recerca, he considerat oportú presentar un conjunt de models de textos de *lectura fàcil*, per ser utilitzats dins l'àmbit escolar. Es tracta d'enunciats de problemes matemàtics i models de comunicats del centre educatiu a les famílies. Són només exemples, no contrastats experimentalment, però que tenen l'objectiu de mostrar les transformacions que requereixen uns textos d'ús habitual per poder ser compresos autònomament per aquestes persones.

10

BIBLIOGRAFIA

ASSESSORIA DE DIDÀCTICA DEL CATALÀ (1982) *Vocabulari bàsic infantil i d'adults*. Barcelona: Biblograf.

BERENGUER, DOLORS, i altres (2006) *Accents*. Barcelona: Castellnou.

CASSANY, DANIEL (2007) *Esmolar l'eina. Guia de redacció per a professionals*. Barcelona: Empúries

CONSELL D'EUROPA (2002) *Marc europeu comú de referència per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de llengües*.
<<http://www6.gencat.net/llengcat/publicacions/marc/>> [en línia] [Data de consulta: 15/07/08]

COOPER, DAVID J. (1990) *Cómo mejorar la comprensión lectora*. Madrid: Centro de Publicaciones del M.E.C. / Visor.

FORSTER, E.M. (1992) *Aspectes de la novel·la*. Barcelona: Columna

FREYHOFF, GEERT; HESS, GERHARD; KERR, LINDA, i ALTRES (1999) *El camino más fácil* [en línia]. Asociación Europea ILSMH. [Data de consulta: 15/07/08]
<<http://www.sidar.org/recur/desdi/pau/directriceseuropeas para facilitar la lectura.pdf>>

GIASSON, JOCELYNE (1996) *La compréhension en lecture*. Montréal (Canadà): De Boeck Université. (Pratiques Pédagogiques), 1990, 2a ed.

GRÀCIA, LLUÏSA (2006) *El Xinès: Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la del xinès* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar i Família (Llengua, immigració i ensenyament del català, 3).

GRUP MINOTAURE [CASALS, S.; CIVIT, M.; PATAO, R.; REBOLLO, M. E. i SOLER, M.] (2005) *L'odissea matemàtica*. Maleta pedagògica en dipòsit al Centre de Recursos Pedagògics del Vallès Occidental II. Terrassa

ISER, WOLFGANG (1972) *The Reading Process: A Phenomenological Approach* Trad. cast.: "El proceso de lectura. Una perspectiva fenomenológica", Estética de la recepción, Rainer Warning (ed.), trad. Ricardo Sánchez Ortiz de Urbina, Visor, Madrid, 1989.

LAMUELA, XAVIER (2006) *El berber. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la del berber o amazig*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar i Família (Llengua, immigració i ensenyament del català, 5).

MESTRES, J.M., i ALTRES (2007) *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos* (2a. ed.). Barcelona: Eumo Editorial / Universitat de Barcelona / Universitat Pompeu Fabra / Associació de Mestres Rosa Sensat.

RANCÉ, LLUÏSA (2005) *Nivell inicial de català A1 - Usuari bàsic per a escolars de 8 a 16 anys* [en línia] [Data de consulta: 15/07/08]
<http://xtec.cat/lic/nouvingut/professorat/documenta/nivell_inicial.pdf>

ROMEU, XAVIER (1979) *Breu diccionari ideològic*. Barcelona: Teide.

SÁNCHEZ, RAQUEL (2006) *L'Àrab: Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la de l'àrab*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar i Família (Llengua, immigració i ensenyament del català, 2).

SOLÀ, JOAN (dir.) [i altres] (2002). *Gramàtica del català contemporani*. (3 vol.). Barcelona: Empúries.

SOLÉ, ISABEL (1992) *Estrategias de lectura*. Barcelona: ICE de la Universitat de Barcelona / Graó editorial.

STEVENSON, ROBERT LOUIS (1883) *The Black Arrow*
<<http://www.kellscraft.com/blackarrow/blackarrowcontents.html>> [en línia] [Data de consulta: 15/07/08]

STEVENSON, ROBERT LOUIS (1998) *La Fletxa Negra*. Barcelona: La Magrana (L'Esparver, 78).

TRONBACKE, BROR INGEMAR (1999) *Directrius per a materials de Lectura Fàcil*. [en línia] Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. *Eines per a la biblioteca* (núm. 1). [Data de consulta: 15/07/08]
<http://www.cobdc.org/publica/directrius/lectura_facil.pdf>

ANNEX 1

FRASES DEL QÜESTIONARI DE 173 VERBS

Aquest annex mostra la relació de frases utilitzades en el qüestionari elaborat per detectar el coneixement del significat de 173 verbs, explicat a l'apartat 3. Cada verb és presentat en tres oracions, només una de les quals és semànticament correcta.

RASPALLAR

Jo raspallo la lluna
Jo raspallo les sabates
Jo raspallo la llet

FALTAR

Falta plou a Madrid
Falta ple de papers
Falta una setmana

CALDRE

Cal les vaques
Cal amb tu i ella
Cal que mengis molt

CAURE

Ell cau les quatre i cinc
Ell cau de la cadira
Ell cau dotze quilos

CABRE

Això no cap a la motxilla
Això no cap cadira
Això no cap les dotze

DESCANSAR

Tu descansas el meu pare
Tu descansas el negre
Tu descansas a la nit

FER

Jo faig setembre
Jo faig la meva feina
Jo faig ganes

ANAR

Jo vaig nens i nenes
Jo vaig amics
Jo vaig cap a casa

AMAGAR-SE

M'amago dins una pedra
M'amago a ell
M'amago darrere la porta

CAÇAR

Han caçat un pis
Han caçat un conill
Han caçat gros

MANAR

Et mano la finestra
Et mano que vinguis aquí
Et mano de casa a l'institut

MATAR

Mata camions
Mata mosques
Mata muntanyes

PARAR

Jo paro el cotxe
Jo paro la grossa
Jo paro sense tisores

TACAR

Va tacar el cel
Va tacar la lluna
Va tacar el jersei

TAPAR

He tapat tres i dos
He tapat l'ampolla
He tapat blau

TREBALLAR

Treballa de paleta
Treballa de plàtan
Treballa de dijous

PREPARAR

Hem preparat els crinots
Hem preparat la motxilla
Hem preparat a la seva panxa

VALDRE

Això val bé
Això val tres euros
Això val cap a tu

OBRIR

Obren la prima
Obren la porta
Obren la taula

ARRIBAR

Arribo la goma
Arribo una camisa
Arribo a les sis

ABRAÇAR

Vaig abraçar el meu pare
 Vaig abraçar una pedreta
 Vaig abraçar un cargol

FELICITAR

Hem felicitat la pissarra
 Hem felicitat un xiclet
 Hem felicitat el Miquel

AIXECAR

Aixeca tres cançons
 Aixeca costa
 Aixeca la mà

CONÈIXER

Tots coneixem algun noi simpàtic
 Tots coneixem sense tu
 Tots coneixem molt tranquil

TRENCAR

Han trencat un vidre
 Han trencat un volcà
 Han trencat un lleó

ASSECAR

Va assecar el foc
 Va assecar la roba
 Va assecar amb rodes

ESTAR

Estic accident
 Estic gent
 Estic content

DIVIDIR

Ara dividim 12 entre 3
 Ara dividim la meva cama
 Ara dividim el bonic

ESTUDIAR

L'Eva estudia molt
 L'Eva estudia taronges
 L'Eva estudia contra mi

NEVAR

Ahir va nevar molt
 Ahir va nevar gorra
 Ahir va nevar tres

BARREJAR

Hem barrejat un balcó
 Hem barrejat l'ordinador
 Hem barrejat llet amb cafè

BEURE

Ara bec aigua
 Ara bec la panxa
 Ara bec un elefant

DESPERTAR-SE

Em desperto els ous
 Em desperto la fruita
 Em desperto cada matí

SEGUIR

Jo segueixo les fletxes
 Jo segueixo tres i cinc
 Jo segueixo dels camins

SERVIR

Això serveix de la taula
 Això serveix per escriure
 Això serveix dins la bossa

VEURE

Hem vist fort
 Hem vist visca
 Hem vist una barca

LLEGIR

Jo llegeixo un llit
 Jo llegeixo una llimona
 Jo llegeixo un llibre

VESTIR

La noia es vesteix amb ocells
 La noia es vesteix amb una faldilla
 La noia es vesteix tres llibres

DOBLEGAR

Va doblegar la pluja
 Va doblegar l'escola
 Va doblegar un paper

NEDAR

Els nens neden al passeig
 Els nens neden a la piscina
 Els nens neden al bosc

PESAR

Ara peso 64 Kg
 Ara peso 5 bicicletes
 Ara peso 30 estrelles

PEGAR

M'han pegat de vermell
 M'han pegat un cop
 M'han pegat les cadires

CONTESTAR

He contestat un mosquit
 He contestat les cases
 He contestat les preguntes

SEURE

Va seure deu papers
 Va seure a la cadira
 Va seure a la butxaca

SABER

No sé mar i rius
 No sé com et dius
 No sé com les mans

VENDRE

Ella ven el seu pis
 Ella ven la seva germana
 Ella ven el seu nas

TELEFONAR

He telefonat als gossos
 He telefonat a l'Albert
 He telefonat a la pera

APROFITAR

Nosaltrem aprofitem el temps
 Nosaltrem aprofitem el gegant!
 Nosaltrem aprofitem tu i la Maria

SABER GREU

Em sap greu que ploris
 Em sap greu sal i oli
 Em sap greu calaixos

CASTIGAR

M'han castigat sense pati
 M'han castigat com la carn
 M'han castigat els vidres

CANVIAR

Canvia per sol
 Canvia el mar
 Canvia la seva cadira

TENIR

Tinc el cabells rossos
 Tinc des de casa
 Tinc amb la cara

VIURE

Vivia al tigre
 Vivia a Londres
 Vivia la porta

VENIR

Vinc del tomàquet
 Vinc del dentista
 Vinc dels pantalons

DIR

Dic entre tu i jo
 Dic molta set ara
 Dic el meu nom

RESPIRAR

Respiren pel nas
 Respiren pel divendres
 Respiren per la bicicleta

PESSIGAR

Pessigo la pissarra
 Pessigo una pedra
 Pessigo el seu braç

PENTINAR

Es pentinen els peus
 Es pentinen la cama
 Es pentinen els cabells

DIBUIXAR

Va dibuixar gana
 Va dibuixar meu i teu
 Va dibuixar una flor

MIRAR

Miràvem gras
 Miràvem per la finestra
 Miràvem por

PICAR

Ha picat molt fort
 Ha picat set o vuit
 Ha picat blau o verd

TIRAR

Hem tirat per ser
 Hem tirat una pedra
 Hem tirat de fusta

RIURE

Ric molt
 Ric papers
 Ric diners

ESCRIURE

Escriuen amb panxa
 Escriuen amb l'ordinador
 Escriuen amb alta

MULTIPLICAR

Multiplico una nena
Multiplico dos per cinc
Multiplico dels cotxes

EXPLICAR

Explico la pel·lícula
Explico de color lila
Explico les gomes

XATEJAR

Xatejo amb la bici
Xatejo amb les mosques
Xatejo amb els amics

NETEJAR

El noi neteja la taula
El noi neteja el dos per tres
El noi neteja els núvols

VIATJAR

Viatjo a les pissarres
Viatjo al colze
Viatjo al meu país

BARALLAR-SE

M'he barallat amb el Joan
M'he barallat un quadre
M'he barallat el dit gros

SEMBLAR

Sembla els cotxes
Sembla una girafa
Sembla dotze

ESCOLTAR

Escoltem la música
Escoltem el sol
Escoltem el fred

PLOURE

Plou perquè porto sabates
Plou perquè m'he fet mal
Plou poc

ESTIMAR

Estimo dolent
Estimo llarg
Estimo la meva mare

CASAR-SE

S'han casat l'oncle i la tia
S'han casat el gat i el gos
S'han casat la boca i el nas

CAMINAR

Camino la camisa
Camino caps
Camino pel carrer

DEMANAR

M'ha demanat la goma
M'ha demanat abril
M'ha demanat nord i sud

DEFENSAR-SE

Es defensa amb un ganivet
Es defensa amb pa
Es defensa de taronja

AGUANTAR

Aguanto d'elles
Aguanto dotze de la nit
Aguanto la cadira

ENGANXAR

He enganxat l'ordinador
He enganxat la platja
He enganxat la foto al full

ENSENYAR

Ensenyo blau i groc
Ensenyo 30 graus
Ensenyo la llengua al metge

ENCENDRE

Encenen les tisores
Encenen el gos
Encenen el foc

ENTENDRE

Entenc bé les matemàtiques
Entenc bé foc i fum
Entenc bé una panxa

COMENÇAR

Començo la feina
Començo el preu a la botiga
Començo elles i tu

APRENDRE

Aprenc la samarreta
Aprenc el cotxe
Aprenc català

ARRENCAR

Ha arrencat el sol
Ha arrencat com cansa
Ha arrencat una planta

TANCAR

Vaig tancar una pedra
Vaig tancar la porta
Vaig tancar un regle

BALLAR

Ballen una truita
Ballen amb música
Ballen una rosa

CALLAR

Calla l'autobús
Calla, i tanca la boca
Calla la pera

PARLAR

Parlo amb el meu amic
Parlo amb el tren
Parlo amb la meva gorra

TALLAR

Talla el setembre
Talla la filla
Talla la carn

CANSAR-SE

Em canso la vaca
Em canso quan corro
Em canso els colors

PASSAR

Passo el carrer
Passo contra cargols
Passo amb persona

CANTAR

Cantem lleons
Cantem el rellotge
Cantem cançons

SALTAR

Salto pel pati
Salto pel nas
Salto vermells

VOTAR

Vota als enciams
Vota als pastissos
Vota a les eleccions

XOCAR

Ha xocat el cel
Ha xocat la terra
Ha xocat un cotxe

BAIXAR

Baixo a dalt
Baixo les escales
Baixo de res

ACABAR

Ha acabat jo
Ha acabat la feina
Ha acabat trens

PESCAR

Va pescar un peix
Va pescar un conill
Va pescar una poma

PERDONAR

He perdonat la meva motxilla
He perdonat els meus dits
He perdonat el meu germà

MENJAR

Menjo la tieta
Menjo l'autobús
Menjo la poma

PENJAR

Vaig penjar per dilluns
Vaig penjar cada dotze
Vaig penjar la jaqueta

PENSAR

Penso la gallina
Penso un colze
Penso la pregunta

RENTAR

Renta de taronja
Renta les mans
Renta per les estrelles

RESTAR

Resto dos per sis
Resto quatre entre dos
Resto vint menys deu

SENTIR

Va sentir de mi
Va sentir groga
Va sentir un avió

DEIXAR

Hem deixat el llapis aquí
Hem deixat tres quarts de sis
Hem deixat dimarts a les 4

NÉIXER

Ha nascut una carta
Ha nascut una nena
Ha nascut un drap

AGAFAR

Ella agafa voltes
Ella agafa la platja
Ella agafa pedres

XIULAR

Xiulem amb el nas
Xiulem amb el cul
Xiulem amb la boca

PINTAR

Pinta de Barcelona a Madrid
Pinta de cara alta
Pinta de color verd

AJUDAR

Ajudo moltes sabates
Ajudo cada taronja
Ajudo els meus amics

LLIGAR

Va lligar una corda
Va lligar l'ull
Va lligar salat

LLOGAR

Hem llogat un genoll
Hem llogat un pis
Hem llogat un riu

PLORAR

Plora al de sobre
Plora contra les patates
Plora perquè s'ha fet mal

MOURE

En Joan mou de nosaltres
En Joan mou els dits
En Joan mou de fred

ENVIAR

He enviat dolç
He enviat el missatge
He enviat alt i verd

ENTRAR

Va entrar matemàtiques
Va entrar a la classe
Va entrar finestres

DONAR

Dóna caramels
Dóna gener
Dóna primavera

CORDAR

Corda la sabata
Corda els avions
Corda les girafes

COPIAR

Copio amb un tren
Copio de Barcelona
Copio el dibuix al paper

MORIR

S'ha mort el gos
S'ha mort el calendari
S'ha mort la cadira

DORMIR

Dormim a la nit
Dormim coca-cola
Dormim el pastís

TORNAR

Va tornar finestres
Va tornar del seu país
Va tornar panxa

POSAR

Posa dilluns a la setmana
Posa febrer cada any
Posa la mà a la butxaca

CÓRRER

Corro patates
Corro molt
Corro blaus

TOCAR

Toquen la guitarra
Toquen sense blanc
Toquen amb cadira

PORTAR

Porto sense res
Porto banyador
Porto amb groc

VOLTAR

Volta pel piano
Volta pel professor
Volta per la ciutat

VOLAR

Hem volat amb tren
Hem volat amb barca
Hem volat amb avió

APAGAR

Apago l'aigua
Apago el foc
Apago els pots

TROBAR

Va trobar estius
Va trobar elles i tu
Va trobar cargols

TRUCAR

Truquen a la formiga
Truquen al jersei
Truquen a la porta

CREMAR

Ha cremat el paper
Ha cremat la neu
Ha cremat el mar

TREMOLAR

Tremolo de fred
Tremolo la pera
Tremolo el gat

RASCAR-SE

Em rasco el braç
Em rasco el metge
Em rasco la ràdio

PROVAR

Prova negra
Prova com funciona
Prova com molts diners

SER

Sóc por
Sóc la Marta
Sóc de tros

BUSCAR

Busco els potxos
Busco el meu llibre
Busco sord i fluix

QUEDAR-SE

Em quedo l'any 2023
Em quedo aquí
Em quedo contra llibre

SORTIR

Surto cases
Surto ciutats
Surto de l'institut

PUNXAR

S'ha punxat el vidre de la finestra
S'ha punxat la cuina de l'àvia
S'ha punxat la roda de la bici

EXPLOTAR

Ha explotat sal i sucre
Ha explotat una bomba
Ha explotat l'ungla

TREURE

Trec la mà al braç
Trec la pilota al dit
Trec el gos al carrer

SEPARAR

Separo una mà de l'altra
Separo de llapis
Separo ella

RECORDAR

Recordo com una barca
Recordo sense cadira
Recordo el seu nom

AGRADAR

M'agrada set
M'agrada cinc de dos
M'agrada la fruita

COMPRAR

Hem comprat pa
Hem comprat un genoll
Hem comprat ull

ESBORRAR

Esborra bonic
Esborra la pissarra
Esborra amb la motxilla

ATREVIR-SE

No m'atreveixo la porta
No m'atreveixo una bossa
No m'atreveixo a entrar

NECESSITAR

Necessito una mica de sucre
Necessito sense tu
Necessito des de casa

MOLESTAR

No molesteu la nevera
No molesteu els animals
No molesteu la carretera

AJUNTAR

He ajuntat sec i brut
He ajuntat les monedes d'or
He ajuntat de nas

PLANTAR

Hem plantat una boca
Hem plantat un arbre
Hem plantat un gat

COMPTAR

Compta on és la lluna
Compta els diners que té
Compta l'orella

DESPULLAR-SE

Em despullo cada nit
Em despullo la llet
Em despullo amb pa

BULLIR

L'arbre bull
La finestra bull
L'aigua bull

VOLER

Vull Nadal
Vull valent i alt
Vull un ordinador

EMBRUTAR

Ha embrutat l'hora
Ha embrutat el vent
Ha embrutat la llibreta

BUFAR

Bufo les ganes
Bufo amb molta força
Bufo hola

COSIR

Va cosir el botó
Va cosir el bar
Va cosir l'armari

JUGAR

Jugo una escala
Jugo amb la pilota
Jugo cinc paletes

PUJAR

Vaig pujar l'escala
Vaig pujar mig tren
Vaig pujar octubre

SUMAR

Suma tres i tres
Suma cinc menys dos
Suma cinc per quatre

XUTAR

He xutat la muntanya
He xutat el tren
He xutat la pilota

PODER

Puc venir?
Puc sóc alt?
Puc tinc gana?

PREGUNTAR

Va preguntar com d'ell
Va preguntar com et dius
Va preguntar com els peus

SUAR

Jo suo els llibres
Jo suo després de córrer
Jo suo la galeta

ABAIXAR

Ha abaixat groc
Ha abaixat molta gana
Ha abaixat el braç

PLANXAR

Planxa unes tisores
Planxa un elefant
Planxa la camisa

CRÉIXER

Creixen de xocolata
Creixen de pressa
Creixen una pedra

QUEIXAR-SE

Em queixo al director
Em queixo a la formiga
Em queixo als cabells

ANNEX 2

ENLLAÇOS A IMATGES
PER A *LA FLETXA NEGRA*
DE *LECTURA FÀCIL*.

Aquest annex mostra la relació d'enllaços a imatges ubicades a la xarxa, les quals van ser utilitzats com a suport icònic durant l'experimentació de la lectura de l'adaptació de "La Fletxa Negra". El seu ús és explicat a partir de la pàgina 44. Aquests enllaços eren actius el juny de 2008.

alabarda

<http://www.aceros-de-hispania.com/imagen/mar/alabarda-14e.jpg>

Anglaterra

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/27/Europe_location_ENG.png

<http://www.freeworldmaps.net/europe/united-kingdom/uk.jpg>

arc

<http://www.sources.com.ar/catalogo/images/SET-ARCO.jpg>

<http://www.falconarmas.com.br/shop/images/ARCO%20RECURVO%2030%20LBS%20RE%20002.jpg>

<http://noticias-del-aula-6-b.tublog.es/gallery/183/183-7056.jpg>

ballesta

<http://www.todoespadas.com/images/Toledo/Ballesta4.jpg>

barca

http://www.interarteonline.com/Carlos_Cabo/Altas/Barca.jpg

<http://www.alcoleaantiguedades.com/images/barca100x101.jpg>

[http://www.artareas.com/artareas/home.nsf/9629cfd978677fcc85256ad8002b6050/5ba2e807efd9f86c85256a200061dd8b/\\$FILE/barca+reflejos.jpg](http://www.artareas.com/artareas/home.nsf/9629cfd978677fcc85256ad8002b6050/5ba2e807efd9f86c85256a200061dd8b/$FILE/barca+reflejos.jpg)

<http://personal5.iddeo.es/jmmv/f09.gif>

bastó

<http://www.pacienteplus.com/tienda/images/productos/306.jpg>

<http://www.mundicamino.com/tienda/fotos/baston06.jpg>

http://www.indiamedico.com/rehabilitation_aids_products/images/3062.jpg

<http://www.mobilitypeople.co.uk/images/MPWSC.jpg>

bosc

<http://www.mass.gov/envir/forest/images/multiLayerForest.jpg>

[http://www.desktopscenes.com/Autumn%20Scenes%20from%20Southern%20Vermont%20\(2003\)/Rocky%20Forest%20Path.jpg](http://www.desktopscenes.com/Autumn%20Scenes%20from%20Southern%20Vermont%20(2003)/Rocky%20Forest%20Path.jpg)

<http://www.cwac.net/forests/forest.JPG>

cadena

<http://www.nauticaavinyo.com/catalog/images/110731a.jpg>

http://www.andaluciaimagen.com/Cadena-Embarcacion_10372.jpg

<http://www.env.ceu.es/admin/ftpcursos/chain.jpg>

campana

<http://buscolu.com/Imagenes/campana4.bmp>

http://fotos.devaldemoro.es/fotos/albums/fotos/valdemoro_campana_iglesia_1950.jpg

<http://library.thinkquest.org/J002478F/images/bells.8.gif>

<http://www.bevinbells.com/images/Tea%20Bells%20Logo%20500.jpg>

camps

http://www.losviajeros.net/fotos/asia/Bali/Campos_arroz_Tirtagganga.jpg

<http://www.fotomaf.com/albums/Escocia/CamposCebada.jpg>

<http://www.enlarecamara.com/images/blat.jpg>

<http://www.spaincenter.org/agricultura/fotos/cebada-6.jpg>

caputxa

http://www.revivalclothing.com/ProductImages/hood_BlackWoolSimple_nodag.jpg

castell

http://www.hp-lexicon.org/images/rj/rj_castle.gif
http://www.freefoto.com/images/1033/02/1033_02_1---Alnwick-Castle_web.jpg
<http://library.thinkquest.org/04oct/01895/images/castle.gif>
<http://www.fuenterrebollo.com/Heraldica-Piedra/Leon/Ponferrada/Castillo/castillo-4.jpg>

cec

<http://www.deafvision.net/mdba/whtcne.jpg>

cols

<http://www.pasqualinonet.com.ar/images/Col-1000w.jpg>
<http://vitagenesblog.files.wordpress.com/2007/08/col-rizada.jpg>

corda

http://www.elfenomeno.com/imag/merchandising/columbial2t_cuerda.jpg
<http://wwwimre.imre.oc.uh.cu/cmblog/wp-content/uploads/2008/02/fast-rope-mp-type-3.JPG>
http://www.hemptraders.com/images/img_rope_hr8.jpg

cota de malla

<http://www.aceros-de-hispania.com/imagen/armaduras-medievales/cota-malla.jpg>
<http://www.efeyl.org/tienda/images/cotas002pq.jpg>
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/42/Bayeux_haubert.JPG/800px-Bayeux_haubert.JPG

desmaiar-se

http://www.intralab.com.ve/images/fotos/desmayo_61.jpg
<http://www.fullservices.com.ar/fullblog/lopez/sandy.jpg>
<http://mediateca.educa.madrid.org/imagen/imagenes/publicas/tam4/y4/y4ngd5l47kpggk2m.jpg>
<http://supermanjaviolivares.iespana.es/enelfututo.JPG>

electricitat

<http://in.directe.cat/imatges/alta-tensio.jpg>
http://www.andaluciaimagen.com/Electricidad_6690.jpg
http://www.formet.com.mx/images/torre_electrica.jpg
http://farm2.static.flickr.com/1056/555249050_d517abdeb2.jpg

elm

<http://www.aceros-de-hispania.com/imagen/yelmo-medieval/yelmo-medieval.jpg>

enciams

http://www.canjordana.com/productes/lg_img/enciam_llarg.jpg
<http://blogs.diariovasco.com/media/067-lechuga.jpg>
<http://img.compradicion.com/2007/04/lechuga%20segura.jpg>

església

<http://www.churchofscotland.be/images/church2.jpg>
http://www.turismedia.com/pallarsjussa/esglesia_stsalvadortolo.jpg
<http://www.iespana.es/planadelarc/esglesia.jpg>
<http://www.jordiraig.com/img/24-Barranc%20Viu%20Llevata/esglesia1G.jpg>

espasa

<http://camiseto.es/data/productos/300x400/espada-de-galbatorix-con-vaina-y-soporte.jpg>
<http://www.medieval-fightclub.com/images/medieval-battle-sword.jpg>
<http://www.biblepicturegallery.com/Samples/la/World/armies/greek/Greek%20sword.gif>

espelma

http://www.naciodigital.cat/blocdefotos/fotos/gran/espelma_amb_macro23346.jpg
<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/4b/Candle.jpg/250px-Candle.jpg>

fletxa

http://www.todoespadas.com/images/TraditionelleEventesArcos/ono_1102z_LRG.jpg
http://perso.wanadoo.es/personitas/TgC_medieval_99.gif
http://www.kumeyaay.info/indian_bows_arrows/bows_arrows_pictures/Indian_Arrows.jpg
<http://www.american-indian-art.com/arrow29-16.JPG>

font

<http://quicu.iespana.es/continguts/FO021.jpg>
<http://quicu.iespana.es/continguts/FO006.jpg>
<http://www.am.ub.es/~tbarrera/Imagenes/comellar-abr-2006.JPG>
<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f6/Nacentemackinac.jpg>

guàrdies

<http://villafa.iespana.es/santiago/soldado.png>
<http://www.maderuelo.com/images/siglo12/soldado001.jpg>
http://www.diputaciondevalladolid.es/imagenes/img_cultura/Exposiciones_2005/La_Realidad_Barroca/soldadoP.jpg
<http://www.ottawasword.com/photos/march-2004.jpg>

guerra

<http://www.medieval-art.com/images/dhm1315.jpg>
<http://www.adhb30.dsl.pipex.com/rose-richard3a.jpg>
<http://www.ebierzo.com/images4/medieval.jpg>

hort

http://rialp.ddl.net/img_rialp/hort-rialp_02-07-2006.jpg
<http://www.jardineria.pro/wp-content/uploads/2007/12/huerto2.jpg>
http://farm2.static.flickr.com/1257/865811880_e79c2950e0.jpg
<http://www.spaincenter.org/agricultura/fotos/huerto-5.jpg>

lepra (atenció: fotografia d'una persona amb lepra. Pot causar angúnia.)

<http://conganat.uninet.edu/autores/trabajos/T130/I002.JPG>

llances

<http://msdress-up.com/shop/images/8140%20Spartan%20Spear.jpg>
http://www.goravani.com/art/Copper_spear_lrg.jpg
<http://www.holdthisspear.co.uk/images/spear.jpg>

lliures (moneda d'Anglaterra)

http://www.freedigitalphotos.net/image/s_twenty-pounds.jpg
<http://www.learnenglish.de/IMAGES/Vocab/money/sterlingnotesandcoins.jpg>
http://i16.photobucket.com/albums/b21/brotherhoodii/521516720_1.jpg
http://www.dicamillocompanion.com/images/British%20Money/Pound_Coin_2002_Obv_Rev.jpg

monjo

<http://www.merchantadventurers.com/medstock/monk.jpg>
<http://www.medievalfantasiesco.com/MR100298.jpg>
<http://www.tinuvielsastreria.com.ar/fotos/monje2a.jpg>
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e8/Scala_Dei_La_Inspiracion.jpg/300px-Scala_Dei_La_Inspiracion.jpg

ocells

<http://www.galeriade.com/Braid44/data/media/32/Birds - Ocells - Pajaros ParcArt.jpg>
<http://img5.travelblog.org/Photos/37910/197433/t/1473644-Birds-and-Blue-Sky-0.jpg>
<http://polar.ustc.edu.cn/polaren/uploads/photos/150.jpg>

onades

<http://musaranias.files.wordpress.com/2007/09/olas.jpg>

http://www.riasbaixas.depo.es/web2005/img/actualidad/noticias/551_olas_1.jpg

pagès

<http://www.upf.edu/bibtic/expo/2aRepublica/ref-agraria/agraria.gif>

<http://www.losangeles.cl/noticias/fotos/2023agricultor.jpg>

<http://www.utp.edu.pe/ransell/proyecto/223/agricultor.jpg>

<http://www.agroapurimac.gob.pe/documentos/noticias/items/agricultor3.jpg>

pastanagues

<http://seeds.thompson-morgan.com/pix/m/seeds/2/218.jpg>

penjar a la forca

http://www.bdebarna.net/v1/imatges_arxiu/Forca_0.jpg

<http://www.iberaw.es/V2/articulos/wp-content/uploads/2007/04/dsc09571-copia.jpg>

<http://www.brinklow-57.freemove.co.uk/gallows.jpg>

platja

<http://www.adrhi.com/Waimanalo-Beach.jpg>

http://www.freefoto.com/images/1048/03/1048_03_8---Dunwich-Beach--Suffolk--England_web.jpg

pont

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/4d/Sant_quirze_pedret-pont_medieval.jpg/800px-Sant_quirze_pedret-pont_medieval.jpg

http://www.posadadel Fresno.com/Municipio_archivos/image009.jpg

http://www.godesalco.com/img/pl_ima_deza_puente.jpg

port

<http://www.brachetta.com/tanguera/wp-content/el%20puerto.jpg>

<http://www.richard-pearson.com/fullsizepics/upperharbourfull.jpg>

<http://www.richard-pearson.com/fullsizepics/whitbyfishermen.jpg>

http://www.susanshawsart.co.uk/users/654/27755_OLD%20HARBOUR.jpg

punyal

<http://www.dolorosatobarra.com/imagenes/pgema.jpg>

<http://img.deremate.cl/user/images/1996/19961964.jpg>

<http://www.mastienos.org/historia/images/Punnales.jpg>

sorra

<http://www.tresquillas.com.ar/imagenes/grandes/index/arena.jpg>

<http://www.usuaris.tinet.org/rcasas/bloc/sorra.jpg>

tempesta

http://www.ifm-geomar.de/fileadmin/ifm-geomar/fb1/fb1_fe2/mnielsen/sturm.jpg

http://www.reproart.com/kunst/rembrandt_hamerszoon_van_rijn/christus_im_sturm_see_genezar_hi.jpg

http://www.talleronline.com/modules/gallery/albums/album229/Barco_en_tempestad.jpg

trapa

http://www.applebymagna.org.uk/appleby_history/images/in_focus_images/Pic17-Trap-Door-2375-x.jpg

<http://images.google.es/url?q=http://www.oregonlink.com/elsinore/images/stagetrappeddoor.gif&usq=AFQjCNETFGWIsVjLuaKRShtEetc7jmRtcQ>

trompeta

<http://thales.cica.es/rd/Recursos/rd99/ed99-0635-02/graficos/trompeta.JPG>

<http://www.edu.xunta.es/contidos/premios/p2004/c/instrumentos/WEB/imaxes/pequena/trompeta2p.jpg>

<http://www.elalmacendelasartes.com/adm/fotos/noticias/trompeta%20copia.jpg>

vaixell

http://www.foto-ceif.com/wp/wp-content/uploads/2007/07/schip_mircea-1.jpg

<http://www.geocities.com/tofte2000/barco6.jpg>

<http://blogs.diariovasco.com/media/barco.jpg>

<http://imagecache2.allposters.com/images/pic/EUR/2400-0481~Sailing-Ship-Posters.jpg>

ANNEX 3

LES ENTREVISTES
AMB ELS DOS PRIMERS LECTORS.
REFLEXIONS

EL PRIMER LECTOR

És del Marroc. Té 15 anys.

Va arribar a Catalunya fa dos anys.

Ha cursat 1r i 2n d'ESO a Catalunya, en una ciutat pròxima a Barcelona, amb entorn majoritàriament castellanoparlant.

Ara fa 3r d'ESO en un institut, amb entorn majoritàriament castellanoparlant.

Desconeixia l'alfabet llatí en arribar a Catalunya. Escribia en àrab, però de manera poc consolidada. No coneixia cap altra llengua.

1a sessió (21-11-07)

1.

Comença a llegir en veu alta. Li repeteixo que en silenci (per dintre).

Inici: 00:02:00

Final: 00:04:25

Temps destinat: 2m 25 s

(Jo): Et sembla que ho has entès tot?

(Lector): Quasi tot.

FAIG EL QÜESTIONARI:

On passa la novel·la?

En Inglaterra. (*immediatament*)

Qui treballava als camps?

(*Vacil·la breument*)... **els senyors, els pagesos...**

Qui vivia als castells?

Els senyors, crec.

On vivien els homes i les dones?

(*Pensa 3 segons*) **En el castell... una poble que està al costat del castell.**

Quant temps fa que va passar això?

Mmm... Cinc-cents anys.

Com es diu aquesta novel·la?

(*somriu, gest de no recordar exactament, intenta mirar el text com d'amagat*)

La fletxa.. la fletxa negra. (*Insisteixo que pot mirar...*)

De quin personatge parla, aquesta novel·la?

Que hace molt temps no havia res en esa poble, en Inglaterra. No havia luz, ni cotxe, ni bici, res. Hablan en...

Però, quin personatge surt? Saps que és un personatge? Ah no? De quina persona parlarà aquesta novel·la?

De quina persona?

(*pensa 12 segons*) **la persona?**

T'ho explico d'una altra manera... de quina persona explicarà coses aquesta novel·la?

De quina persona?

Hi ha algun personatge, alguna persona que sortirà en aquesta novel·la? Ho diu aquí, eh.

Ah, sí! Gif.. (*ho busca al text*).

Ara fem una altra cosa. Hi ha alguna paraula que no entenguis, d'aquí?

(*Mira...*) **Sí “amos”.**

No t'imagines que vol dir “amos” aquí, no?

No. Mai he escuchat esta paraula.

Mai has sentit aquesta paraula.

Alguna altra paraula que no entenguis? Ho entens tot?

Saps què vol dir “castell”? **Sí.** Electricitat, pagès... (*Confirma*)

Dic que torni a llegir en veu alta:

Inici: 00:08:29

Final: 00:10:40

Temps destinat: 2m 11 s (una mica menys que abans)

(Curiós: llegeix en veu alta: “ara fa més de 500 mesos” i immediatament es corregeix: “500 anys”...)

Ara que ho has llegit en veu alta, què et sembla més fàcil llegir per dins o en veu alta? **Per dins.** (immediatament) → hi insistiré...

Ara et torno a fer la pregunta d'abans. De quina persona parlarà aquesta novel·la?

... ah sí, Richard...

Qui és Richard?

Uno que va a escribir esto.

Ara has entès que vol dir amos?

Sí... el que manda...

2.

Presento segona pàgina. Li recordo que en silenci i que no em pot preguntar res.

Inici: 00:11:53

Final: 00:13:45

Temps destinat: 1m 52 s

FAIG EL QÜESTIONARI:

9. Com es deia el poble?

Mmmmm. *(Vol recordar-ho. Indico que ho busqui. Ho fa):* Tunstall.

10. Quantes cases tenia el poble?

(d'immediat): **Vint cases.**

11. Qui vivia al castell?

Tunstall, no. *(pensa, busca...)* **Sir Daniel**

12. Per què van deixar de treballar els pagesos?

(pensa, busca...) **Van anar al costat del creu.**

(Li torno a formular... Busca...) Tunstall era un poble petit, no? **Aquí pon “els pagesos van deixar de treballar...”.** *(No entén, no troba...)*

13. On van anar tots els pagesos?

Un creu, un pont que està a dalt d'un riu. Hi ha una creu...

14. Què van sentir, quan estaven junts?

(pensa) **Van sentir un cavall que s'acostava.**

15. En quin moment del dia va passar això?

Tarda.

16. De quin material estaven fetes les cases del poble?

Fusta.

(Li dic que torni a llegir (vols en silenci o en veu alta?: diu que en veu alta) Li ofereixo que busqui significat del mots que tenen aquesta opció (enllaç directe a imatges google). Busca “campana”. Ho entén.)

Inici: 00:33:34

Final: 00:35:07

Temps destinat: 1m 33 s

(va més de pressa!)

Per què van deixar de treballar els pagesos?

Perquè van sentir un cavall que s'acostava. *(vols dir?)...*

(Enlloc diu que estiguessin treballant, quan diu que van deixar de treballar. Convé no donar per suposat un fet: per deixar de treballar cal que estiguin treballant. Enlloc diu que aquella tarda els pagesos estaven treballant...!)

(Tampoc té informació prèvia sobre el paper de les campanes, que toquen cada hora, d'una determinada manera... Ara ho ha entès, amb ajuda.)

(Ofereixo cerca d'altres mots: no sap "creu" (Aquest mot no és imprescindible per a la comprensió global del text). Ho busca.

Ah, vale, la creu, la cruz.

3.

Presento tercera pàgina. Li recordo que no em pot preguntar res.

Inici: 00:38:57

Final: 00:41:54

Temps destinat: 2m 57 s

FAIG EL QÜESTIONARI:

Et sembla que ho has entès?

Sí.

1. Què ha dit Sir Daniel que han de fer tots els homes?

Repeteix. (ho faig) Que han de preparar cada un su arma per ... anar a una guerra.

2. Què els donarà Sir Daniel?

Menjar? Diners?

3. Qui diu que la guerra no agrada gens als pagesos? Qui ho diu?

Una dona.

4. Què s'acaba, quan hi ha guerra? Què és el que s'acaba?

(gest de no entendre) que s'acaba quan?...

5. Quants anys tenia Richard?

Divuit.

6. De quin color eren els seus ulls i els seus cabells?

Rossos // verd, no, era moreno.

7. Quina arma portava?

No sé.

8. Què són els arcs i les alabardes?

No sé.

9. Què van sentir, que venia galopant, de pressa i fent molt soroll?

Un altre cavall.

(Li indico que torni a llegir. També ho fa en veu alta inicialment. Li dic que llegeixi per dins, ara... Que intenta trobar la resposta a aquestes preguntes que li he fet).

Inici: 00:44:22

Final: 00:46:24

Temps destinat: 2m 02 s

(va més de pressa!)

Quina arma portava?

A l'esquena... baleta, no ballesta.

Saps que és? *(Mira l'enllaç)*

Què s'acaba, quan hi ha guerra? Què és el que s'acaba?

Però dice: "quan hi ha guerra, no quan no hi ha guerra... Yo m'he fijao mucho. "Quan hi ha" No pone: quan no hi ha..."

(Crec que apareix confusió en la relació de doble negació en la pregunta: NO EN EL TEXT!!! Quan hi ha guerra, què s'acaba = Quan hi ha guerra, què no hi ha. Ell ha entès el text, però no ha entès la pregunta. VIGILAR EN LA FORMULACIÓ DE LES PREGUNTES!!!)

Què són els arcs i les alabardes?

Ah, sí. Armes.

Les vols veure? *(Ho busca en l'enllaç. Ha deduït que són armes, ell sol, a partir del context).*

4.

Presento tercera pàgina.

Inici: 00:48:51

Final: 00:50:27

Temps destinat: 1m 36 s

FAIG EL QÜESTIONARI:

6. De quin color eren els cabells de Bennet. I la seva cara?

Rossos // mmm (mira-ho): morena.

7. Quines armes portava Bennet?

Portava cua, cua de malla i... batalla. Espasa, (i alguna altra?) llança.

8. Què portava al cos? I al cap?

Elm, un elm // Al cap... al cap (mira). Ah. Cota de malla (saps què és?)

Com es deia aquest senyor?

Bennet.

9. On van anar tots els homes?

A l'església *(el text diu al castell)*

10. Qui els ho va dir?

El Bennet.

Quins personatges han sortit fins ara?

Tres.

Vols mirar que és una cota de malla? I una batalla?

No sé que és. *(torna-ho a llegir)*

“Els homes anireu amb ell a la batalla” No sé que és batalla... pelea? *(ho dedueix pel context).*

Què vol dir: Serà el vostre cap.

*(No ho sap. En canvi sí: **Ell us dirà què heu de fer.**)*

2a sessió (23-11-07)

Recordes com anava la història? **Sí**
Quants personatges hi havia? **Tres.**

5.

Comença a llegir en veu alta. Li repeteixo que en silenci. (per dintre)

Inici: 00:00:30

Final: 00:03:29

Temps destinat: 3min

Ha llegit per dins. Ha anat fent un soroll amb “mmm...”, mentre seguia amb la vista la lectura. Et sembla que ho has entès tot?

Una mica.

Què has entès?

Surt una altra persona, que se llama Appleyard, i hablaban... (15 segons en silenci). *Pre-
gunto si prefereix que li faci preguntes. Diu que sí.*

FAIG EL QÜESTIONARI:

1. Què va preguntar Bennet a les dones?

Mmm... Bennet o Appleyard?... (Torna a llegir el text, i diu):

“Sabeu on és el vell Appleyard?”

Què vol dir?

Si saben donde està este.

2. Com es deia l'home vell?

Appleyard, no?

Quants anys tenia?

(Ho busca...) **Setanta.**

3. On era Appleyard? On estava?

No sé

Qui va anar a veure Appleyard?

El Bennet, el Rachid ()

A quin país passava això?

Anglaterra.

5. Quina és l'arma que el vell sap fer servir molt bé?

(Li he de tornar a repetir...)

6. Què va veure el vell, quan va mirar el cel?

Un cavall... No sé. No recordo.

(Li dic que ho torni a llegir. Li recordo les preguntes. Mentre les hi recordo, ja em diu “un ocell”. Després “uns ocells”)

Torna a llegir.

Inici: 00:08:02

Final: 00:08:57

Temps destinat: 55seg

Segueix fent “mmm...” Quan em diu que ja està, de seguida dóna correctament les dues respos-
tes:

“Tenia el arc”.

I l'altra pregunta era?

“Casa seva”

6.

Inici: 00:09:16

Final: 00:12:46

Temps destinat: 3min 30seg

Segueix fent “mmm...”

Ho has entès?

Sí.

Què passa aquí important.

Diu que hay gent que quiere matar a las personas, que quiere matar, dice que quiere matar a nuestras personas. Pasa ahí como una guerra.

Quina cosa important ha passat. Hi ha alguna cosa que t'hagi cridat l'atenció?

*(Fa gest de no entendre! EN AQUEST EPISODI EL VELL REP UNA FLETXA QUE EL TRA-
VESSA! NO HO HA ENTÈS!)*

FAIG EL QÜESTIONARI:

1. Quins personatges parlen aquí?

Senyors. *(No respon més. Insisteixo)*

Qui són?

Bennet.

I qui més?

Rachid. I Appleyard.

2. Per què Appleyard sap que hi ha gent a prop?

Perquè ha sentit un ruid, un soroll. (Sí...?) No ho sé.

3. Que va cremar Bennet?

Mmmm... Casas.

4. A qui volen matar els enemics?

Al Bennet (només?) Dice que quiere matar a nostres senyors...

5. Què vol dir la paraula "enemic"?

No.

6. On es va clavar la fletxa?

Al davant i al darrera, no? Al Bennet... (busca resposta al text) ... llegeix "enmig de l'espalla del vell / Appleyard?

Això què vol dir?

A mig de ese, Appleyard...

On es va clavar la fletxa?

NO ENTÉN GENS: La fletxa va travessar el seu cos.

Jo ho llegeixo en veu alta:

Llavors, tots tres van sentir el soroll d'una fletxa.

La fletxa es va clavar

enmig de les espalles del vell Appleyard.

Ah, vale. Ja ja entenc... Ha passat pel mig, no?

Pel mig de què?

De l'espalla del vell Appel... Enmig de ese i ese.

Qui és el vell?

Vell és un senyor que surt aquí i Appleyard és un altre. *(Creu que són dues persones! Li explica. Ja sabia que vol dir vell. Ho tornem a llegir).*

Què va travessar el seu cos?

El que va travessar el seu cos és el vell.

No, la fletxa... Ara...

"va entrar i va travessar..." Ho torna a llegir ell sol " Va entrar per aquí i va sortir per aquí (s'autoassenyala)..."

MILLOR ESCRIURE: La fletxa es va clavar, va entrar i va travessar el cos (potser entrar pel pit i surt per l'espalla)

(Li dic: Segueix llegint en veu alta):

"Appleyard va creure... (jo li dic va...)

7. On va caure el vell?

Al mig de les cols... Que estan en el hort, no?

- Convé revisar la redacció: “el vell Appleyard” el confon...
- Podria anar millor fer preguntes que segueixin la successió del text, per ajudar-lo a recordar:
 (Estaven a -----) l’hort
 (A casa de qui?) Del vell
 (Van venir) dos
 (Qui eren ?) Rachid i... Bennet
 (Qui és el més gran dels dos?) Bennet
 (Quant anys té Richard?) 18
 (Amb qui parla primer el vell?) Amb Bennett.

7.

Inici: 00:22:30

Final: 00:25:41

Temps destinat: 3min 11seg

Segueix fent “mmm...”. Observo que torna enrere alguna vegada

Ho has entès tot?

Sí.

Has tornat a llegir alguna cosa? M’ho ha semblat.

Aquest tros....

Per què?

Perquè dice (llegeix)

–Em sents? Com estàs? Què vols?

–Em fa molt mal.

Arrenca’m la fletxa, sisplau, Bennet.

Para él, cuando va a quitarle la fletxa, li fa mal quitarsela.

Perquè has tornat a llegir més amunt? Perquè no entenies o perquè no recordaves?

Perquè no recordava bé...

(reforço actuació: Això està molt bé que ho facis, quan no entens una cosa... la pots tornar a llegir...) **ENSENYAR / REFORÇAR ESTRATÈGIES, MENTRE VA LLEGINT (REPASSAR) quan llegeixes has d’entendre...**

Ho has entès ara?

Sí.

Doncs...

COMENÇO EL QÜESTIONARI:

1. On es van amagar Bennet i Richard?

A darrere de la casa.

2. Qui va parlar amb el vell?

En Richard.. (NO ÉS CORRECTE, PERÒ PASSO DE LLARG!)

3. Què va demanar el vell?

A veure si hi ha alguna persona (NO ÉS CORRECTE, PERÒ PASSO DE LLARG)

4. Qui va arrencar la fletxa?

Richard.

5. On van posar el cos del vell?

A la casa.

6. Per què van entrar de pressa a la casa?

Para arrancar la flecha rápido para que no se muere...

7. Per què va morir el vell? Què va sortir del cos...?

Molt sang.

8.

Inici: 00:28:45

Final: 00:30:40

Temps destinat: 1min 55seg

Segueix fent “mmm...”. Em pregunta si també ha de llegir el text de vermell. Observo que torna enrere alguna vegada

COMENÇO EL QÜESTIONARI:

Ho has entès tot?

Sí.

1. Qui ha matat el vell? Què diu Bennet?

No sé.

Ho diu aquí?

No ho diu.

NO HO ENTÉN BÉ.

2. De quin color era la fletxa?

Negra.

3. Què hi havia a la fletxa?

Una cosa escrita.

4. Què hi posava?

(llegeix en veu alta tot el text.)

5. Qui havia escrit aquelles paraules?

El que ha disparat. (No ho diu aquí?) Grimstone. “Ni mica”

Qui ha escrit això?...

Ah, Joan, no...?

Qui ha escrit aquest paper?

Joan. I qui ha disparat és Joan...

6. Qui dels dos -Richard o Bennet- va veure les paraules a la fletxa?

Bennet. (NO ÉS CORRECTE)

Bennet ho va veure? Mira-ho aquí:

Si ahi lo pone: “Mira Bennet, és una fletxa!!

L'alumne entén, amb aquesta oració que Bennet és el que mira....

CAL EXPLICAR UNA A UNA TOTES LES ACCIONS!

M'adono que no entén el codi del DIÀLEG

(potser és millor format teatre!)

Explico com funciona, crec que em va entenent, però li requereix un esforç d'atenció suplementari.

Com funciona el diàleg: Narrador i personatges.

Faig exercici amb ell de localitzar qui està parlant... Li costa. NO ho troba de seguida...

“Es preguntaven” (dono per suposat els pagesos)

El diàleg dóna dinamisme, però cal esforç d'atenció per saber qui parla a cada moment...

3a sessió (27-11-07)

Recordes que hi havia... El més jove era...

Richard

Després hi havia... el que havia mort..

Vell.

Després...

Panet... (l'ajudo... Be...) Bennet.

...

8. (en el nou format de diàleg... i alguns altres canvis)

(Li demano que torni a llegir la pàgina 8, en el nou format).

Visualment ja apareix la diferència en el format del diàleg. Li explico. L'alumne ho capta.

Inici: 00:02:39

Final: 00:04:33

Temps destinat: 1m 54s

(02:47 em pregunta...) Appleyard és el vell, no?

(vaig decidir treure "vell" i deixar-ho amb el nom propi...)

Aprofito per explicar-li que tots els noms de persones són en majúscules... (cal recordar-ho)

(03:04 segueix llegint)

Ha llegit per dins. Ha anat fent un soroll amb "mmm...", mentre seguia amb la vista la lectura.

QÜESTIONARI (amb incorporació de noves preguntes incidentals)

1. Qui ha matat el vell? Què diu Bennet? Qui ha disparat la fletxa...?

No sé. No lo pone. (respon el mateix que l'anterior sessió)

2. De quin color era la fletxa?

Negra.

3. Què hi havia a la fletxa?

Una cosa escrita.

PREGUNTES SOBRE LA MARXA

Qui ho havia escrit?

El que ha matat el vell.

I com es diu? Aquí diu el nom d'ella persona que ha escrit això?

Joan.

Que diu que serà, la primera o l'última fletxa?

La primera.

N'hi haurà més?

Sí.

Què diu Bennet, quan ha llegit això?

Diu que això no li agrada, no li agrada gens.

PREGUNTA QUE POSA DE MANIFEST LA SEVA COMPRENSIÓ:

Per què et sembla que no li agrada gens?

Perquè si eso le va a matar a él també (PERFECTE!!!)

Què van sentir al final?

Un soroll.

De què era? Un cavall...

Sí un cavall...

Segur?

Ah, no, una persona.

Exactament quin soroll?

Ah. Una persona obre la porta...

CLAR, AQUÍ NO DIU EXACTAMENT: va sentir el soroll de la porta...

9.

Insisteixo: Importa que entenguis.

Pots tornar enrere sempre que vulguis. Has d'entendre!

Inici: 00:08:00

Final: 00:11:15

Temps destinat: 3m 15s

Creus que ho has entès tot?

Sssí...

Alguna cosa no has entès?

Alguna paraula.

Fes un resum:

Ha vingut otre home i ha explicat que ha matal al Benet, al vell. I que tenia un paper escrit, de la fletxa negra, i no és la última, és la primera... i anaven vint homes a davant l'església, i marxaven .

Quan comencen estan a... casa. I quan acaben on estan?

A l'església.

I què veuen allà?

Homes.

I una cosa una mica estranya, una cosa diferent...

...

Bennet què va cridar?

Un home que va corrent.

QÜESTIONARI (amb incorporació de noves preguntes incidentals)

1. Qui va entrar per la porta?

Oliver.

2. Quant anys tenia aquest senyor?

Cinquenta.

3. De quin color era la roba?

Negra.

4. De qui era molt amic?

De Bennet... de Richard, d'Appleyard. (*insisteixo qen la lectura, troba la línia on diu: "era molt amic de Sir Daniel"*). **NO HA INTERIORITZAT AQUESTA IDEA.**

Qui era Sir Daniel?

No ho recorda. Li ho recordo.

5. Sir Oliver sabia qui era aquest John?

No.

Saps què vol dir assasí?

No.

7. Quants homes hi havia davant de l'església?

Vint.

Qui eren els que ara anaven cap a l'església?

Bennet, Sir Oliver i Richard.

Amb què anaven?

Cavalls.

8. I què portaven tots?

Armes.

Recordes quines armes surten aquí?

(Llegeix on diu les tres).

Recordes com són? *(Les busca, clicant cada paraula)*...

9. A qui va veure Bennet?

A un home que anava per al bosc.

10.

(pregunto quina lletra li va millor. La petita li va més malament, i també la lligada)

Inici: 00:19:23

Final: 00:21:54

Temps destinat: 2m 31s

(Segueix fent, a l'inici, "mmm". Em pregunta: "busca" o "bosc"? Està escrit "buscar". Li llegeixo "buscar": ja ho ha entès...)

Creus que ho has entès tot?

Sí.

QÜESTIONARI (amb incorporació de noves preguntes seguint el fil de la narració)

Qui es va quedar allà?

Richard, Bennet i Sir Oliver...

I on van anar tots els altres?

Al bosc.

A què fer?

A... Va anar a buscar a l'home ese...

I mentrestant, Richard què va fer?

Va disparar.

Va disparar què? Una pistola?

Amb una arma.

I què va sortir, una bala o una fletxa?

Una fletxa.

I va tocar l'home?

No, va passar a (pensa) dalt del del seu cap.

Era una bala o una fletxa?

Una fletxa.

Hi havia bales en aquest temps?

No.

Quant temps fa que va passar això?

Cinquenta.

Més... 500.

Ah, sí...

Abans de disparar, va preguntar si podia disparar?

Sí.

A qui li va preguntar?

Sir Oliver.

I què li va dir?

Sí.

3. On es va amagar l'home desconegut?

Al bosc.

I el van trobar?

No.

Per què no el van trobar?

Perquè sabe amagar-se bé. Molt bé.

I quan els homes van tornar al poble, què van veure?

Van veure una ... un paper escrit que està penjat a la porta de l'església.

(ha dit la frase seguida, completa!!! SENSE LLEGIR)

Què va dir Sir Oliver?

Agafa-lo, i lo... (vacil·la, perquè no li surt la forma verbal)... lo llegeixes...

A qui li va dir?

A Richard.

PREGUNTES QUE HE DESESTIMAT

(vegeu més amunt, durant la conversa (ÉS UNA CONVERSA SOBRE EL TEXT!) com s'han formulat sobre la marxa les mateixes idees: ofereixen al professor una informació més clara sobre la comprensió del text que va adquirint l'alumne. A més, l'alumne el reconstrueix/reelabora, i n'assegura la comprensió)

1. Qui va disparar la fletxa?
2. Per on va passar la fletxa?
4. Què van veure a la porta de l'església?
5. Qui va dir a Richard: Tira, tira?

11.

Obrim la nova pàgina.

Ah, la carta, no?

Inici: 00:25:34

Final: 00:27:15

Temps destinat: 1m 41s

(Segueix fent, a l'inici, "mmmm")

Ho has entès?

No sé que pone aquí al final... ~~boscos~~. No entén amb la lligada sc.

Quantes fletxes té?

Quatre.

Qui escriu això?

En Joan.

La primera, per qui era?

Pel Bennet...

I que ha passat amb...

S'ha mort... el vell. La primera pel vell.

La segona per qui és? I per què?

Ha cremat la casa.

La tercera per qui? Per Richard?

No per Richard no. Per Sir Daniel.

Per què?

Perquè és molt dolent.

I la quarta?

Per sir Oliver.

I perquè?

Dice que ha matat al paper...

Li faig llegir (no decodifica bé "pare" ha llegit "paper". Ell sol se n'adona, en rellegir...)

El pare de Richard.

Per què vol disparar a sir Oliver?

Perquè ha matat el pare de Richard.

Que et sembla que aquest John és bo o dolent? Perquè és dolent?

Perquè mata gent.

Però si diu que està disparant fletxes a persones dolentes, ell també és dolent?

Com?

Aquí diu que té fletxes preparades per homes que són dolents. Llavors, aquest que dispara aquestes fletxes és també dolent, si mata a persones que són dolentes?

També.

Què vol dir "els seus alegres companys dels boscos?"

Que estava al bosque, con la ayuda del bosc.

AIXÒ NO S'ENTÉN BÉ

12.

Inici: 00:31:48

Final: 00:33:40

Temps destinat: 1m 52s

(Ara no sento “mmm”))

Ho has entès?

Millor.

Va més mé que estigui així? (assenyalo el nou format de diàleg)

Sí, miro quien habla.

Richard, què li diu a Sir Oliver?

Tu has matat el meu pare.

I ell que li contesta?

Que no. No és veritat.

Després de preguntar-li això, què va fer Richard.

Va dir, pregunta, no has enganyat...

Ho sap sir Daniel? Recordes qui era?

Sí, sir Daniel és qui manda en el castell.

El pare de Richard, quan era petit, va morir. Va morir normal o el van matar.

El van matar.

I Richard, què vol ara?

Vol saber qui va matar el seu pare.

Ara ho vol saber, abans no?

Abans no, ara sí.

Perquè abans no?

Perquè abans no sabia. I ara, com han escrit en el paper ese “Sir Oliver ha matat el teu pare”, pensava que és ell el que ha matat el seu pare... I eso és mentira. Pone allí. El paper és mentida, dice que eso no és veritat.

Qui diu que no és veritat?

Sir Oliver.

I si fos veritat, sir Oliver diria: “Sí, jo he matat el teu pare”?

Sí.

Per què? No pot ser que digui una mentida sir Oliver...? No pot ser això?

No sé.

Per què això, aquesta història que estàs llegint, va passar de veritat?

De veritat.

NO. És inventada. És un conte. Saps què és un conte?

Sí.

Els animals parlen?

No.

Oi que hi ha contes d'animals?

Sí.

El que expliquen les pel·lícules passa?

No.

I el que surt a les notícies?

Sí.

Això que et sembla que és, com una notícia o com una pel·lícula

Una pel·lícula.

Exacte. És inventat.

Pot ser que sir Oliver hagués matat el pare de Richard?

Mmmm... Sí.

Pot ser. No ho sabem... Perquè no sabem què passarà, després...

(m'interromp, com si hagues fet una descoberta:) Pot ser que Joan, el que ha disparat, sap el que va matar el seu pare... (EXCEL·LENT CONCLUSIÓ de l'alumne)

Molt bé el que has pensat... Perquè això és com una pel·lícula. Tu mires pel·lícules? ... en àrab?

En àrab i en espanyol.

I les entens...

Sí

I oi que passen coses d'aquestes? Que un diu mentides... I tens ganes de continuar veient la pel·lícula perquè no saps què passarà. No t'has de creure res del que hi ha aquí, del tot. Has d'anar pensant i quedant-ho al cap. Perquè després, a la millor, alguna cosa que has llegit abans...

13.

Inici: 00:38:16

Final: 00:40:46

Temps destinat: 2m 30s

(Ara tampoc no sento "mmmm")

Ho has entès?

Alguna cosa no. Fosc. *(Després t'ho explicaré)*

Quines dues coses importants van passar, aquella tarda?

Han matat el vell i querien matar a Sir Oliver i al Bennet. *[no ha aparegut Sir Daniel, encara!!!]*

A quants volien matar, a dos o a tres?

A tres.

Quantes fletxes tenien preparades?

Tres.

Qui eren?

Bennet, Sir Oliver i Sir Daniel.

Sir Daniel ho sabia això?

Sir Daniel no.

Per què no ho sabia?

Perquè no estava al castell.

Com es deia el castell i el poble? . *[faig pregunta referents a dades anteriors]*

Tulús.. *(li dic Tunstall, sense donar-hi importància)*

On estava sir Daniel?

Estava... amb una casa de pagès.

Saps què és?

Sí.

Estava a prop o lluny?

Lluny.

Perquè sapigués què havia passat, què va pensar sir Oliver?

Va escriure una carta al sir Daniel.

I a la carta què li explicava.

e.. això... la carta esa que escrib Joan.

I qui va portar la carta?

Richard.

A quí la va portar?

A sir Daniel.

Com hi va anar?

Amb cavall.

I que era de nit o de dia?

De nit.

I va marxar amb cavall de nit?

Va marxar amb cavall i hi havia la lluna feta amb una mica de llum. *(explico el significat de fosc en aquest context. Ho sap amb els colors, però no en el context de claror – fosc. Ho ha entès, finalment, ell diu: com nit – dia).*

14.

Inici: 00:44:42

Final: 00:46:55

Temps destinat: 2m 13s

(Ara tampoc no sento “mmm”))

Ho has entès?

Alguna cosa no. pantans. *(busco les imatges: no hi ha connexió. Li explico: lloc amb molt aigua, terra plena d'aigua... Em pregunta per entendre-ho. No sé si m'ha entès... crec que puc prescindir del mot...)*

On estava sir Daniel?

En una casa.

Quina hora era?

Quina hora era...?

Passava a la tarda?

No era de nit. I fa molt fred.

On estava de la casa?

Al menjador?

Com era el menjador?

Molt gran.

Quan diu aquí que estva a prop del foc, què vol dir?

Doncs havia molt fred.

A prop del foc que vol dir? Com una calefacció?

No... con leña...

Ah.. foc amb llenya. Molt bé... Com anava vestit?

Vermell.

Amb què?

...

Amb una capa *(no sap què és)*

De quin color tenia el cabell?

No tenia cabell.

Era...?

Calb.

Què bevia?

Cervesa.

Qui hi havia a la porta?

Dotze homes.

Què eren?

Guàrdies?

I què feien?

No deixen a ningú que entri.

I a terra, que hi havia,

Ese home, en Joan, vestit com un nen que té dotze anys o tretze anys, i estava al terra.

I dormia?

No dormia.

Què va dir, al final,

Va dir “abre la puerta, que entri el noi!”.

4a sessió (30-11-07)

Ensenyo com funcionen els nous enllaços a imatges.

15.

Inici: 00:03:50

Final: 00:06:08

Temps destinat: 2m 18s

(observo que segueix fent mmm... Potser més fluïdet. Jo no li he fet cap comentari)

Ja li dic que sempre li faré les dues preguntes:

- 1. Ho has entès tot? (sentit de globalitat)*
- 2. Hi ha alguna coseta que no has entès? (lèxic, expressions...)*

Ho ha entès. Només em pregunta “doncs”. Li llegeixo, i em diu que ja ho entén.

Pregunto explícitament “penjaran”, i em fa un gest ben explícit.

Qui va entrar al menjador?

Un vell.

Com tenia la cara?

Blanca.

Per què la tenia blanca?

De por.

I alguna cosa més?

De fred.

(ho contesta sense mirar. Li dic que pot mirar-ho, si vol)

Què va dir Sir Daniel al vell?

Sir Daniel al vell?: Què vols?, o alguna cosa així.

Però, li va demanar alguna cosa?

No: el vell li va demanar al Sir Daniel que “soy pobre, necessito 200 lliures”

*Qui ho va dir això? El vell li va demanar a Sir Daniel això? ERROR
COMPREENSIÓ QUE TERGIVERSA COMPLETAMENT EL SENTIT*

Li ensenyo el text. Dic que no ho he escrit bé perquè ho entengui.

L'alumne ho ha vist coherent, i vol justificar-ho relacionant-ho amb l'altre vell (Appleyard)...

Certament, intenta trobar-hi sentit, i l'hi troba, encara que sigui remot o incomplet...

Li faig adonar sobre el text de qui diu cada cosa (la fórmula quasi teatral facilita la comprensió, però tot hi així cal esforç en el lector).

Qui diu “Bona nit, Sir Daniel”?

El vell.

Qui demana 200 lliures?

Sir Daniel.

I tu m'has dit que ho demanava...

Aaah, el vell! Clar. Jo no ho veig. *(no m'hi he fixat bé)*

Li demano que torni a llegir, pensant que és el...

*SI NO HO ENTÉN, EL LECTOR PERD EL SENTIT I UN TRET DEL
CARÀCTER DE SIR DANIEL.*

Torna a començar la lectura. Li dic que hauré de canviar el redactat. Ell diu que no s'hi ha fixat, que ja està clar... (potser no ho canviaré: és una funció del professor/mediador ajudar a llegir bé. És obvi que cal una lectura acompanyada. Puc definir les condicions i suggeriments...)

Inici: 00:09:25

Final: 00:11:05

Temps destinat: 1m 40s

Sir Daniel què li demana? I el vell què diu?

Jo sóc pobre...

I si no li dóna, què farà?

El penjarà a l'arbre

Qui?

Sir Daniel al vell.

Per què el vol penjar?

Perquè.. si no li dóna diners, el penjarà.

Llavors ell diu que no vol...

Que el matin.

I què farà, li donarà els diners?

Sí.

I Sir Daniel està content ara?

No. Està enfadat.

I què li diu?

Que li donarà 400 lliures.

Quan li ha de donar?

La setmana que ve.

I si no ho porta què li passarà?

Nada.

Res? Ah, si no ho porta o si ho porta? Si no ho porta?

El penjarà a l'arbre.

I com va marxar l'home?

Molta por.

Al final li insisteixo que es fixi bé en qui diu cada cosa.

No ha buscat cap mot a través de l'enllaç. Li ensenyo els que hi ha en aquesta pàgina. No li calien. Sabia el significat

No ha utilitzat la nota al peu (no li ha fet falta)

16.

Inici: 00:15:40

Final: 00:18:00

Temps destinat: 2m 20s

Ho ha entès. Cap pregunta.

Quants anys tenia...? *(no em deixa acabar)*

Dotze o tretze.

Era un noi?

No.

Què era?

Una noia.

Perquè semblava un noi?

... vestida de... com un noi.

Els guàrdies ho sabien que era una noia?

No.

Què es pensaven?

Pensaven que era un noi...

Com es deia?

Joanna.

Què li diu, Sir Daniel a la Joanna?

Li diu que tu et casaràs amb Richard.

Saps què vol dir casar-se? Sap qui és Richard?

I a ella li agrada?

No. Ella diu que no es casarà amb Richard.

Per què no?

Perque ella diu que no lo conos / no lo coneix i ella es casarà amb un home que ella estimi...

Com és que sir Daniel diu això?

Perquè és el seu senyor?

És el pare? És el mateix el senyor que el pare?

(No ho sap... Explico el poder del senyor... També li explico el fet d'obligar a casar-se...)

Què van sentir al final?

Un cavall.

Qui devia ser...?

Richard...

17.

Inici: 00:21:30

Final: 00:23:54

Temps destinat: 2m 24s

Ho ha entès. Cap pregunta.

CONVÉ RECORDAR SITUACIÓ ESPAI I TEMPS

On passa tot això? On estan ara?

Al menjador.

Del castell?

... de casa del Sir Daniel, o al castell?

On?

Al castell.

Recorda, on estan? En una casa...

... de pagès...

(no he indicat el propietari de la casa... PODRIA POSAR CASA DE SIR DANIEL LLUNY DEL CASTELL, evitant complicar-ho)

Qui entrava?

Richard.

Quina hora és?

No sé. Les dos.

De nit o de dia?

De nit.

Que li diu Richard primer?

Bona nit.

Què porta Richard?

Una carta. *(podria haver preguntat: de qui era...)*

Que farà sir Daniel amb la carta?

La llegirà.

I mentrestant, què farà Richard?

Menjar.

Que va dir Sir Daniel quan va acabar de llegir la carta?

Ara no li va dir qui va matar el seu pare. Li va dir quan seas gran t'explico qui va matar el teu pare.

(ja ho ha explicat tot...)

18.

Inici: 00:26:37

Final: 00:28:57

Temps destinat: 2m 20s

Ho ha entès. Cap pregunta.

Com estava Richard?

Molt nerviós.

Saps què vol dir?

Sí.

Què és el contrari de nerviós?

Content, bien..

Més aviat tranquil... Per què estava una mica nerviós?

Perquè Sir Daniel sabia qui havia matat el seu pare.

I ell? I Richard, ho sabia o no?

No. Sabia que Sir Daniel sabia... I volia saber qui havia matat...

Només li va explicar una cosa...

Que això va passar a prop del castell. *(de fet, estem fent relectura, amb text davant, que ell no llegeix!)*...

I ara estem al castell?

No.

I quan temps fa que això va passar?... En el moment que passa això, quant temps fa que havia mort el seu pare? Intento situar en el temps interior de la novel·la... Quant temps feia que l'havien matat? Més de 15 anys?

Quan era petit...

L'ajudo... Quan diu que li explicarà?

Quan serà gran.

Què deu pensar Richard, ell es creu gran?

...

Qui estava enfadat, sir Daniel o Richard? O tots dos?

Richard más.

Per què?

Per què no li va explicat quien ha matat el seu pare...

I sir Daniel, perquè estava enfadat? Pensa que ets sir Daniel. Per què estaries enfadat? *(identificació personatge)*

Per el Richard.

Perquè... Què li fa Richard...?

Richard li està ponient nerviós.

Perquè li fa preguntes que no...

...que no li agraden...

Què ha de fer ara Richard?

Se va menjar.

I mentre menja, què farà Sir Daniel?

Escriure una carta a sir Oliver.

Perquè *(no ho diu aquí)* escriu la carta?

Para decirle, perquè m'has escriure aquella carta, i quien ha matat el seu pare...

Qui mana més, sir Oliver o sir Daniel?

Sir Daniel.

A la carta potser dóna ordres.. diu què ha de fer. On va anar sir Daniel a escriure la carta? Allà mateix?

Alla mateix.

No va aixecar-se de la cadira?

Sí, que va aixecar-se de la cadira. Va anar a un altre lloc.

Un altre lloc de la casa o...

Del menjador.

Sir Daniel estava preocupat..

...

Richard què feia, mentre escrivia la carta?

Menjava.

I mentre menjava que va sentir, què va notar?

(no sap notar. Li comento si millor sentir. i ho entén):

Como alguien que le toca... I no sabe quien és.

19.

Inici: 00:35:26

Final: 00:38:40

Temps destinat: 3m 26s

Ho ha entès. No enten galopar.

Tampoc l'ajuden les imatges! Són tres fotos de cavalls en moviment, però ell només hi veu cavalls. No es fixa en l'acció que fan... HE DE CANVIAR-HO, PERQUÈ NO HI HA CAP REFERÈNCIA AL MOVIMENT.

No ha entès la frase darrera i se'n va anar galopant cap al castell,... (hi falta cavall. Millor se'n va anar amb el cavall corrent cap al castell)...

Qui estava darrera de Richard?

Una noia.

Richard veu que és una noia?

No. Pensava que era un noi. No ho ha mirat bé.

Què li va dir?

Qui. La noia al Richard?

Sí

Li va dir que vull (encara no formula en indirecte!) sortir d'aquella casa.

I què li demana?

Ayudarle.

Ho va dir fort o ho va dir fluix?

Fluix, a l'orella.

Per què?

Perquè no volia que sir Daniel la sentís.

I que li va contestar, Richard?

Li va dir que surti de la porta i segue el camino recte, i ahí va encontrar un senyor que té una barca... no sé...

(Repeteix amb altres paraules, confirmant el que ha dir...)

Què estava fent Richard, en aquell moment?

Estava menjant.

No estava mirant la tele? (n'hi havia?...)

No.

Que va fer Joanna, mentre Richard menjava?

Va sentir un soroll...Va sortir per la porta, i...

ATENCIÓ: s'ha confós. El text diu: sense fer soroll. Ell llegeix: Va sentir un soroll!

Això no li impedeix seguir la lectura i entendre globalment el sentit i el significat del text...

Li faig torna a llegir. Ho entén:

Ah, vale!

Què vol dir "sense fe soroll"

Poco a poco...

No la va veure per què...

Perque estava escrivint la carta.

Quan va tardar a escriure la carta?

Mitja hora (*és molt ràpid en les dades...!*)

Què va fer amb la carta?

Li va donar al Richard.

I què havia de fer?

Portar-la.

A qui?

A sir Oliver.

On?

Al castell.

Quan va sortir de la casa Richard, era de nit o de dia?

Era... (pensa, mira...) **era de nit.**

Faltava poc perquè es fes de dia

Sí.

On portava la carta?

Al castell. (*ATENCIÓ: jo volia preguntar on va guardar la carta*)

Al castell.

20.

Inici: 00:44:40

Final: 00:47:52

Temps destinat: 3m 12s

Ho ha entès. No enten "dalt del cavall". Sobre un cavall. Diu que si digués a dalt, ho hauria entès...

On estava ara Richard?

Estava al castell.

Ja havia arribat al castell?

Sí.

O estava marxant?

Estava marxant.

CONVÉ FER REFERÈNCIA CONSTANT AL LLOC O OCORREN ELS EPISODIS

Atenció: aquí he posat SOLDATS (confón amb que solda...) Cal que mantingui guàrdies... Li explico què vol dir igual que guàrdia.

Perquè diu Sir Daniel que agafin les armes?

Perquè pensava que algú havia agafat.

A la noia?

Sí.

Li explico... Atenció al text diu BATALLA. Compte amb els sinònims (o batalla o guerra!) Es confon...

Per què està enfadat sir Daniel?

Perquè la noia ha sortit sense parlar amb ell.

I ell volia que marxés?

No.

Com és la noia?

Llesta.

Marxen tots els soldats (guàrdies)?

Ah vale, ha quedat un...

Què farà el que es queda?

LI COSTA ENTENDRE AQUEST tros...

On han passat coses? *RESITUO EN L'ESPAI!!!*

Al poble, al castell.

Al castell?

No, al castell no, a la casa...

I ara..?

Se'n van cap al castell...

(He de simplificar més els espais!!!)

5a sessió (4-12-07)

21.

Inici: 00:01:02

Final: 00:04:00

Temps destinat: 3 min

(comença com llegint fluixet... No li faig cap comentari.)

L'ha entès.

A quina ho era?

Com?

A quina hora passa, això?

A les sis del matí.

El sol havia sortit o no encara?

(Pensa, vacil·la...) ... sí.

Què portava Richard?

Una carta.

I aquesta carta l'havia escrita...

Sir Daniel.

I era per a qui?

Per Sir Oliver.

Per on anava ell?

Al castell.

Com anava, a peu o amb cavall?

A cavall.

I va sentir una veu que ra..

De Joanna.

I ell espensava que era...

Noia... noi.

Tenia el cavall, la Joanna?

No.

Què li havia passat al cavall?

S'ha caigut i l'ha deixat sola...

I ella, s'havia fet mal?

Si. Al peu.

Portava armes la Joanna?

No.

Com li diu ell a la Joanna?

Nen... Joan.

Per què volia marxar la Joanna?

Tenia por de Sir Daniel...

I Richard, què li va dir?

A qui? *(Necessita aclarir-ho! (bona pregunta del noi, que indica seguiment comprensiu)*

A la Joanna?

Puja al meu cavall, i jo baixo, perquè tens mal al peu. *(formula la frase seguida, sense errors)*

Es vol amagar, la Joanna. Per que?

Perquè no la veiga el Sir Daniel.

Què li fa, Sir Daniel a ella? pregunta mal formulada per mi, però entesa pel noi...

Li fa por.

22.

Inici: 00:06:58

Final: 00:10:51

Temps destinat: : 3m 57s

Diu que l'ha entès.

Pregunto trompeta... Diu que ja ho sap, perquè ha sortit abans,...

Està segur que ho sap...

Com es toca?

Fa el gest com una campana. (Ha confós trompeta amb campana) (li suggereixo que miri les imatges).

què hauria passat, sense ajuda?

s'hauria fet una imatge errònia → aquí cal posar trompetes, perquè donen notícia que els segueixen...

NO ES VEUEN BÉ ELS HIPERENLLAÇOS: colors massa semblants!

Richard està d'acord (amb Joanna) que Daniel és dolent?

No. Es pensa que es pensa que és una persona bona.

Però la noia...

Sabia que era dolent.

Perquè estava enfadat Richard amb Joanna?

Perquè no es bueno que sir Daniel es... (no sap com explicar-se...)

És bo o dolent?

Dolent. I està enfadat.

Per què creu la Joanna que és dolent?

Perquè ella no li agrada que li diguin la persona que le va casar amb ella...

Com anava Joanna, a peu o a cavall?

A cavall.

I Richard?

A peu.

I Joanna sap amb qui es casarà Richard?

No... La Joanna?... Sí!

Amb qui es casarà Richard?

Amb Joanna.

I qui és Joanna?

Ella... I ell no sabia...

Per què va disfressada de noi?

No. (explico que encara no ho sabem, perquè no ens ho ha dit el narrador)

Saps què vol dir lletja?

NO HO SAP. Ho explico:

CREC QUE ES PODEN POSAR: sinònims positius...

"Què importa com és", caldria reforçar-ho amb un "és igua"l...

Està d'acord Richard de casar-se amb la noia que li digui Sir Daniel?

No...

SOBRE LA FORMA DEL TEXT:

Digue'm una línia que sigui una pregunta.

Creu que acaba en punt.

Cal explicar pregunta, admiració: NO HO SAP

23.

Inici: 00:21:00

Final: 00:23:50

Temps destinat : 2m 50s

Diu que l'ha entès.

On van arribar?

A una casa petita.

On estava?

Al costat del riu.

Quantes hores portaven caminant?

Dos hores.

Van veure una persona. Qui era?

Una home.

I aquest home, de què s'encarregava

Barques. *(no diu de les...)*

Què li va demanar Richard?

Que li deixi una barca.

Per anar on?

Al castell.

I què li diu l'home? Li diu que sí de seguida...?

Le dice no amb barca no pots anar, perquè hay el Joan, de la fletxa negra. Millor vés p'ahí, pal pont. I li va dir el Richard: el pont està molt lluny, i jo tinc pressa.

Van pujar a la barca...

Van pujar a la barca la Joanna, Richard i cavall.

El cavall també va pujar a la barca? I li va dir..

Adéu... Vigileu.

I quan estaven al mig del riu...

La barca va xocar amb una pedra gran, i va caure el cavall, la..., el Richard i la Joanna també...

24.

Inici: 00:25:57

Final: 00:29:15

Temps destinat : 3m 18s

Diu que l'ha entès.

Van caure a l'aigua... qui és que va nedar, Richard o Joanna?

Joanna.

Richard no? Com és...?

La Joanna va sortir a l'altra banda del riu. Richard no sabia nedar.

I què li va demanar?

Li va ajudar. Va agafar un arbre i li va demanar la mà i va sortir. I ja està.

I al cavall, què li va passar?

El cavall... es va morir. Es va ofegar...

Està content, Richard?

Sí.

I què li diu?

Gràcies.

Quan han arribat al'altra banda del riu, Richard diu que han de buscar què...

El camí...

De què es queixa, Joanna?

Del peu.

Que encara li fa mal, no? I Richard, què li diu?

Puja a dalt meu.

De què s'estranya, Richard?

Que pesa molts pocs quilos i, me parece que .. “tens dotze anys” i ella li diu “No, toinc setze anys!”

25.

Inici: 00:31:40

Final: 00:35:21

Temps destinat : 3m 30s

Diu que l'ha entès.

Quan Joanna portava una estona a l'espatlla de Richard, què li va dir?

Que no estàs cansat?

I ell què li va contestar...

Sí, no... Baixa.

Són amics ells dos?

Sí, són amics.

Joanna li va donar...

La mà a Richard...

Que va fixar-se...

Li va dir que tens la mà molt petita...

I ella, què va contestar?

Són així... I tambien hay homes fluixos, baixos, altos...

Ella no volia explicar..

Que era noi...

Què va dir que pensava...? Sembles una...

Una noia...

Si fossis una noia, series molt bonica... (no entén bé la frase. Intenta repetir-la en castellà):

Si eras una noia...

Van arribar...

A un font.

Tenen set i què més...

Ganes de menjar

I què va treure?

Pa i formatge.

26.

Inici: 00:38:45

Final: 00:42:35

Temps destinat : 3m 50s

Diu que l'ha entès.

On estaven...? Asseguts, al costat de la...

Un darrera de l'altre.

Continua tenint por... Joanna on no vol anar?

Al castell. I Richard vol anar al castell.

Richard, què va dir?

No entén gens xxxt!

RICHARD: – Xxxxt! Tira't terra! No facis soroll!

LI EXPLICO

(a més falta la a)

Per amagar-se, què van fer...?

Van pujar a un arbre, a dalt de tot.

I quan eren dalt de tot, què van veure?

Van veure unes cases que no tenen teulades, i que estan cremades...

Què diu Richard que eren aquelles cases...

Li diu a la Joanna a l'orella que aquelles cases... que va cremar el Bennet.

I va sentir unes veus...

Unes homes.

Què deien, que estaven...

Estaven contents...

Per què estaven contents?

Perquè van matar el vell, Appleyard.

I que van dir:

Que tenien una per sir Oliver, per sir Daniel...

I que els matarien a tots, oi? I per tan tant aquests homes que són?

Dolents...

27

Inici: 00:46:06

Final: 00:48:46

Temps destinat: : 2min 40s

Diu que l'ha entès.

Quantes persones hi havia?

Més de trenta.

I a Joanna què li passava? Estaven dalt de l'arbre, no?

Sí.

Què li passava?

Que tenia mucha por. No li agrada la gent que mata, no li agrada la guerra, no li agrada Sir Daniel...

Estava molt preocupada, no? I Richard, què li diu?

No te preocupes... Nosotros no... Ellos busquen al Bennet. Nosotros no... Pero no no dejan que nos vegin (no deixem que ens vegin): EXPRESSAR AIXÒ ÉS MOLT DIFÍCIL...

Què van dir els homes, que es quedaven o marxaven?

Que marxaven... Hay algunos que van pal castell, otros pal riu, i los otros pal... I vigileu els guàrdies...

6a sessió (13-12-07)

28.

Inici: 00:02:55

Final: 00:06:10

Temps destinat: 3 min 15 s.

En silenci absolut. No mou gens la boca en llegir, ni fa cap soroll.

L'ha entès.

Ha buscat l'enllaç de ballesta.

On estaven els dos, ara?

A l'arbre.

Quina hora era, més o menys?

Migdia, a les dotze.

Richard va dir que ja ...

Ja sé quins són els homes que han matat Appleyard, i em vaig a dir esso a sir Daniel, quien ha matat Apleyard, i qui són els fomes de la Fletxa Negra..

Per què van baixar de l'arbre?

Perquè ja no estan ahí.

La noia també volia anar amb sir Daniel

No

Què volia fer?

Volia quedar-se ahí.

I volia quedar-se sola?

No. Amb ell.

Qui estava enfadat, La Joanna o el Richard?

El Richard.

La Joanna no?

També...

I com que estava enfadada, què va fer la Joanna?

Va agafar la ballesta de Richard.

I al Richard li va agradar?

No. Es va enfadar.

I què va fer?

Va dir: "Torna'm la ballesta ara mateix". I la Joanna va corrent, i Richard le va agafar i la va tirar a terra.

29.

Inici: 00:08:10

Final: 00:11:50

Temps destinat: 3min 40s.

En silenci absolut. No mou gens la boca en llegir, ni fa cap soroll.

L'ha entès.

Saps què vol dir *trista*?

Posa el cap i fa cara de pena.

La noia estava a terra i Richard li va...

agafar (*ha substituït mentalment "prendre"...*)

Què li diu, que torni...

Que no torni a agafar-le la ballesta.

I estava tan enfadat que va dir que no volia veure...

Más, més..

I la Joanna què li diu?

Per què m'has tirat a terra, i m'has fet mal... I Richard li va dir: Tu, perquè m'has agafat la ballesta...

I està tan enfadat, que li diu: Ara tu...

Ara tu, ara te callas.

I la Joanna, què va fer quan va sentir això...

Va callar.

I es va posar a què...

Ell si va al castell, ella també vol vindre amb ell. *(NO HO HA LLEGIT, LI FAIG LLEGIR)*

Mira què diu: Joanna es va posar...

A plorar. Ah sí.

Que anaven amunt o avall?

Amunt.

A dalt d'una...

Muntanya.

Hi havia arbres?

No.

Per això, des d'allà van poder...

Veure els set guàrdies de sir Daniel amb cavalls, i altres 10 dels homes de la Fletxa Negra.

Anaven amb cavall els de la Fletxa Negra?

No.

I caminaven o estaven parats?

Estaven parats.

I que feien?

Esperant els guàrdies de sir Daniel...

Per què, saps què faran?

Els maten o...

I qui ho veu això?

El Richard, i la Joanna.

I què li diu?

Li diu... que ja estan esperant els guàrdies...

I què et sembla que pensa?

...que els mataran.

30.

Inici: 00:14:45

Final: 00:17:15

Temps destinat: 2min 30s.

Ho ha entès.

En silenci absolut.

Què els va passar, als guàrdies?

Que anaven tranquils, i els 10 homes de la Fletxa Negra van esperar i van matar a tres persones.

A tres?

A sis guàrdies de sir Daniel.

Els van matar a tots?

No, tots no.

Quants no van matar?

Un.

I què va fer aquest?

Va saltar del seu cavall perquè no el matin.

I què va fer...

Se va amagar per el bosque, i li diu Richard que le va ajudar al guàrdia ese para que no les mate. La Joanna ha dit al Richard que pueden matar-te a tu. I se'n va el Richard, i el guàrdia s'ha tirat al terra perquè han passat la fletxa a su espalda.

El va matar, o no?

Sí.

Richard va sentir una veu...

AIXÒ NO HO ENTÉN BÉ. No entén que una veu parla. Caldria escriure "va sentir un home que deia". TAMPOC ENTÉN BÉ: "Richard no és dolent!". Això ho ha llegit de pressa... Cal refer la narració: que quedi clar qui parla. L'alumne no llegeix sempre el nom de l'esquerra (nosaltres tampoc ho fem en teatre...). Cal facilitar, donar altres pistes. L'expressió "va sentir una veu" no és bona!

Després Richard que va fer?

Va corrent per la Joanna i li va dir: "Corre vamos al bosque, a amagar-nos ahí".

Saps què vol dir que va escapar-se...? (PUC USAR ESCAPAR-SE?)

Sí.

31.

Inici: 00:20:50

Final: 00:24:05

Temps destinat: 3min 25s.

Ho ha entès.

En silenci absolut.

Ha clicat l'enllaç "punyal"

Qui va fer un crit?

La Joanna.

Quin crit va fer?

Ahhhh! (ho diu fluixet, aspirant la h)

CAL ENSENYAR AQUESTA ONOMATOPEIA

Per què va fer el crit la Joanna?

Perquè estava cansada, no?

NO HO HA ENTÈS (CALDRIA CANVIAR L'ORDRE, I POSAR ABANS EL QUE VA VEURE!!!)

Quan li ho faig rellegir, ho entén...

Ah, vale, hi havia un home contrari de Joanna i Richard.

Per això ella va fer...

Va fer un crit.

Perquè estava cansada, o per què?

Perquè tenia por.

I aquest home què tenia?

Tenia la fletxa...

Preparada?

Para matar a Richard.

I llavors Richard, què va fer..?

Li va coger, agafar el puny del su cinturó i... le va clavar al pit.

I que fa fer?

Li va tirat al terra, i va mort.

I a Joanna li va agradar, això?

No.

I què li va dir?

Per què has matat a l'home? Tu Richard ets molt dolent.

I ell, què va contestar?

Li va contestar que ell volia matar-lo...

(PROBLEMA DE PRONOMS. L'ALUMNE NO TÉ PROU DOMINI-COMPETÈNCIA PER EXPRESAR-SE, PERÒ FA UNA RESPOSTA DEL TOT PERTINENT A LA PREGUNTA QUE JO FORMULO. En aquell moment, jo no ho entenc, i per això segueixo preguntant)

I va dir perquè l'havia matat?

Sí, perquè no los mate.

I la Joanna diu que aquell home volia disparar?

Ella diu que no.

Diu aquí *assassí*. Què et sembla que vol dir?

No lo sé.

Què et sembla que vol dir?

Matón? (*Jo li ho explico*).

A tu et sembla que és un assassí?

No. Ell la matat. Porque si no le matan a ell.

Al final, et sembla que els dos estan contents l'un amb l'altre?

No.

32.

Inici: 00:28:55

Final: 00:32:10

Temps destinat: 3min 15s.

Ho ha entès.

Llegeix en silenci absolut.

Coneix "passos"

Joanna va caminar deu passos...

Es va parar, i va volver a Richard, i li va dir que.. Li va donar la mà i li va dir "adéu", que somos amics...

La Joanna deia que...

Que l'havia salvat, l'havia ajudat moltes vegades...

I quan Joanna va marxar, què va fer Richard?

Richard li va tornar, i li va donar la seva ballesta.

Per què?

Perquè no els matin. Li dicho a Richard que ella no sabe com va la ballesta i ella no té força.

I al final què fa Richard?

Li acompanya a la Joanna.

I arriben a...

A un lloc. I Richard va sentir agua... gotes de agua i la Joanna li va dir: "Es una font, que està aquí al costat. I voy a beber que tenc mucha set".

I després de beure agua, van menjar?

No. Van dormir junts, perquè tenien molt fred.

33.

Inici: 00:34:35

Final: 00:38:40

Temps destinat: 3min 55s.

Ho ha entès.

En silenci absolut

Ho ha entès. Ha buscat bastó, però no ha buscat cec (diu que ja ho sap: i és veritat, ho comprovo: no ve), ni caputxa (també ho sap), ni campana (se'n recorda) Tampoc ha buscat lepra. Li dic que ho faci (aquest és un episodi complex, que he d'explicar una mica. Ell ha entès lepra, i que s'encomana (ell mateix posa l'exemple de la SIDA).

Què van sentir?

Una campana.

I què pensaven?

Que estaven al costat d'una poble.

I què era?

Era l'home ese...

Anaven sentit que la campana.

Cada vez més lluny... més a prop.

I ells, com estaven?

Van amagar-se, no tenien temps d'amagar-se, i va passar el senyor ese, con una caputxa, i no li ven la cara, i ... era cec, i portava un... bastó. (no recorda el mot, ho llegeix)

Els va veure l'home?

No, ells a l'home sí, però l'home a ells no, perquè està cec.

Per què tocava la campana?

Perquè si hi ha algun home al costa, s'aparta d'ell..

HO EXPLICO: En aquest temps... quan una persona tenia lepra...

Ha entès: el leprós es mor aviat i la lepra s'encomana

34.

Inici: 00:43:00

Final: 00:46:25

Temps destinat: 3min 25s.

Ho ha entès.

Busca les imatges de "desmaiar".

Saps qui és aquest home?

Me parece que un guardia de sir Daniel o de la Fletxa Negra.

Van caminar, van pujar a ...

... una muntanya.

I des d'allà...

Van veure al senyor este que havia corrent, no havia poc a poc, era cec i ho veu tot, i no va con la bastó, i no tocava la campana... (HO HA ENTÈS PERFECTAMENT, PERÒ LI COSTA MOLT EXPRESSAR-SE)

La Joanna li diu: "Agafa..."

Agafa la ballesta i dispara.

I Richard vol disparar ara?

No.

Per què?

Perquè no sabia quién és.

(ATENCIÓ: la causa segons el text és perquè no vol disparar un home amb lepra. El lector no ho capta)

Es van amagar... No van fer soroll. I de cop i volta...

L'home ese de la caputxa va veure Richard i la Joanna, i van posar correr. Richard va anar cap a una costat i la Joanna per a un altre, i el senyor ese va a la Joanna, i le va agafar, i ... eso no sé. (no recorda de memòria el mot desmaiar. Llavors diu marejar, perquè les imatges semblen això.)

7a sessió (14-12-07)

35.

Inici: 00:01:55

Final: 00:05:35

Temps destinat: 3 min 40 s.

En silenci absolut. No mou gens la boca en llegir, ni fa cap soroll.

L'ha entès.

T'has recordat de totes les paraules? "Lepre", "bastó"?

Sí.

Quan Richard que Joanna havia cridat, va veure que... què havia passat...?

Que havia el senyor ese, no sabia que era sir Daniel, i quan ha pujat a una muntanya petita, i va veure el senyor ese, i va treure la caputxa, i va mirar... I ella, la Joanna, a Richard ... que dispare, i el va treure la caputxa, i ha pujat els braços, va dir: "No me dispare, Richard. No dispare al teu amic".

Ha intentat fer una explicació completa del que ha entès. Vacil·la, té dificultat amb els pronomes (ell qui és?). Però hi veig:

- *interès d'explicar, de demostrar que ha entès*
- *manifestació autèntica de comprensió*
- *dificultats d'organització, ordre, claredat...*

(això té conseqüències en un oient desinformat: pot semblar que no entèn... CAL ESCOLTAR, reforçar...!)

Mentrestant, com estava la Joanna?

Estava marejada. (*Explico "desmaiada". ÉS UN MOT NOU, les imatges adjuntes no sembla que ajudin del tot. Potser substituir per "va quedar adormida de cop"*)

Va veure la cara: Sir Daniel. I li va dir: *Què em vols matar?* Què li va dir?

No senyor.

I li va preguntar... Per què portes...?

Per què portes aquella roba? I li va dir: "Porto aquella roba perquè em va bé, perquè no, perquè els homes de la Fletxa Negra han matat els meus guàrdies i que no me maten a mi".

Sir Daniel, què va dir a Richard?

"Ara, yo voy para el castell. Tots dos veniu pal castell, i li diu que cuidau que (no diu no) s'escape".

I la Joanna...

Quiere escapar-se, i no quiere venir al castell. Tenia molt por.

La Joanna va dir alguna cosa?

No, la Joanna no.

Sir Daniel es va posar...

La caputxa.

Va agafar...

La ballesta (!!! és el bastó), el bastó, la campana i va marxar.

I ells dos van seguir-lo o... es van quedar?

Es van quedar.

Què els va donar, Sir Daniel?

Menjar.

36.

Inici: 00:09:45

Final: 00:12:40

Temps destinat: 2 min 55 s.

*En silenci absolut. No mou gens la boca en llegir, ni fa cap soroll.
L'ha entès.*

Quants dies feia que no menjaven?

Dos dies.

Mentre menjaven van sentir...

La campana de sir Daniel

Cada vegada estava més...

Lluny.

Marxava cap al... Quan ells van acabar de menjar van...

Van seguir un camí que feia dos hores amb una pujada, i van veure el castell.

Llavors Joanna li diu a Richard: ara has de dir...

Has de dir adéu al teu amic Joan, ja no el veuràs més.

Per què diu això? (la resposta no es pot deduir del text, però sí informa de les hipòtesis del lector, que han de tenir en compte el contingut argumental de la novel·la)

No ho sé. *(insisteixo)*

No sabem perquè, encara? Perquè et sembla que diu que no el veurà més?

No sé. Me parece que... Cuando van al castell, sir Daniel li va dir (NO DOMINA LA FLEXIÓ VERBAL TEMPORAL) “no és el Joan és Joanna”.

I llavors... Clar ella no és un noi.

Joanna no és un noi, i Richard no sabe que és una noia.

És una mica què passarà. Això és el divertit d'una pel·lícula, i d'un llibre... No saps què passarà.

I ho deixa una mica sense saber què passarà...

I Joanna va... *(aportació meva al lector)*

Abraçar a Richard

Joanna li diu a Richard coses que no són bones. Què li diu?

No li agrada. I hi ha... els homes de Fletxa Negra han matat al vell, i als seus guàrdies, i ahora quieren matar al Bennet, a sir Oliver i a él. *(resumeix contingut anterior)*

Com està ara sir Daniel? Què pensa Joanna?

Té mucha por.

Sir Daniel ara té por. Per tant, una persona que té por, pot fer...

Pot fer mal a otra persona. *(pregunta que es deriva tant de la comprensió i com del pensament i experiències prèvies del lector)*

Qui són els que han de vigilar molt?

Richard i Joanna. *(participa comprensivament de la flexió personal hem de vigilar molt, relacionada amb la manifestació del personatges: és Joanna qui parla...)*

Aquí diu: *hem*. Som..

Nosaltres...

37.

Inici: 00:16:00

Final: 00:19:16

Temps destinat: 3 min 16 s.

*En silenci absolut. No mou gens la boca en llegir, ni fa cap soroll.
L'ha entès.*

Els dos nois van arribar...

Al castell.

I qui els esperava?

Sir Daniel.

Només sir Daniel?

Sir Oliver.

Què li van dir?

Li van dir: Richard, tu ven amb nosaltres, volem parlar amb tu. I van entrar al castell, i van anar a una sala, que és molt gran. Passaven pel pati, i hi havia una taula gran al mig.

Joanna on estava?

No sé.

Sir Daniel va dir: Tu penses que sir Oliver va matar el teu pare?

No sé, diu que no sé. (afirmació indirecta, no ben construïda!!!). Sir Daniel sí que sap.

Richard vol saber una cosa. Què vol saber?

Vol saber quien ha matat el seu pare.

I sir Oliver què diu?

Jo no he matat?

I sir Daniel?

Jo tampoc.

Richard recorda què deia el paper:

La quarta fletxa per a sir Oliver, perquè ha matat al pare de Richard.

Llavors ell diu molt fort. Fixa't en els tres signes d'admiració. Un, crida una mica; dos, força; tres, molt. "Digueu-me qui el va matar!

Van contestar?

No van dir res.

Què va passar...

Van sentir uns vidres que es trencaven, i va entrar una fletxa negra per la finestra, i va clavar al mig de la taula.

Què va dir sir Daniel?

Le va dir a Richard: "Corre, surt, mira quien ha disparat".

Tots dos es van mirar perquè tenien...

Molta por.

Qui tenia por ara?

Sir Oliver i sir Daniel.

Per què tenien por?

De la Fletxa Negra.

38.

Inici: 00:22:00

Final: 00:25:10

Temps destinat: 3 min 10 s.

En silenci absolut. No mou gens la boca en llegir, ni fa cap soroll.

L'ha entès.

Saps que és una sala?

Una sala como esto (assenyala on som).

Era gran o petita?

Petita (s'equivoca!!!)

La fletxa estava...

Enmig de la taula

Posada o clavada?

Clavada.

Qui hi ara a la sala?

Sir Oliver i Sir Daniel

Qui és l'amo del castell...?

Sir Daniel.

Richard diu...

No m'agrada gens que em parli d'aixó, del seu pare, de qui ha matat el seu pare...

I si em torna a preguntar, què passarà?

Que el maten, com al seu pare.

I sir Oliver què diu?

No, Richard és un bona home. No el matis.

Sir Daniel li va contesta alguna cosa?

No.

I van sortir. Llavors va arribar la, es va fer de..

De nit.

I un guàrdia...

Un guàrdia li va dir a Richard que ara dormirà a dalt de tot, al seis pis o al cinquè pis
(EXEMPLE CLAR que associa el que llegeix al propi coneixement/ experiència: dalt de tot per a ell és 6è o 5è pis!!!) ... Li va dir per què, si jo sempre dorm al costat del menjador...

Per què... Richard on vivia? La casa de Richard, quina era?

Era pagès.

Richard era pagès?

No. Vivia con el vell ese... ATENCIÓ: CONFUSIÓ!! HE D'EXPLICAR-HO BÉ ABANS... *(potser anar repetint que el castell és la seva casa, des que es troba amb Joanna) Li explico... Va morir el pare, Daniel el va cuidar quan era petit...*

Va entrar a la...

La seva habitació

On va seure?

Al llit, i va pensar...

Què va pensar?

Que el sir Daniel no és una bona persona, que és dolent...

Va sentir...

Va sentir que algúien tocava la porta fluix, i sabia que era la veu de la Joanna.

I qui era?

Era la Joanna.

39.

Inici: 00:29:10

Final: 00:32:45

Temps destinat: 3 min 35 s.

En silenci absolut. Busca la imatge del punyal, mentre llegeix. (espelma, la coneix)

Què vol dir *estaven a les fosques*?

No sé. *(tampoc ho interpreta, ni ho dedueix)*

Va entrar...

La Joanna.

I que portava?

Una espelma.

En una mà i a l'altra?

Un punyal.

Saps què és?

Sí.

Per què portava el punyal?

Para... bueno eso passa después

Explica...

Portava el punyal para... (pensa) ... para darle al Richard, perquè els guàrdies del... Sir Daniel li ha dit als guàrdies que maten a Richard...

Ella ha sentit això?

I li diu: "Tanca la porta, de pressa, no... sense fer soroll". *(és clara la reinterpretació perquè al text diu: "no facis soroll") !!!*

Està content ell?

Està content per veure'l, però pel que ha sentit...

No li agrada, clar.

Què li diu Joanna? Que volen...

Que volen matar-te. (*afirmació indirecta, no ben construïda!!!*)

Ella ho ha sentit, oi?

Ell diu.

Què? Qui ho deia?

Els guàrdies.

I quan el matarien?

Aquella nit... esta nit. (*curiós canvi proximitat llunyania temporal!!!*)

I Richard diu n'estàs segur... i llavors diu sí..

...i tant. Richard diu: "No poder entrar els guàrdies perquè la porta és molt forta". I ahí diu que hay otra porta per l'altre costat, a l'habitació.

Miren a la paret, però hi veuen alguna porta?

No...

On van sentir soroll?

A baix (*el text diu a sota*) **de l'habitació, passos i caminaven.**

Què van fer? Van apagar...

Van apagar les espelmes i llums...

I es van quedar sin fer soroll. I on es van posar?

Al costat. No sé focs... (*text: a les fosques*)... **al costat de la porta.**

No es veia...

Res.

Estava de quin color?

Negre.

(*explico el significat de estar a les fosques. l text no ajuda a entendre'l. Més aviat porta a la confusió, amb foc... -hi ha espelmes...*)

40.

Inici: 00:35:55

Final: 00:39:00

Temps destinat: 3 min 5 s.

(*Al començament fa mmm. Deu segons. Després, en silenci absolut. Molt concentrat en la lectura*).

Van sentir...

Una altra vegada soroll a baix de l'habitació

I llavors van veure que...

I que abre la puerta i sortia la llum.

On estava la porta?

A baix del pati!!!

NO HO HA ENTÈS HE DE CANVIAR-HO (PER EXEMPLE

A dins mateix de l'habitació hi havia una altra porta. No era a les parets, era a terra. Hi havia una porta a terra!

I també van veure una mà que...

Que marxava la porta.

Què?

Que aixeca la porta.

On estava la porta?

A l'habitació.

Però on, de l'habitació?

On estaven amagats.

Però on...?

Ahi al castell! (*enfadat*)

Els estaven a l'habitació, a la paret no hi havia cap altra porta... on estava?

No ho sé!

(li faig buscar a l'enllaç, que no ha buscat abans!: ara ho veu clar)

Ah... per debaix!

Ho entens? Ells estaven dins de l'habitació.

Ara ho he vist... Al terra!

Richard va preparar...

La ballesta.

En aquells moments van sentir...

Que van sentir molts crits.

I què passava?

Passava que sir Daniel estava gritant per la Joanna: "Alguien ha vist la Joanna?". I diu Richard que no. "Alguien ha vist al Joan?". I la Joanna diu que sí ..(para, pensa).. Sir Daniel li diu als guàrdies: "Busqueu a la Joanna. Nosaltres ens quedaem tranquils aquí...". I La Joanna va dir a Richard que sir Daniel els mate, que m'està buscant. I diu el Richard que ja ho entenc tot.

Que és que entén tot?

Que ella no és el Joan, és la Joanna...

Richard es queda tranquil perquè...

Al final sí que sap...

.....

Et sembla que pot agradar a altres nois i noies...

Sí

A tu t'agrada?

Sí...

Ja canvio el redactat. En el document, per al següent lector.

8a sessió (18-12-07)

41.

Inici: 00:03:40

Final: 00:06:55

Temps destinat: 3 min 15 s.

On estaven ara?

A l'habitació.

Qui estava?

Joanna i Richard.

Per què diu que es va posar els vestits de noi, la Joanna?

Para que el sir Daniel le dijo a Joanna para que juegue amb ell. !?

Llavors li pregunta a Richard si està enfadat, oi?

Sí.

I què li diu a Richard?

Que perdón.

I Richard li contesta...

Tu también estás enfadada amb mi.

I què li diu també la Joanna a Richard? Que li agrada...

... que le agrada molt.

I què vol?

Vol casar-se amb ell.

I ell, què li contesta?

Que ell també le perdone, que és una bona noia, bonica.

I que és molt...

Valenta.

Saps què vol dir valenta?

Dolenta? (*explico què vol dir: una persona que no té por....*)

I li diu que també l'estima. Saps què vol dir?

(*afirma amb el cap*).

Joanna què li va fer a Richard?

Li va fer un petó.

I en aquell moment van...

Van sentir tocar la porta, i era sir Daniel.

I què va dir sir Daniel?

SEGUIMENT DEL FIL, ACOMPANYAT... Sembla que llegeixi, però va dient-ho de memòria... Jo li recordo el procés, o li dono algun enllaç (potser aniria bé deixar parlar més!!!)

“Richard, ja sé que Joanna està amb tu, abre la puerta ara mateix!”

I Richard li va dir a Joanna...

Joanna, ajuda'm a agafar el llit a posar-lo a la porta, para que no...

I llavors...

Van agafar el llit i li van posar a la porta...

I després...

Sir Daniel i els seus guàrdies estaven picant fort la porta, i ...

Mentrestant que picaven la porta, què van fer ells dos?

Richard li va dir a Joanna: corre, sortim per la porta del terra.

Llavors, van aixecar la porta...

Sí... Van aixecar la porta i van sortir. Van veure una escala que baixava i van baixar...

Què van agafar?

Van afagar espelmes, punyals i ballesta.

Quants punyals hi havia?

Dos: un de sir Daniel i un altre de Joanna, el va portar Joanna...

Un de sir Daniel?

Ah! De Richard!

I llavors van baixar l'escala...

(Recordo que no ha entès valenta. Ell vol demostrar que ja ho sap: que no te por..., que si ha de saltar, salta...)

42.

Inici: 00:10:30

Final: 00:13:40

Temps destinat: 3 min 10 s.

Has entès això de porta de pedra?

Sí.

I empènyer?

Sí, empenyer amb força! *(fa el gest) (exemple de mot que pot deduir-se pel context)*

Van baixar... i van arribar

A un passadís.

Estret...

Què vol dir estret?

... passadís recto, dret... petit *(no ho sap, tampoc ample. Li intento explicar, però diu pequeño).*

Què hi havia al final del passadís?

Van trobar sir Oliver.

I sir Oliver els va veure a ells?

No.

Des d'on el van veure? ... Per on? ... Com és que el van veure?...

Van agafar l'altre passadís, i hi havia sir Oliver... *(no s'imagina bé la situació, perquè no ha llegit - no ha entès).*

I com el van veure? ... I com és que ell no els va veure?

Hi havia una... una què... *(li faig rellegir..., i troba "van mirar per la finestra")*

Van mirar per la finestra,
i van veure una habitació,
amb una persona a dins.

No ho ha entès...

Llavors van anar per l'altre...

Qui va dir que era sir Oliver, la Joanna? -pregunta trampa!

No Richard...

Perquè la Joanna coneixia sir Oliver?

No.

Van tirar enrere, van anar a l'altre passadís, i què hi havia a l'altre passadís?

Unes altres... escales.

Que baixaven o que pujaven?

Que baixaven.

Això on era, a la vista o amagat? *(Ajudo a situar l'escena...)*

Amagat.

Això era un passadís secret... Saps què vol dir secret?

Que no lo coneixia...

Van baixar moltes escales fins que van acabar-se... Allò tenia alguna porta?

No.

No es veia cap porta?

No.

I, hi havia alguna animals per allà?

Animal? Rates.

Qui ho va dir això?

La Joanna.

I semblava que estaven on, del castell, a dalt, a baix, al mig?

A baix.

Joanna diu: mira Richard...

Que ahí, a la paret, hay una porta de pedra...

Si empenyem, segur que tenim sort, i podrem...

I van provar-ho.

I llavors tots dos van empènyer la porta... i què va passar? Ho sabrem ara...

43.

Inici: 00:19:00

Final: 00:22:25

Temps destinat: 3 min 25 s.

Saps que és una cadena?

Cadena sí, però sobrerera no. (no entén s'obrirà).

Estireu la cadena, i la porta s'obrirà.

NO ENTÉN EL PRONOMINAL IMPERSONAL!!!! *Quan ho llegeixo, emfatissant l'accent, diu*

Ah! Subirá: La puerta sube!

La cadena, y como el garaje... que sube... *(subir - pujar)*

(segueix entenent ascensió no obertura!!!)

Van poder obrir la porta, al començament?

No.

Per què?

Perquè era molt fort i no se abre...

Llavors van sentir...

unos pasos que baixaven per la

i llavors van veure...

Eso no lo sé como se llama, aquí.

La Joanna diu:

Agafa la ballesta i ell va a preparar el punyal.

Van veure unes...

Cames... no sé que és *(no ho espera en el context...)*

quasi una METONÍMIA -en aquest cas no arriba a ser-ho, perquè es veuen les cames que baixen- que representa dificultat de comprensió. El lector podia esperar un animal, una persona, no unes cames... (però convé posar-ho, perquè així ho aprèn.

(quan ho llegeixo, ho entén)

Claro: cuando baixen, baixen les cames primeres...

(DEMOSTRA COM HO HA ENTÈS...!) (potser millor els peus...)

Que baixaven a poc a poc.

Llavors, Richard va cridar:

“Quiet,... no, no te muevas!”

Si et mous...

Si et mous, te mataré, te dispararé con la fletxa.

I llavors li pregunta qui és...

I dice: “Richard, no matis al teu amic”. I Richard li diu “No tinc amics al castell” I le dice que sóc el Bennet, i ...

I li pregunta si els ajudarà.

I dice que no te puc ajudar, perquè si t'ajudo me matarà sir Daniel. I li diu si no m'ajudes te mataré.

I llavors ell va pensar...

Va pensar un moment, i va dir: “Abre la porta de la pedra i sortiu pal pati. I le dice la Joanna que no podem. I dice que sí, al costat de la porta, a l'esquerra, no sé. I Joanna se va i encuentra la cadena. I li diu “estireu la cadena, i la porta s'obrirà!!!”

Què feia mentrestant? La Joanna va intentar buscar on era la cadena... I Richard què feia...

Vigila al Bennet.

Estava amb la...

Amb el punyal.

(aquesta informació no apareix explícitament explicada: cal deduir-la).

44.

Inici: 00:27:35

Final: 00:31:00

Temps destinat: 3 min 25 s.

Joanna va estirar la cadena, i llavors la porta...

Es va obrir.

semblava com si fos una porta de

Garage.

On van sortir?

Van sortir al pati.

Fora del castell, o dintre?

A dintre.

Al costat de...

Una finestra.

Una finestra o una escala?

(confon: surten al costat de l'escala, però busquen i arriben a una finestra...)

Hi havia guàrdies?

No.

No?

Havia un guàrdia, però nadie...

No els va veure... Llavors va dir: anem a una...

Finestra. Vine...

I van pujar...

A la finestra... *(no reté la idea de l'escala: potser no cal!! La finestra pot estar al mateix nivell)*

Per escapar-se per la finestra, què va buscar?

Una corda.

Com era la corda?

Llarga i gruixa.

Gruixuda. Saps què vol dir?

Sí.

I la va lligar on?

A la finestra.

I li diu Richard a Joanna. Ara...

Ara baixem amb la corda.

I la Joanna hi està d'acord de seguida?

No.

Per què?

Tenia mucha por...

Tenia molta por, de saltar...

I Richard què diu... salta tu primer...?

Richard va saltar primer...

Richard vol que passi primer la Joanna o vol passar ell primer?

Que passi ella primero... ella no vol i li diu que passi ell primer...

I justament, quan està a punt de saltar...

Ha posat la cama, i un guàrdia le va veure als dos, i va cridar...

A qui va cridar?

El guàrdia a altres guàrdies, que estan aquí el Richard i la Joanna...

I llavors que va fer Richard?

Richard va baixar de pressa...

I la Joanna?

I la Joanna va quedar ahí.

I s'ho va emportar tot, Richard? El punyal, la ballesta?

No. Ha portat la ballesta, crec, o el punyal. Una de las dos. Richard ha dicho a Joanna que le pone la ballesta.

Diu “aguanta'm la ballesta”. Què vol dir “aguanta'm”?

Que la quedí...

Per tant, Richard baixa amb la ballesta?

No.

I els guàrdies que van fer?

Van disparar una fletxa.

Una o més d'una? (li faig rellegir)

Ah! Fletxes...

Una o més...?

Més.

Richard estava a fora, o encara no?

A fora.

I el van tocar?

No sé. (pàgina següent)

45.

Inici: 00:35:05

Final: 00:38:15

Temps destinat: 3 min 10 s.

No ha entès “manava”. Tampoc “el cap”, el que mana.

Quan va arribar a baix va seguir corrent. Quanta estona va córrer?

Hasta que ha sortit el sol... toda la nit.

Li van començar a venir. Què li passava molt a prop seu?

Li passava molt a prop seu les fletxes i una li va clavar a la cama.

I estava, va quedar molt cansat... Li feia molt mal a...

A la cama.

Llavors va caure al terra. Estava a prop o lluny del castell?

Estava lluny.

Perquè havia corregut molt, no? I va quedar... a dormir, a prop de... un camí. No podia caminar més... I que va passar per allà?

Van passar dos guàrdies de la Fletxa Negra i li van... Ellos le van sentir i eso. I ell no, no li va veure ni sentir

I què li va dir un d'ells?

Un li va dir “Quien es?” I l'altre li va veure la cara i li va dir: “Éste és Richard”. I li va dir l'altre que té mal la cama i “Agafeu-lo, i le portem a l'altres homes de Fletxa Negra”.

El van agafar i el van portar cap allà. El van portar pel camí, i Richard estava despert o dormia?

Estava dormint.

I on van portar Richard.

Allí, donde vivían.

I qui hi havia allà?

Ellis, ese.

I aquest home qui era?

És el que manda de ellos. Manda en ese poble i totdo. El que diu ell lo hace, i si no lo hace lo mata.

Mana a quin grup?

Al Fletxa Negra. I si dice “Vosotros tenéis que ir ahí, vosotros tenéis que matar a ese...”. I él puede mandar hasta matar a sir Daniel, i ellos lo matan.

Com ho diries tu?

El jefe.

En català és el cap. *Ho explico.*

46.

Inici: 00:42:10

Final: 00:45:25

Temps destinat: 3 min 15 s.

On havien trobat Richard?

Al bosc.

Tenia mal...

A la cama i estava dormint.

Quan el van deixar a casa d'Ellis, estava dormint?

Sí.

I què va dir Ellis?

“Deixeu-lo sobre del llit que quan desperti hablaré con él”.

Va quedar dormint fins quant?... Molta estona o poca estona?

Poca estona.

Quan es va despertar...

Li va dir a Richard: “Hola Richard, sóc el Ellis...”

Sóc el cap...

El cap dels guàrdies de la Fletxa Negra...

Jo era molt...

Amic del teu pare.

I el teu pare era... era una persona bona o dolenta?

Era una persona bona, i sir Daniel és el que ha matat el teu pare.

I Richard diu: sí...

“Sí, sir Daniel em quería matar a mí també, aquesta nit m’he escapat, perquè em quería matar”.

I Joanna, que ha passat?

I Joanna s’ha quedat ahí, i no podia escapar-se.

Llavors Ellis li diu que vol ser...

Que vol ser amic del Richard.

I li pregunta si...

“Vols estar amb nosaltres, a ajudar els homes de Fletxa Negra?”. I diu que sí.

De seguida va contestar, o ho va pensar?

Va pensar.

Per què et sembla a tu que va dir que sí?

Porque sir Daniel ha matat el seu pare i quería matar a ell també.

I Ellis està content?

Sí, porque Richard antes no sabia que el sir Daniel és muy dolent. Sabía que los de Fletxa Negra, ellos sí que són dolents, y ahora sir Daniel...

I a tu que et sembla, que són dolents o no, els de la Fletxa Negra? Tal com has vist fins ara, què et sembla?

(Pensa...) **En esta página no.**

Richard diu que vol anar de seguida on?

Al castell, a ajudar la Joanna.

Què li contesta Ellis?

Que ara és muy difícil entrar al castell.

I aleshores què faran amb la Joanna?

Tenia por que sir Daniel li matara a Joanna...

Queden dos minuts...vols llegir?

Sí...

Tens ganes de saber què passa, oi?

47.

Inici: 00:49:00

Final: 00:50:00

TOCA EL TIMBRE!!!

ALGUNES REFLEXIONS I PROPÒSITS

Vull prendre decisions sobre elements argumentals i personatges que convé prescindir en l'argument. En aquest moment de la novel·la apareixen nous personatges i situacions que es distancien de la línia argumental central.

Ara que ja ha estat vuit sessions amb l'alumne, les he transcrites i analitzades, crec disposar de dades suficients per definir les unitats que poden conformar cada pàgina-episodi de la versió.

Ressegueixo la resta del llibre, mentre vaig anotant -en paper- les suposades unitats que podria constituir cada episodi. Així doncs, decideixo eliminar alguns elements argumentals i alguns personatges. Ho faig intuïtivament -més endavant explicaré les justificacions concretes-, atenent sobretot a les dificultats de comprensió que podrien ocasionar a l'alumne aquests aspectes:

- *L'excés de personatges (de moment han aparegut el vell Appleyard, sir Oliver, sir Daniel, Bennet, John Tot-ho-arregla i la Fletxa Negra, Richard, Joan-Joanna) i Ellis. Alguns ja els he eliminat -el rei Enric VI, Clipsy i altres noms d'homes de la Fletxa Negra -que els esmento com a homes de la Fletxa negra- i la dona de Bennet.*
- *La complexitat de situacions que es distancien de l'argument central (això m'obliga a decidir fins on arribarà l'argument central)*
- *La diversitat d'espais físics on se succeeix l'acció.*

També opto per eliminar (sé que és discutible, ja ho justificaré) alguns episodis de violència.

Elaboro la segmentació per episodis de les idees argumentals que selecciono.

Ara ja calculo que tindrà 70 episodis. He retallat molt. Hi ha molts episodis bèl·lics, que considero excessivament complexos per a la comprensió de l'alumne. M'he centrat en la línia argumental amb l'objectiu de mantenir el seu interès per la lectura. La tensió narrativa fins al final de la novel·la -a part dels episodis bèl·lics que es van succeint- centra en l'interès del protagonista d'aconseguir casar-se amb Joanna. Prefereixo deixar de banda aquells moments que puguin resultar dificultosos d'entendre i, com a conseqüència poc atractius, per al tipus de lector objecte d'aquesta recerca.

Ara ja tinc definit l'argument central de la novel·la, tal com ha estat i serà llegida per l'alumne:

Argument central de la novel·la adaptada:

Castell i poble de Tunstall:

Sir Daniel va matar pare Richard.

Els homes de la Fletxa Negra estan contra Sir Daniel.

Maten un vell soldat (Appleyard)

Anuncien que també mataran Sir Daniel, Sir Oliver i Bennet, i els amics.

Richard d'entrada al costat de sir Daniel.

Richard vol saber qui va ser.

Troba Joanna (que pensa que és un noi: intriga que persisteix de l'episodi 20 al 40).

Climax a l'habitació de dalt de tot del castell. S'enamoren. S'escapen per un passadís secret.

Bennet els ajuda. Richard s'escapa per una finestra. Joanna es queda al castell.

Mentre fuig, el fereix una fletxa. Uns homes de la Fletxa Negra el recullen al bosc.

El porten a Ellis -cap de la Fletxa Negra. Richard s'hi uneix.

N'esdevé capità.

Poble de Shoreby

Els homes de la Fletxa Negra són al poble, amb Richard. Vigilen sir Daniel, que també hi és.

Sir Daniel té Joanna en una casa vora el mar. La vol casar amb Lord Shoreby

Richard vol alliberar-la. L'ajuden la Fletxa Negra i Lord Foxham (oncle i tutor de Joanna).

Lawless -Fletxa Negra- roba vaixell per atacar des del mar.

Desastre al vaixell. Lord Foxham ferit. Tempesta. Encallen a la sorra.
 Richard i Lawless es disfressen de monjo. Van a casa de sir Daniel.
 Richard entra a casa de sir Daniel. Alicia l'ajuda. Veu i parla amb Joanna.
 Richard va a l'església. Parla amb sir Oliver. Hi passa la nit.
 L'endemà: casament. La Fletxa Negra mata lord Shoreby i fereix sir Daniel.
 Sir Daniel vol quedar-se amb Richard. Un senyor el protegeix.
 Batalla de Shoreby. Dos bàndols:
 Lord Foxham i Richard Gloucester (York) -guanyaran.
 Lord Shoreby, Lord Kisingam i Sir Daniel (Lancaster)
 Molts morts i ferits. El poble buit. La casa de sir Daniel destruïda, i ha marxat. Sense cap dona!
 Richard aconsegueix 50 llancers (dels guanyadors)

Seguint sir Daniel fora de Shoreby

Richard va darrere de sir Daniel. Troba Alicia pel camí, vestida d'home. Li diu que Joanna també estava vestida d'home, i havia marxat amb sir Daniel.
 Acampen a la nit. Parlen Richard i Alicia. Alicia el tempta, respecte a Joanna.
 Richard des de dalt d'un arbre descobreix el campament de sir Daniel. L'ataca de nit.
 Allibera Joanna, però sir Daniel s'escapa.
 Richard i Joanna parlen i després van a veure lord Foxham, que autoritzi el casament.
 Ho fa.
 Richard passeja pel bosc i troba sir Daniel. El repta. Richard el deixa lliure. No vol matar-lo.
 Una fletxa negra disparada per Ellis mata sir Daniel.

Faig la redacció dels episodis **48-57**. Ja m'han sortit cinc episodis més. Mentre en feia la redacció, veia que em faltava espai per expressar tot el contingut de la unitat, per tal que fos adequadament comprès. La distribució dels 30 episodis restants que he fet és del tot hipotètica, ja que es refereix a unitats argumentals. Fins que no redacti no puc saber l'espai que em fa falta. Dels 70, ara ja me'n sortiran 75, pel cap baix.

Tot plegat, encara, sense tenir en compte l'experimentació que faré amb altres alumnes. Com a mínim, un o dos més de llengua àrab, i dos o tres més de llengua xinesa.

9a sessió (9-01-08)

(Avui ens hi estem quasi dues hores. Ho ofereixo al noi, perquè tinc més episodis preparats, i ell ho accepta de bon grat. Llegeix fins la pàgina 57!)

Primer li pregunto si es recorda. Han passat tres setmanes! Em diu que no molt. Mentre s'engega l'ordinador, li pregunto el nom dels protagonistes, i ho recorda perfectament. Anem directes a l'episodi següent, que ja havia mig llegit a la darrera sessió.

47.

Inici: 00:04:35

Final: 00:08:10

Temps destinat: 3 min 35 s.

Em pregunta el significat de “dornar”: hi ha un error al text: hauria de posar “donar”!!! S'adona de l'error. Vol dir que hi ha atenció al significant – significat:

Estaven parlant Richard amb qui?

Amb el cap de la Fletxa Negra.

Es deia?

Ellis.

I diu... Primer Richard deia que volia anar de pressa... a...

Al castell, per a salvar la Joanna.

I Ellis diu...

Que tranquil... no le farà mal... no le matarà.

Per què, què vol fer amb la Joanna, sir Daniel?

No sé.

Diu... vol que es casi...

Amb tu... Ah... amb un amic seu, amb un amic de sir Daniel.

Clar... no li vol fer mal, la vol fer servir perquè es casi... Llavors ell diu que...

Que es casarà amb mi. No es casarà amb ningú més.

Per què li diu Ellis... ara millor que no vagis al castell.

Perquè ara lo estan buscant.

I què pot passar?

Pos, le dispararan, o le mataran.

I què han de fer, doncs ells, ara?

Ellis? *Vols assegurar-se d'entendre el subjecte de la pregunta*

Sí, Ellis, Richard i els homes de la Fletxa Negra, què faran?

Esperar hasta que ... posa... ama... amagar-los.

Aquella mateixa tarda, què van fer tots els homes de la Fletxa Negra?

Que, que... van... van... No sé si és de la Fletxa Negra o de sir Daniel... va sortit amb cavalls, no sé.

NO ha entès. Li dic que torni a llegir el tros...

HO LLEGEIX.

Què van fer?

Que van marxar d'allà.

On van anar?

Al castell.

Els homes de la Fletxa Negra van anar al castell?

Sí.

A què fer?

A buscar la Joanna, no?

Això ho diu aquí?

No ho diu.

Tu penses que van fer això. Llavors diu aquí...

Li faig llegir. AQUEST FRAGMENT LI COSTA D'ENTENDRE

Van passar dos dies i...

I sir Daniel ja tenia que ir a buscar el Richard, i va agafar cuarenta guardies de otra castell, i van marxar amb cavalls...

I on anaven?

A buscar Richard.

I on era Richard?

Richard era amb els homes de la Fletxa Negra.

I on eren els homes de la Fletxa Negra?

Que... cap al castell.

Però ells anaven al castell una altra vegada?

Quien?

Els homes de la Fletxa Negra, i sir Daniel sortia del castell?

Sí. sir Daniel sortia del castell i los de Fletxa Negra van pal castell . NO HA ENTÈS AIXÒ!

Això és el que has entès d'aquí.

Ho deixo córrer. Al capítol següent es veu clar el canvi de lloc. Aquí ell ha entès que torna al castell, potser perquè encara no ha aparegut cap altre indret a la novel·la!!!

Segueixo endavant.

Qui va anar a veure a sir Daniel, quan sortia del poble?

Un nen.

I qué li va dir?

Que...

Li va dir alguna cosa o li va donar...?

Li va donar un paper que està escrit...

I què deia aquell paper?

Que...

Més o menys, què deia?

Busca el text per llegir. No recorda bé... Llegeix en veu alta. Amb entonació perfecta!

“Sir Daniel. Jo ja sé que ets dolent . Ets assassi (pronuncia [asási])” (Ara ja no llegeix...), que ets tu els que ha matat el meu pare”, i... no sé.

Qui el va escriure aquest paper?

Richard.

Com ho saps, que el va escriure Richard?

Que él ha matao el seu pare...

I com ho saps tu que va escriure el Richard...

Pues a baix pone Richard.

I què diu? ... sobretot, sobretot què?

Que la Joanna es casarà amb mi, i no le faràs mal.

48.

Inici: 00:12:50

Final: 00:16:10

Temps destinat: 3 min 20 s.

Quant temps ha passat, d'aquí (*ensenyó 47*) a aquí (*ensenyó 48*)?

...

Què et sembla, quant temps ha passat? Un dia, dos dies?..

Que va... Molt... Setmanes i molts dies.

Ara on estan? Explica on està sir Daniel, on està Richard?

Estan en Shoreby Li costa pronunciar-ho. Ho fa insegur...

I què és això?

Una casa grande.

I on està, a prop de què?

De una platja.

Saps què és una platja?

Sí.

No has buscat cap paraula d'aquí. I un port, també, i barques i vaixells...

La ciutat de procedència del lector té port!

En quina mes de l'any està ara?

Gener.

A l'hivern, com ara, oi? Recordes abans quan era?

....

Ho deia, eh. No te'n recordes?

... primavera.

Molt bé. I ara passem a l'hivern. Quin temps farà ara?

Una mica de fred.

I sir Daniel vivia a Shoreby. Ah, aquí no diu que era Shoreby. Era una casa o un poble?

Una casa, no?

Aquí diu: Shoreby era un poble que estava al costat del mar. *No ho ha interioritzat en el moment de la lectura individual!*

Llegeix amb mi: ...que estava al costat del mar... vale.

Tenia una platja i un port... On vivien els homes de la Fletxa Negra?

Allí.

També allà mateix, no? A la casa o al poble?

Al poble.

Sir Daniel sabia que hi eren els homes de la Fletxa Negra?

No. Ells tampoc.

Ells tampoc sabien que estava sir Daniel allà...

Sí.

I ells sabien on estava la Joanna?

Quién?

Els homes de la Fletxa Negra?

No

I sir Daniel?

Sí.

La tenia...

La tenia en una casa. Bé!!!:

Una nit, després de...

De sopar, Richard va veure sir Daniel que va amb l'home de la casa, que se llama Lord Sho no sé què. I este home tenia cinquanta anys, i van para ... i van a la casa... i li diu sir Daniel: "Aquí està la Joanna". I estava el Richard escoltant... els dos homes... i li va dir "Vamos a conocerla". Li va dir... "Sí, vamos". I li va dir: "Tenc muchas ganas de conocerla perquè demà es casarà amb mi".

El text diu:

SIR DANIEL: — A dins d'aquesta casa hi ha la Joanna.

Entrem-hi, i la coneixeràs.

L. SHOREBY: — Tinc moltes ganes de conèixer la Joanna.

Demà em casaré amb ella!

Ha transformat el subjecte: ha interioritzat perfectament el text: no repeteix el text sinó la idea, perquè canvia la perspectiva. El lector es converteix en narrador!!!

Això ho va dir?

El este, el lord Sho... Shoreby. (Cada vegada que el pronuncia, s'encalla!)

Sir Daniel va veure el Richard?

No.

On s'havia amagat?

Atràs de una barca.

I la casa estava a prop de...

De... del mar.

[no ha buscat cap imatge de mot. Crec que els colors de personatges i lloc no serveix de res. Potser dificulta i tot. No ho posaré mé. Amb el color dels enllaços és suficient]

49.

Inici: 00:20:00

Final: 00:22:10

Temps destinat: 2 min 10 s.

Richard, allò que va sentir?

No li va agradar.

I va dir, o va pensar?

Va pensar.

Què va pensar?

Va pensar que sir Daniel vol que aquell home es casarà amb la Joanna, i ... no pot ser, que la Joanna es casarà amb ell.

Així expressa el pensament MOLTES DIFICULTATS D'ÚS DEL SUBJUNTIU I EL CONDICIONAL. Amb tota seguretat el lector vol dir:

Va pensar que sir Daniel volia que aquell home es casés amb la Joanna, i no podia ser (Richard no volia que fos així): Joanna es casaria (Richard volia que es casés) amb ell.

Sir Daniel i els seus amics van entrar, on?

A la casa de la platja

Llavors, que va fer Richard? On estava amagat?

Estava amagat darrera de la barca, i va pujar a la barca, para mirar, i va veure per la finestra. I va veure una noia jove que tenia un... vestida de... vestit llarg i va dir que... “És la Joanna”. I va marxar pal... aquella mateixa nit van anar a la casa de el homes de la Fletxa Negra, i li va dir que aquí ara anem a .. anem a la casa de la platja i...

Va dir que preparessin què... Què havien de preparar?

[silenci. No recorda. Li indico que llegeixi el text...]

Ah, els armes.

Què són les armes?

La ballesta...

Què vol dir “Traurem la Joanna de les mans de sir Daniel” Què vol dir?

Sí... quitarla de las manos, no? Per demostrar que entén, m'ho diu en castellà!

Què vol dir?

Que él lo tiene en lo manos ahora, y lo tiene que quitarla. *Ús del gènere del pronom feble encara no del tot assolit, però força aproximat.*

Està a les mans de sir Daniel, o més o menys és com si estigués a les mans?

Més o menys... Està, ahora está en la casa, y nadie la puede coger. Está en su manos, y si la cogen ya no está en su manos. *Una manera d'explicar la metàfora.*

Van agafar les armes...

I van marxar pa la casa...

Quines armes portaven? Te'n recordes?

Arcs, punyals, balletes...

I van anar tots cap a la casa de la platja a buscar la Joanna. I llavors Richard què va veure?

Uns...

...

Richard va veure que venien uns...

Guàrdies.

Que anaven dalt de ...

De cavalls..

Que venien per l'altre costat, oi? I què va pensar Richard qui eren aquells?

De... sir Daniel...

I què va dir?

Dispareu!

I van disparar? *(S'acaba aquí la pàgina)*

Sí.

Van disparar?

No sé. No van disparar, crec.

Tu com ho saps? Com ho podem saber si va disparar o no?

Tiene que saber quien son aquellos homes... *(MOLT BÉ. ESTÀ SEGUINT EL FIL! Però no diu la resposta pertinent, que seria: ho sabrem quan girem la pàgina!: probablement no sap expressar-ho)*

I quan sabrem si han disparat?

Quan liem l'altra pàgina! *(Ara sí. MOLT BÉ)*

50.

Inici: 00:26:15

Final: 00:29:50

Temps destinat: 3 min 35 s.

Van disparar o no?

No.

Per què?

Perquè no eren ni de la Fletxa Negra ni de sir Daniel. Era otra persona.

Ha entès perfectament qui són o, si més no, s'ha fet una imatge mental ben clara sobre on situar en l'escenari dels personatges aquests qua ara apareixen!

Qui era aquesta altra persona?

Foxham. *Li costa pronunciar-ho.*

I qui era Lord Foxham?

Era de una altra castell... *Dedució que fa ell, encertadament. No surt al text! Veig que segueix entenent...*

D'un altre castell, clar. I què tenia alguna cosa a veure amb Joanna?

Sí. Joanna era... la seva neboda.

Saps què és una neboda?

No. *No ho sap!*

Què et sembla què és?

Que... su... La hija de su hijo!

Això és la néta. És la filla del germà.

[pensa un moment] **Esto és lo que quería decir...**

La Joanna tenia pares, o no?

No. Sí, tenía, pero se han muerto. *Aquesta informació apareix en aquest mateix text.*

Es van morir. Aleshores, qui feia de pare de Joanna?

Lord Foxham.

Què buscava ara, justament, Lord Foxham?

La Joanna.

I anava sol ell?

No. Amb sus guàrdies *Observem la barreja!*

I ell sabia on estava Joanna, la seva neboda?

No

I Richard?

Li va dir on està.

I què li demana ara, Richard a lord Foxham?

Que sí quiere (vol dir pot-puede) casarse amb él.

I, com que li fa de pare, què li diu?

Li va dir que si ella vol, ell también està d'acord.

Ho entens molt bé, eh! *Faig reforç positiu.*

De seguida va conèixer Lord Foxham a Richard? *Pregunta mal formulada!*

Sí.

De seguida?

Sí.

Per què... Quan el va veure o quan li va dir?

Quan li va dir.

Perquè, quan el va veure, el coneixia, de vista?

No.

Quan li va dir que era Richard, aleshores ell va recordar-ho, perquè era molt...

Molt amic del seu pare.

Lord Foxham sabia que al seu pare l'havia matat sir Daniel?

Sí.

Era de dia o de nit, ara?

De dia.

De dia?

De nit... No m'acuerdo. DE dia, creo, por la tarde...

Perquè quan Richard va veure els dos homes que parlaven, que era de dia o de nit?

De dia, de nit, de nit...

Era després de...

De sopar. *Queda massa lluny el referent temporal. Convé repetir-lo, potser...*

I sopar, quan és?

De nit...

I encara no ha passat... Quan és?

De nit...

51.

Inici: 00:33:15

Final: 00:36:15

Temps destinat: 3 min 0 s.

Richard volia anar de seguida a la casa, i lord Foxham, què li va dir?

Li va dir, tranquil que sir Daniel és molt llest.

I val més que...

...

serà millor que...

No ho entén. Li demano que llegeixi...

“si juntem tus guardia i mis guàrdies, serem más fuertes”

Crec que no ha entès bé aquesta frase... però seguim.. perquè el que ve a continuació sí que ho ha entès. La informació de la frase no és determinant per a la comprensió del contingut global.

Richard diu que té..

Una idea.

Quina idea té? Què li diu?

Demà a la nit anem a la casa de la platja a ajudar la Joanna...

I com ho faran?

Que...

Amb què aniran?

Amb un vaixell.

Per què amb vaixell? El vaixell pot anar per terra?

No.

Com hi aniran amb vaixell?

Perquè hi ha l'agua?

On està l'aigua?

Està a... la platja.

Clar, la casa està al costat de la platja.

O sigui que, en comptes d'anar per terra, aniran a la platja...

Lavors, quan estiguin davant de la casa... què faran?

Saltaran del vaixell i entraran a la casa per ajudar la Joanna.

Perquè sir Daniel els esperarà o no?

No.

Que et sembla que vigila més per mar?

Per tots els costats.

Lord Foxham li diu: "D'on trauràs el vaixell". I què més li diu?

Que ell sabe d'on ha tret...

I a qui liu que li busqui?

Al este... Apareix Lawless: nom nou. Li resulta complicat de pronunciar. Diu "éste".

Veu un home de los guardies de este, o de la poble, no sé. Esto no sé de donde.

AQUEST FRAGMENT L'HE DE MODIFICAR. Problemes amb la narració sobre els que pensen que faran, una mena de flashforward que dificulta la seva comprensió: apareix ambigüitat entre el temps present i el futur, que potser és millor evitar. De totes maneres, si la lectura és acompanyada, pot ser una manera d'ajudar a entendre el joc de present-futur, imaginació... He de reflexionar-hi en la nova versió!

A més no entén d'entrada d'on és Lawless. L'he d'ajudar.. NO CAL FER CONSTAR AQUESTES DADES. Lawless serveix com a home de la Fletxa Negra (com Ellis) que l'ajudarà disfressant-se de monjo. Però convindria una millor presentació prèvia: ell és un lladre, després guia el vaixell, després l'ajuda a disfressar-se, està al su costat a l'església. Requereix una millor i àmplia presentació, com LF...

... un home de qui?

Ah, vale, de la Fletxa Negra...

I li va dir...

Li va dir "ven" Al text diu "vine". Li diu: "Què vols?". "Vull un vaixell demà, a la nit".

"Vull un vaixell gran que, que agafe més de quaranta persones". Li diu "d'acord, Richard.

Demà a les nou de la nit, tens el vaixell".

Transforma el text, que diu:

RICHARD: – Busca un vaixell, al port.

Ens fa falta un vaixell, per demà a la nit!

Que sigui molt gran!

Han de cabre-hi més de quaranta persones!

LAWLESS: – Molt bé, Richard.

Demà, a les nou de la nit,

tindràs el vaixell, preparat al port.

I d'on et sembla que traurà el vaixell, aquest home ?

Del port.

El demanarà a algú. El vaixell serà seu? El robarà? El demanarà?

No saps com el traurà?

No

Ara Richard, amb quins homes està?

Amb la del Fletxa Negra i en los otros.

Ell mana a qui?

Fletxa Negra.

I els altres els mana... lord Foxham, no?

A quina hora es trobaran demà?

A les nou.

S'acomiaden, i es diuen... "Fins...

Fins demà.

52.

Inici: 00:40:35

Final: 00:44:20

Temps destinat: 3 min 45 s.

(Mentre llegia, ha buscat els enllaços a espases, punyals, alabardes (mots apareguts anteriorment, però sembla que oblidats...))

Estan al port, no? Amb el vaixell, no? Van pujar tots...

Al vaixell.

Van pujar tots als vaixell. Qui va pujar primer?

Los de Richard segundos, los otros primeros.

Quants homes eren?

Eran quarenta.

Quaranta, i anaven armats amb...

Espases, punyals...

I tots estaven preparats per lluitar contra...

Contra sir Daniel.

Però quin problema tenien. Que era la primera vegada que...

Que pujaven en vaixell, per per anar a la guerra.

Per fer una batalla. I sabien nedar o no?

No.

Quasi ningú sabia nedar...

No. Sabien disparar... però nedar no.

Però diu, quan arribin davant de la casa... Richard disparà les fletxes i...

*AQUEST TROS POTSER L'HE DE MODIFICAR. Torna a haver-hi narració sobre els que pensen que faran, una mena de **flashforward** que pot dificultar la seva comprensió.*

I dispararan les fletxes i baixem del vaixell,...

I després...

i després entren a la casa.

Feia fred o calor?

Feia fred.

La lluna feia llum o no?

Feia una mica de llum.

I quan el vaixell va arribar davant de la casa, quants guàrdies hi havia?

De sir Daniel? Sis.

Només sis

Vigilant la casa.

Llavors Richard va dir...

Va donar l'orden...

Preparar...

Preparar para disparar...

Però en aquell moment...

Van sortir guàrdies de la casa.

Quants guàrdies?

Cinquanta guàrdies

I què portaven?

Fletxes i armes...

I Richard ho esperava, que vinguessin tants guàrdies?

No. No va disparar.

Però Richard esperava que hi haguessin tants guàrdies a la porta, disparant?

....?

Ell sabia que hi hauria tants guàrdies? *Massa difícil la pregunta! Esperar i saber com a verbs que indiquen pensament de futur. Millor pensar. Li faig demano que llegeixi:*

“No esperava tants guàrdies” Millor: No pensava que hi hauria tants guàrdies

Què vol dir això?

Que no sabia que iban a... tants guàrdies.

53.

Inici: 00:48:25

Final: 00:53:15

Temps destinat: 4 min 50 s.

Durant la lectura, busca l'enllaç a onades i a tempesta. Amb “onades” diu que ja s’ho imaginava. Les imatges de tempesta no li queden prou clares (el contingut del text, però, l’ajuda a entendre. Potser estaria bé afegir “llamps i trons”, amb imatges de llamps). Ha fet lectura interrompuda. He estat un minut fora, i no he pogut bé el procés.

Ho has entès, era més difícil aquest, potser?

Sí, una mica.

És que passen moltes coses, aquí....

Richard va tornar a cridar! Vinga, dispareu les fletxes! I els guàrdies que feien?

(M’adono que només disparen el guàrdies!!! He de canviar-ho!)

Van disparar una pluja de fletxes.

Saps que és una pluja, que t’imagines que és?

Molts. I van baixar...??? No sé què vol dir... Cal revisar text...

Què va passar amb una fletxa?

Que le va clavar en... el pit de ... éste... el cap de los otros guàrdies. *Embolic de noms!*

Lord Foxham, no?

El pit, on és?

Aquí. *(Assenyala el seu pit).*

Llavors va veure que les coses...

Que van mal... que se va a morir...

I va dir... Perquè Ric esperava que...

No sabia que eren molts guàrdies allí.

Llavors li va dir a Lawless. Lawless era un home de... Recordes qui era quest Lawless...

Lawless?

No recordes.

Ah vale... El que buscava el vaixell. *El que va anar a buscar el vaixell.*

Això, el que va anar a buscar el vaixell, que era un home de la Fletxa Negra...

Et va bé que estiguin marcats de color blau, perquè recordis que és el nom d’una persona?
[indiferència].

Richard li va dir... marxem...

Marxem d'aquí, condueix el vaixell!

El text diu exactament:

Va dir a Lawless:

RICHARD: – **Marxem d'aquí.** Que ens mataran a tots!

Lawless **va conduir el vaixell** mar endins.

El lector fa una readaptació del text!!! Selecciona els mots més significatius per a ell!!

... i se'n van...

Cap a on?

Cap a la seva casa...

Amb el vaixell cap on van? Cap a dintre de mar o ...

Cap a dintre.

Fins que?

Fins que no hagin más fletxes.

Per què no arribaven les fletxes?

Perquè no els mati les persones. *No ha entès la pregunta.*

Diu "Fins que les fletxes de sir Daniel ja no arribaven al vaixell", què vol dir això?

Que les fletxes ja no hi eren al vaixell.

Per què no arribaven a vaixell?

Perquè ya estan muy lejos! *Demuestra que ha entès globalment! Si van lejos, ya no llegan...*

Llavors va començar... un vent...

Un vent i una pluja...

El mar es movia...

Es movia molt...

I les onades cada vegada eren...

Més forts.

I el vaixell també es movia. Com et sembla que anava el vaixell?

Aixín (*fa gest correcte*). **Bajaba y subía...**

I Lawless va dir:

Agafeus fort, tenem una tempesta.

I tots els homes tenien...

Tenien por.

I com és que els homes tenien por, si eren tan valents?

Porquè si el va així el vaixell i baja, i hay vent i pluja...

I ells sabien nedar?

No, no sabien...

I l'aigua del mar saltava...

Molt amunt.

I entrava on?

A dins del vaixell.

Quant temps va durar aquesta tempesta?

Tres hores.

Li faig llegir: "Van passar dues o tres hores".

I després el mar es va tornar...

Més tranquil.

Va acaar la tempesta?

... sssí. *No sembla segur.*

I el vaixell on estava ara, a prop o lluny de la platja?

Estava... lluny de la platja.

Richard va anar a buscar... A qui va a buscar?

Al... éste que le han disparat.

Lord Foxham. On estava?

Els guàrdies l'havien portat...

Le havien portat a una habitació del vaixell (*llegeix*)

HE DE MODIFICAR-HO.

54.

Inici: 00:57:55

Final: 01:01:42

Temps destinat: 3 min 48 s.

Com estava lord Foxham? Bé o malament?

Estava malament.

Com tenia la cara?

Blanca.

Estava en una cadira?

Estava al llit.

Diu que es morirà o no?

Que no es morirà.

Ell diu que no. Diu "Escolta'm bé, Richard. T'explicaré una cosa molt important... que aviat hi haurà una...

...

Aviat hi haurà una gran...

Guerra

Vindrà un exèrcit... Saps què és un exèrcit?

No.

No ho has buscat?

No.

Tu que has entès? Vindrà una...

Una guerra, no?

Que atacaran... On atacaran?

El poble de Shoreby.

I aniran contra qui?

Lord Shoreby i sir Daniel.

Hi hauran molts...

...

Amb la guerra què passarà,.. hi hauran molts?

...

Sí. Tindrem una guerra, diu lord Foxham, i hi haurà molts...

...

Què passarà amb la Joanna?

AQUEST TROS també l'hauré DE MODIFICAR. Torna a haver-hi narració sobre els que diu que passarà LA NARRACIÓ ANTICIPADA DE POSSIBLES FETS COMPLICATS.... Li he d'indicar al text. A més, m'adono/s'adona que ha llegit "molts molts".

Li diu a Richard que l'ha de...

La salva. (La salvi).

Perquè es com si fos...

La seva filla.

I lord Foxham es va adormir... i Richard...

Va sortir fora, i sortia el sol. I el vaixell. I havia nevat molt a prop de la platja.

I van sentir un soroll molt fort en el vaixell, què volia dir, aquest soroll?

Que era a baix, era que el vaixell ha llegat al terra.

I llavors que van fer?

Van baixar.

I els guàrdies que van fer amb lord Foxham?

Van portar lord Foxham a la seva casa.

Per curar-lo, no? Saps què és una ferida?

Que sale sangre.

Richard amb qui va parlar?

Amb **lord Foxham**.

I després li va dir a un home de la Fletxa Negra que...

Que quiere hablar con él...

I on el porta aquest home?

A la seva casa. Que estava més cerca

Ara ja estem... Ha passat la nit... Estem al dematí... (*Convé afegir referents temporals...!*)

55.

Inici: 01:05:15

Final: 01:09:48

Temps destinat: 4 min 30 s.

(incloent les dues pauses). Temps real: 3 min 45 s.

PAUSA de 45")

Enmig de la lectura clica l'enllaç de " monjo".

Saps què és, ara?

Sí.

L'has vist alguna vegada?

Sí.

Pel carrer o per la tele?

Per la tele.

Pel carrer, no?

En esta fiesta, sí? (*dedueixo que es refereix a Carnaval: a Terrassa, surten disfresses de monjo a l'enterrament i a la rua....*)

Tots dos van anar a casa de...

Del Sir Daniel.

Sir Daniel?

Ah, vale. Aun estamos a... *Ell s'ha situat mentalment al final de l'episodi! Normal! A casa de Lawless.*

Lawless era un home de...

De la Fletxa Negra.

Van arribar-hi a quina hora, més o menys? Al matí, a la tarda, a la nit?

Tarda. *He de donar referències constants –o potser no és important el moment del dia en què passen algunes coses...*

La casa de Lawless estava també a prop del poble, no?

Sí

I quan van entrar a la casa, Lawless va dir "Escolta,...

No, ha dicho que tiene dos vestidos de estos, i el otro le ha dicho: "És una buena idea". *Molt bé la precisió!!!*

Per què és una bona idea?

Porque, para que no saben que es el Richard i este.

Perquè els monjos, com eren aquell temps, eren persones disfressades, o eren persones normals que anaven pel carrer?

Persones normals, i no son dolents...

Tothom els veia com a bones persones. Al teu país també n'hi ha?

Sí.

I tothom, quan els veu, sap que són bones persones?

Sí.

Què li diu Lawless a Richard, que es pinti a la cara una cosa...

Un ... de bigote

Saps que és un bigoti tu?

Si, un bigote, así. *(Fa el dibuix sobre la boca).*

Que es pinti un bigoti perquè sembla...

Que sembla un monjo.

Però ell sembla que sigui un, un... Perquè sembles un... *(li indico el text)*

Un nen.

Sembles un nen, no?

Pero, si te pones un bigote, no seràs un nen. Un home...

Quan s'ha de casar la Joanna?

COMPTE! TORNA A HAVER-HI REFERÈNCIA AL FUTUR: semblarem monjos!

Demà.

Demà mateix, no? Amb qui?

Amb Lord Shoreby. *(Dificultat de pronúncia)*

Que és el senyor de ...

De la poble.

Es van acabar de vestir, van menjar una mica i van marxar cap al poble. Hi havia molta...

Mucha gent, i caminen a poc a poc.

I es van posar davant de casa de qui?

De sir Daniel.

Era la casa que estava a la platja o una altra casa?

Era una altra casa. La gran.

La porta, com estava?

Estava oberta.

I hi havia guàrdies? Hi havia guàrdies vigilant?

Sí

Sí? *(Li indico el text)*

Ah. No!

Llavors van veure que entraven...

Dos senyors, dos nens. *No ho ha llegit bé: senyores / noies Crec que ha llegit senyors / nens o nois.*

Dos senyors i dos nens. No sé si són dos nens o dos senyors. *(Li indico el text. Llegeix: Van veure dues senyors i dues. Ah vale... Dues nois i dues senyors.*

Dos nois o dues noies?

Dues senyors i dues noies.

Que eren, tot dones?

Dos senyores i dues noies!

Això què són, homes o dones?

Homes, grans. I dos noies, como la Joanna.

CLARA CONFUSIÓ CASTELLÀ CATALÀ!!! Ell ha interpretat el mot castellà "señores", allò on deia "senyores". Per tant, ha cregut que eren dos homes!!!

No, això són dues senyores!

Ai!

Mira, dues

Ai. Pensava senyors. Ah. La madre de la noia, i madre de la otra noia.

Intenta desxifrar qui són! Aclareixo que no hi havia guàrdies... Porta confusió, tot això!!!

Dos madres i dos noies. Conclou ell.

Aclareixo: No hi ha homes, aquí. I no hi havia guàrdies, tampoc.

56.

Inici: 01:14:25

Final: 01:17:10

Temps destinat: 2 min 45 s.

Les quatre dones. Ara ho veus, eh?

Sí.

Richard què li va dir a Lawless? Van entrar tots dos?

Sí.

Sí?

... No va entrar a dalt el Richard. I l'altre s'ha quedat.

Es va quedar fora de la casa?

Sí. Fora.

Perquè diu: (*indico text*) "Queda't fora, jo entraré".

Llavors, Richard va entrar a la casa. El va veure algú?

No.

Hi havia guàrdies?

No.

Ell com anava vestit?

De monjo

I ningú no...

No el va veure.

O no es va fixar. Perquè anava disfressat... Saps què vol dir disfressat?

Vestit.

Les dones van pujar al primer pis, i llavors ell també va pujar, no? I totes van seguir cap al segon pis, però una noia, què va fer?

Que sabia que ell no era monjo. Tenia el bigote pintat.

Llavors què li va contestar ell, quan li va preguntar? Aquest bigoti està pintat. Tu no ets un monjo, qui ets? Li va dir el seu nom ell, o no? Què li va dir? Que era un...

...

Richard li va dir això. Li va dir sóc un...

Soc un... enamorat (*Llegeix*).

Saps què vol dir enamorat?

No.

Enamorat vol dir una persona que...

Que le quiere a una noia. *Sí que ho sabia!!!!*

Busco... qui busco.

Una noia que le estimo molt. Que le quiere mucho. *Repeteix en castellà!*

Llavors, què li va fer aquesta altra noia... ? Li va tapar...

Li va tapar la boca. Ell (*ha entès bé que és ella qui agafa la mà?*) **Va agafar la mà i li va portar a una habitación ().**

I va dir que s'esperés...

Que se espere ahí.

I no fes...

I no facis soroll

I que no marxés d'allà. Ell es va quedar sol. I aquesta noia, qui era. Era la Joanna?

No sé.

Podria ser la Joanna, o no?

...

Què et sembla, podria ser la Joanna o no?

No.

Per què?

No sé. Perque la Joanna estan vigilant-la.

I Richard la coneix a la Joanna?

Sí.

Per tant, podria ser la Joanna o no?

Puede ser... *Crec que aquí el lector s'ha habituat als malabarismes del narrador, jugant amb el lector, que ja dubta de tot. En qualsevol cas, el text deixa certa ambigüitat, que incrementa el suspens, sense que faci confondre.*

No la coneix Richard a la Joanna?

Sí la coneix.

I doncs...

... era la Joanna.

Era la Joanna? Però...Richard va veure aquesta noia?

No.

No la va veure?

No. Li va veure la cara.

I si li hagués vist la cara, no hauria dit que era la Joanna?

No.

57.

Inici: 01:20:45

Final: 01:23:40

Temps destinat: 2 min 55 s.

Immediatament (3a línia: 10 segons) diu en veu alta:

Era una noia! (i segueix llegint)

.....

Com es deia l'altra noia?

Alícia.

I que era?

Era amiga seva.

Amiga de...

De la Joanna.

La coneixia Richard?

No.

Des de quan Joanna no veia Alícia?

Sis mesos

Què és el primer que li diu la Joanna? Està preocupada per què?

Que tenia molts ganes de veure-la.

I quina notícia li dona? Que demà què passarà?

Que demà es casarà amb l'home este ...

I Richard li diu que...

Li diu que... es casarà amb mi?

I com ho faran?

No ho sé.

No sabem què passarà, no? Tu ets la noia més...

Més agradable...

Més. Bonica, d'on?

D'Anglaterra.

A ella li va agradar molt...

Aquelles paraules que va sentir

Què feia mentrestant l'Alícia?

Estava ahí. Callava, escoltant i mirava.

Joanna el va presentar: és molt amiga meua i li va donar les gràcies, per què?

Perquè l'ha ajudat para... Ella l'ha vist a Richard, i la Joanna no sabia que Richard està en la casa. I se'n va la noia, l'Alícia, para dir-le a Joanna que Richard està allí.

INDICADOR DE BONA COMPREENSIÓ.

En comptes de... hauria pogut espantar-se i començar a cridar.

Com et sembla que Alícia va conèixer de seguida que era Richard, perquè no li diu en cap moment?

Porque la Joanna ja ha hablat de Richard amb ella. MOLT BÉ!!!

Però, si no el coneixia... No l'havia vist mai... Com és que s'ho va pensar...

Como que no es el guàrdia del sir Daniel, i la primera vez que la ve, i lo ve com el bigote pintat...

I llavors tots tres es van quedar en aquella habitació fins que va arribar l'hora de...

“Escoltar, noies... Al menjador a sopar!”

Perquè era ja la...

Ha llegat la hora de sopar.

Era la...

Era la nit

I van anar a sopar. I mentrestant el noi què va fer?

No. Va pensar.

Per què no va anar a sopar?

Perquè sir Daniel le va a matar!

10a sessió (11-01-08)

58.

Inici: 00:01:40

Final: 00:04:10

Temps destinat: 2 min 30 s.

Les dues noies eren la Joanna i...

L'Alicia.

I estaven a...

A l'habitació, i se'n van a menjar... a sopar.

I mentrestant Richard es queda...

Es queda sol a l'habitació

Després, va sortir de l'habitació, o s'hi va quedar?

Va sortir de l'habitació.

Estava a dalt o a baix, l'habitació?

Estava dalt.

Perquè va baixar...

L'escala.

I on va anar, quan va sortir de l'habitació?

Va baixar per l'escala i va sortir al carrer.

Llavors, les dues noies, quan van acabar de sopar,...

Li van portar una mica de menjar, i ell era... no era a l'habitació... havia sortit.

Què havia pensat Richard que faria...

Aquí hi ha narració de dos fets simultanis. Avança i torna a enrera, per conèixer, d'una banda què fa Richard i de l'altra que fan les noies... HO ENTÉN BÉ.

Que demà... se'n va a l'església. Perquè la Joanna se va a casar.

I va dintre de l'església. I el deixen entrar, a l'església?

Si. Havien unos guàrdies de sir Daniel i l'han deixat entrar.

Per què et sembla que el van deixar entrar? El van conèixer o no?

Perque va vestit de monjo.

I qui hi havia a dintre de l'església?

Sir Oliver.

Només estava ell, o hi havia algú més?

Només ell.

I el va conèixer, sir Oliver?

No.

De primer no?

De primer no.

Però després...

Li va fer "Xxxx! Calla, calla!". I li va dir ...

*HA INCORPORAT AQUESTA EXPRESSIÓ ONOMATOPEICA, sense que al text hi sigui. (l'ha vista abans, i ara la utilitza pertinentment)
EXEMPLE DE COM L'APARICIÓ D'ELEMENTS A LA LECTURA
SERVEIX PER GENERALITZAR-HO DESPRÉS...*

... què passa, què Richard. Li va dir que no vol [vull] que la Joanna que es casi amb aquell home, que la Joanna es case amb mi.

59.

Inici: 00:06:20

Final: 00:09:32

Temps destinat: 3 min 12 s.

Quan Richard li va dir que no volia que es casés... sir Oliver li va contestar...

Que és el que manda... no pots fer res.

Qui és el que mana?

El sir Daniel.

I li diu si es pot casar amb la Joanna

Li diu que ajuda'm que no es casi.

I diu que l'ajudarà. Ha dit que l'ajudaria?

Sí.

Alguna cosa no he expressat bé aquí, perquè aquest no és el sentit autèntic de l'argument. SO simplement es "compromet" a no delatar, no a ajudar-lo a casar-se amb Joanna! Cal canviar-ho.

Sir Oliver va sortir de l'església, i es va quedar Richard sol?

Sol.

I va passar tota la nit allà?

Sí.

I va dormir, o no?

Va dormir assegut.

Assegut a on?

Sobre d'un banc.

Saps què és un banc, tu?

Sí, como el parque.

I els guàrdies no li deien res perquè...

Porque llevaba vestit de monjo, i es pensaven que era un monjo...

A quina hora era?

A la nit.

Cap a quina hora?

A les dotze.

I què passava a fora?

A fora comença a llover. *Ha llegit ploure! Potser encara no té assumit significat de nevar, mi-llor "caure neu"?*

A ploure?

A nevar, a llover.

És igual ploure que nevar?

No, nevar es blanco...

De fet sí que ho ha entès, però suposo que per ell ploure inclou caure aigua i caure neu. Seria com plou aigua / plou neu... He de pensar-hi...

Els carrers estaven blancs l'endemà al matí?

Perquè estava nevant a la nit...

I quan es va despertar, què li passava a Richard?

Que tenia molt fred i que tenia ganes. Però ell només pensava en la Joanna.

Els guàrdies van obrir les portes de l'església i, qui va entrar?

I enseguida va entrar molta gent para veure el casament de lord Shob (sic) amb la Joanna.

Tu saps que és un casament?

Sí.

És una festa? Al Marroc també n'hi ha?

Sí.

I on es fan els casaments?

La tia en su casa i el tio en su casa. El primer dia en casa de la tia, el segon dia en casa del tio, y el tercer dia pasan en su casa, el otro en su casa, y a la nit se va el tio en casa de la tia, y la coge y se van pa su casa.

I es fa en mesquites també allà?

No, en mesquites no. Se van al jutge... Se van antes del casament, de casarse. Antes de un mes o dos mesos.

Per fer els papers.

Sí els papers.

Molta gent va anar a veure el casament. I l'església va quedar...

Llena de gent.

I qui va seure al costat de Richard?

Va seure otro monjo que era el que lo enseñó... Lo...

No recordes el nom... Lawless.

Lawless.

Era un monjo o no era un monjo?

No era un monjo. Era amic de la Fletxa Negra.

I es va seure al costat de Richard. El va veure algú? El van conèixer?

No.

I què li va dir?

I li va dir que l'Ellis està aquí. Ha vingut per ajudar-te.

Saps qui era Ellis?

Sí. El que manda en la Fletxa Negra. Ho recorda! I fa un mes que ho va llegir!!!

Llavors van sentir música de...

Musica de això...

De trompetes *No recorda el mot*

I què volia dir? que entrava..

Que entrava el lord ese i la Joanna...

Per fer el casament, no?

Sí.

Per on van entrar?

Per la porta gran.

60.

Inici: 00:14:10

Final: 00:17:22

Temps destinat: 3 min 12 s.

A tu et sembla que sir Oliver va ajudar Richard?

No.

Tota la gent va aixecar-se perquè entraven...

Perquè van a casar el lord She (sic) i la Joanna, i el padre i l'Alícia.

Com anaven col·locats? Te'n recordes?

La Joanna, primera, al mig, i el pare (sic) A mi també m'ha passat per alt: no és el pare, és sir Daniel! a la costat i l'Alícia a l'altre costat, i el sir este, atrás.

Quants anys tenia?

Cinquanta anys

Quina cara tenia la Joanna?

Trista, plorava.

Tots van entrar a poc a poc, i van arribar...

Al mig.

I les trompetes... encara tocaven

Encara tocaven.

De cop i volta... Saps què vol dir "de cop i volta"?

Sí... de seguida...

Bé. Què va passar?

Que van pujar quatre persones sobre de una mesa i...

"quatre homes van pujar sobre una taula"

Van cridar, i van... Tenien arcs, i van disparar.

I què va passar? Van disparar fletxes, no?

Sí.

I contra qui van disparar?

Contra lord Sho i contra el sir Daniel.

I van fer mal?

Sí. Le van matar al sir.... *S'embarbussa. Decideixo treure-li tota importància, per evitar trencar el seu ritme discursiu.*

És igual: el que s'havia de casar, que havia fet cinquanta anys...

Al que tenia cinquanta anys. *(Prefereix dir això: i crec que ha quedat descansat, ara que ja no sortirà més!)* **Le van disparar dos fletxes al pit.**

De quin color eren les fletxes.

Negres. I l'han matat. I sir Daniel le van disparat al braç esquerre, i salia molt... i sortia molt sang.

D'on, del braç, o de la cara, també?

Del braç, i li va passar una fletxa... al costat de l'ull.

Per això també tenia... sang a la cara... Els van agafar als homes que havien disparat?

No.

Per què?

Perquè tenien por de disparen a ellos.

Van quedar-se a l'església, els quatre homes?

... mmmm sí.

Es van quedar a dintre d el'església?

Aun estaban ahí.

Sí? El faig llegir:

"Els homes van sortir corrent...."

Ah, vale! Van disparar, i van salir de pressa, para que... Por esto sir Oliver le dijo a sir Daniel que Richard està aquí a la iglesia . Ara entén millor l'escena!!

Perquè et sembla que li va dir?

Porque como ha visto ha salido y ya no está ahí, le dijo esto.

De qui era amic sir Oliver, de sir Daniel o de Richard?

Del sir Daniel.

Sir Oliver li havia dit a Richard que l'ajudaria. Per què no el va ajudar? Què et sembla?

No sé. Tenia por de que... Tenia por.

I a Joanna, què li va passar?

Joanna? Es va marejar.

Opta per aquest verb, que deuria conèixer anteriorment, substituint desmaiar → ja havia vist les imatges, i ara torna a tenir l'enllaç.

Va quedar desmaiada, va caure a terra.

61.

Inici: 00:21:35

Final: 00:24:05

Temps destinat: 2 min 30 s.

Quan SO li va dir això, què va dir sir Daniel als guàrdies?

Agafeu-lo, no s'escapi, i porteu-lo a la meva casa.

SIR DANIEL: — Agafeu-lo! Que no s'escapi!

Porteu-lo a casa meva!

I Richard, va parlar?

Estava davant de la seva cara, i li va dir que ell no, li va dir: jo no he fet res.

És veritat que no havia fet res?

No, no havia fet res. Jo estava aquí, però no he fet res.

Llavors ell li pregunta... per què va vestit...?

Ah. Li diu: “Pa que estàs aquí? Pa qué vas vestit de monjo? Para que no te conocen o para que no te vean la cara?”

Ell continua dient que... no ha fet res.

Que no ha fet res.

I sir Daniel també diu que vol parlar...

...

Que va passar amb la Joanna?

De seguida va despertar i li va dir: Deixeu-lo, Richard no ha fet res!

JOANNA: – Richard no ha fet res! Deixa'l tranquil!

I, com ho sap Joanna, que Richard no ha fet res?

Lo sabia, que él ... Estava vestit de monjo... Noto que s'adona que no podia saber res, si més no amb contundència

Joanna sap que no ha fet res Richard?

Sí, perquè quan ha entrat, me parece que l'ha visto. Busca una explicació versemblant!!

Llavors, mentre parlaven, un home...

Un home gran, alt, que vestia bien, ha dit “Calleu que el senyor Lord Sho (dificultats altra vegada) s'ha mort, i vol (vull) escoltar les paraules de la Joanna”.

I, com és que va callar sir Daniel, que va deixar parlar l'altre? Que era més important aquest senyor?

Sí. Era el senyor de la poble...

Perquè sir Daniel no estava a casa seva ara, estava en un altre poble...

Sí.

Quin era el seu lloc?

Tunstall. Ho recorda!!!

Què va dir la Joanna?

Li va dir: Senyor, jo no volia casar-se amb tu (?), que jo volia casar amb Richard, i sir Daniel volia matar el Richard.

I el senyor aquest, què diu al final. Què li diu a sir Daniel?

Que vengui a la seva casa, també.

Sir Daniel?

Sí.

Sir Daniel vagi a casa seva...?

El senyor aquél, que porti Richard i sir Daniel a casa seva.

Sir Daniel a casa seva... **NO ENTÉN BÉ L'ESCENA. CAL MODIFICAR-LA**

Llegeix:

El senyor, llavors va dir a sir Daniel:

SENYOR: – Richard vindrà amb mi.

Vull parlar amb ell.

Tu (**qui és?**), vés a curar-te la ferida del braç i de la cara.

Millor: Tu, sir Daniel, vés a curar-te la ferida del braç i de la cara, Richard vindrà amb mi....

On anirà a curar-se la ferida?

A la seva casa.

Tornant-ho a llegir, ara ho entén

Per tant, qui hi anirà on?

Sir Daniel anirà a casa seva, i Richard anirà con el senyor ese.

Ho he d'arreglar, perquè si no tu entens que et sembla que van junt.

No. Jo me pensava que era (em preguntaves) aquell tros.

Tu ja ho havies entès, que cadascú anava a casa seva?

Sí. Está bien, está bien.

Crec que no em vol donar feina, vol ser amable –gràcies-, però veig que no està prou clar el text.

62.

Inici: 00:28:45

Final: 00:31:30

Temps destinat: 2 min 45 s.

Sir Daniel va anar a casa seva, amb qui?

Amb la Joanna i l'Alicia.

I Richard va anar amb aquell senyor. I quan va arribar, què va fer?

Li va donar menjar i roba.

I, quan va acabar de menjar, el senyor què li va dir?

Li va dir que era amic del teu... (no canvia la perspectiva) ... pare, i el teu pare era molt bo, i ...

Què no li agrada a aquest senyor?

Que anava amb les persones de la Fletxa Negra.

I per què et sembla que no li agrada?

Perquè dice que perquè són dolents, i maten gent, i són ladres, i assassins.

Assassins. Recordes que vol dir?

Sí.

Val més que vagis... amb qui?

Amb... sir Daniel.

Ell sap que havia matat el pare de Richard?

No. Resposta lògica –encara que no prou versemblant, perquè sembla que tothom ho sap-, tenint en compte com segueix la conversa.

No ho sabia. Llavors, Richard, quan va sentir això, es va enfadar...

Es va enfadar i li va dir que el sir Daniel ha matat a mi pare, i vol matar a mi, amb ell, i els homes de la Fletxa Negra m'han ajudat, i...

Ja sé que maten i roben, però que m'han ajudat, no?

Sí.

Llavors, el senyor va pensar un moment i va dir que aviat... què passaria... Aviat vindria...

Una guerra!

Va dir que ell era molt jove...

I no pot anar amb aquells homes de la Fletxa Negra...

I li diu què ha de fer?

No.

Li diu: tu has de ser tan bo...

Com el teu pare.

I li diu que es quedi...

Amb esto, como se llama..., amb el sir Daniel

Amb sir Daniel, li diu?

No. Es quedi amb ell!

Quant temps?

Tot...

No diu quan temps? Li faig llegir:

Queda't uns dies a casa meva.
Després podràs marxar, però vigila molt!

No queda clar això darrer. Potser és massa llarg el discurs, i convé fragmentar-lo!!

Aprofitant que falten només dos minuts pera acabar la sessió, li faig algunes preguntes prospectives:

Com et sembla que acabarà el llibre que estàs llegint?

Pos, se van a hacer amigos Richard i sir Daniel.

Sí? Es faran amics?

I va casar amb la Joanna. I los de Fletxa Negra també van a ser amigues amb sir Daniel...

A tu et sembla que acabarà així?

Sí.

Jo no dic res. A tu t'agradaria que acabés així?

Sí.

11a sessió (16-01-08)

63.

Inici: 00:01:00

Final: 00:06:00

Temps destinat: 5 min 00 s.

Richard es va quedar en aquella casa...

Una setmana.

Recordes què havia passat abans?.

Que havien entrat a l'església i... i van, van matar al senyor de la poble. No lo sé, no m'acuerdo.... I a sir Daniel li van disparar. I se'n va amb un senyor, que era amic del Shor, i de ahí no sé...

Va sortir de la casa ...

I va marxar.

Va marxar sol?

No. Sí, sol.

I a peu o a cavall?

A peu.

I quan va sortir, feia fred, feia...

Feia sol.

Feia sol... I hi havia neu, o no?

No.

No hi havia neu...

Sí, sí. Hi havia neu! I estava tot el bosc, tot de blanc.

Va començar a caminar, i al cap d'una estona, què va veure?

Va escuchar una trompeta, i va veure més de cent persones. Va veure un senyor que estava sobre, damunt d'un cavall, i li va preguntar... "Tu ets amic del sir Daniel?". I li va dir que no: "El ha matao a mi pare, ha matat el meu pare" (Ho repeteix en català!!!). I li va dir... "No m'acuerdo".

I li va preguntar si Richard aniria amb ell?

Richard aniria amb aquell home.

I llavors van anar amb aquell home cap a on? Cap a fora del poble?

Cap al poble de l'home.

No al mateix on estava abans... Sinó cap al poble de l'home....

Va marxar del poble de Shoreby i va anar a otra.

Cap a un altre poble.

NO ENTÉN BÉ L'ESCENA. CAL MODIFICAR-LA

Va contestar:

RICHARD: – Sí. Vinc amb tu!

EL DUC: – Doncs anem cap al poble.

Li aclareixo l'escena. Li explico fins que ho entén:

I allà es van quedar parats. Ens hem deixat alguna cosa?

La Joanna, no?

Que diu de la Joanna?

Diu que, que va pensar en Joanna.

Què anava a fer el duc, al poble?

Què duc?

VEIG QUE ÉS MOLT COMPLEX!!!

Qui era aquest senyor que va parlar?

Amic de sir Daniel, no?. NO HO HA ENTÈS

Era amic de sir Daniel?

No sé. Uno que...

Aquest senyor que es va trobar, era amic de sir Daniel o no?

No.

I aquest senyor com es deia?

Duc.

I el duc és el que mana els soldats aquells?

Sí.

Quants soldats hi havia?

Més de cent.

I tots anaven a cavall o tots anaven a peu?

A peu.

Tots anaven a peu. No n'hi havia cap que anava a cavall?

Ell.

Només ell anava a cavall?

Sí.

Mira què diu aquí:

Uns soldats anaven a peu:
portaven arcs i espases.
Els altres anaven darrera, **a cavall:**
armats amb espases, llances i alabardes.

Darrera, al cavall?

Els altres anaven darrera, al cavall

Ell ha entès que anaven darrera el cavall del duc!!!

EL CONFON EL TEXT. Ell insisteix:

Aquí pone darrera el cavall

Li aclareixo l'escena. Li explico fins que ho entén:

Hi havia molts soldats, uns anaven a peu, i els altres anaven darrera d'aquests, amb cavalls.

Ah. Vale.

La meitat anaven a peu..

Els que estaven en peu van al davant, i els que estan encima de los caballos, están atrás de los que van a peu... *ARA HO HA ENTÈS I HO EXPLICA!*

Això és difícil.

No. No és difícil

Els que anaven a peu, què portaven?

Portaven espases... no espases no. Portaven arcs, i armes... Lances i...

A davant de tot hi havia un soldat sol, a dalt d'un cavall, i què portava a la mà?

Una trompeta.

I tornen cap al poble d'abans...

CAL REVISAR-HO!!!

64.

Inici: 00:15:40

Final: 00:19:25

Temps destinat: 2 min 55 s.

DURANT LA LECTURA:

Que no m'acuerdo de esto... (Clica l'enllaç "exèrcit"). **Ah vale.**

Què és l'exèrcit? Què has entès?

Molt gent que van junts, i la misma ropa i eso...

I van a fer?

Guerra.

Espanya té un exèrcit?

Sí. I Marroc també.

Qui mana l'exèrcit a Marroc?

Qui mana?: Mohamed VI.

I a Espanya ?

Juan. No. Juan Carlos...

DESPRÉS DE LA LECTURA:

Saps qui és el duc

El jefe que mana disparar.

Els soldats saps que són? Es igual que guàrdies?

És igual que guàrdies, però del duc. Los guàrdies, de sir Daniel.

Les espases, les llances i les alabardes, què són?

Armes...

Van entrar al poble. I la gent de Shoreby, els esperava o no?

No.

I els guàrdies els esperaven?

Tampoc.

I què volien fer els soldats?

Volien matar la gent.

Saps per què?

Porque sir Daniel es portava mal amb les persones.

Ell dona aquesta explicació, que no és l'autèntica, ja que es tracta de guerra entre senyors!!! Prefereixo que quedi interpretat així, ja que es complicaria excessivament la trama: això queda en mans del professor. Aquí té ocasió, si ho considera oportú, d'introduir la guerra de les dues roses, o de qualsevol guerra de lluita pel territori...

I volien atacar, saps què vol dir atacar?

Sí.

Què va fer la gent quan va veure que venien tants soldats?

Van marxar corrent, i van marxar de les cases, i tot, i van marxar del poble.

Tothom va marxar? No es va quedar ningú?

Sí, es va quedar gent...

Quina gent?

Los guàrdies...

I els nens i els avis?

Van marxar?

Per què van marxar, perquè tenien...

Tenien por.

I sabien que havia de començar una...

Una guerra de batalla.

Els carrers i les cases van quedar sense...

Sense gent, Semblava que està mort.

El duc va cridar els soldats, i els va dir:

Prepararos que ... ara... els ataquem.

Per assenyalar que començava l'atac, què va fer el duc?

Va tocar la trompeta.

I llavors van caminar fins on?

Mig del poble.

Hi havia guàrdies allà?

Sí. Havia guàrdies.

On estaven, o els esperaven els guàrdies ?

...

En un carrer ? en una plaça ?

En una plaça gran.

Quan van arribar, qui va començar a disparar? Els guàrdies o els soldats?

Els guàrdies.

Què van disparar ?

Fletxes.

Van disparar fletxes, o van agafar les espases ?

Van agafar les espases... I quan van els guàrdies del duc, sir Daniel van disparar.

65.

Inici: 00:22:50

Final: 00:25:55

Temps destinat: 2 min 55 s.

En acabar, diu:

Eso no he entendío: “S’havia tornat vermell”.

D’acord, comencem:

Els homes del duc anaven a peu. Els que anaven a peu van aixecar els arcs, perquè els havien disparat els altres, no? Els que anaven a cavall van córrer...

Van córrer per los guàrdies de sir Daniel ...

I què va haver-hi? Una gran...

Una gran problema, una gran batalla.

Qui va guanyar, la batalla?

Al final va guanyar el duc.

Per què?

Perquè ha vingut set-cents soldats

Per ajudar el duc, no... I llavors van veure que...

Que no podien fer res, i s’han marxat de la poble.

I com va quedar el poble?

Pos... va quedar ... con molta gent mort ... i...

S’havia acabat la batalla. I Richard no havia deixat de pensar en la Joanna...

No.

I què va fer?

Que va a ver què li ha passat.

I on va anar?

Va anar para la casa de sir Daniel.

I pel camí, mentre anava a la casa de sir Daniel, que va veure?

Va veure el senyor mort, i molts fletxes clavades en la casa, i quan va arribar a la casa, va fer un crit.

I per què va fer un crit.

No sé. Para ver si està ahi la Joanna o no.

Ara t’explico això:

Els carrers blancs de la neu
s’havien tornat vermells de la sang.

Ho he llegit en veu alta, i ho ha entès.

Ah, vale... Como que están blancos de neu, de nieve, que el sangre se ha puesto rojo, la nieve. Vale!

Crec que no ha entès “tornar” com a predicatiu. Ha associat amb l’ús propi relacionat amb el desplaçament, que coneix bé).

Shoreby és un poble destruït. Saps què vol dir destruït?

Pos està... la casas caídas. Ya no era una poble como estaba antes.
 Tu ja ho havies entès això?
No.
 Però t'imagines què vol dir?
Sí.
 Va fer un crit. Com el faries tu?
Ah! Li fa vergonya, però l'emet tímidament.
 Que et sembla que era el crit, de por, de mal?
De por no, de veure si està o no! No sabe. Si no està, va a buscar-la a otra costat.

66.

Inici: 00:31:00

Final: 00:33:45

Temps destinat: 2 min 45 s.

Diu que no entén "puntets".
 Són punts petits (*Millor posar-ho així, perquè puntets no ho entén*). Saps què són punts?
Sí, això. (assenyala els foradets dels altaveus del portàtil)
 Què eren els puntets?
Era la gent que marxava... Quan estàs dalt de molt, se veia la gent molt petit.

Què vol dir campanar?
Campana!? La que toca. Quan toca fa... (imita el so). Ell ha llegit campana, i li funciona bé, perquè entén que puja a dalt de les campanes...
 Per què diu a dalt de tot?
Porque ha subido hasta la campana...

Va arribar davant de la casa, i com estava la casa. La porta..
Oberta. Va entrar corrent. Ha pujat arriba. I va contrar unes....
 Mobles...
Mobles cremats, i va apagar el foc ... va veure per la finestra i va veure un home, estirat al terra.
 Ferit, no?
Ferit. I li va dir sir Daniel ha marxat? I li va dir que sí...
 Qui era aquest home
Un guàrdia. I li va... i va sortir dos noies.. I li va dir que no... "Ha sortit només ell i deu guàrdies". I li va dir: "No has vist dos noies, dos noies?". I li va dir que no..."Només ell i deu guàrdies". I va pensar Richard, i va dir: "On està la Joanna i l'Alícia?
 Aquí ell fa una pregunta: "On són la Joanna i l'Alícia?". I no li contesta ningú. Per què no?
Porque està... Lo dice solo "Donde está la Joanna i l'Alícia". Pensava ell.
 Es una pregunta que no fa a una altra persona?

No, a ell sol!
 Va anar a l'església, i va pujar...
A dalt de tot, hasta la (?)
 I des d'allà...
Veia tot. Va veure unes cases caídas.
 Tot ho veia de quin color?
Blanc.
 I algunes cases estaven...
Caixas.
 Caigudes, o cremant?
Cremant i caigudes.
 Què més va veure, a més de les cases? Va veure també...

...

Una cosa de color blau...

Ah, el mar... de color blau.

I què més veia?

Pos els puntets.

I al mar, què hi veia...

Ah, vale. El port i les barques.

Perquè Shoreby...

Si eren barques para... Quan van los de Fletxa Negra amb Richard con barca i van para entrar la casa. On estava la Joanna... RECORDA BÉ

67.

Inici: 00:37:53

Final: 00:40:49

Temps destinat : 2 min 56 s.

Va baixar les escales, va sortir de l'església i on va anar?

Va anar a buscar el duc.

És curiós com recorda i associa bé el duc, en contraposició amb les dificultats que ha arrossegat amb lord Shoreby. Curiosament, no tant amb el poble. Quan diu el nom del poble el pronuncia millor!

I què li va dir al duc?

Li va dir: "Sir Daniel ha marxat". I li va dir Richard que "deixa'm unos guàrdies (substitueix els soldats!!!) teus, que anem a buscar sir Daniel. Muy bien, Richard, que no se escape.

Recordes quants guàrdies li va donar?

Cinquanta.

Els guàrdies van anar amb Richard. Què van fer: van quedar-se al poble o van marxar?

Van marxar de Shoreby.

I pel camí què anaven veient?

Molta gent morta.

I Richard què mirava? Mirava les cares?

Mirava les cares, i va veure una cara que (no sé com se diu)...

Una cara coneguda, una cara que coneixia

Ah, vale!

Enten que coneixia, però no coneguda!!!

Llavors Richard va baixar...

Va baixar i va quitar... que lleva...

Tenia alguna fletxa clavada?

No. I respirava.

I què va fer? Li va aixecar el cap...

I li va treure una cosa de la cara.

La capu...

La caputxa. I va veure que era l'Àlicia. Li va dir "Corre, Richard, que... no sé" I Richard se'n va. Diu...

Vés-te'n. Richard se'n va?

Sí. (Crec que ell vol passar a indirecte "vés-te'n" i li surt "diu que Richard se'n va", en comptes de "diu que Richard se'n vagi". Perquè ell té clara l'escena).

On diu que se'n va?

No se'n va. I va desmaiar, l'Àlicia. Ha incorporat desmaiar, però no el pronominalitza.

Perquè estava bé o no, Àlicia?

No estava bé.

68.

Inici: 00:43:20

Final: 00:46:30

Temps destinat : 3 min 10 s.

Richard va passar aigua... Per què li va passar aigua?

Para que se levante... que se desperte...

Llavors ella va obrir ...

Va obrir els ulls

I li va dir...

Que, que... que pugi al seu cavall,

Els dos van anar...

Amb el seu cavall.

Quin temps feia. Feia sol?

Sí, però el terra i els arbres estaven blancs de neu.

Quan diu aquí "ell també hi va pujar" tu ho entens bé?

Sí. Van pujar els dos al cavall. Ella davant i ell darrera.

Richard va preguntar a l'Alicia...

"On és la Joanna". I li va dir que està amb el sir Daniel.

I li pregunta, per què t'has quedat sola?

I le va contestar (*al text no surt contestar!!!*) que l'han matat el seu cavall, i s'ha caigut.

No sabia res més?

I... diu que... ha vist el seu cara, i no se acorda de res... (*Perfecte!*)

Alicia pregunta a Richard com està el poble, i Richard li contesta que...

Que està plena (*poble, femení sempre!!!*) de sang i... de molt gent mort i fred.

I les cases estan...

Caïdes...

I la casa de sir Daniel...

...

No t'hi has fixat?

Llegeix: La casa de sir Daniel també. Ah sí.

Ella diu. La guerra és...

Horrorosa.

Saps què vol dir?

Que és perillosa...

Richard va parar, va baixar del cavall, i hi havia...

Dos camins...

12a sessió (17-01-08)

PREGUNTES PRÈVIES SOBRE EL LLIBRE :

Com em vas dir que et semblava que acabava?

Que Richard perdonarà a sir Daniel, i sir Daniel li va deixar Richard que es casi amb la Joanna.

A tu et sembla que acabarà així...

O el matarà... No el matarà, no.

No el matarà? Qui matarà a qui?

Richard a sir Daniel.

No el matarà?

No.

I es podrà casar?

Si. Es va a casar amb la Joanna.

I què passarà amb sir Daniel, doncs...

Pues, que se va hacer amic del Richard.

T'agrada el llibre?

Sí

L'entens bé?

Sí.

A tu et sembla que altres nois del Marroc els pot agradar?

També. Bueno... el P. no tot.

El P. no l'entendrà?

No tot.

Però, si ho entenen, els pot agradar?

Sí.

A les noies també?

Sí.

Del Marroc?

Sí

69.

Inici: 00:02:45

Final: 00:05:45

Temps destinat: 3 min 00 s.

Explica què has llegit:

Que ahora Alicia quiere casar amb Richard.

Saps que són les petjades?

(ho fa amb el peu) **Sí, queda en la tierra tu marca de sabatos,...**

Perquè diu que el cel era...

Era color taronja.

Què vol dir això?

...

Tu l'has vist mai el cel de color taronja?

No.

No l'has vist mai?

Mai. Ah. Porque feia tarda i sol, no?

A la tarda, el cel de vegades és de color taronja...

Sí, sí...

Amb què anaven els soldats, a peu o a cavall?

A cavall.

I va deixar dos grups. On van anar?

A buscar llenya i a vigilar llenya. *(No ho ha entès bé).*

A vigilar què?

Llenya!

Saps què és la llenya tu?

Del foc.

Diu: mentre uns buscaven llenya, els altres vigilaven. Què vol dir això?

Vigilaban. *Ara ho diu en castellà [χ]!!! Com demostrant que ja sap el significat. Abans deia amb [ʒ]!) amb llenya. La llenya estava encendida...*

Ah, vigilaven la llenya! Ho he explicat malament! Vol dir que els altres vigilaven si venia algú.

Que no vingués algú

I perquè diu **vigilaven amb llenya?**

Mentre uns buscaven llenya,
els altres **vigilaven.**

Amb la llenya, van encendre el foc,
i després van posar-se a menjar.
Era de nit. La lluna feia llum.

Ara ho veig: ell ha llegit seguit!!! No s'ha fixat en

- la separació de paràgrafs, ben clara*
- ni en el punt*
- ni en la majúscula!!!*

Probablement, millor canviar l'ordre:

Mentre uns buscaven llenya,
els altres **vigilaven.**

van encendre el foc **amb la llenya,**
i després van posar-se a menjar.
Era de nit. La lluna feia llum.

*I també aclarir que vigilaven possibles enemics...
Quan li faig adonar, ho veu immediatament!*

Quedaria millor posar-ho al revés?

No, no ja està bé.

Després van posar-se a menjar, perquè era de nit i la lluna

Feia una mica de llum.

Richard va portar-li a la Joanna (*m'equivoco: és l'Àlicia*) menjar. I la Joanna (*ell no s'adona*) li va dir...

M'havia equivocat al text, on posava Joanna. Crec que a ell li ha passat per alt, també. No m'ha fet cap comentari!

Va dir que... gràcies

I li va preguntar una cosa... Tu penses que jo..

Sóc una bonica?

I ell què va dir?

Ell li va dir que sí.

I llavors li va preguntar...

Si quiere casar amb ella. I va pensar de cop eso i li va dir sí.

Primer li va preguntar si ell volia casar-se, o li va preguntar si un home estaria content...

Estaria content casar-se amb mi.

Tu, o un home?

Tu.

Fixa't, aquí. I un home...

Ah, un home. Lo que sea...

Un home qualsevol, no pregunta si tu estaries content. I ell què va dir?

És clar.

Tu havies entès que ell havia dit que sí, que es volia casar amb ella? Ell pensava que era per ell o per un home?

Pensava que era pa ell.

I diu que sí, que es voldria casar?

Diu que sí. Diu que és clar.

No pa ell, és para un home...

Molta confusió!! HE DE MODIFICAR tot el fragment !!!

70.

Inici: 00:12:10

Final: 00:14:35

Temps destinat: 2 min 25 s.

Richard li va contestar que sí o que no volia casar-se amb ella?

No.

Què li va contestar?

Ell només queria casar.. L'estima a la Joanna i... quiere casar amb mi, amb la Joanna, no quiere casar-se amb ninguna persona més. I diu que ja sé que ella, que Alicia és una bona noia i una bonica, però el m'estima més és la Joanna.

Quan Alicia va sentir això, què va fer?

Que va dir que, li va fer un petó i li va dir: molt bé Richard, així m'agrada...

Que li havia fet una...

Una broma... Para saber si va a dejar la Joanna i va casar amb ella, o no.

Per provar, no?

Sí, per provar si veritat que es casava amb la Joanna.

Et sembla que ha fet bé, l'Alicia?

Sí.

Per què?

Perquè només era una broma...

Al final li diu que té el cor bo, saps què vol dir?

El corazón (Indica el lloc, i ho diu en castellà, per demostrar que ho sap)

Què és dolç?

Un caramelo.

Què vol dir honest?

También una persona buena. *EL CONTEXT INFORMA!!!*

Vol dir... que diu la veritat sempre, que es porta be'...

Què feien els soldats, en aquell moment?

Havien acabat de menjar, i alguns que anaven a dormir.

Com estaven tapats?

Amb mantes.

Richard què va fer?

Va pujar en una arbre, alta, i va pujar a dalt de tot, i va veure un foc, molt lluny, i va dir: "Allà, aquell foc hi ha sir Daniel i la Joanna". I va baixar de l'arbre i va dir als soldats: "Allí hi ha la Joanna. Anirem". I va despertar a los soldats. I els va dir "hi anirem".

71.

Inici: 00:17:30

Final: 00:20:15

Temps destinat: 2 min 45 s.

Richard va parlar amb els soldats i els va dir que...

“Ahora anirem. Deu guàrdies es quedaran aquí vigilant els cavalls”. I tots se’n van. I l’Àlicia li va dir... No, Richard li va dir a l’Àlicia: “Tu et quedes aquí o véns amb nosaltres?”. I li va dir que se va amb ells.

Van anar amb cavall o a peu?

A peu.

Per què et sembla que van anar a peu, i no amb cavall?

Pos... perquè no feien soroll.

Era...

De nit.

I com s’hi veien, pel camí (*pregunta no resposta al text*)

Foc.

Tot el camí amb foc. Com és que s’hi veien a la nit?

Ah. La lluna feia una mica de llum.

Sempre en aquesta novel·la a la nit la lluna fa llum.

De què eren les petjades?

De persones i cavalls.

Quant temps van tardar a arribar al lloc on estava...

Deu hores!

Aquí diu dues.

Ah. (*no ho havia llegit bé deu ←→ dues*)

Quan van arribar, que era, de dia o de nit?

Era de nit.

Va dir als soldats que es posessin...

Que ... se van.

Tots junts?

No, separats

Per on?

Deu pa ahí, otros pa ahí... Pa atrás, pa adelante.

I per què s’havien de separar?

Para que no se escapen. MOLT BÉ

No s’escapi qui?

Sir Daniel, la Joanna.

En quina forma? Separats?

De redonda

De rodona.

I Àlicia?

Va a un arbre que està gruixut... I no se movia (mogui)

Que no es mogui. Richard, on es va acostar?

Al foc.

I què va veure, allà?

Va veure el Bennet i l’altres no eren los guàrdies de sir Daniel. I la Joanna i la neboda del sir Daniel.

La neboda?

No. La dona.

Saps què vol dir la dona de sir Daniel?

La dona... Su hija, no?

La dona és la senyora. Un pare i una mare. La dona del teu pare és la teva mare.

No sap què és la dona d’algú.

Richard, sense fer soroll, va aixecar

L’espasa.

I què li va dir a Bennet?

Li va dir: “Dóna’m les teus armes!”

I Bennet què li va dir?

Res.

Res?

No li va contestar.

No li va contestar? Com és?

No pone ahí!

No diguis que no va contestar. Digues: “A la pàgina següent ho sabrem!”

72.

Inici: 00:24:55

Final: 00:27:05

Temps destinat: 2 min 10 s.

Sí que li va contestar alguna cosa, Bennet, oi?

S’ha quedat molt sorprès i li va dir a Richard, què fas aquí?

I què li va preguntar?

Has vingut sol?

I ell li va dir:

No. He vingut con molts soldats...

I a més a més que... us guanyem. Saps que vol dir “que us guanyem”?

Sí... ganen a los guàrdies de sir Daniel, perquè són molts.

Bennet tenia por o no?

Tenia por.

I què va fer?

Va agafar la trompeta i va tocar molt fort.

I per què va tocar la trompeta?

Pe a que vinguin els guàrdies de sir Daniel.

Llavors, què van fer tots els guàrdies?

Que van disparar fletxes i...

I Joanna es va posar al costat de...

Richard.

I Richard què va fer?

Res.

No sabia què fer.

No sabia què fer.

Tu, què hauries fet?

Jo. Ahi no podia fer res res, perquè tienes que vigilar que no te dan con alguna fletxa...

Estava amb la Joanna. I què va passar amb el Bennet?

Lo van matar.

I van morir més homes?

Sí.

I llavors Richard va acompanyar la Joanna...

On està l’Alicia.

I què li va passar a sir Daniel?

Sir Daniel es va escapar amb un cavall.

I per què no va anar darrera ell buscant-lo?

Perquè ha vingut de peu... no tenia cavall.

Estava content?

Estava molt enfadat, perquè s’havia escapat el sir Daniel.

Amb qui estava enfadat?

Amb el sir Daniel.

I amb algú més estava enfadat? Estava enfadat amb ell mateix? Richard amb Richard?

... sí. Perquè l’ha deixat que s’escapi.

73.

Inici: 00:29:50

Final: 00:32:00

Temps destinat: 2 min 10 s.

Estava enfadat, però també estava...

Content.

Per què?

Porque ha trobat la Joanna.

Llavors tots van tornar...

On estan los cavalls.

I mentre caminaven, van parlar. I què va dir Richard?

El sir Daniel ha escapat, nos troba, ens matarà.

RICHARD: – Sir Daniel s'ha escapat.
quan ens trobi, ens matarà!

Transforma el temps en condició (sembla perfectament substituïble aquí)

La Joanna li va contestar...

Li va contestar... ara estem junts... tens que estar content...

JOANNA: – Però ara estem junts tu i jo!
Has d'estar molt content!

Adapta el text a la seva comprensió!!!

Alicia, què va dir?

Alicia va dir...

Jo també estic molt contenta amb Richard, per què?

Perquè li va dir que és una noia bonica. I la Joanna li va contestar: "Què t'ha dit? No t'ha dit res més?" I li va dir que... "M'ha dit que... l'he dit que es casarà amb mi...". O no sé... I li va contestar la Joanna que...

Estava contenta la Joanna, que li hagués dit això?

No. Li va contestar enfadada. Li va dir: ets molt dolenta. Li va dir que...

I l'Alicia què va dir?

Era broma. I ell m'ha dit que només estima a tu, i vol casar-se amb tu, amb res [ningú] més

Llavors la Joanna...

Va mirar a Richard.

I què va passar?

... a la pàgina següent.

74.

Inici: 00:33:50

Final: 00:36:25

Temps destinat: 2 min 35 s.

Richard va mirar la Joanna, i l'Alicia li va fer...

Un petó.

Per què et sembla que Alicia li va fer un petó a la Joanna.

Porque ara està contenta amb Richard.

I va fer un altre petó també..

A Richard.

I els va dir que es fessin tots dos...

Un petó que dura (*dificultats en l'ús subjuntiu*) **un minut.**

I els va deixar...

Que es feien un petó.

Llavors el sol començava ...

A sortir.

I els dos caminaven agafats de...

De la mà.

I van arribar... on van arribar?

A Shoreby.

On? Al poble.

AQUÍ S'HA PERDUT!!!

Li faig llegir...

Llavors van arribar al camí,
on Richard i els soldats
havien deixat els cavalls.

*Serà millor escriure, per exemple: "Llavors, van veure els deu soldats i els cavalls que
havien deixat a la nit..."*

Ah, vale!

On van arribar, doncs? Al camí...

Al camí per anar on estan els cavalls.

Era de dia, o encara era de nit?

Era... comença a sortir el sol

Allà hi havia...

Cavalls i guàrdies.

Els guàrdies que vigilaven els cavalls. I Richard què va dir als soldats?

Va dir: Tornem a Shoreby

Va dir, tots tornem a Shoreby, o vosaltres torneu a Shoreby?

Solo els soldats.

I que vagin a veure qui?

El duc

I que li diguin què?

I li diguin que... el sir Daniel ha escapat.

I els altres què van fer?

Van anar per la casa del ... Foxham.

Qui és aquest Foxham?

El tio de la Joanna.

L'oncle de la Joanna. Qui va anar a casa de lord Foxham?

L'Àlícia, Joanna i Richard.

Amb quants cavalls?

Dos.

En un cavall qui anava?

Àlícia, i el otro Joanna i Richard.

Per què volien anar a casa de lord Foxham?

Per casar-se amb la Joanna.

Perquè lord Foxham era el seu...

El seu oncle

I li havia de dir..

Que es casi amb ell.

Què et sembla, que dirà que sí?

Sí.

75.

Inici: 00:40:10

Final: 00:42:22

Temps destinat: 2 min 12 s.

Van arribar a casa de lord Foxham. Quina hora, més o menys?

A les vuit, nou.

Del...?

Matí.

Què diu aquí? (*assenyalo l'inici de la pàgina*)

A la tarda va arribar... Ah vale!

NO S'HI HA FIXAT. No té importància. Crec que ha focalitzat l'atenció en la intriga de la novel·la, i no es fixa en aquest aspecte temporal, irrellevant. Tampoc ho fem nosaltres, sovint.

... a la casa de lord Foxham...

No és important... Estaven..., com estaven? Molt...

Molt cansats.

I Alicia...

Va demanar un llit pa dormir, i de seguida va posar-se a dormir.

Per què estaven tan cansats?

Perquè no han dormit.

Llavors van anar de pressa a veure...

A lord Foxham.

I què li va dir a Richard, primer? Que havia vist a la seva ...

Neboda.

I que el felicitava. Que estava...

Que estava molt content.

I li va donar les...

Les gràcies.

Richard li va preguntar una cosa a lord Foxham.

“Com estàs de la ferida?”

Recordes tu la ferida?

Sí. Li van disparar una fletxa.

I ell que va contestar?

Li va dir: Sí. Estic bé. Te veig que no em morirà. Ja veig que estic viu.

L. FOXHAM: – Sí, Richard. Ja estic bé.
Et vaig dir que no em moriria,
i ja veus que estic viu.

Ha llegit « et vaig dir que no em moriria » → Te veig que no em morirà. NO HA ENTÈS BÉ EL SIGNIFICAT DEL TEXT

Recordes que va dir que no es moriria?

Sí.

Llavors, la Joanna va preguntar al seu oncle:

Que em puc casar, casar-me amb Richard?

I ell que li va dir:

Li va dir: “Tu vols casar-se amb ell”. I li va contestar: “I tant! I li va dir que demà mateix et casaràs amb ell.

Intenta passar-ho a indirecte, però només hi col·loca el nexa. No transforma el temps del verb.

JOANNA: – Oncle. Puc casar-me amb Richard?
L. FOXHAM: – Tu vols casar-te amb ell?
JOANNA: – I tant que sí. Ens estimem molt!
L. FOXHAM: – Doncs demà mateix us casareu!

(Que em puc casar-me amb Richard?)
(tu vols casar-se amb ell?)
(I tant!)
(demà mateix et casaràs amb ell.)

Van quedar molt contents, i què van fer?

I van abraçar... *(NO SAP UTILITZAR EL PRONOMINAL)*

es van abraçar l'un a l'altra.

A qui van abraçar, a lord Foxham?

No, a Joanna i Richard

Tots dos. I lord Foxham, què li va preguntar a Richard?

Li va dir: “I el sir Daniel, on és?” I li va dir... “No sé, s’ha escapat!”

13a sessió (18-01-08)

76.

Inici: 00:00:25

Final: 00:02:25

Temps destinat: 2 min 00 s.

No t'ho esperaves, això?

No.

Qui ha tirat la fletxa. Qui et sembla que ha tirat la fletxa?

Creo que los de Fletxa Negra

Molt bé! Van sopar, van dormir tota la nit... Perquè estaven...

Estaven molt cansats.

Richard es va despertar aviat, i ...

I va sortir a passejar pel bosc, i era tot blanc de neu.

Tot era blanc, ple de neu.

Se sentia alguna cosa? Va sentir algun soroll?

No.

Li indico:

Feia sol. Sentia els ocells que cantaven. !!!

Però de seguida, sense llegir-ho diu

Sí, sí... de un ocell!

Com estava, enfadat, content?

Content.

Per què et sembla que estava content?

Porque le decia el Faxam (sic) que va a casar con la Joanna.

Va veure...

Va veure un home...

Que portava...

Que portava una caputxa.

Va saber qui era, de seguida?

No.

I, per saber-ho, què va fer?

Li va preguntar qui ets.

Richard va dir:

RICHARD: – Qui és?

Quiere ver-le la cara, i enseguida va saber que era sir Daniel.

Què portava a la mà, Richard?

Una espasa.

Per què et sembla que va treure l'espasa?

Perquè sabe que sir Daniel està escapat, i si el pilla, le va a matar.

Llavors què li va dir, que el volia matar?

Li diu (a) Richard: “Me vols matar?” Li va dir: “No, sí. Vull matar-te porque has matat el meu pare, però jo no... i has agafat la Joanna, i ara no quiero matar-te. Vés de aquí molt lluny, no quiero verte más aquí”.

Richard vol matar sir Daniel

No, no lo quiere matar.. si se va de ahí, no va a matarle i si es queda le va a matar.

Ha entès perfectament el sentit del text!!!

Quan acaba de parlar, sir Daniel va poder dir alguna cosa?

No.

Què va passar?... Va venir una...

Va venir una fletxa, i li va clavat al seu pit.

I què? Va morir?

Creo que no!

Creus que no?

Le va a ayudar Richard, creo.

Vol que acabi bé! Que Richard salvi sir Daniel!!!

77.

Inici: 00:05:10

Final: 00:07:15

Temps destinat: 2 min 05 s.

Comença a llegir amb moltes ganes. Ara mou els llavis... i murmura. Atentíssim!. Quan arriba on diu que sir Daniel va morir, em mira...

Ja saps qui és el que va disparar la fletxa...

Sí, el cap de la Fletxa Negra. Ellis.

I què li va passar a sir Daniel?

Que le estava siguiendo hasta ahí, i quan l'ha vist que estava parlant amb Richard, li va matar, i li va dir: “Jo he vist que estaves perdonant, però jo no le perdono”. Li va dir: “Ja basta, no matis a ningú més. Ha mort Bennet, también ... el sir Daniel”.

I diu que no mati a qui?

Al sir Oliver.

I que el perdoni, no?

Sí. Li va dir queda't tranquil. Ja la Fletxa Negra ja no vola més. Mai més.

ELLIS: – Pots estar tranquil, Richard.

(queda't tranquil)

La Fletxa Negra no volarà mai més.

(Ja la Fletxa Negra ja no vola més. Mai més)

L'Ellis se'n va.

Sí, se'n va.

I què desitja que li passi a Richard, que sigui...

Que es quedi tranquil, i es quedi feliç con la Joanna. Ara fa ús perfecte del subjuntiu!!!

I que pensi en ell, o no?

Sí.

Que continuï pensant en Ellis?

Sí, sí...

Li faig llegir:

No pensis més en mi.

Adéu, Richard!

Què vol dir, això?

“No pensis més en mi”. Que ell ja se'n va i nunca lo va a ver... Però Richard le va seguir ahí, pensando en Ellis, porque le ha ayudat molt, i ha matat al sir Daniel.

Això no ho diu aquí, però tu ho penses.

78.

Inici: 00:09:15

Final: 00:11:30

Temps destinat: 2 min 15 s.

Richard va tornar a casa de lord Foxham, i va dir...

Que podien estar tranquils

Per què?

Perquè ha mort el sir Daniel.

Va explicar-ho.. A qui?

A lord Foxham.

I a qui més?

A Alcía.

Van entrar a l'església... i...

I es van casar.

Qui anava davant?

La Joanna i lord Foxham.

I darrere?

Richard.

Van sortir com?

Agafats de la mà.

I es miraven...

Als ulls.

Per on van caminar?

Per la calle, pel carrer.

Li faig llegir

Van caminar pel bosc

Ah! Pal bosc!

NO S'HI HA FIXAT. No té importància. Crec que ara també ha focalitzat l'atenció en la intriga de la novel·la, i no es fixa en aquest aspecte de l'espai, irrellevant. Tampoc ho fem nosaltres, sovint.

I mentre caminaven, què van fer?

Recuerdan las cosas estas que han passat...

Recordaven com la Joanna anava vestida..

Sí... anava vestida de un noi.

I ell, què feia?

L'ajudava, però també...

S'enfada.

I que sir Daniel no volia casar-se amb ell (sic) El que diu no és el que vol dir!!! I ell sempre le sigue...

Esponàniament llegeix en veu alta el final d'ela novel·la:

Des d'aquell dia, Richard i Joanna van viure junts,
en els mateixos boscos on s'havien conegut,
i on havien començat a estimar-se.

Crec que, en sentir-se incapaç de repetir el contingut complet d'aquestes tres darreres línies, prefereix llegir-les en veu alta.

Estimar-se, aquest "se", què vol dir?

Entre ellos dos, entre ella i ell.

QÜESTIONARI FINAL SOBRE LA NOVEL·LA

T'ha agradat el llibre?

Sí.

Tot? Hi ha hagut algun moment que t'ha agradat menys?

No, igual todo.

Al començament et semblava difícil.

Mmmm

Pensaves que no l'entendries?

Sí

I ara...

Ahora la entiendo.

Tu sol?

Sí.

Hi ha alguna cosa que no t'hagi agradat de la novel·la?

M'agrada tot!

Les pàgines on hi ha moltes paraules per buscar fotos del final, et va bé, o no?

Mmmm. Una mica llarga, i no em recordo d'algunes paraules.

T'agrada més que no hi hagi paraules per buscar?

Sí.

Llavors, si hi ha alguna paraula que no saps, què fas?

Pos, pregunto, penso.

Et sembla que les entens totes?

Sí

I què t'agrada més? (*ensenyo text narrador i text diàleg teatralitzat*)

Tot està bé.

Qu'et sembla que entens millor, una pàgina amb molt diàleg o només narració, on ningú no parla.

Igual.

Que estiguin les línies juntes o separades..

Millor com està.

Lletra: petita o gran?

És igual, petita o gran

Tipus de lletra

Tal com està.

Prefereix la d'impremta a la seguida (potser millor majúscules en els papers escrits de la Fletxa Negra)

Quan vas veure "punya", què vas fer, vas buscar, o vas passar de llarg?

No m'acuerdo.

Què et va més bé?

Pensant com que .. hay... tiene que estar cuidao i eso, para que no les maten agafa armas...

Tu vas pensar que...

És una arma, una arma

Quan llegies, ja pensaves... "segurament és una arma..."

Sí, un arma.

I dius, no ho busco, perquè vull continuar llegint

Sí

Preferies això?

Sí.

Ho buscaves al final... Havies llegit alguna novel·la en àrab semblan això?

Semblant a això, no.

Havies llegit algun llibre en àrab?

Fa quatre anys, o més, cinc.

Perquè t'ho havien dit a l'escola?

Sí.

Era un llibre llarg?

De 50 fulles, però no todas plenes, havia fotos...

En francès, no havies llegir mai res?

Sí. Llejo, però no entenc...

Si les fotos estiguessin a la mateixa pàgina, estaria millor?

Millor, així.

Per què?

Perquè si no el saps, el buscaràs, i si el saps, continuaràs. Si no les saps, va a mirar allí, i ràpidamente. Tu tienes que saber a ver si las saps o no.

Tu creus que és millor imaginar-se si la saps, que no pas trobar el dibuix aquí?

Sí

Tal com està, així, t'agrada?

Sí.

Em podries donar alguna idea, a mi? M'estàs ajudant molt. Escolto el que em dius. És massa llarg? T'agrada la mida de la pàgina?

Sí, però a vegades no m'acordo molt, m'acordo per exemple, aquest no, aquest sí, aquest no, aquest sí. *(Es refereix a les preguntes que li faig en acabar, que no té relació del tot directa amb la comprensió del text)*

Si ho tinguessis en un llibre, creus que aniries passant les pàgines entenent-ho tot?

No.

Per què?

Si no havien fotos, tampoc entendria.

Creus que el podries llegir sol, sense que el professor t'ajudi?

Sí, yo sí, però si hay algunas paraules que no entenc, els deixo, tampoc...

Tampoc passa res.

Tampoc passa res.

Tu podries entendre tot el llibre, et sembla?

Tot no. Palabras que no. Pero tot el llibre sí.

O sigui... tu creus que, tal com està escrit, podries entendre tot el llibre, encara que algunes paraules...

Sí, porque esta paraula no l'entenc (yo l'entenc, però si per exemple no l'entenc) *[està assenyalant en el text una paraula que coneix bé. Està posant un exemple!]* **continua, la deixo, sin foto sin res.... La deixo...**

Perquè et sembla que ja vas entenent tot...

Sí, sí

Perquè això no ho entendràs, però entendràs això que hi ha aquí abaix...

Sí, sí. I me sé de qué va i tot.

Mira, surt moltes vegades els noms. Richard surt molt repetit.

Sí, porque va la ... la historia esa va por Richard...

En comptes d'escriure "Richard" moltes vegades, podria posar "ell"...

No, no... Posar el nom, millor, el nom millor...

Per què?

Porque, si poses ell, no sabem quien ell. Ell hay moltes persones: homes, personas, page-sos... guàrdies, soldats... Richard millor.

Repetir moltes vegades. A tu no et cansa?

No.

Separació de paràgrafs, i diàlegs. Li sembla bé, tal com està.

Digues les persones que surten a la novel·la:

Richard, sir Daniel, Foxham, Bennet, sir Oliver, Ellis, Joanna, Alicia,

N'hi ha més encara.

El pare del Richard

Són molts? És complicat per a tu?

Sí.

Aniria millor que no n'hi hagués tants? O ja està bé?

Està bé. Però millor no tantes.

Se t'ha complicat molt, en veure que n'hi ha tants.

Sí. No. Però els noms, no recordo de estos noms. Shby i estos: sir Daniel, sí, Richard, también, Bennet tambien, sir Oliver también. Foxham así no...

Què t'aniria més bé, que fossin noms en àrab?

No, en àrab no, altres noms... Jordi, Jose...Cambiar els noms, només.

I els llocs? Els recordes?

Tunstall, Shoreby, quan estan al bosc...

Està bé, això?

Sí.

Quan parla del temps, al matí, a la tarda, a la nit... Ho has entès bé?

Sí. I a la nit feia la lluna una mica de llum...

Recordes el nom del senyor que va escriure aquesta novel·la?

No.

Es diu Stevenson... Creus que va tenir bona idea d'escriure'l.

Sí. I tant.

Està ben pensada...

Sí. El bosc éste (assenyala la foto de la portada) igual que el del Marroc. I els camins, asín, igual.

Quant temps fa que va passar això?

Un monton de anys

Jo havia nascut?

No

El meu pare o el meu avi?

El teu avi sí.

Fa molt més. Fa deu vegades la meva vida.

Això va passar de veritat, o és inventat?

Inventat. Ha passat, però no ha passat tot.

De les coses que hi ha, quines són les que eren veritat, quines inventades.

Que habian batallas, no habia luz, ni res. Solo en aquellas casas de senyors rics...

I la gent com anava d'un lloc a l'altre, la gent?

Caminant, a vegades amb barques, ... si treballen molt al bosc...

Això és veritat. Va existir Richard? Era inventat?

Inventat

Tu series capaç d'inventar un llibre com aquest?

No.

Una pàgina o així? Què és el que et sembla que està més ben pensat?

Que... no sé.

De la novel·la, què t'agrada més.

Que se muere sir Daniel, perquè com ha matat el seu pare, ha tingut molts problemes amb Richard...

Això passa al final. Però mentre anaves llegint, què t'agradava? Què volies saber?

Qui ha matat el pare de Richard...

EL SEGON LECTOR

Procedeix d'una ciutat de la costa oriental xinesa . Té 12 anys i mig.

Va arribar a Catalunya fa 28 mesos.

Ha cursat 5è i 6è primària a Catalunya, en una ciutat pròxima a Barcelona, amb entorn majoritàriament castellanoparlant.

Ara fa 1r d'ESO en un institut, amb entorn majoritàriament castellanoparlant.

Està motivat pels estudis.

Coneix l'alfabet *pinyin* des dels tres anys. Escriu el xinès en els dos sistemes. No coneixia cap altra llengua, a més de la pròpia i la d'una altra regió xinesa.

1a sessió (25-01-08)

1.

Inici: 00:08:40

Final: 00:11:50

Temps destinat: 3 min 10 s.

Pronuncia fluix el que llegeix...

Diu que ho ha entès tot.

On passa?

A Anglaterra.

Quant temps fa? Fa poc o molt?

Fa 598 (ho compta).

Quan jo era petit?

No, abans.

Que hi havia avions?

No, ni teles, ni bicicletes (ho diu tot... ho llegeix...) *Ha entès bé, perquè afegeix jocs d'ordinador...*

De què treballaven?

Camps, bosc...

Què hi ha al bosc?

Fusta i animals...

On vivia la gent?

Poble, castell.

Qui vivia en els castells?

Un rei...

Treballava?

No.

Què feia?

Els mesos. Dinero. Pagesos. *Té la idea que no treballava i cobrava cada mes.*

Els homes i les dones podien fer el que volien?

No. Pagès, camp i bosc.

Com es diu la novel·la?

(busca el títol) **Fletxa... negra...**

De què parla la novel·la?

Ese poble es deia Richard...

Un poble que es deia Richard?

(No acaba d'entendre-ho! Li faig tornar a llegir, i entén que és un noi)

2.

Inici: 00:18:00

Final: 00:21:30

Temps destinat: 3 min 30 s.

Pronuncia fluix. Per ell però se sent...

En acabar fa gest de tancar els ulls i intentar resumir mentalment...

Diu que hi ha alguna cosa que no ha entès del començament.

Suggereixo que torni a llegir-ho.

Inici: 00:21:55

Final: 00:22:30

Temps destinat: 35 s. (!!!)

Ara sí que ho has entès?

Sí.

Va passar al matí, a la tarda, a la nit?

Tarda.

Quin temps era? Estiu, tardor,...

Primavera.

Saps què és la primavera? Fa calor, fa fred?

Ni calor ni fred.

On va passar això?

A un poble.

Com es diu aquests poble?

(intenta pronunciar-ho. El diu)

Què va passar?

Església. Tang, tang, tang... així.

Va tocar...

Un persona... va tocar... església

Quanta estona va tocar?

Quatre hores

Quatre hores? Mira-ho bé

Ah. Un quart d'hora!

Quant és?

15 minuts.

Si tocava un quart d'hora, què volia dir?

Cosa molt important o a las doce horas, tang, tang..

Què van fer els pagesos? Saps què és de què treballa?

Camp.

Què fan fer, quan van sentir les campanes Van seguir treballant??

No. Pont, i van seguir home, dona, avi, àvia... tots pont.

Què hi feien en el pont?

No lo dice!

Algun pagès sabia què passava?

No. Un altre dice: cosa molt important.

Però no saps què?

No sap què.

Quantes coses tenia el poble?

Vint o trenta.

De què eren les cases?

De fusta.

Saps que és la fusta?

Sí, aquí...(assenyala la taula)

On anava el camí?

Castell.

Qui vivia al castell?

Daniel.

Què van sentir?

[no m'entén. Li faig llegir]

Ah, un cavall i un home està cavall de no? I està molt prop, i molt prop, i molt prop....

No entén què vol dir “cami”, però ho associa a carrer, lloc per passar..

CONCLUSIONS:

- *Entén sobretot conceptes. Associa un concepte a un altre.*
- *Certament els nexes més aviat se'ls salta.*
- *Crec que convé referir-me sobretot a conceptes, i enllaçar-los ordenadament, perquè interpreti correctament la cadena successiva de fets*
- *Com passava amb el primer lector, he d'evitar els sobreentesos de successió temporal. Tot ha de quedar molt clar.*
- *Més difícil serà expressar els pensaments de futur. Hauré d'espavilar-me a buscar tècniques que facilitin la comprensió!!!*

Li suggereixo llegir tot el llibre. Em diu que en té ganes. Ell va entenent.

Tornaré la setmana vinent, i començaré.

2a sessió (30-01-08)

Li demano si vol tornar a llegir le primer episodi. Em diu que sí.

1.

Inici: 00:02:30

Final: 00:03:45

Temps destinat: 1 min 15 s. (és la 2a vegada, i ha tardat poc més d'un minut!)

Pregunto si l'ha entès. Diu que sí.

Faig alguna pregunta... però passo de llarg. Ja l'havia llegida la sessió anterior.

2.

Inici: 00:05:20

Final: 00:06:35

Temps destinat: 1 min 15 s. (també és la 2a vegada, i ha tardat poc més d'un minut!)

Pregunto si l'ha entès. Diu que sí.

Ara demano que m'ho expliqui.

Pagesos tots deixen el treball va el campana un pont i tot... home dona fill!!! *[ha afegit el mot, perquè explica el que ha ha entès]... Nen, nena, avi, àvia... Tot vien en tot persones i un pagesos pregunta otro pageso: “Porquè va tocar campana?” I otro lo dice: “No sé... pensa cosa molt important ...”*

I ara, on estan tots els pagesos?

Al pont.

Hi ha algun pagès que està treballant, ara?

No.

I els nens, nenes...

Toos! Toos està pont

I què fan allà?

Espera.

Al final què van veure?

Un home està esquena [!!!, en comptes de a sobre!] del cavall.

CONCLUSIONS!

Idees que el lector ha captat:

La campana toca

Passa una cosa important

Els pagesos deixen de treballar.

Tots (nens → àvies) van al pont

Un pagès pregunta a un altre: “Passa alguna cosa important”.

“Esperen al pont”.

3.

Inici: 00:08:50

Final: 00:11:40

Temps destinat: 2 min 50 s.

Pronuncia fluïx. Per ell però se sent...

En acabar fa gest de tancar els ulls i intentar resumir mentalment...

Un noi, el nen, Richard i acà (assenyala al cap i no li surt el mot, l'ajudo) un caputxa... i un ballesta a l'esquena. I va, ojo, ulls és gris i cavall (!!! Al text diu cabells!!!) és negre. Home pregunta per què toca canpaia, i lo dice: “Guetra! [gwédra, (guerra). Porque el senyor Da-

ni da dinero, i to treball mucho, i no tiene dinero para el senyor dinero... (Observo que aquí s'ha perdut...)

Saps què és la guerra, tu?

El guerra? Sí.

Ha après significat de guerra, ballesta, campana.. a través de les imatges! I ja ho ha incorporat

On han d'anar els homes, què diu Ri, on han d'anar els homes?

[...]. *No m'entén...CAL QUE L'AJUDI.*

Cavall negre?

Li faig llegir bé. Al final s'adona:

Ah, cabells!

Li dic que llegeix massa de pressa...

Li pregunto a poc a poc...

Uns homes dicen por què güerra, si nosotros no podemos menja i no tiene gana de treball.

Qui ha d'anar a la guerra?

Homes.

Només els homes?

Només homes.

Les dones no?

No.

I les dones què fan?

També treballa però també menjo homes i home menjo ataca.

Saps què és una arma?

No. Ah sí. Ete.(assenyala els mots). Com Robin Hood...

Quines armes portaven els homes?

Uno arc, i una alabardes.

A les dones els agrada que els homes vagin a la guerra?

No, no, no, no... Si van guerra...

Al final què diu? Que van sentir...

Un altre cavall.

Qui era, Richard? O un altre?

Un altre....

Qui era?

A mi pensa que senyor Daniel... Emet una hipòtesi d'expectativa, que és un indicatiu que segueix el fil narratiu.

4.

Inici: 00:18:50

Final: 00:23:50

Temps destinat: 5 min 00 s.

Busca batalla, cota de malla, elm, espasa, llança, Richard va a cavall. I otro home es diu Bennet i Bennet és alt, fort i gran. I cabell gris. Té espasa i llança. I lo dice "Si tu no ataca el senyor Dani, ni tu, avi, avia, ni tu esposa, tu nen tos soi campàs i ataca cosa". I Richard espera home ataca cosa i busca al castell el senyor Dani.

Què donaran al castell?

Diners.

NO HO HA ENTÈS!!!

Quin vestit portava Bennet?

Espasa.

I al cap?

Cota de malla.

Per què porta el vestit?

...

*Ha entès:
que tots han d'anar al castell, a buscar sir Daniel
que portaran roba de defensa
que Bennet porta roba de guerra (perquè les fletxes no el toquin)
La resta no l'ha entesa bé!!!*

*HE DE REFER-LO:
POTSER HI HA EXCÉS DE PARAULES A BUSCAR
O POTSER MILLOR ENCARA SIMPLIFICAR L'ACCIÓ*

5.

Inici: 00:27:55

Final: 00:29:25

Temps destinat: 1 min 30 s.

Ha anat de pressa (no ha buscat cap paraula) Diu que és fàcil.

El Bennet pregunta: perquè no viene Appleyard. “Appleyard home vell. I ara tenemo setent any. I lo tiene a l'hort [χɔrt]. I treball a l'hort [χɔrt]”.

Quines coses té a l'hort?

Els cols, pastanaga i enciam.

Saps què és tot això?

Sí.

I per què no ha vingut...?

Estè molt vell, molt vell. I ya no puede mucho guerra...

Qui ho diu això?

Un dona.

Què li passa a les orelles?

Orelles no senta bé.

Què no ha sentit?

Paraules. No diu “la campana”!!!

**Bennet va a casa de Appleyard, i dice hi ha un guerra (ara ja ho diu bé!!!) i Appleyard di-
ce: “Mira el bosc!”. I dice : “Ei!!! Mira ocells. Aca arbre”. I Richard i Bennet lo mira ar-
bre, i lo dice molt ocells...**

HA ENTÈS BÉ EL SENTIT GLOBAL DEL CONTINGUT!!!

Per on volaven els ocells?

Per sobre de arbres.

Pregunto si a Xina hi ha ocells...

Molts.

6.

Inici: 00:32:35

Final: 00:35:30

Temps destinat: 2 min 55 s.

Ha tardat més (només ha buscat cremar: ho ha entès) Diu que ho ha entès bé.

El Bennet Apleyard lo dice: “Ell no ataca, atacas tu. No és. Yo ahora setenta anys. Si tu ataques casa pagesos, los fletxas ese pa ti”. I Richard lo dice. Richard agafa un fletxa i l'ataca Appleyard así.

Qui va morir?

Appleyard?

Qui va tirar la fletxa?

Richard.

S'HO HA INVENTAT!!! HA ATRIBUÏT UN SIGNIFICAT QUE LI SEMBLA COHERENT AMB LES DADES QUE HA ENTÈS!!!

L'ajudo a entendre... llegint de nou el fragment que deixa sobrentendre la presència d'algun home amagat!

Ara has entès que hi ha una altra persona?

Sí.

On està l'altra persona?

A l'arbre.

Què van fer tots tres?

(llegeix) **Van callar.**

Què vol dir callar? No ho saps?

No.

Tancar la boca.

Ah! Callar! Ete sí.

On van mirar?

Al cap. *(no ho entén com a preposició, sinó com a la part superior de l'arbre!!!)*

I van veure alguna persona?

No.

No entén "potser ara a tu et volen disparar una fletxa". NO ENTÉN EL SENTIT DEL PENSAMENT de POTSER.

Tampoc no entén "De cop i volta", ni "soroll", ni "espatlla" (però sí el fet que se li van clavar un fletxa...), ni "amagar"

No entén perquè diu al mig de les cols. Per què "al mig"?

Al final li explico el sentit que es movien els ocells

Ah vale. No és Bennet i Richard ataca Appleyard, és otro persona ataca Appleyard.

7.

Inici: 00:45:05

Final: 00:47:00

Temps destinat: 1 min 55 s.

Llegeix ràpid. Diu que ho entén.

El Bennet pregunta Richard no has visto persona? I Richard: "He visto no lo he visto, ningún". "I tu lo visto bosc...?" I Richard lo dice: "No... i torna a casa a mirar Appleyard, i Appleyard lo dice: "Ajuda-me treure la fletxa". I Bennet lo dice. Richard lo treure. I Richard lo treure i molt sangre va sortir, molt. I Appleyard està ya morir. I a morir està el llit. Ya està.

Va morir al llit o a l'hort?

Hort.

I com és que estava al llit? Qui el va portar al llit?

Bennet i Richard.

Qui va **arrencar** la fletxa?

Richard.

Quines persones han sortit fins ara?

Bennet, sir Daniel, Appleyard i Richard.

Qui és el més jove?

Richard.

Quants anys tenia?

Divuit anys.

I el més gran?

Appleyard.

Quants anys tenia?

Setenta anys.

On passa? A quin país?

Angle...terra.

I quants anys fa?

Cinc...

Quan jo era petit?

No Abans.

ALGUNES CONCLUSIONS:

En acabar la lectura de cada pàgina, tanca els ulls. Sembla com si es fa un resum mental per entendre-ho, i per explicar-ho. Ja li he dit que m'ha d'explicar el que ha entès...

Sempre busca significat, i, en qualsevol cas, el troba, encara que no correspongui exactament amb el que el text diu. Per exemple, ha entès que Appleyard havia mort amb una fletxa, però creia que ho ha fet Richard. De fet, no sembla que hi hagi cap indicatiu al text que doni aquesta explicació. Però ell ha entès que tenia la fletxa clavada i que cridava aaaiiii! Algú l'havia d'haver disparat...

Quan em fa les explicacions, s'acompanya molt del gest, i de vegades recorre al castellà...

*Hi ha paraules que no entén: soroll, enmig de les cols (s'assenyala el mig del seu cos...) Sap bé (no ho busca) enciams, pastanagues, cols (no ha buscat les imatges). En canvi, **hort** busca la imatge. Pronuncia [χɔrt].*

3a sessió (31-01-08)

8.

Inici: 00:02:00

Final: 00:03:40

Temps destinat: 1 min 40 s.

Pregunto si l'ha entès. Diu que sí.

Primero Richard lo pregunta: “Por què fletxa lo mata Appleyard? I lo Bennet dice: “No sé”. I Richard: “És negra, i també lo té un papel”. I lo trae paper, i Bennet lo dice al Richard: “Llegime... Jo no saps llegir”. I Richard lo llegit. “Ete, ete... Fletxa Negra e mata Appleyard, pero no eso l'último”. I ellos dos dice: “Ui! Ete no m'agrada, i no m'agrada! No.” I ahora, un persona lo obrimo puerta de casa Appleyard, i ellos dos lo miran: este persona és quien.

Resulta quasi impossible entendre què diu, però una lectura atenta permet interpretar-ho:

TEXT DEL LECTOR	INTERPRETACIÓ
Primero Richard lo pregunta: “Por què fletxa lo mata Appleyard?”	Primer Richard pregunta perquè la fletxa ha matat Appleyard.
I lo Bennet dice: “No sé”.	I Bennet diu que no ho sap.
I Richard: “És negra, i també lo té un papel”.	Richard diu: és negra i té un paper.
I lo trae paper,	I porta el paper,
i Bennet lo dice al Richard: “Llegime... Jo no saps llegir”.	Bennet diu a Richard que llegeixi, perquè ell no sap llegir.
I Richard lo llegit.	Richard el llegeix.
“Ete, ete... Fletxa Negra e mata Appleyard, pero no eso l'último”.	La Fletxa Negra ha matat Appleyard, però aquesta fletxa no serà l'última
ellos dos dice: “Ui! Ete no m'agrada, i no m'agrada! No.”	Els dos (Richard i Bennet) diuen que això no els agrada.
I ahora, un persona lo obrimo puerta de casa Appleyard,	Una persona obre la porta de la casa d'Appleyard.
i ellos dos lo miran: este persona és quien.	Els dos (Richard i Bennet) el miren. Qui és aquesta persona?

No saben qui és la persona?

No. No lo dice.

Qui no sap llegir?

El Bennet.

Per què no sap llegir?

Perquè no, no, no va a escola... (riu)

És un home Richard?

No. És jove.

El paper diu que la fletxa ha matat...

El Appleyard.

Però no serà...

L'último...

Què vol dir això que no serà l'última?

Porque Ete fletxa de negra no solo matar Appleyard. También matar otro persona o más.

Quan? Abans o després?

Després.

És la primera?

Sí.

No han tirat mai una fletxa negra abans?

No.

I què vol dir això?

Vol dir que este persona quiere matar molt persones.

Vol matar moltes persones?

Sí.

I per què?

No lo sé.

I com ho sabrem?

Mirant.

Mirant què?

Ete.

Mirant el llibre.

9.

Qui ha escrit això?

Una persona, però no saps qui és.

No ho ha escrit, Richard?

No.

On estava aquest paper?

A la Fletxa de Negra

Inici: 00:07:00

Final: 00:09:05

Temps destinat: 2 min 5 s

A mi no m'agrada la guerra. Sí m'agraden llibres de guerra, jocs de guerra, La guerra de veritat no. Si morir este nen, i pape i mare i avia i avia plorando. Si morir el pare, fill, filla, dona,... i padre i madre plorando...

Obri porta. És una persona molt amic de senyor Daniel. Es un hombre Oliver, molt amic de sir Daniel, i també molt amic de Ap.. I també és alt i fort. Té cinquanta anys. Richard dice ell morir. I ell lo dice: por qué morir i lo para paper i lo mira. Oh, qué és. I Bennet, i Richard, ell va al poble i mira un home agafan armes preparado ataca el senyor Daniel, que guerra.

(aquí s'ha perdut)

CONVÉ CANVIAR EL TROS FINAL. He d'explicar millor la marxa de la casa d'Appleyard cap al poble, i el moment que veu l'home que marxa corrent.

El noi entén bé la frase: "Ei, agafeu aquell home que corre!", però convé enllaçar-la millor.

10.

Inici: 00:15:40

Final: 00:19:40

Temps destinat: 4 min 00 s

Sir Oliver, Bennet i Richard queden quietos a l'església. Dice este home por què corriendo, i es pensa este home matat Appleyard i Bennet. Richard agafa la seva ballesta i agafa fletxa i veniu lo matao. I home no trobar este persona i i va anar església i mira.

Qui dispara la fletxa?

Bennet i sir Oliver.

Qui dispara la fletxa? *Li faig tornar a llegir. NO SAP SIGNIFICAT DE "DISPARAR". Tampoc sap el d'"ESCAPAR"*

On està el paper?

A l'església.

A dintre o a fora?

A dintre. *(no ha agafat bé la idea)*

11.

Inici: 00:25:45

Final: 00:27:15

Temps destinat: 1 min 30 s

Este és más fácil!!!

Este persona. No... *(s'autocorregeix, perquè vol explicar el text complet i s'havia deixat de dir l'inici).* **Primer Richard lo llegit. Primero fletxa és per a Appleyard, perquè ya ha morit. Segundo pal senyor Daniel, no... Benett. Perquè ell l'any passat va costar** *(vol dir cremar),* **ell casa. Tercero és per sr Daniel, perquè és molt dolent.... "M'agrada diners..." I quart pa el sr Oliver, perquè l'any passat sr Oliver va matar pare de Richard. Tenim una fletxa de negra per a cada home dolent...**

Ho ha entès bé. Ha mirat "cremar" a l'enllaç (convé explicar el mot....)

12.

Inici: 00:30:00

Final: 00:31:30

Temps destinat: 1 min 30 s

Richard lo dice: "Tu matat mi padre". Sr Oliver lo dice: *(extrema l'entonació)* **"No, yo no mata tu padre!" Richard lo dice porqué aquí lo dice: "Sr Oliver mata pare de Richard. Sr Oliver dice: "Qué dice** *(entonació)!* **Yo no lo mata tu padre!!! I lo dice: "Esto de mentira". I lo dice: "Mi padre morir any passat yo nen petit i va morir". I el senyor Oliver dice: "Tu va preguntar sir Daniel: ell sabe todo". I Richard lo va al castell i lo pregunta sir Daniel. Ahora Richard no és nen petit. És un jove de divuit anys.**

Es diferent morir que matar?

No. Si tu mata una persona este puede morir, si tu no mata una persona este persona no pue morir.

13.

Inici: 00:34:10

Final: 00:36:15

Temps destinat: 2 min 05 s

Actitud molt sistemàtica: sempre, en acabar la lectura de la pàgina, de seguida es posa a fer el discurs explicant el que ha entès.

El senyor Oliver i Richard van al castell i busquen el sir Daniel. Però ahora el sir Daniel no està en el castell està fora del castell en casa, un poco lluny i lo dice: "Escriu carta para el sir Daniel". I senyor Oliver escriu carta i va la carta. I dice: "Busca sir Daniel i da este carta a sir Daniel". I Richard mucho el cavall lo busca el sir Daniel.

Va anar a buscar el sir Daniel amb cavall?

Sí.

I on va guarda la carta?

Al butxaca.

A quina hora passava això?

Nit. Molt tard.

Richard va marxar sol?

Sol.

Com podia veure, si era de nit?

Porque lluna.

Saps que és la lluna?

Sí: sol-lluna.

Li va dir que vigili. Per què?

No sé.

(Li faig llegir)

A sí, cuidado, si no... *(fa el gest de caure del cavall).*

14.

Inici: 00:40:10

Final: 00:42:55

Temps destinat: 2 min 45 s

Sir Daniel vive en casa de la muntanya. Esta en menjador. Menjador molt gran. Lo tiene doce homes, i doce homes és un guàrdia. I sir Daniel no té cabell: és calb. I lo té un vermell capa de color de vermell. I el foc de terra lo té un nen doce anys o trece anys, no sé.

Aquí ja no sé... Lo dice un guàrdia: “Di ese senyor entra”. Lo di (...) Lo dice home entro.

On és Richard ara?

Esta al camí. Busca.

Què busca?

Casa del senyor Daniel.

Quina hora és? Molt tard? Matí o nit?

Nit.

Fa fred?

Sí, molt.

Per què no tenen tan fred ara?

Perquè el menjador lo té foc.

I que beu alguna cosa, sir Daniel?

Sí. Cervesa.

15.

Inici: 00:46:00

Final: 00:48:15

Temps destinat: 2 min 15 s

Home venir menjador. Pero este: vell. I esta mira: fa frio i lo dice: “Oh Bona ta... noche senyor Daniel”. Senyor Daniel no lo dice “Bona nit” Sólo lo dice.. “a.. este mesos o e... trae dos-cents lliures. Si no et penja... “ (no, aquí no lo dice) (*S’AUTOCORREGEIX!!!*): E... home lo dice: “No té, no té diners”. I senyor Daniel lo dice: “Si no té diners, mi guardia a tu penjara a un... d’un arbre”.

Què vol dir?

Arbre *(fa gest i soroll de morir penjat)*. **Así. I va...** Lo dice: “Senyor Daniel, no!, Senyor Daniel, no!” *(amb entonació i expressivitat!)*. **“Vale, vale. Yo pregunto a mi amigos [...] dos-cents lliures”. I senyor Daniel lo dice: “Vale. Así me gusta. Ahora, pero ahora a mi molt enfadando. Abans, tres minutos, quatro minutos tu lo dice no tienes dinero, pero ahora lo**

dice si tens dinero... Doble. No és dos-cents lliures, és quatre-cents diners". I lo dice: "Uh... Vale, vale, vale..." I salido...

És bo, sir Daniel?

No.

És dolent?

Sí.

Com tu, o més?

Jo no sóc dolent.

ENTÉN MOLT BÉ EL SIGNIFICAT GENERAL

4a sessió (5-02-08)

16.

Inici: 00:09:50

Final: 00:11:45

Temps destinat: 1 min 55 s

El senyor salí el menjador. I lo visto un noi. Però no es noi. Es noia. I noia es diu Joanna. I sir Daniel ha visto noia, i lo dice: “Joanna, ven aquí”. I dice: “Joanna a casa de Richard...” Aquí no sabe... (NO SAP SIGNIFICAT DE “CASAR”. L’EXPLICO). Senyor Daniel dice Joanna casar-se amb Richard, però Joanna: “No m’agrada Richard”. I després Joanna con sir Daniel senta un cavall. Se va i després una persona toca la puerta. I s’ha acabao.

Joanna semblava una noia o un noi?

Noi.

Però com anava vestida?

Noi.

Sir Daniel sabia que era noia. Els guàrdies què pensaven que era?

Noi.

17.

Inici: 00:20:40

Final: 00:22:30

Temps destinat: 1 min 55 s

Joanna ja ha salido. Senyor Daniel està sentat menjador. Richard lo venio menjador. Senyor Daniel lo visto Richard, i dice sir Daniel: “Què passa, por qué busca mi.” I Richard lo dice: “Sir Oliver lo dice yo dono tu carta”. I lo dice Sir Oliver: “Jo no matar mi padre”. Sir Daniel está llegint i pensando, esperando aquí i tu padre... Sir Oliver matat tu padre. I dice Richard: “Sir Oliver dice ell no mata meu padre”. I dice el padre morir prop de castell. Sir Daniel lo dice per què va morir, porque el padre està castell de prop morir. I dice “Calla!”, i ja està.

No entén el motiu que argumenta sir Daniel per no explicar-li com va morir el seu pare...

Tampoc entén “quan siguis més gran”. Millor, “quan tinguis 30 anys”.

18.

Inici: 00:30:40

Final: 00:32:50

Temps destinat: 2 min 10 s

Primero Richard enfadando porque sir Daniel sabe molt coses i no explica el. I otro, sir Daniel también enfadando, porque ell enfadando Richard, porqué pregunta este (vol dir: perquè Richard pregunta això?) . I por qué fletxa de negre? I porque Appleyard morir. Tambien enfadando. I ell escriu carta per Sir Oliver, i ell va escriure. I Richard sigue menjar. I ahora persona lo toca el brazo. Era Joanna.

On estava Joanna, fora o dintre?

Menjador.

Richard sabia que era un noi o una noia?

Noi.

HO HA ENTÈS BÉ, i EXPLICA ELS MOTIUS D'ESTAR ENFADAT sir Daniel (Fletxa Negra i mort Appleyard) i Richard (sir Daniel no vol dir com va morir el seu pare).

On era a sir Daniel, a prop o lluny?

Lluny.

I que feia?

Escriu carta.

19.

Inici: 00:35:35

Final: 00:39:00

Temps destinat: 3 min 35 s (amb interrupció de recerca de barca)

Interromp la lectura al lloc corresponent del text per dir: “Pensava que era un noi!”.

No sap que era una noia?

No.

Joanna dice flojo: “Por favor, no puede ayuda salir de casa. No quiere mirar el sir Daniel”. I lo..., i el Richard també flojito dice: “Pero parece un nen de doce anys, trece anys”. I dice: “Salir casa... va caminant camí, i caminando, i riu, Lo visto home i dos barques”. I dice: “Ahora tu soy nen. Cuidado!”. I Joanna salido. Senyor Daniel no lo visto porque està escrivint carta. I ja s’ha acabao, i dóna Richard. I va al seu cavall, va al castell i busca senyor Oliver.

On portava la carta Richar?

Butxaca...

Els guàrdies van veure Joanna?

No. Sí.

La van veure?

Sí.

Ho posa?

No.

Com és que no li van dir res a sir Daniel?

Perquè el sir Daniel ahora està escriu carta. I no poden dir-le, porque si no...

Quan era això? A quina hora?

Nit. Tard.

20.

Inici: 00:41:50

Final: 00:43:10

Temps destinat: 1 min 20 s

Ya ha salido Richard, i el senyor Daniel lo dice: “Vinga agafa arms i cosa. I mitja hora doce guàrdies agafa arms, fletxes... I sir Daniel “Joanna, Joanna! Donde està Joanna!”. “Un noia es diu Joanna. Joanna? Un noia, no lo visto”. I .. sir Daniel lo dice: “Eres un noia, i mismo como un noi. Es diu Joanna...”. “Una noia? Com un nen”. I mig hora doce guàrdies... “Vinga! A la güerra!”.

Un guàrdia havia vist a la Joanna que marxava?

Sí.

I què es pensava que era?

Un noi.

No entén la expressió: “Així que era una noia”. S’ha de canviar aquest tros...
Ha de ser més explicatiu.

21.

Inici: 00:48:45

Final: 00:51:20

Temps destinat: 2 min 35 s

Ell **ahora ja està cap** (*aquesta preposició l’enreda!!! Millor escriure “caminava cap al castell”*.) **al castell de Tunstall. I a sobre de cavall. Ahora és seis de mati. Veu una persona lo dice: “Hola Richard”. I pensa és un noi. Le dice: “Hola noi, què passa. On és el teu cavall? Porque tu te cavall”. I Joanna lo dice: “Caigut cavall marxa m’ha deixa sol”. I Richard lo dice: “Ven a aquí a mi cavall. Camino jo.”**

Joanna no té cavall, ara?

No. Lo dice em dic John.

Es diu John?

No. Es diu Joanna. Molt malament...

Perquè? Ella diu sóc John?

John senta mi cavall. Porque ahora duele pie. Tu sentar mi cavall jo caminar. Busco mi casa. El sir Daniel no sap era donde (*per dir que es volia amagar!!!*). **I Joanna lo dice: “El senyor Daniel és molt dolent”.**

Richard es pensa que és un noi?

Sí.

Perquè no li diu que és una noia a Richard?

Porque sir Daniel lo dice: “Ahora tu soy un noi”.

5a sessió (06-02-08)

22.

Inici: 00:01:00

Final: 00:02:00

Temps destinat: 1 min 55 s

Joanna lo dice: “El sir Daniel no és bona persona”. Richard no pensa així: ell pensa que sir Daniel és bon persona i dice ... Joanna dice: “Tu no conociendo bé este, el sir Daniel,. És molt dolent i molt lleig”. I Richard enfadando porque ell pensa que el sir Daniel és bona persona. I otro.. Joanna ... aquí no l’entén bé. Aquí ya no sabe...

L’ajudo...

No entén el joc subtil de Joanna amb Richard, quan li explica que sir Daniel vol que es casi amb ella (el lector és encara un nen, i aquesta escena no la sap/pot associar a cap vivència personal ni potser coneguda...).

He de transformar el fragment... No ha entès el diàleg... Entén els mots, però no el joc. Desisteixo que ho entengui a partir del text. Intento explicar-ho amb altres paraules. No he sabut explicar-jo. HE DE PENSAR QUÈ FAIG AMB AQUEST FRAGMENT!!! PUC PRESCINDIR-NE I PUC DEIXAR-LA, fent-la més clara, i preveient que altres alumnes més grans potser l’entendran (co l’anterior experimentat)...

Tampoc entén bé el tros final de les trompetes. Sí que entén que Joanna demana ajuda...

23.

Inici: 00:09:50

Final: 00:12:00

Temps destinat: 2 min 10 s

FA UN BON RESUM:

I ellos camino riu i pal riu i visto un home i home visto Richard i John. I “Bon dia Richard! Què fa aquí?!. I Richard dice: “Yo quiere pal pont i lo puede dejar barca?”. I home dice: “No, porque disparan Fletxa Negra i no puede”. I Richard lo dice nada, “pero barca yo tiene una cosa molt important...” I home lo dice: “Vale. Cuidado, eh!”. I lo deja i barca, i va riu. I ellos va al riu de mig i lo tiene molts cops molt grande, i para vaixell, i cavall i Joanna i Richard van caure de aigua... Ja està.

Al cavall què li va passar?

Aigua.

Faig altres preguntes de confirmació que ho ha entès. EN EFECTE!!!

24.

Inici: 00:16:20

Final: 00:18:29

Temps destinat: 2 min 10 s

FA UN BON RESUM:

Joanna sabe nedar, i primero puja al terra, però Richard no sabe nedar i cau terra. I no cabe i dice: “Ajuda-me, Joanna! A mi no sabe nadar, pues Joanna, ajuda-me!”. I cavall tambien no sabe, no saps nadar, pues caure a l’aigua morir. I ellos dos sortimo aigua i Ri-

Richard lo dice: “Gracias!” I Joanna lo dice: “De nada. I tu soy amigo de sir Daniel, pues nosotros también soy amigo, pues Richard lo dice “vale”. I nosotros buscamos camino porque nosotros no tiene cavall, i i Richard i Joanna lo dice: “Pero el pie -el peu- acà duele i Richard lo dice sobre mi esquena --- aquí [indica la seva esquena] i pue i ell pue ella salta sobre esquena; i Richard lo dice: “Qué poco pesas, tío; tú cuánto años té?”. I ell lo dice: “Yo té setze anys”. I Richard lo dice: “Això pesa com doce any i trece any, eh?”

Qui sap nedar?

Joanna.

Qui mor?

Cavall.

Com va agafar Joanna a Richard?

Ho explica amb gestos com s'imagina que l'ajuda, estirant la mà..., amb un arbre...

25.

Inici: 00:22:40

Final: 00:25:50

Temps destinat: 2 min 10 s

BON RESUM:

Richard i Joanna ya ha caminado mitja hora, sobre Richard esquena. I Joanna lo pregunta Richard cansado: “Quieres sortir (vols que baixi?) a l'esquena. Richard lo dice: “Vale i sortimos“. I pregunta ahora: “Parece ell dice noia, pero Joanna le dice no, jo sóc un noia”

Diu que és una noia Joanna aquí?

Sí, aquí ya aparece. Sí! I lo dice: “Jo sóc un home. Home tambien lo te grosa gran, primo petit... YO SOC YO”. Richard lo dice: “Tranquilo. Yo sap tu soy un bon noi i caminado un poco” I Joanna lo dice: “Yo tinc gana i molt set”. I Richard tambien lo dice ya també tenc gana i Joanna lo pregunta: “Lo tiene una cosa lo puede menjar?” Richard dice: “Sí. Jo tenc formatge i pa... aquí lo tiene font i menjant”.

El lector pensa que aquí Richard descobreix que és una noia.

Penso que sembles més una noia que un noi.

Si fossis una noia, series molt bonica, John.

Series una noia preciosa.

El lector s'enfada perquè s'ha equivocat... (diàleg molt interessant)

Perquè ella no diu que és una noia?

Si lo dice yo soy noia... casada... i ell no quiere aquí...

Com acabarà tot?

Parece ells dos...

Cal explicar que ho pensa però no ho sap. Que quan Joanna li diu que no, ell s'ho creu.

*ATENCIÓ: Apareix dos cops **font** al text. Però ell no busca la imatge fins al segon, per no interrompre el ritme del text. Quan veu la imatge, li observo gest de confirmació de la hipòtesi: amb el context s'ho havia imaginat.*

26.

Inici: 00:32:20

Final: 00:33:40

Temps destinat: 1 min 20 s

FA RESUM:

Ell marxar... Dónde va? Al castell. Joanna lo dice: “Jo no m’agrada el castell”. Richard lo dice: “Sí m’agrada. Vinga... veniu aquí...!”. I loco caminado... Home. home no lo visto i ellos busquen arbre de alte, porque mira más bien... I ha trobado arbre. El pi [s’ho inventa] --- [fa gest de pujar. Jo dic “pugen” i ell repeteix...] Puja el arbre. Lo visto home crema. Què?

De cases.

Va aveure que cremaven unes cases?

Sí, aquí lo dice.

CONVE MODIFICAR “CASES CREMADES” per unes cases que fa un any havia cremat Bennet. Les cases eren negres...”

“Estem contents: ja hem matat Appleyard; tenim Fletxa Negra preparades. Quiere matar Bennet i morir.

*Crec queno ha llegit bé el text. Quan li explico ho entén.
Identifica bé qui són els homes que parlen pel que diuen...Van matar Appleyard, volen matar...*

27.

Inici: 00:45:25

Final: 00:47:20

Temps destinat: 1 min 20 s

FA RESUM:

Joanna lo dice molt poc (vol dir flux: s’adona de la intensitat, però no domina el mot): “Porque no m’agrada el güerra, no m’agrada el Fletxa de Negra, i no m’agra el sir Daniel. I si toda persona dolent, i ells todo lo matao”. I Richard lo dice: “Porque ell solo matao Bennet, sir Daniel i ha matao Appleyard. I siguiente escondemos salido aquí, porque Fletxa de Negra home salido aquí, i ya no puede quedar aquí porque sigui matar más personas de más personas de dolent”. “Jo cap de riu, jo vaig cap de..., cap de..., cap de castell, i vosotros”. I otro home lo dice: “Vosotros cuidado! E home de sir Daniel, vosotros cuidado guardias de sir Daniel!”. I va marxado ellos.

Faig preguntes de confirmació. Ho ha entès

Els homes veuen Richard i Joanna?

No.

Està tranquil·la la Joanna?

No, tien molta por.

I Richard li diu que estigui tranquil·la?

Si, porque no mata a tu, mata a otra persona...

...

On està Bennet?

Bennet i sir Oliver està al castell de Tunstall. El sir Daniel està güerra... Segeuix perfectament el fil conductor.

Ara faig amb el lector una mica de repàs de la situació:

El riu és lluny. És al migdia (ell compta el temps que ha passat...)

Quant temps fa que va morir Appleyard?

Una setmana!

Perd la noció d'aquest temps anterior (fa una setmana que ho hem llegit). L'ajudo a recordar-ho. Sap retrocedir perfectament amb el temps, i s'adona que va ser la nit abans...

6a sessió (07-02-08)

28.

Inici: 00:02:25

Final: 00:06:15

Temps destinat: 3 min 50 s

AVUI ESTÀ MOLT CANSAT: ANY NOU XINÈS. Ahir va estar amb la família a barcelona fins molt tard. Ha dormit només 6 hores. Badalla sovint. Aquesta és potser la causa de l'error de lectura –amb conseqüències- que explico tot seguit.

Ha llegit ballesta malament, interpretant que es referia a un jersei, com una peça de roba. Ha atribuït un significat incorrecte, tot i saber el correcte. De fet, és un problema d'atenció, que només pot ser resolt amb l'acompanyament de la lectura per part del professor o de companys

FA RESUM:

Richard lo dice: “Joanna, baixa de arbre porque home de Fletxa Negra ya se han ido”. I lo dice: “Lo busca sir Daniel”. I dice: “Fletxa Negra que le ataca de ell”. I Joanna no quiere. Joanna pregunta: “I ella, i ella, dónde va?”. Richard le dice: “Tu va conmigo busca sir Daniel”. I ell lo dice: “Si contigo busca sir Daniel visto el ell agafa”. Richard lo dice “I tu, dónde vas?”. Pu Joanna, enfadando, dice: “Me quedo aquí”. Pue Richard lo dice: “Joanna,” -lo dice- “Tu bastell... (la paraula “ballesta” llegeix “bastell”: peça de roba..., com jersei)... lo dono (vol dir “l’agafo”). Adiós! I Richard enfadando... (Aquí m’adono de la confusió...). Yo quedo aquí. Adiós!”. Richard lo dice: “Dóna bastell”. I lo guarda bossa; motxilla lo guarda. (el lector ha entès que Joanna ha agafat el jersei de Richard, i el guarda a la motxilla). Joanna dice: “No”. I va corriendo. I Richard también corriendo.

I què li passa a Joanna?

Corriendo.

I què...

No entén que la va tirar a terra . Cal afegir: “va caure a terra”

Faig algunes altres preguntes. Ha entès bé la resta d’idees del text.

29.

Inici: 00:12:10

Final: 00:14:10

Temps destinat: 2 min 00 s

Joanna lo puja i lo dice: “Richard” -enfadando lo dice- “tu conmigo va castell. I Joanna lo dice: “D’acord...!” I Richard lo dice: “No puedes tocar mio ballesta, i Joanna también lo dice: “No me empuja el terra... i ellos dos van al bosc i lo miren i un camp.

Un moment... I Joanna què va fer llavors?

Plorar. Trist.

Perquè estava trista?

Porque veina al sir Daniel.

Es va fer mal?

Sí.

Estava enfadada?

Sí.

Amb qui?

Amb Richard.

I amb ella mateixa?

Sí.

Per què?

Porque toco el ballesta.

Què fa fer després? Va parlar o va callar?

Callar.

Qui són els dos nois?

Richard i Joanna.

Van seguir caminant...

Lo mira sir Daniel lo visto un home de Fletxa de Negra.

NO HA ENTÈS BÉ AQUEST TROS: L'he de simplificar! Potser el problema és que ho ha llegit massa de pressa. Està cansat...

A la segona lectura entén bé la situació.

30.

Badalla...

Inici: 00:22:30

Final: 00:25:55

Temps destinat: 3 min 25 s

*Ha tardat més a llegir. Pregunto si és difícil. Em diu que sí
No l'ha entès bé. El repassem línia a línia.
El veig cansat, també.*

ENTÉN AIXÒ:

Fletxa Negra. Disparen quatre fletxes... Guàrdies caminando. Joanna lo dice: “Ellos ya lo mato... Vinga nosotros salido aquí”. Richard lo dice: “No. Jo vull ajudar el guàrdia”. I va corriendo. Cuatro fletxa: uno pa uno guàrdia. Tres pa tre guàrdia i uno va esquena. I un home de Fletxa Negra lo visto. Richard lo dice: “Ei quieto! Quietto ya! Quito fletxa. Richard soy bona persona”. Ya està.

Capta la idea global, però passen massa coses en aquesta pàgina.

Aquí cal més ajuda de l'acompanyant en la lectura

Quan ho repassem, ho entén bé.

Les coses que no entén, se les salta, I busca significat a les següents línies, fins que entén. Però té confusions, fins a fer pensar que Richard rep una fletxa...

Tinc dues opcions:

- Allargar el text
- Suprimir fragments innecessaris, ...

Ell entén el fil. S'interroga sobre els fets:

Guàrdies un poco tonto, perquè no porten cota de malla i elm. (Si portessin tot això, no els haurien matat).

Al final no entén que morin tots els guàrdies... He de revisar el text.

31.

Inici: 00:36:40

Final: 00:38:20

Temps destinat: 3 min 25 s

BON RESUM :

Va corriendo, corriendo el bosc. I home de Fletxa Negra. I también lo ... i va un arm que te pastell (la ballesta) i quiere matarte, quiere matarte. Richard lo dice: “Quiere matarte ell”. Pero piensa: “Ese home no quiere mato. I agafa un punyal i va txa (fa gest de clavar punyal).

Qui agafa el punyal?

Richard matar Fletxa Negra.

Ah, mata un home de la Fletxa Negra?

Si. Ya ha morido. I pues Joanna lo dice: “Tu has matao este persona. Eso és dolent!”. I ell va dir: “Si yo no mato, ell mato yo, saps?”. I Joanna lo dice: “Però ell no te mata tu. Sólo corriendo nosotros... “. I Richard lo dice: “No lo has visto ... ballesta lo te arm, i tirar bas-tell”. I Joanna lo dice: “Yo no quiero salir, no contigo, porque tu sois dolent...!”. Ya està.

HO ENTÉN GLOBALMENT. Només creu que l'home de la Fletxa Negra corre amb ells...

No s'ha fixat en la distància de quaranta metres.

Ha entès que li ha clavat el punyal a la cintura.

Et sembla que és dolent Richard, ara?

Un poquito.

32.

Inici: 00:42:50

Final: 00:44:10

Temps destinat: 1 min 20 s Llegeix molt de pressa !

Joanna vinga salido. I pues: “Adiós. Tu so bon amic.. Pue adiós”. ”Ta, ta, ta, ta, ta” I el mmmm... Do minuto Richard així... ”Vinga.. espera... Espera-me. Va. Agafa el mio bas-tell (jo li dic:” ballesta”) Quiero un arc. I Joanna diendo: “Yo agafa ballesta? Gràcias. No, no, no”. “Té. Agafa esto!”.

Aquí no fa cap esment de

“Joanna va marxar. Molt enfadada.

Però només va caminar deu passos, i va parar-se”

CREC QUE SE SALTA ALGUNS TEXTOS DEL NARRADOR, I VA DIRECTE ALS DIÀLEGS!!!! HE D'OBSERVAR-HO

Per què no la vol agafar?

Porque.. mata personas.

I a més què diu aquí: “No...”

“No sé disparar, i no tinc força” (Ho llegeix, això, ara. Confirmo que ho entén: sí, però seme-bla que abans s'ho ha passat de llarg). Richard dice: “Yo contigo”. Ara lluna està sortimo, i Richard pregunta ella cansado o no. Pue ella dice: “Sí, molt cansado i va sueño”. “Pue hi ha font per beure aigua. Nosotros va allá”. I ja treu la aigua i va a dormir.

7a sessió (07-02-08)

(Segueix el mateix dia)

33.

Inici: 00:00:30

Final: 00:06:00

Temps destinat: 5 min 30 s

Pue ell va (*fa gest de despertar-se*) matí. I lo visto un home va campana: “Bang, bang, bang,...”. Espera. Va camí. I espera. No, no faig campana. I ... pue... Joanna lo dice: “Porque no fer... i lo tiene un poco... estrany” (*ha incorporat el mot “estrany”, que jo li havia explicat abans*). I, i, i... tenia un home. I mano izquierda agafa campana, i té caputxa i campana... i dreta ...

Bastó.

Bastó éso. Ell és cec...

Estaven tranquils els dos?

Richard sí, però Joanna no... I Richard lo dice: “Ell soy soy cec”. I Joanna lo visto cara. Lo té lepra i ella. I ell más prop, más prop i està aquí.

Ell hi veu?

No.

Perquè toca la campana?

Si campana, y así todos salido.

El volen matar a ell?

No. Porquè?

Entén força bé, a pesar del contingut complex...

34.

Inici: 00:10:45

Final: 00:12:40

Temps destinat: 1 min 55 s

FA RESUM:

Corriendo, corriendo, corriendo... I va ... Ha visto home de caputxa, també corriendo, corriendo, corriendo... I no toca campana... i tambien corriendo, corriendo, i no va bastó... Corriendo, corriendo, i obre ulls (*fa gest, i assenyala amb la mà*). I Joanna lo dice: “Mira home camina de pressa...! Ui... Está bien...!”. Richard lo dice: “És veritat. I... què passa...? Què fem?... Corriendo!”. I lo pillo Joanna així (*fa gest d’agafar*).

La va agafar?

Sí.

Qui va agafar?

A Joanna. Si així... Fa soroll i gest. (Viu i s’imagina la situació!)

I Richard?

No. Ha entès bé!

Com estava la Joanna?

Fa gest de desmaiar-se.

Tu vols saber qui és?

Sí!

Seguim?

Síiiii!

Fa expressió molt explícita de ganes i emoció per seguir llegint.

35.

Inici: 00:15:15

Final: 00:12:40

Temps destinat: 1 min 25 s

Interromp la lectura, quan llegeix que l'encaputxat és sir Daniel.

Què fa primer sir Daniel? Treu...

Caputxa.

Què va dir?

“Uh! Senyor Daniel...”. **“Tu mata a mi? Jo sóc tu senyor!”**. No le mata. **“Perquè així, home Fletxa Negra no mata, perquè així home Fletxa Negra no soy sir Daniel”**. *(els de la Fletxa Negra no saben qui és).*

I, amés, la gent, quan veuen un home que té la lepra, què fan? Estan a propo, o lluny?

Lluny.

Ell sap que els homes de la Fletxa Negra han matat guàrdies?

Sí... La Joanna va... desaparar. *(ha llegit desaparar en comtes de despertar): CAL AJUDA!!!*

Què va dir sir Daniel?

Has de menjar formatge. Dono...

Què li diu, a Richard?

“Vosotros dos avui tots veniu el castell. Vigila. No puede s’escapi” *(No entén escapar-se).*

36.

Inici: 00:22:00

Final: 00:23:10

Temps destinat: 1 min 10 s

FA RESUM:

Sir Daniel ya salido. Pues lo dice: “Pues adiós amic. Ya no puedes mirar a tu amic, doncs”. I Richard pregunta: “Per què? I John, el castell, mi casa, i també podràs vive tu casa... Som amics!” I Joanna lo dice: “No Richard, no tornarás a veure mai més el pobre John. I senyor Daniel son home dolent, i els homes Fletxa Negra matar ell, saps. Vigila molt!”. I ellos dos viene cap castell!

HA EXPLICAT EL NUCLI DE L'EPISODI (intel·ligentment, s'ha saltat la introducció!)

Té por, sir D?

Té por? Sí.

Qui ho diu?

Joanna.

Té por de què?

Pensa que la Fletxa Negra...

Per què diu Joanna que no veurà més a John?

Porquè ya lo dice... “Yo no soy Joanna...”

Ja fa la predicció del que passarà!!!

Aquí ho diu?

No.

Més endavant?

Sí.

T'has saltat una mica al començament... Quanta estona van caminar?

Dues hores.

I van veure què?
El castell de Tunstall.

37.

Inici: 00:25:15

Final: 00:27:00

Temps destinat: 1 min 45 s

RESUM:

Ellos ja va porta de castell, i sir Daniel i sir Oliver, i con Richard, va a una sala d'estar. *(probablement associa "sala" amb "sala d'estar", relacionant la lectura amb els aprenentatges de les parts de la casa, de l'aula d'acollida!)* **I pregunta: "Por què mi padre morir?". I él calla. I ahora un fletxa va finestra mata te fletxa...**

Va matar Richard?

No. Taula. I ell a ti. Fletxa aquí, però fletxa mata a ti. *(dedueix que la fletxa anava contra sir Daniel o SO. Fa molta gestualització de com havia entrat la fletxa, s'havia desviat... Imagina la situació).*

Qui va morir?

No. Tenen por.

Què volia saber, Richard?

El padre, por què morir?

Què et sembla que va passar amb el pare de Richard?

Ara li demano la seva interpretació de la història, les hipòtesis que construeix.
Demostra que està entenent bé:

Pues.. sir Daniel, sir Oliver, Appleyard, juntos.. Va atacar el padre, perquè el padre, any passat *(no relaciona bé el temps passat, potser confon l'expressió "any passat" amb "fa temps", "fa més d'un any" o "fa anys"...)* **esté Tunstall castell... Pensamo...** *(el pare de Richard era abans el senyor del castell)* **A mi parece, a mi parece...**

On és la Joanna?

(Queda parat de la pregunta) **On està? Pues salido.**

Al castell o fora?

Fora...

Li demano que torni a llegir. Ell es fa la idea que Joanna està en una altra casa. (De fet, aquest no és un element crucial.)

38.

Inici: 00:31:00

Final: 00:32:40

Temps destinat: 1 min 44 s

RESUM:

Richard ha salido. Sir Daniel i sir Oliver lo dice: "Ahora Richard no m'agrada gens".

On ha anat, Richard?

Busca, busca el home la Fletxa Negra... I sir Daniel lo dice: "No so", lo dice: "Richard és bona persona". Però ahora sir Daniel...

Què diu aquí...? "Si torna a preguntar, morirà com el seu pare"

No ho havia entès. Quan li torno a fer llegir, diu... ah!!!

Si pregunta, morir com el su pare. Sir Oliver i sir Daniel sabe com el pare morir. I sir Daniel sabe mas padre como morir quién. Matar ell. Año pasado sir Daniel, sir Oliver ... todos amigos de padre Richard...

Què li passarà a Richard si torna a fer aquesta pregunta?

Morir, porque si pregunta ya sap...

A tu com et sembla que va morir el pare de Richard?

[..]

Qui és més dolent, SO o sir Daniel?

Sir Daniel. Sir Oliver sólo és un poco dolent, però sir Daniel molt dolent...

Llavors...

Un guàrdia a buscar Richard. I li dit: “Sir Daniel diu avui tu dormiras *(fa el futur sense accentuar!!!)* a habitació de ultim pis...”. “Por què? Yo sempre dormir habitació de cósta del menjador?”

On viu Richard?

A casa del sir Daniel... Porque no tiene casa... I no té diner comprar menjar.

39.

Inici: 00:39:55

Final: 00:41:25

Temps destinat: 1 min 44 s

Joanna viene, lo dice: “Sir Daniel quiere matar-te porque yo escoltat guárdies” -lo dice. I Richard lo dice: “Què?”. Joanna lo dice: “Seguro! Sir Daniel és molt dolent!”. Richard lo dice: “No estás seguro...”. Joanna lo dice: “I tant! És seguro”. I Richard lo dice: “Este porta és molt molt forta, i no puedo...”.

40.

Inici: 00:47:05

Final: 00:48:10

Temps destinat: 1 min 5 s

Aquí lo dice: “Jo sóc”. “Tu ya sabe. Tu sóc *(sic!)* Joanna”.

(Explica amb suport gestual i entonatiu): “No puedo... Xan, xan, pan... No puedo abrir. Nos busca sir Daniel. Espera...”. Ell que dice: “No puedo, ya está...!”

(Ho diu espontàniament, al final de la lectura..., abans de començar a resumir...)

No puedo abrir. Tu no buscar sir Daniel, espera ell qué dice. No puedo ya està. I va

[...]

No entén bé: on era sir Daniel

Llegeix: “la veu fora” (al text: “forta”)

Entén bé que ara Richard ja sap qui és Joanna.

El lector s’estranya que sir Daniel la busqui a ella:

Por què? Por què mata niña? *(interpreta que la busca per matar-la...)*

8a sessió (08-02-08)

Insisteixo que llegeixi tot. Sembla que se salta alguns trossos, buscant les idees...

Entens totes les paraules que llegeixes?

No.

Què fas, quan no entens?

Pregunta.

Li recordo que no sempre pregunta, amb algun exemple concret, però ell confirma que, tot i haver-hi paraules que no entén, ell segueix llegint...

41 i 42 alhora

Inici: 00:05:50

Final: 00:10:00

Temps destinat: 4 min 50 s

Primero Joanna lo dice: “Jo sóc Joanna”. Richard lo pregunta: “Por qué vas com un noi?”. I Joanna lo dice: “Porque sir Daniel lo dice. “Jo va així jugar tí”. Richard lo dice: “Porque...”. Joanna lo dice: “Yo quere casar tu...”. I Richard lo dice: “Ets molt bonic, molt guapa... Pero no puede”. Una persona trucar porta. Sir Daniel. I porta molt forta. I ellos van a la trapa... I baixa molt, molt.. Passadissos estrets, i baixa, baixa, baixa... Passadissos esquerra, i passadissos derecha... I ells derecha, i mira, i visto. Richard visto hospital ... hospi... (busca en el text) habitació. Richard lo dice: “Esta habitació, sir Oliver”. Joanna lo dice: “¿Dónde está sir Oliver?”. “A ver..., nosotros...”. I visto porta ferro (confon amb gerro).

El van veure, sir Oliver?

No.

(Li ensenyo el text: ara ho entén. S’ho havia saltat...)

No ha llegit que hi havia rates (sap què són), tampoc ha entès que han arribat a baix de tot.

43 i 44 alhora

Inici: 00:18:50

Final: 00:22:55

Temps destinat: 4 min 05 s

I ellos baja puerta de ferro, i puerta de ferro no puede obrimos. I ahora viene un persona. I Richard lo dice: “¿Quien és?”. I persona lo dice: “Richard, sóc tu amic”. I Richard lo dice: “Aquest castell no tenemos amics, ni sir Oliver, ni sir Daniel, ni guàrdies. Richard lo dice: “Ei, sóc tu!!!” I Bennet lo passa. Richard lo dice: “Ayuda mi obrir este puerto”. Bennet lo dice: “Si ayuda tu, sir Daniel mata a mi”. I Richard lo dice: “Si no ayudo, ahora te mato”. I Bennet lo dice: “Tranquil! Si quiere obrir este puerta, tira este canada (cadena), i fa així”. I Joanna tira cadena, i la porta obri. Richard i Joanna van habitació. Corda i “Joanna: tu passa!. Tu primero, yo espera...” Un guàrdia lo mira... Guardia dispara fletxa, i ataca Richard.

(Ha entès perfectament l’escena).

On està Richard? Dins o fora?

Fora.

I Joanna?

Dintre.

Et sembla que baixarà Joanna? (*Demano que faci una predicció*),

Sí.

Quina hora és? De dia o de nit?

Nit. (*Bé*)

Abans... Joanna diu a Richard: “M’agrades molt...”. Li diu que es vol casar... Richard vol casar-se amb ella, o no?

No.

Què diu, que no és guapa, ella?

“Sí, ja sé que sóc (*sic*) guapa i bonica, però... aaa!” I ahora sir Daniel truca puerto.

(*ha percebut perfectament la interrupció de la conversa*)

Pregunto: quan acabes de llegir, què fas? (METACOGNICIÓ)

Penso.

Què penses:

Primero, qué, segundo, qué, tercero qué, cuarto, qué, cinco qué, ses que... I explica, com explica això.

Abans d’explicar-m’ho a mi.

Si.

Quan llegeixes en xinès, també fas igual? Quan estaves a Xina, també feies això? T’ho deien que ho fessis?

No. Porque saps. Saps todo.

Com penses, en xinès o en català o en castellà?

En xinès, és más fácil.

Llegeixes en català, penses en xinès, i després ho explique...

En castellà..

O en català

En castellà i català.

45

Inici: 00:29:55

Final: 00:31:20

Temps destinat: 1 min 25 s

Sale corriendo, corriendo... Porque cama... Atacan, i una fletxa... guàrdia. I ell: corriendo, corriendo... Ya no puede caminar. I dormir. I vienen dos homes Fletxa Negra, i un lo dice: “Ellis es amic Richard padre. I Richard és bona persona”. I va a casa...

Richard ha vist els homes?

Está dormido.

On està Joanna?

Al castell.

Com es diu aquest home:

Ellis. (*entén bé el concepte de cap*):

Què vol dir “era el cap”?

Fletxa Negra havia trenta persones... Ahora también 30. I 30 persones tenen una persona.

És cap. El cap és ... “Yo té dice, i tu que feu! (ho diu amb vehemència). Com escola tenim director, paisos té rei –no?–

I el castell, que té?

Senyor.

I el Fletxa Negra que té?

Cap.

I com es diu?

Ellis.

46 i 47 alhora

Inici: 00:34:15

Final: 00:37:35

Temps destinat: 2 min 40 s

Richard dormido mig dia. Ellis: “Ei! Bon dia, Richard! I Richard (*imita desvetllar-se*): “Donde està?”. Ellis lo dice: “Éste es mi casa. Yo sóc amic de tu padre. Me llamo Ellis”. I Richard lo dice: “Hola, Ellis! I yo porqué estar aquí?”. I Ellis lo dice: “Mio amic lo visto camí, i lo coge mi casa... I yo sóc fletxa de Negra cap”. (*observeu l'ordre dels sintagmes*). I Richard: “Fletxa de Negra cap?”. (*amb entonació*). I Ellis: “Tu ja saps sir Daniel molt dolent... I quiere ayudar-me, i ataca él?”. I Richard lo dice... Pensa mitja hora, o una hora... I dice: “Vale... Ahora no vamos. Ahora va castell i mata el sir Daniel i quitar Joanna. Si no, sir Daniel ataca Joanna”. Ellis dice: “Tranquil! (*entonació*). No puede ataca Joanna porque té por. Sir Daniel ya té 50 anys, ell mata Joanna i ell també morir. I ell no quiere morir, porque ell quiere más diners, más castells i más persones... per a ell”. I Richard lo dice: “Vale”. I segundo dia (*confon següent!!!*), tots homes Fletxa Negra va a buscar de sir Daniel (*confon!*). I sir Daniel..., tots guàrdies van castell de Tunstall. I ahora un nen dóna paper sir Daniel, i dice: “Sir Daniel, yo saps tu dolent, i saps tu quiere matar Joanna. Si tu mata Joanna, tu también morir... Pensar. Joanna sólo quiere casar mi, solo quiere casar mi. Richard”.

Richard es vol casar amb Joanna?

Parece que sí...

No ha entès bé que sir Daniel vol casar Joanna amb un home de 50 anys, que és amic seu. Intento explicar-li... El lector dedueix que és sir Oliver... Cal canviar-ho.

48 (el repetirem, perquè és quasi l'hora...)

Inici: 00:46:25

Final: 00:48:35

Temps destinat: 00:50:56

Quants dies han passat? Dies, setmanes, anys?

Setmanes.

Hi ha bosc en aquest poble? Què hi ha?

Mar.

Tu coneixes el mar?

Sí. (*ell és de Xangai*).

Tu vius a prop del mar?

Sí.

A tu et sembla que altres nois i noies de Xina els agrada aquest llibre?

Sí.

El poden entendre?

Sí.

Noies també, o només nois?

No. Només nois.

Noies no?

Noies no els agrada.

Per què?

Parece noies no agrada güerra.

I aquí hi ha molta guerra...

[...]

Què llegeixen les noies a Xina?

Cap noia no agrada esto. A mi parece no agrada esto, porque no agrada güerra.

Però hi surt un noi, també.... I a les noies els agrada veure els nois...

Sí.

Potser sí els agradarà...

No sé.

9a sessió (12-02-08)

48.

Inici: 00:00:25

Final: 00:02:00

Temps destinat: 1 min 35 s

Sir Daniel viene un poble es diu Shoreby... I Shoreby té vaixells, té port, té platja, té basquet, no?

Barques.

... **Barques**. Té molt barca i vaixell, té port i té platja... **Richard** i **Fletxa Negra**, homes de **Fletxa Negra** també està aquí. I **Richard** lo visto **sir Daniel** està platja, i con una persona es diu **lord Shoreby**, i **lord Shoreby** és una persona, és molt amic de **sir Daniel**. I ellos va hablando, va un vaixell pequeño, i va, i lo dice: “Shoreby, aquí dentro lo té **Joanna**. Venga, lo entre conociendo”. I **Shoreby** lo dice: “Ahora vamos porque tengo molt gana conociendo él... Ella. Yo quiero casar ella... Ja està. I **Richard** no le gusta ellos hablando.

Per què no?

Porque no. No le gusta.

Què no li agrada a **Richard**? Què et sembla

Porque... Richard li agrada **Joanna**... **Richard** està rojo (*gestualitza i fa cara d'enfadat. Sembla que imagina dibuixos animats...*)

Què et sembla? És bona persona...?

No. Muy malo.

Per què?

Porque ell quiere casar amb Joanna.

Quants anys té aquest home?

Cinquanta.

I **Joanna**?

Trece.

Tretze? Em sembla que no... No et recordes?...

Ah sí, setze...

I **Richard**?

Divuit.

Ho sabia **sir Daniel**, que **Richard** estava al poble,?

No.

On estava la casa?

A la sorra, prop del mar...

Quan es casaran?

[...]

No ha llegit bé quan es casaran els dos...

49 i 50 ahora

Inici: 00:07:30

Final: 00:11:30

Temps destinat: 4 min 00 s

Sembla que “s’emociona” un moment quan llegeix “Joanna es casarà amb mi!”

Vol seguir llegint una altra pàgina. Li dic que pari (recordarà menys els detalls...)

RESUM:

Ells (*sir Daniel* i *lord Shoreby*) **salido**. **Richard** entre barca de sobre la casa ... I mira casa de finestra i visto una nena. És **Joanna**... I ell pensa ja **salido**, i guàrdia també és poc. Le

dice: “Homes de Fletxa Negra le ajudo, i quita el Joanna”. Pue noche... Pue Richard lo busca todo, i Fletxa Negra home. I lo dice: “Avui nit lo quita ataca el casa de platja, i quita persona diu Joanna. Él e un nena”. Fletxa Negra pue ataca i va atra lado i matí llavors va platja i així. I Richard lo visto guàrdies, guàrdies vien en ... pues ni molt ni poc...

(no sembla que hagi entès).

Què va dir?

Dispara. Aquí lo té, guàrdies...

On està Richard quan veu Joanna?

Ha anat de pressa buscant significats... S'ha confós Ellis → ell/s

Li demano que ho torni a llegir

Després ho entén.

És necessari acompanyar la lectura! D'altra manera, es perd...

Ellis no és poble. “Pues yo soy cap de Fletxa Negra. Ha, ha, ha. Què faig? Ataca este casa? O no?”. Busca així *(el noi xiula)*. Busca Fletxa Negra homes. “Vinga, corre! Agafa armes... Ataca la casa platja...!” Pue ellos armes, i van ir, i va atacar casa de platja i guàrdia... Lo visto molts guàrdias, i dice: “Disculpa *(confon amb dispara)* de guàrdias”. *(Li explico la confusió)*.

Qui guanyarà, Fletxa Negra o els guàrdies?

(No ha seguit bé la lectura de les dues pàgines seguides: massa complex per a ell!)

50 (el repetim separatament de l'anterior)

Inici: 00:19:45

Final: 00:23:40

Temps destinat: 3 min 55 s

Fa tres interrupcions durant la lectura. Ell pregunta i jo li explico:

Lord Foxma? *Pronuncio el nom: Lord Foxham*

Què és neboda?

Què és Lord?

Foxham viene así. No puede dispara Richard. Guàrdies Foxham.

Per què diu que “no disparis?”.

Porque són amics. I pregunta: “Conociendo Joanna?”. Lo dice: “Dispara Richard no mata guàrdia i lo dice perquè, porque yo sóc, me llamo lord Foxham i ... i pregunta dónde saps conociendo, tu conociendo”. Joanna i pregunta: “Tu saps Joanna?”. I él le dice: “Sí. Ella és meva neboda”. “I por què, Joanna és tu neboda?” Foxham lo explica perquè: “Any pas-sat *(crec que ho utilitza com a sinònim de “fa anys”)* el padre morir, i ella pequeñ, i yo soc el padre...”. I lo pregunta: “lo conociendo?”. I Richard lo dice: “Sí... conociendo, i conociendo molt.” I, i lord Foxham lo pregunta: “I com et dius?”. I Richard lo dice: “Me llamo Richard...”. I lord Foxham lo dice: “Ah! Yo conociendo tu padre. Yo i tu padre som molt amics... I tu padre ... Sir Daniel mata tu padre i tu padre morir... Lord Foxham le dice: “Ah! Vale! Este ya sé...”. “Però yo quiere casada amb Joanna”. I lord Foxham lo dice: “Tú... si...”. I ya no sabe...

Diu: podem casar-nos, la Joanna i jo? I lord Foxham va callar?

Calla un momento i després lo dice: “Sí”.

Estarà content lord Foxham si es casa Richard amb Joanna?

Si Joanna quiere casar tu... vale.

Qui són... aquests homes ? I ell què li diu ?

“Sóc Fletxa Negra, anem busca de Joanna”. I ell pregunta: “Sabe donde està Joanna?”. I Richard lo dice: “Joanna està a la casa a la platja”. I el pregunta: “Por què lo sabe ella està allí?”. I Richard lo dice: “Porque yo mira lo visto finestra ella està.

51 i 52 alhora

Inici: 00:31:10

Final: 00:35:35

Temps destinat: 4 min 25 s

Lo dice tranquil·litando: “No puede atacan tando, si ayuda tu tu home i meu guàrdia. Si no, no puede guanyar, pue ell lo dice: “Vale”. I pregunta: “Quina...”. Pregunta persona agafa una ...

Un vaixell.

Eso, un vaixell, molt grande. Uno lo dice: “No”. Uno lo dice: “No, yo no sabe nadar”. Y otro también no, y no sabe nadar, y otro también no,... Homes de Fletxa Negra lo dice no sabe nadar. I un home lo dice: “Sí, conociendo un persona que té un vaixell grande... Conduir ... Màster de vaixell... però como fa. Vaixell molt grande, però como fa... un sólo día...”. “Mañana nou hores nosotros espera molt grande, sigui molt grande”. “Molt bé Richard. Nosaltres demà nit, nou hora, nosaltres preparats ataca sir Daniel”. Lord Foxham dice: “Fins demà, bon nit”. I Richard dice: “Bon nit”.

Com atacaran la casa de sir Daniel?

(explica sobre la taula la posició dels atacants, la casa i el mar)

Seguim...

Demà a les nou hores estaven espera en un vaixell.

On estaven, a la platja o al port?

Port.

Van pujar al vaixell. Qui va pujar?

Primero puja lord Foxham i guàrdia de lord Foxham, i després homes de Fletxa Negra i Richard.

Què portaven tots?

Alabardes...

Com es diu això...

Armes.

Què va dir lord Foxham?

“Ui aquests homes... Avui home de miu sap nadar”. Però Richard lo dice: “Però nosotros no saben nadar, disparar molt bé, i no tenen res!... Por”. Lord Foxham diu: “Meu guàrdia també disparar molt bé”. I vaixell va sortir del port, i començar mar. Era molt friu i una hora el vaixell arribar davant de la casa platja i nomes visto sis guàrdies de sir Daniel. Richard preparau: “Dispareu les fletxes!”. Aquell moment hi ha molt... molt... homes vienen. I ha salido, i ahora han venido cinquanta guàrdies i Richard torna a cridar. “Vigila, dispareu les fletxes”.

10a sessió (13-02-08)

53.

Inici: 00:00:45

Final: 00:02:35

Temps destinat: 1 min 50 s

I ells van a fletxa i un fletxa així (fa gest de clavar-se al braç) de lord Foxham. I ell así: “Duele?”. Salido, salido, salido de platja. I Richard.

Qui va sortir de platja?

Richard i lord Foxham, homes Fletxa Negra, guàrdies...

On estan?

Vaixell... I a mar ahora està plovent i tenia onades. (No entén bé)... I una tempesta (no entén la paraula “tempesta”. Confon la imatge de la tempesta amb vaixell petit). Millor afegir “llamps i trons”.

Llavors, què va passar?

Por. Té por.

Qui té por?

Guàrdia, i Fletxa Negra

Tots. Perquè? Les fletxes?

Fletxa Negra sí, Richard no.

Ara tenen por de les fletxes ara?

No.

Per què?

Porque ya no pueden, estan lluny...

Fa bon temps?

No.

Què passa?

(Convé que l'adaptació insisteixi en el mal temps, la tempesta, el vaixell es mou...)

No entén bé la metàfora “pluja de fletxes”... es pensa que plou i cauen fletxes alhora...

Predicció sobre on és ara lord Foxham:

Ell creu que ha caigut a l'aigua. Reconeix, quan li insisteixo, que enlloc ho diu: s'ho ha imaginat. No hi ha problema: al següent episodi ho veurà...

54.

Inici: 00:10:20

Final: 00:12:00

Temps destinat: 1 min 40 s

Està habitació vaixell lord Foxham... i Foxham està molt malalt, està blanc... I lo dice: “Està bien, Richard...”. Lo dice: “No està molt malalt, Richard. Molt mal a mi, però tranquil. A mi sol fletxa no pot morir a mi”. I ell salí i pregunta: “I Joanna, Joanna.. Joanna...! Ella casa mi!”. I lo dice: “Pue salido...” (repassa el text).

Va sortir. I home així (fa gest de saludar militarment: es refereix al que condueix el vaixell): “Richard: allà està platja, i este platja é molt lluny del casa del sir Daniel”. Pues ell vaixell va platja i guàrdia de lord Foxham fa així: (gest d'agafar-lo a coll). Él va ir casa la seva casa. I home així (torna a fer gest militar, referint-se al que condueix): “Richard, va mi casa.

No es troba tu busca Joanna". Richard dice: "D'acord, gràcies". Richard i home caminar un dia dos dies, i va a casa home Fletxa Negra. I aquí prop està Shoreby... (sembla que aquí confon el lord amb el poble...).

On van anar els homes de Fletxa Negra?

(busca al text –no ho diu)... **Al bosc.**

Explica amb posicions a la taula on és el vaixell en relació amb el port, el poble, el bosc... Diu que el vaixell és a la platja prop del bosc.

55.

Inici: 00:17:30

Final: 00:22:05

Temps destinat: 4 min 35 s

Fa una interrupció quan troba la paraula "monjo". Coneix bé el concepte. A Xina n'hi ha: No puede menjar carn, no puede casar dones i no pot beure cervesa, no pot dinero pa ti... no guanya... Sólo puede menjar verdura i fruita. No puede matar persona... Són bons. Hay otros sí pueden casar personas...

FA RESUM:

Casa i lo té. "Jo ajudo tu quitado de Joanna. Porque mañana són fiestas, i guàrdia son pocs". I Richard: "Cómo fas, sólo los dos...?". I lo dice, i agafa dos jerseis (diu, "jerseis" en comptes de vestits). I Richard lo dice: "Molt bona, senyor!. Porque monjos són bon persones i guàrdies pensen que Richard passar". I home lo dice: "Pintar un bigoti a la cara, porque tenir, monjos són... homes,... vells i no té un nen amb divuit anys va a la és monjo". Pintar. I demà matí va a la poble, i molt gent a casa. I ell caminant poc poc... a casa de sir Daniel. I porta... I no n'hi ha cap guàrdia.

I la porta com estava? Oberta o tancada?

Tancada,

Fixa't...

Obrida...

Quina casa era, la casa de la platja o la mateixa?

Una altra casa...

56.

Inici: 00:26:25

Final: 00:22:05

Temps destinat: 4 min 35 s

FA RESUM:

Home lo dice: "Tu primero va a la casa i yo esperate aquí. Si té personas tu salido. I Richard dice: "Vale!". Entra i busca ningú. Hi ha escales de fusta i el port, el nen. noia lo escolta i va obrir el porto i pregunta: "Un monjo!" I pregunta: "Què fa aquí?". I Richard callado i solo mirar así (fa gestualització de tapar-se amb caputxa...): "Bigoti... Tu no ets monjo... Qui ets?" I Richard lo diu: "Sóc un emorat (no sap què és). Està buscant noia...". Noia tapa de boca, i agafa la mà, i el va a porta a habitació. "Espera't aquí. No et mogui". Richard va quedar habitació.

57.

Inici: 00:32:35

Final: 00:34:15

Temps destinat: 1 min 40 s

FA RESUM:

Noia es diu Alicia. A porta lo dice: “Vine aquí”, a Richard. Abre la puerta, i Joanna lo dice: “Ai! Hola Richard!”. I ell: “Hola Joanna! *(amb forta entonació)*. Sir Daniel quiere yo casa lord Shoreby. Richard lo dice: “No, tu e casar a mi”. Però Joanna también lo dice: “Yo em vull casa a mi. *(sic!)* Però sir Daniel lo dice yo casar lord Shoreby. Paraula dice: “Ta, ta, ta, ta, ta, ta... Què passa? Què tal estáis? Bien?” Llavors Joanna lo dice: “Alicia molt amics a mi”. I ahora està molt tarde, i Alicia i Joanna i Richard està hablando a les vuit amb... I ahora unes dones gritaban: “Noies, ara ya pots sopar!”. I ell va a sopar, i pregunta: “I tu què fas?” I él lo dice: “Jo quedo aquí!”.

Quin dia es casaran Joanna i lord Shoreby?

Mañana!

Preguntes per demanar hipòtesis de predicció:

Es casaran?

No.

Per què?

Porque no. Este casarà amb Richard, i Richard casarà este.

Estàs segur?

Sí

I Alicia, es vol casar, també?

No sé.

Quants anys té, Alicia?

Diseis.

I Joanna?

Diseis.

I Richard?

Divuit.

Quant temps fa que buscava Richard a Joanna?

Seis mesos.

58.

Inici: 00:37:40

Final: 00:39:00

Temps destinat: 1 min 20 s

Pues ya salido. Ella menja sopa... així. *(Gest de menjar amb cullera)*. I salido Richard, i va monjo, i va carrer poc a poc. I lo visto sir Oliver i guàrdia. Va església... guàrdies sir Daniel.

El van deixar passar?

Sí, monjo.

I qui hi ha dintre de l'església?

Sir Oliver.

Només sir Oliver?

Ningú més.

A quina hora és això?

Nou hores, o...

Al matí?

No. Noche.

Tot és de color...

Negre.

Llavors, quan sir Oliver va veure el monjo, què va passar?

“Eh! Bon nit! Vostè està aquí? No lo visto tu? Pues cállate. Ah! Sóc tu, Richard?”. Richard dice: **“Joanna està aquí... Jo no vull aquell home... Ella es casar mi. No deixa demà casi”.** Sir Oliver li va contesta: **“Tu no fes res, Richard. Demà Joanna se casaré lord Shoreby, i sir Daniel quiero así. Vol així”.**

59.

Inici: 00:41:40

Final: 00:43:45

Temps destinat: 2 min 5 s

Pues... lo visto el sir Oliver. **“No”.** Pues lo pregunta: **“Porquè ell no casa a mi casar ella, ell”.** Pues sir Oliver lo dice: **“És igual. Eso no important... Però tu no pots casar a Joanna. Sir Daniel no quiero”.** Però Richard dice: **“Sisplau. No li.. expli. sir Daniel no so aquí...!”.** Encara tota la nit dintre l'església. I sir Oliver va sortir església. Richard es va dins església, però havia guardia. Pero guardia pensamo el és un monjo. I Richard seu un banc i es va dormido. Eren dotze nit. I la neu ...

Els carrers de quin color estaven?

Blancs.

Què va fer Richard?

Pues. Fa frío. I té gana. I pensava a Joanna. Ara matí. Guardia obre porta església. Molta gent va església, i “ton, ton” (ho canta). A casament de lord Shoreby amb Joanna... I monjo va seure Richard prop: “I Ellis ya viene ajudar, i ell ja ajuda a tu”. “Como viene... ellos ya casado!” (Es pregunta què podrà fer ara Ellis, si ells ja es casen...). Homes toquen trompes (confon amb campanes).

Per què tenia fred i gana?

Porque neu i no menjar!!!

Pregunta per demanar hipòtesis de predicció:

Què et sembla que passarà?

Pues ell acaba una cosa... Ellis así (amb espasa: gestualitza...)

11a sessió (14-02-08)

60.

Inici: 00:00:10

Final: 00:03:10

Temps destinat: 3 min 0 s

I va dir: “Tu, tu...”. Caminant església, i va així.. I va quatre homes. Té arcs i va disparar fletxes. I un home de cinquanta anys sol. Era lord Shoreby. I aquí caminado, i va església i Richard i home va disparar fletxa negra...

Richard va disparar, també?

Sí.

On ho diu?

Baja... *(busca el text) S'ha confós. Pensa que Richard va disparar una fletxa!!*

Què li va passar a lord Shoreby?

Morir.

I a sir Daniel, què li va passar? Va morir també?

No. Sir Oliver va cridar: “Sir Daniel!!! Richard està a l'església!”.

Qui va entrar primer a l'església?

Joanna, sir Daniel i A.

Qui anava al mig?

Alicia,

No ha captat bé les posicions...

Anava acompanyat o sol?

Sol.

61.

Inici: 00:08:15

Final: 00:09:45

Temps destinat: 2 min 30 s

Iba así *(fa senyal de passes amb els dits)*. Caminante. Així. Pue este església i caminava així...

Qui va caminar?

Richard i sir Daniel *(imitant que està ferit al braç)*. Pillo Richard, pillo este monjo. El guardia. Té por.

Richard té por?

No. Los guàrdia. I ... “Vinga! I tu con yo pa mi casa... Nosotros hablando”. En aquell moment Joanna lo dice: “Tranquilo. Richard no ha fet res. Deixa tranquil”. Un home: “Tu, tu vosotro... Quietos ya. Lord Shoreby ya morir. Lord Shoreby és meu amic, i vosotro todo va quieto aquí”. I ell i Joanna lo dice: “Senyor... ell... El sir Daniel va atacar padre de Richard, i ahora Richard no mata sir Daniel no fet res...”. Senyor dice: “Pensemo. Richard: tu pa mi casa. Nosotros hablando qué passa aquí”. I ya està.

Què li diu el senyor a sir Daniel...?

(no ho ha llegit abans) No entén curar..

Entén bé que el senyor és més important que sir Daniel.

També entén que Joanna s'ha desmaiada.

62.

Inici: 00:14:00

Final: 00:15:50

Temps destinat: 1 min 50 s

Este sir Daniel amic de Richard: “Tu padre són bon persona. Porquè tu padre morir i tu vas Fletxa Negra?”. “Porque sir Daniel molt dolent, i ell matao mi padre i también matao a mi (sic).

Mata a ell? Mata a Richard, sir Daniel? Mata o vol matar?

ATENCIÓ: CONFON MATA AMB VOL MATAR!!! (deu haver-hi causa lingüística xinès. Confusió acte consumat amb intenció)

“Richard tu ara noi jove, sólo té divuit anys. Pue no pots estar sol tu, ni també puede ajuda Fletxa Negra, matar persones dolent ni también con... mi que tu quiere... Puede queda a mi casa... Si tu quiere... ya està”.

Què va fer Richard?

Gràcies senyor.

Quant temps es va quedar a casa?

Una setmana.

A aquets senyor, li agrada la Fletxa Negra?

No.

I li agrada sir Daniel?

No.

63.

Inici: 00:19:20

Final: 00:22:40

Temps destinat: 3 min 20 s

Interrupció per explicar succintament jerarquia de la noblesa duc-lord

I va caminando. I ha salido casa de senyor. I... neu... Arbres de neu... Parc (sic) de neu... Pué tot neu. Fa frio. Va caminan hora. Una persona así... (imita gest i so trompeta) ... I todo persona doce anys (?). Un persona està cavall sol té ese cavall. Visto Richard, i va Richard i lo dice: “Lo conoce sir Daniel”. I ell lo dice: “Sí. Però ell va a matar a mi. Vale!” Dice: “Jo só duc de Gloucester. Vinc amb meu exercit i ataca poble Shoreby. Quiere venir conmigo, Richard?”. Pensa en Joanna, i le dice: “Vale, que sí”. I el duc lo dice: “Vale. Ara a casa de poble”. Richard i duc va caminando...

On estaven, quan Richard va trobar el duc? Dins o fora del poble?

Fora del poble.

Quants soldats tenia el duc?

[...]? **Exercio... No sé!** (li ha passat per alt!!!)

Porta guàrdies, el duc?

Claro, si no no puede...

Li costa entendre la diferència entre “guàrdia” i “soldat”. Potser serà millor unificar-ho!

64.

Inici: 00:27:25

Final: 00:28:40

Temps destinat: 1 min 15 s

I el va anar portes de Shoreby. Dones, homes lo visto: “Ah...! Lo tiene, lo tiene... Personas nos matan nosotros... Pobre...”. I van corriendo ... I un guàrdia lo escoltemo. I lo dice: “Sir Daniel! sir Daniel!”. Va guardia todo esperate de la casa i disparar fletxa. I ello va caminando: “txi, txi, txi...” I no havia ningú persona, perquè ya salido. Porque es grande mmmm... grande güerra.

Ah, gran guerra. Per això marxen tots.. I només al poble qui queda?

Guàrdies de sir Daniel. I lo visto plaça así... que mata duc...

Què passarà ara?

No sé.

Saps què són enemics?

No.

Explico: ho entén de seguida..

Xina- Japó...

Ara què són Xina i Japó, amics o enemics?

Ni amics ni enemics...

65.

Inici: 00:38:15

Final: 00:40:40

Temps destinat: 2 min 25 s

Aaaah! La güerra i morir. Sortida de duc i guàrdia de sir Daniel, i mas persones venido duc. I té set-cents guàrdies (*al text diu “soldats”*) lo ajuda. I la güerra batalla perdimos guàrdia de Shoreby i guàrdies de sir Daniel. I Richard sólo piensa en Joanna, i va a casa de sir Daniel, i va carrer. I lo visto sangre i Shoreby truit (*destruït*). Davant de casa de sir Daniel i gritar así: “Ahhh!”.

Per què va cridar?

No sé!

Qui va guanyar?

Duc.

Es va acabar la guerra?

Sí.

De quin color eren els carrers?

Vermells.

Destruits, què vol dir?

Ya morir Shoreby. Ya està. Ya està acabao.

El crit, de què era?

Por.

Si tu ets Richard, tens por?

No. Pa qué? Si yo soy Richard... agafo punyal i... yo guarda aquí...

66.

Inici: 00:46:10

Final: 00:47:12

Temps destinat: 1 min 2 s

I ell va corriendo, corriendo, corriendo... i casa està foc.

Quina casa?

El casa del sir Daniel.

Tenia foc?

Sí. I ell va... dónde està... Alicia, Joanna, Alicia... I no. I lo visto un guàrdia de la ... sir Daniel. I pregunta: “Dónde està el sir Daniel?”. I él lo dice ... *(fa veu i gest de cansat, mig mort: imita la situació del personatge a la novel·la!!!)* “Sir Daniel salido”. “Lo visto? I quién con él salido?”. “Diez guàrdias *(segueix imitant)*. I lo visto dos dones o dos noies *(segueix imitant)*. Sólo homes! No tiene noies ni dones. Yo no lo visto!. Ya tà”. I en aquest moment ... Richard ... visto casa de Shoreby, i tots eren blanc, neu. Boscs...

(s'ha saltat el tros de pujar a l'església...) El renyo perquè llegeix massa de pressa...

Diu que vol saber què passa.... On estava?

Alt de l'església.

Des de dalt què veia?

Tot casas de Shoreby. De tot... vaixell, també veu bosc, camps... i tot blanc.

Els vaixells també blancs?

No.

I el mar?

Blau, blau...

I què va veure lluny?

Pues... *(llegeix)* I punts petits ... sobre la neu.

Què vol dir això?

No sé.

67.

Inici: 00:51:25

Final: 00:42:35

Temps destinat: 1 min 10 s

Lo pregunta... corriendo. Duc: “No has visto sir Daniel? Yo quiere sigue busca... Porque ahora el sólo té diez guardias”. Pué lo dice: “Muy bien... Richard”. I viene cinquanta guàrdia... I Richard lo dice: “Ahora, ahora, Richard!”. I con Richard busca de la sir Daniel, pue ello lo dice: “Vale... I va buscando i lo visto: guàrdia paquí... I oh! I lo dice: “Està bien? I mira... Era un noia... la va conociendo... “Alicia!”. I Alicia obre ulls i lo dice: *(amb entonació)*: “Oh, Richard.. Corre, véste'n. I yastà!”.

Alicia, on estava?

Al carrer.

Pensava que era un home?

[...]. *No ha observat la disfressa...*

12a sessió (19-02-08)

On està Richard?

Al bosc, camí...

I Joanna?

No sé.

Però està a Shoreby?

No. Ya morir.

Joanna no està al poble de Shoreby?

No, porque el poble de Shoreby ja no n'hi ha. Porque el màs grande lord (*el duc*) té molt guàrdia (*utilitza espontàniament com a sinònim de soldat!!!*), i va ataca el poble de Shoreby.

68.

Inici: 00:03:15

Final: 00:04:45

Temps destinat: 1 min 30 s

Va ell va font beure aigua, i va pujar al cavall.

Qui va beure aigua?

Alicia. I Richard puja el cavall, i pregunta: “Alícia, perquè està aquí...?. I tu por què està aquí?” I pregunta... I lo dice: “Joanna salido casa de sir Daniel i así. I lo té un guàrdia así... I Joanna i guàrdia.. se ha ido... Salido, salido... Busca Richard, busca Alícia. I té molt guàrdia i busca... trobando i va así ... I cavall salido, i guàrdia todo pensa Alícia està esquerra de cavall. Busca cavall i Alícia caído. “Pah!, Pah!”. I ahora Alícia no té molt gana menjar cosa... I té sueño... descansar. I ahora lo visto de la Richard . I Alícia también pregunta... I lo visto Richard así, i lo dice. I ja recordo –buuuu!-, i ja no recordo más cosas... i Alícia pregunta Richard: “Como está casa i poble de Shoreby, i lord Shoreby?”. I Richard lo dice: “Lord Shoreby ya morir... I poble de Shoreby ya no tie person, guàrdia de sir Daniel tots ya morir casa todo ya cremades... i Alícia ... “Uf! La güerra són molt dolenta. I yastà i Richard i baixa del cavall i ya està.

I què va veure?

I davant mirar dos camins...

Com anaven vestides. Quina roba portaven?

Monjo, no?

Ho pensa, perquè porta caputxa. No ha llegit bé.

MILLOR ESCRIURE VESTIDES DE GUÀRDIES.

Quants soldats tenien?

Cinquanta.

69.

Inici: 00:10:50

Final: 00:12:20

Temps destinat: 1 min 30 s

DIU QUE NO ENTÉN (més que no entendre el que llegeix no entén el que passa: li sorprèn....) S'IDENTIFICA...

Uno va... Ells va per camí recte dreta. I ells va caminado... I a un bosc. I... tots camí tenir petjades ... I baja [*baixa*]... I ahora... el, eeee, toda la tarde... Fins que acabar .. Ya no soy

tarde, ya està nit... I els... I ya soy nit. I ellos buscan ... cel rosa... I va busca aquí lo dice: "Dins aquí". I quiere... I un busca menjar. Uno va el busca una llenya.

Per què serveix la llenya?

Pel foc... i otro va el caballo...

Què vol dir?

No puede [?]. I ello va menjar coses i ya estan... I Richard porta menja Alicia: "Té Alicia, menja". I Alicia lo dice: "Gràcies! Tu pensa yo soy un noia bonica?". I ell: "Clar!". Alicia pregunta: "I tu quie casar mi?". I Richard lo dice: I Alicia: "Por què no casar a mi? Yo també sóc bonic...". I Richard va callar. I ella dice: "Sí, Richard. Tu casar a mi. La Joanna sóc mi amiga, i està molt clar..." Yatà. Aquí no sé...

Aquí no entens bé. Què et sembla que diu Alicia, que es vol casar amb Richard?

Amb Richard.

I Richard que diu, que sí?

Que sí.

On ho diu que sí?

Aquí.

Aquí no ho has entès bé...

*"Penses que hi ha **un noi** que un dia es casarà amb mi?"*

Ara ho entén.

Molt interessant escoltar aquest fragment, que expressa l'emoció del lector.

Aaara... sí

És diferent, o és igual?

Molt diferent!!

Per què? Alicia que pregunta?

És un noi quiere casar a ella. Si algun noi quiere casar a ella.

Perquè ella vol saber...

El fragment és difícil, i sorprèn el mateix lector, perquè li sembla impossible com l'entén. Creu que ara Richard accepta casar-se amb Alicia. Potser és millor deixar-ho així, i explicar els motius: obliga a una lectura atenta del text per part del lector...

Richard té por! Tu creus que una amiga amb una altra amiga li pot fer això?

No.

Que és dolenta Alicia...? Creus que Joanna hi està d'acord?

No.

70.

Inici: 00:19:20

Final: 00:20:45

Temps destinat: 1 min 25 s

Dice: "Yo no puedo casarme, porque yo m'agrada Joanna, i Joanna tambien m'agrada mi. Tu sóc bonic,... però Joanna ma mejó [mexó]".

Què li diu Alicia?

(fa soroll de plor)

S'enfada Alicia?

No. És broma, és broma... Alicia.... (entonació de reny). Richard, molt bé! Era broma. Jo sóc amica de la Joanna. No penso així. I vull a ver tu si o no m'agrada el... Joanna. I ahora saps tu sóc un bon noi. Tens el cor bo *(no ho entén)*, i no sóc dolent.

Pregunto si a Xina s'utilitza aquesta expressió. Em diu que no...

Què vol dir: "ets dolç"?

Dolent *(li explico)*. Tampoc sap "honest" *(li explico)*. Aquestes mancances no impedeixen la comprensió global del text...

Richard va callar, i què?

I menjar. S'ha acabat menjar, i... va arbre alta.. i mira tot bosc. I fa llum té un poc, i és molt lluny. I ell lo dice: “Ja lo ha visto Joanna. I sir Daniel... I baixa i ...?

Es posa a dormir?

(No ho entén ... No ho ha llegit bé).

Què és soldat? *(no ho recorda...)*

I lo visto foc, està ahí, sir Daniel i Joanna... Vale. Baixa arbre i dispara *(confon amb despar- ta).*

Què estaven fent els soldats?

Els soldats estaven dormint, i els va despertar... NO HO HA ENTÈS!!!

Explico...

(Cal revisar la redacció).

71.

Inici: 00:27:35

Final: 00:29:20

Temps destinat: 1 min 45 s

Cinquanta guàrdies ells. Cinquanta guàrdies lo dice: “Venga... aixeca! Nosotros lo busca sir Daniel... Busca. Esperate ahi, vosotros. Si yo gritado, vosotros le ataca”.

Quants soldats marxen amb el Richard?

Cinquanta.

Tots?

No... diez quedan aquí, i quarenta guàrdies van...

Perquè es queden deu...?

(No ho ha llegit...)

Com marxen, caminant o amb cavall?

Amb cavall. *(no entén bé)*

(Cal escriure insistint que marxen a peu!)

I lo dice: “Porteu arcs i fletxes”. I pregunta: “I tu, Alicia, què fas? Véns?”. I Alicia lo dice: “Vinc amb tu, Richard”. Alicia i el quarenta soldats... del duc van marxant caminant, i neu petja *(no entén)* **i dos horas visto campana!”** *(confon amb “campament”)*. **Està el sir Daniel con els guàrdies, i: “Tu venga... conmigo. Si yo cridame, vosotros ... ataca”. I Alicia: “Tú quedame aquí, y no puede.. I lo visto dos personas: una és Joanna i una és Bennet, i lo dice Bennet: “Lo dono el arc, o deixa arc. Dono el Joanna”. I ja està.**

Estaven amb cavalls?

No.

I els quaranta soldats on estan? A dintre del campament?

Fora.

A quina hora era això?

Doce. No. Vuit.

Hi ha llum?

Sí. La lluna.

On es queda Alicia?

Un arbre gruixut.

Estava a prop o lluny?

Lluny.

Molt lluny?

No.

72.

Inici: 00:35:15

Final: 00:37:15

Temps destinat: 2 min 0 s

I otros va ataca.. Richard sentí un cavall (*fa el soroll*). Sir Daniel, va corriendo... Richard no lo visto sir Daniel, i ahora fuera, i Richard.

Perquè Richard no va anar darrere de sir Daniel?

Ellos caminando. No té cavall... Ai!

S'ha escapat?

Sí.

Qui s'ha escapat?

Sir Daniel. Ai!

Com va...?

Trompeta. (*No sap què és, però tot i així entén l'escena!*).

Qui va matar Bennet?

Els guàrdies del duc.

Hi ha molts morts, aquí!

Sí. Benet també mort.

73.

Inici: 00:39:25

Final: 00:40:15

Temps destinat: 0 min 50 s

I ells caminar... I mira Joanna... Contenta... Lo dice: "Ai, Joanna! Hola, què tal..." I Joanna lo dice: "Molt content. Si sir Daniel se ha ido, això fa enfadando, però ahora nosotros otra vez junts!" Alicia lo dice: Ei, Joanna! Jo pregunta el... el Richard pregunta: "Yo soc bonic, i Richard lo dice: Jo sóc molt bonic...". Joanna lo dice: "Mmmm". "I yo pregunta si ell quiere casar a mi, i Joanna enfadando..."

Per què es va enfadar Joanna? Amb qui estava enfadada, Joanna?

Alicia.

Per què?

Perquè ell lo dice: "Si yo me casara ell, i Richard quiere casar Alicia". I Joanna lo dice. I Alicia lo dice: "Tranquil. Sólo un broma". I Joanna lo dice: "I què...". I Joanna lo dice: "Sólo quiere casar tu". I ja està.

És amiga l'Alicia de la Joanna?

Sí.

Bona amiga?

Sí. Bona amic.

74.

Inici: 00:50:30

Final: 00:51:25

Temps destinat: 0 min 45 s

I va caminant, caminant, caminant. I da ocho, vuit matí. I va, lo dice: "Vosotros va el poble Shoreby, i primero lo busca lord Foxham". Ellos: "Vale, vale!". I Alicia lo dice: "Yo con vosotros". I ja està.

I el començament, l'has llegit?

Ah, ah, u... un peto vosotros dos.

Saps què és un petó?

No.

(Li explico amb gest)

Un beso? Beso sí.

Va fer un altre...

A un peto a Joanna, després un peto a Richard. Ara un peto vosotros dues un minut.

Com caminaven? Llavors van veure...

El cavall.

Qui va a veure lord Foxham.

Richard... Guàrdies todos va a Shoreby. Richard, Alicia, Joanna, van mirar lord Foxham.

Quants cavalls porten?

Tres, dos.

Un cavall qui va?

Un cavall Richard i Joanna, otro Alicia.

13a sessió (20-02-08)

75.

Inici: 00:00:20

Final: 00:01:30

Temps destinat: 1 min 10 s.

Ells tres, ells tres va a la casa de Foxham, lord de Foxham, i Alicia està molt descansado. Ha vist el... el lord de Foxham, i mira un llit... i va dormir. I quan lord Foxham li va veure ells dos i li va dir: "Ei! Què content! Mira... Mi neboda! Veniu!". I aquí: "Ta-ta-ta-ta, ta-ta-ta-ta".

Recordes que és la neboda?

(Ho explica)

I s'abracen. I...

"Muy bien noi! Donde está el señor Daniel?". Richard li va dir: "Ell ja va passar un cavall. Ya salido" I Joanna li va preguntar: "Oncle! Lo puede yo casarme a la Richard?". I lord Foxham li va dir, pregunta: "Tu quieres casar ell? I ella dice "Sí". "Pues... si tu quieres, lo pots" ta-ta-ta i ja està. I li va dir... Richard li va preguntar: "Estàs bien?". "Sí". "I ja, ja has traïdo la fletxa?". I lord de Foxham li va dir: "Sí. Ya te dije yo no vaig morir". I li va dir: "Vinga, veniu aquí. Dutxa i limpija i va a dormir. A ver, yo visto... Vosotros estar molt descansar". Ya està.

Alicia, on estava?

Dormint.

76.

Inici: 00:04:40

Final: 00:05:40

Temps destinat: 1 min 0 s.

Ya dormido i vas surtíms dormitori i va... I li va veure el bosc terra blanc de neu, i ocells estan cantant. Ell està content, però ahora tenim un home té caputxeta. I ell disparar. I li va dir què és ell, i home no li va dir. I ell disparar un fletxa.

Richard dispara una fletxa?

Sí.

On ho diu...

"Ensenya tu cara. Así." I l'home treu caputxa. Era sir Daniel. I ell li va dir: "Quieres matar mi?" I Richard li va dir: "No, no vull matar, però ha matat mi padre. I yo no matare però yo...". Ahora el quiere parlar-lo, i un fletxa va sortir *(soroll d'escanyar)*...

On se li clava?

Aquí. Pit.

Qui dispara la fletxa?

Fletxa Negra, Ellis!

77.

Inici: 00:07:45

Final: 00:08:55

Temps destinat: 1 min 10 s.

I està. Sortit así. "Ser negra?", dice. "Sí, és negra". I ell así *(gest de morir)*. I ahora li va dir: "Hola, Richard. *(fa la veu greu)*. Què tal?". Li va dir: "Mata tu?". Ellis li va dir: "Sí". Li va dir:

“Ellis pots ya no matar mai persona?”. I dice: “También no matar Sir Oliver?”. I Ellis lo dice: “Matado sir Daniel. Lo visto tu. I tu any passat ya no puedes mirar a mi. Adéu”.

Richard perdona a sir Daniel?

Sí.

I Ellis perdona a sir Daniel?

No.

És dolent Ellis?

No.

Ha matat i no és dolent?

No. Por què? Si sir Daniel va matar persones ... si ell primero que mata personas...

Per què Richard perdona sir Daniel? Perquè no el mata?

Porquè any passat, de pequeny, és... vive... castell de Tunstall. I el menjar, dormir, todo, del sir Daniel. I .. molts coses, todo del sir Daniel.

Per això no el vol matar. Però ha matat el seu pare...

Però no...

Qui és més bo, Ellis o Richard?

Richard más bo. Ellis tambien mata personas, però Ellis mata personas todo soy molt dolent. Richard no quiere matar mai persona. Si este persona quiere matar ell, solo.

En aquesta novel·la, Richard mata alguna persona?

No. Sí. El guàrdia.

Per què el mata?

Porque él mata mata ell.

78.

Inici: 00:18:30

Final: 00:19:20

Temps destinat: 0 min 50 s.

Va tornar a casa de Richard. Joanna, Alicia i lord Foxham. I va a l'església. Tu - tu - tu - tu... (fa música). Va al casament i ell així...

De què parlen aquí...?

(D'entrada no entén la rememoració. L'ajudo).

Com acaba el llibre?

Ellos viven junts, mateix boscos.. No entén estimar...

Tu pensaves que ell seria el senyor?

Porquè ell ajuda el duc... Molt malament duc... Jo pensa que Ellis matar sir Daniel.

Tu vas dir que sir Daniel no moriria. Vas dir que seria amic sir Daniel i Richard... Tu sabies que Richard no mataria sir Daniel. Estaves segur?

Sí.

ALGUNES PREGUNTES FINALS:

Tu has dit que aquest llibre a les noies no els agradaria...

Porquè no le gusta moriente, persona. No le gusta guerra i és un noi busca un noia much anys ... Much... o mas. Nou mesos.

I això no? Què els agrada llegir a les noies?

Com així, una escola de un noi... de un noi com peliculas.

Aquesta història, tu a Xina l'havies llegit alguna vegada?

Diferent.

Em vas parlar de Robin Hood...

Sí. Tele i llibre.

Què és igual?

No. Robin Hood es guàrdia, i sabe es yo ataco.. aqui té un casa... (Coneix la història de Robin Hood)

Què t'agrada més, La Fletxa Negra o Robin Hood?

Robin Hood... Más guai de Richard. Richard no puede disparar. Yo quiere matar... no fa bé. RH hasta clase de segundo C puede.

Això que passa aquí va passar de veritat?

No

Quan va passar?

Fa 500 anys, a Anglaterra.

T'agrada més llegir o mirar-ho en una pel·lícula?

Película.

Per què?

Porque más facil.

Tu ara tens al cap com és Richard. És alt o baix?

Baix.

I sir Daniel és alt o baix...?

Baix.

Tots són baixos?

Sí. I cabeza grande.

Per què?

Porque me gusta.

Porten ulleres?

No...

BREU QÜESTIONARI SOBRE LA FORMA

El llibre té 78 pàgines... són moltes?

No.

Si fossin més... t'agradaria?

Sí.

I menys?

No.

Les persones quan parlen tenen el nom davant.. Què va més bé?

Així.

Seria molt difícil?

No. Molt no.

A Xina, com està?

A Xina també té guions.

Li sembla bé la mida de la lletra, i el format de text.

Prefereix els paràgrafs separats, i les línies tallades d'acord amb les frases.

També li va bé que es repeteixin els noms dels personatges: així sap qui està parlant.

Li agrada disposar dels enllaços: pot buscar les paraules.

També li va bé que tots els noms estiguin subratllats.

Creus que l'entendries tot, tu sol?

Sí.

AGRAÏMENTS

A aquests nois i noies nouvinguts sense l'ajut dels quals la recerca hauria estat inimaginable.

Als companys i companyes: Àngels Closa, M.Engràcia Rebollo, Rosa Marqués, M.Antònia Estaún, Charo Campo, Viqui Pavón, Empar Llopis, Artur Vidal, Àngels Matarín, Sílvia López, Santi Pérez, Dolors Arenas...

Als IES Can Jofresa, Terrassa, Ègara, Nicolau Copèrnic (de Terrassa), i Ventura Gassol (de Badalona).

A Isabel Solé i Joaquim Arnau, de la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona.

A les meves supervisores: Laura Borràs, de la Universitat Oberta de Catalunya, i Eugènia Salvador, de L'Associació Lectura Fàcil.

A l'Eulàlia, l'Arnau i en Bernat.